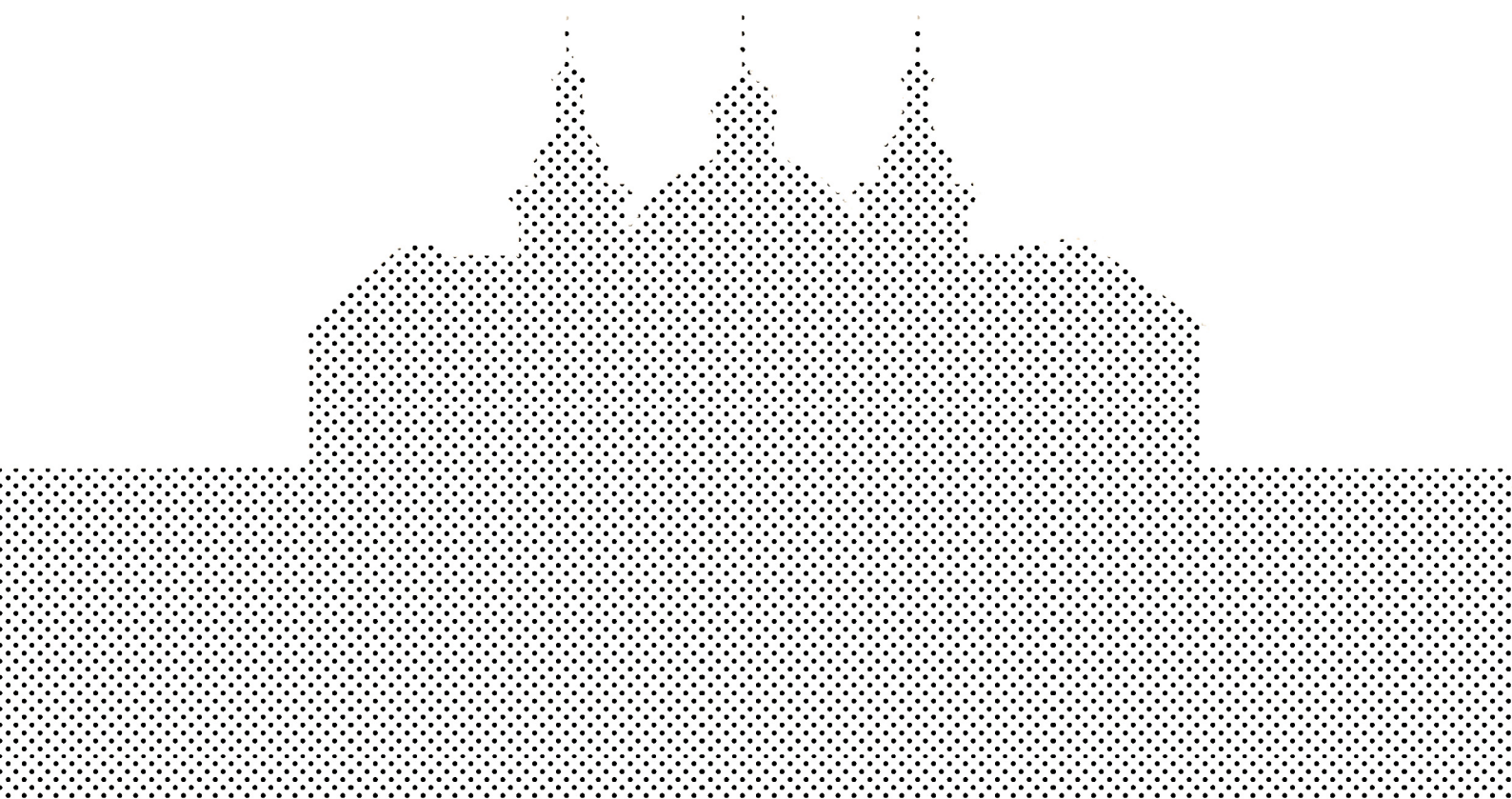


REVITALIZACE AREÁLU BÝVALÉHO KLÁŠTERA NOVÉ DVORY

BC. ELIŠKA MORAVCOVÁ

ATELIÉR GIRSA
ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE
FA ČVUT LS 2021



Diplomová práce byla zpracována v ateliéru Girsy zaměřeném na památkovou péči, pod vedením pana prof. Ing. arch. Akad. arch. Václava Girsy a pomocným vedením Ing. arch. Martina Čtveráka.

Zásadou ateliéru je citlivý přístup ke kulturně historickému dědictví a zasazování novostaveb s důrazem na kontext. Projekt se snaží tyto zásady respektovat jak u revitalizace, tak u novostaveb a zahrad, které jsou součástí návrhu.

Poděkování patří panu prof. Ing. arch. Akad. arch. Václavovi Girsovi, jakožto vedoucímu práce, dále panu Ing. arch. Martinovi Čtverákovi, který se taktéž podílel na konzultacích a také panu majiteli Bilému a jeho synovi.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: ELIŠKA MORAVCOVÁ
AR 2020/2021, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) Revitalizace areálu bývalého kláštera Nové Dvory

(AJ) REVITALIZATION OF THE AREA OF THE FORMER MONASTERY NOVÉ DVORY

JAZYK PRÁCE: ČJ

Vedoucí práce: prof. Ing. arch. akad. arch. **VÁCLAV GIRSA** Ústav: 15114 Ústav památkové péče

Oponent práce:

Klíčová slova
(česká): Revitalizace, bývalý klášter, Nové Dvory, barokní, novostavba, zahrady

Anotace
(česká):

Předmětem diplomové práce je revitalizace bývalého dominikánského kláštera v Nových Dvorech u Kutné Hory, který je součástí barokní komponované krajiny Novodvorskó-Kačina. Návrh revitalizace bude respektovat k památkové hodnotě areálu a k unikátní krajinné kompozici. Součástí návrhu je revitalizace historické budovy bývalého kláštera, soubor novostaveb a úprava zahrad. Návrh obsahuje turistické a volnočasové centrum, ubytování a stravování.

Anotace (anglická):

The subject of the diploma thesis is the revitalization of the former Dominican monastery in Nové Dvory at Kutná Hora, which is part of the Baroque composed landscape of Novodvorskó-Kačina. The proposal of revitalization will respect the monumental value of the area and the unique landscape composition. Parts of the proposal are revitalization of the former monastery, the set of new buildings and landscaping. The proposal contains the turistic and free-time center, the accommodation and the catering.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

21.5.2021



Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: ELIŠKA MORAVCOVÁ
datum narození: 4.11.1993
akademický rok / semestr: 2020/2021 - LS
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15114 Ústav památkové péče
vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Akad. arch. VÁCLAV GIRSA
téma diplomové práce: Revitalizace areálu bývalého kláštera Nové Dvory
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadáním diplomové práce je návrh revitalizace areálu bývalého dominikánského kláštera v Nových Dvorech u Kutné Hory. Klášter byl postaven v r. 1727 krátce po dostavbě kostela sv. Anny. Postupně se v budově vystřídal funkce kláštera, školy s farou, mateřské školky a výroby nábytku. Nyní je objekt bez využití.

Mimoto jsou Nové Dvory součástí barokní komponované krajiny Novodvorská-Kačina, jejíž pozůstatky jsou znatelné dodnes. Součástí práce bude i koncepční návrh obnovy přilehlé zahrady.

Cílem práce je návrh uceleného souboru s ohledem na památkovou hodnotu.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Bude se jednat o revitalizaci areálu (včetně přilehlé zahrady) a návrh novostavby. Návrh bude vyhotoven s respektem ke kulturně historické hodnotě areálu bývalého kláštera. Projekt prověří nové funkční využití areálu odpovídající současným potřebám městyse.

Stavební program:

- | | |
|----------------|---|
| Bývalý klášter | - turistické centrum
- prostory pro expozici
- 2x sál
- prostory k pronájmu
- prostory pro volnočasové aktivity |
| Novostavba | - ubytování
- prostory pro stravování |
| Zahrada | - formální zahrada
- vybavení zahrady pro rekreační a sportovní využití |

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

- průvodní zpráva v obvyklém členění a rozsahu
- výkres širších urbanistických vztahů (M 1:2000 – 1:10000)
- návrhová situace (M 1:500 – 1:1000)
- půdorysy, řezy, pohledy (M 1:50 – 1:200)
- vybrané architektonické detaily (M 1:5 – 1:20)
- vizualizace, min. 5 záběrů

Měřítko výkresů a modelu budou upřesněna podle dohody s vedoucím DP v průběhu práce.

Výstupem bude:

- 2x kniha/portfolio (prohlášení autora, zadání, seznam dokumentace, obsah práce)
- 2x CD projektu
- výstavní plakáty o velikosti 4x A1 v jedné z předepsaných variant:

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

- fyzický model areálu s nejbližším okolím ve vhodném měřítku (M 1:200 – 1:1000)

Datum a podpis studenta

24.2.2021 Moravina

Datum a podpis vedoucího DP

24.2.21 

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

01 -03- 2021



24.2.2021



Obsah

Část 1. Analýza: Nové Dvory

Úvod	5
Základní údaje	6
Krajina	7
Voda v krajině	12
Ochrana přírody.....	14
Geologie a morfologie.....	17
Památková ochrana.....	22
Občanská vybavenost.....	26
Demografie.....	31
Doprava	34
Veřejná autobusová doprava z Nových Dvorů:	34
Vlaková doprava z Kutné Hory:.....	37
Cyklo- a turistické trasy:	38
Urbanismus.....	45
SWOT.....	50
Zajímavé počiny v historii jako možná inspirace	53
Historie Nových Dvorů	55
<i>Bernard Věžník</i>	58
Období po Věžníkových.....	60
Změny v čase na katastrální mapě.....	63
Církev	66
Dominikáni.....	67

Analýza: Klášter Nové Dvory	69
Identifikační údaje	69
Popis objektu	71
Historie objektu	74
Přílohy	82
Část 2. Poznámky k stavebním fázím	
Úvod	83
Přehled letopočtů	84
Přehled půdorysů z původního SHP	86
Kostel sv. Anny (od 1696)	90
1727 – 1785 - klášter	91
1784 -1789 - Škola měšťanská bez fary	130
1789 – 1804 - Škola měšťanská s farou	142
1804 – 1808 - Škola triviální s bytem faráře	147
1808 – 1837 - Škola hlavní s bytem faráře	149
1837 – 1855 - Škola hlavní	151
1855 – 1861 - Škola hlavní možná s farou	153
1861 – 1868 - Škola hlavní možná s farou	155
1868 – 1877 - Škola hlavní s farou	155
1877 – 1891 - Škola hlavní a fara	165
1891 – 1900 – Fara a školka	168
1900 – 70.léta 20. stol – Školka a prostory k pronájmu	175
Cca 70.léta 20. stol. – poč. 21. stol. - Výrobna nábytku a byty	177
Současnost	187
Barevnost a detaily	187

Část 3. Návrhová část: Revitalizace areálu

Úvod	191
A Průvodní zpráva.....	192
A.1 Identifikační údaje	192
A.2 Seznam vstupních podkladů.....	192
A.3 Údaje o území.....	193
A.4 Údaje o stavbě	193
A.5 Členění na objekty a technická a technologická zařízení.....	193
B) Souhrnná technická zpráva.....	194
B.1 Popis území stavby	194
B.2 Celkový popis stavby.....	197
B.3 Připojení na technickou infrastrukturu	211
B.4 Dopravní řešení.....	211
B.5 Řešení vegetace a souvisejících terénních úprav	212
B.6 Celkové vodohospodářské řešení	213
Návrh	213
Koncept návrhu	213
Revitalizace bývalého kláštera	213
Novostavby.....	214
Zahrady.....	216

Seznam zkratk

KÚ	katastrální území
PP	přírodní park
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZPF	zemědělský půdní fond
SO	stavební objekt
SHP	stavebně historický průzkum

Část 1. Analýza: Nové Dvory

Úvod

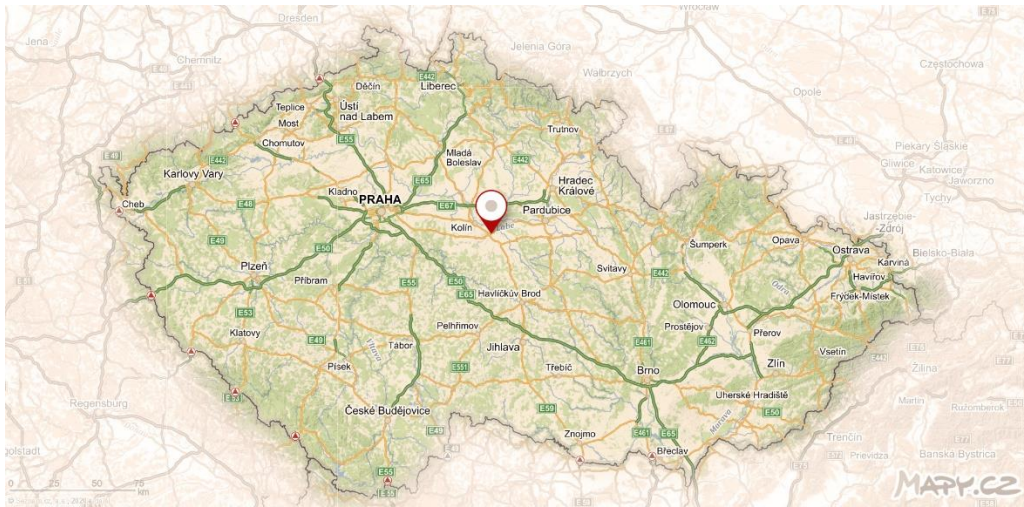
Tématem práce je bývalý dominikánský klášter v Nových Dvorech u Kutné Hory, kdy se očekává v další fázi projektu jeho revitalizace s ohledem na památkovou hodnotu objektu a se snahou k přihlédnutí na kontext prostředí.

K vypracování této práce byla využita především metoda analýzy a dedukce. Velká část je věnována historii Nových Dvorů a bývalého kláštera, kde data byla zpracovávána dohromady z několika zdrojů.

Hlavním zdrojem informací byla kniha Děje panství a města Nových Dvorů od Josefa Ledera.

Text je v případě potřeby doplněn o obrazový materiál, grafy nebo tabulky.

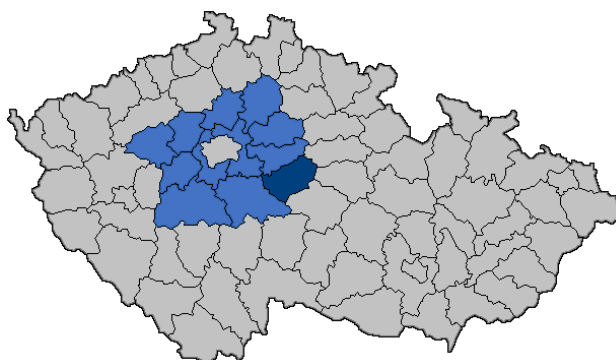
Základní údaje



Výčet ze základních informací:

- kraj: Středočeský
- status: městys
- ORP: Kutná Hora
- nadmořská výška: 208 m
- velikost katastru obce: 910 ha
- počet obyvatel: 880
- věkový průměr obyvatel: 40,78
- počet domů: 300
- spadající území (část obce): Ovčáry
- převažující využití domů: trvalé bydlení
- úřad městyse: Nové Dvory, Masarykovo nám. 11, 285 31

(1)



Obr. 1 Okres Kutná Hora na mapě. Obrazový podklad: Iguacu (2)

Nové Dvory se nacházejí severovýchodně od města Kutná Hora, pod jehož správou také náleží. Okrajově také zasahují do Polabského regionu.

Od hlavního města Prahy jsou Nové Dvory vzdáleny zhruba 80¹ km směrem na VJV. V rámci okresu leží městys Nové Dvory v jižní části. Kutnohorsko, proslulé v historii pro těžbu stříbra, leží na VJV Středočeského kraje a měří cca 937 km². (3 str. 9)

Městys Nové Dvory je od roku 1990 městskou památkovou rezervací (4). Klášterní areál je však památkově chráněn již od 3. 5. 1958 (5) a od 31. 12. 1966 samotný klášter i s kostelem sv. Anny, který je součástí areálu (6).

Krajina

Nové Dvory patří spolu s areálem Kačina mezi barokní komponované krajiny. Ačkoli je z této dvojice Kačina známější, v obou případech jsou v krajině dodnes znatelné stopy po propracované kompozici. Celá tato oblast je protkána několika kompozičními osami, které spojují jednotlivá místa. Jakožto nivní krajina je typická svojí plochostí a výskytem podmáčených území a vodních ploch, které se v průběhu času proměňovaly. Také lze krajinu zařadit mezi agrární, jelikož zde převažuje veliké procento ploch zemědělsky využívaných (a to jak v minulosti, tak i dnes).

¹ Údaj odměřen vzdušnou čarou z mapy

Bohužel, kvůli ne vždy citlivým zásahům tato krajina ze své velkoleposti oproti minulosti již mnohé ztratila.

Dodnes je v krajině patrná výrazná linie aleje vedoucí ke Kačině, dříve na tuto spojnici kolmo navazovala ještě alej vedoucí k (zřejmě) sadu, komponovaného přibližně do čtverce, rozděleného osami křížem na 4 čtvrtiny. Další linie aleje vedla bažantnicí směrem od zámku k Ovčárům. Les bažantnice se dochoval z většiny dodnes, linie aleje patrná není.

Výrazné geometrické osy lze spatřovat na cestě k Ovčárům, kde z těžiště u domu čp. 61 v do kosočtverce vybíhaly paprscitě jednotlivé cesty. Z os se dochovaly jen torza torza.

Řady alejí v krajině lze spatřit jak na plánech 1., 2. a 3. vojenském mapování z let 1764-1768 (a 1780-1783 rektifikace) (7), 1851/52 (8) a 1877/78. (9), na Glockspergerově mapě Novodvorského panství z r. 1734 (10), tak ještě i na Indikační skice z r. 1838 (11) a mapě stabilního katastru z r. 1838 (12)

Velkou zajímavostí je dnes již neexistující velká vodní plocha na sever od intravilánu Nových Dvorů. Tématem tzv. Svatoanenského rybníka (název pravděpodobně souvisí s kostelem sv. Anny, nacházejícího se v areálu kláštera) se ve své magisterské práci zabýval Mgr. Jan Horák, který na místě bývalé hráze provedl několik sond, které měly dle rozboru existenci rybníka potvrdit a pomocí kterých zjistil přibližnou dobu vzniku někdy v 15. století (13 stránky 53-60, 79). Dalším důkazem existence je zobrazení vodní plochy na Mullerově mapě z r. 1720 (14) a také o mnohem detailnější zobrazení na Glockspergerově mapě Novodvorského panství z r. 1734 (10). Ze současných satelitních snímků je zřetelná vnější stopa hráze. Bez ponětí o dřívější existenci rybníka může být tato linie interpretována i jiným směrem (například jako stopa po zaniklém potoku nebo část obrysu okrouhlice).

Pozoruhodným detailem byl umělý kanál tvaru L ze Svatoanenského rybníka směrem ke klášteru. Podle oblých vydutých útvarů po trase kanálu lze uvažovat o

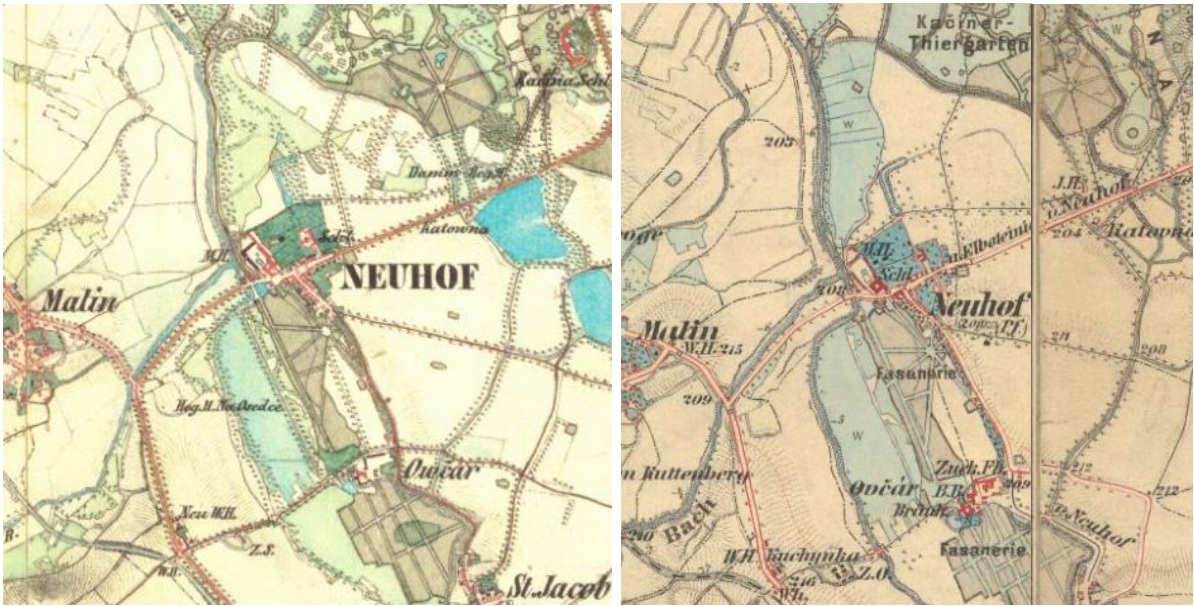
menších kruhových vodních nádržích, které byly součástí kompozice zahrad mezi zámekem a klášterem (10). Ač dle mapy 2. vojenského mapování z r. 1851/52 (8) a 3. vojenského mapování z r. 1877/78 (9) byl Svatoanenský rybník v té době již zaniklý, lze zřetelně vidět stále zmiňovaný vodní kanál ve tvaru L. Dnes je stopa sotva patrná, podle satelitní mapy lze jen přibližně odhadovat přesné umístění a charakter kanálu. Linie patrná z uskupení zeleně na hranici pole a pokračující pomyslná linie až ke klášteru, jehož půdorys je díky ní mírně asymetrický.



Obr. 2 Müllerova mapa z r. 1720. Mapa ©Laboratoř geoinformatiky (14)



Obr. 3 I. vojenské mapování z r. 1764-1768 (rektifikace 1780-1783). Mapa © Laboratoř geoinformatiky (7)



Obr. 4 II.vojenské mapování z r. 1851/52. Mapa ©Laborař geoinformatiky (8)

Obr. 5 III.vojenské mapování z r. 1877/78. Mapa ©Laborař geoinformatiky (9)

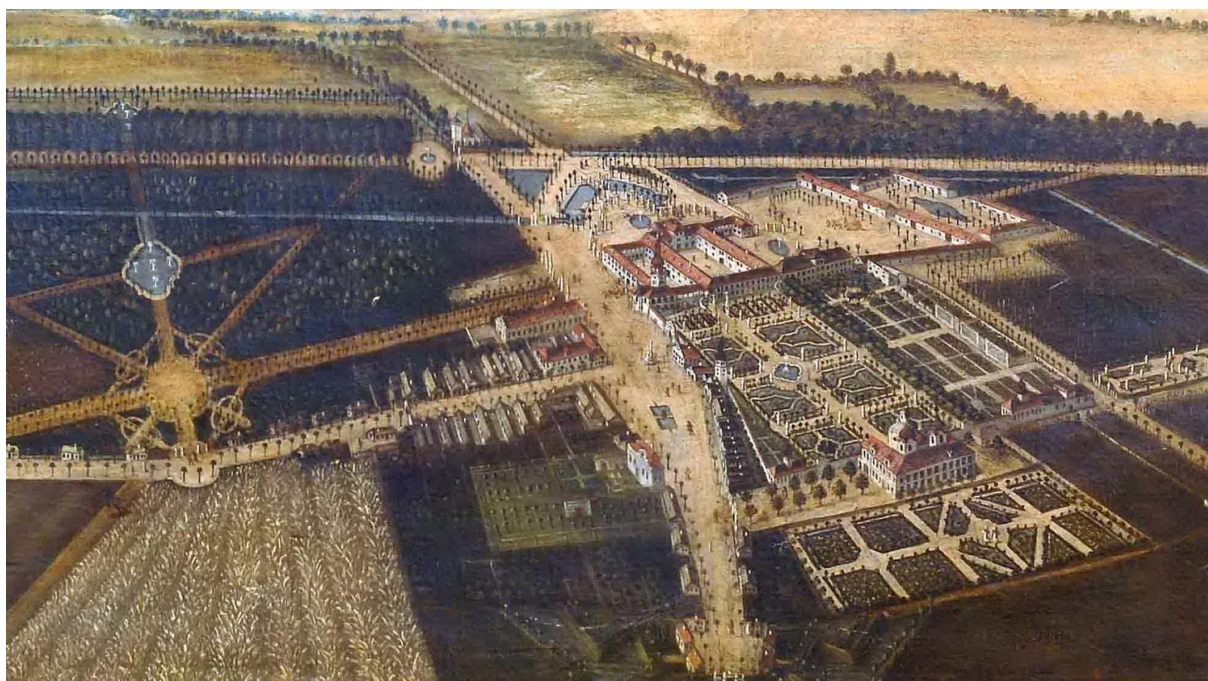


Obr. 6 Glockspergerova mapa Novodvorského panství z r. 1734. Fotografický podklad: VIDMAN (10)



Obr. 7 Současná mapa s vyznačením historických prvků. Mapový podklad: ©Seznam.cz (15)

Obr. 8 Současná mapa s vyznačením dochovaných prvků. Mapový podklad: ©Seznam.cz (15)



Obr. 9 Vyobrazení Nových Dvorů od neznámého autora z cca počátku 80. let 18. století (1)

Voda v krajině

Nové Dvory jsou součástí Polabského regionu. Protéká jimi po západním okraji říčka Klejnárka, do níž se v blízkosti příjezdové komunikace od Kutné Hory vlévá ze západu Vrchlice. Na východě území protéká stará Klejnárka, která vytéká od Nového Rybníka u Kačiny. Po své trase Stará Klejnárka sbírá mnoho malinkých přítoků, protéká parkem Kačina a vlévá se do Klejnárky za hranicí KÚ Nové Dvory.

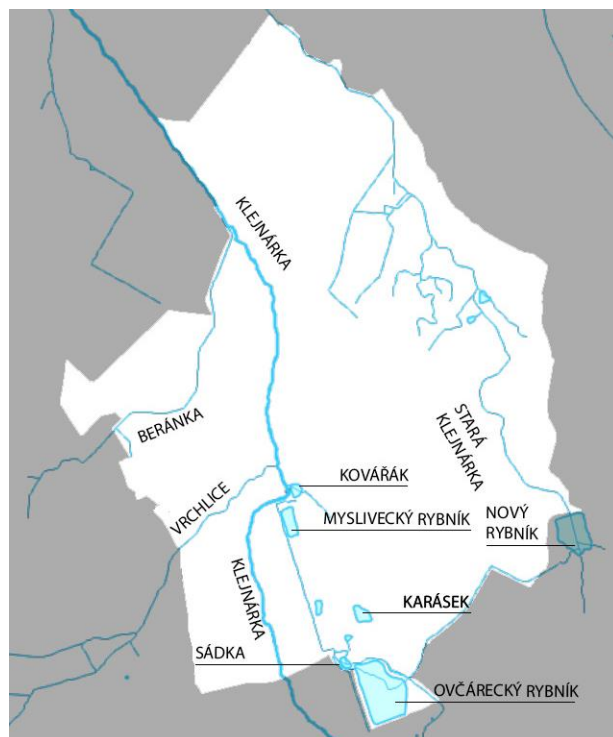
Řada vodních ploch se vyskytuje podél pravého břehu Klejnárky. V Ovčárech se nachází největší Ovčárecký rybník, hned vedle je Sádka a o kus dále Karásek. V blízkosti zámku se nachází Myslivecký rybník a rybník Kovářák.

V okolí těchto vodních ploch se vyskytují podmáčené oblasti, které bránily zastavění. V této oblasti je pás listnatého lesu (bažantnice), který odděluje ze západní strany městys od zemědělsky využívaného extravilánu.

Dříve se na S nacházel rozlehlý Svatoanenský rybník, který byl údajně zcela vysušen r. 1775 (16 stránky 125-130), ale viditelný není už na mapě 1. vojenského mapování z 1764-1768, kde je pravděpodobně zobrazen až stav po rektifikaci 1780-1783 (7).

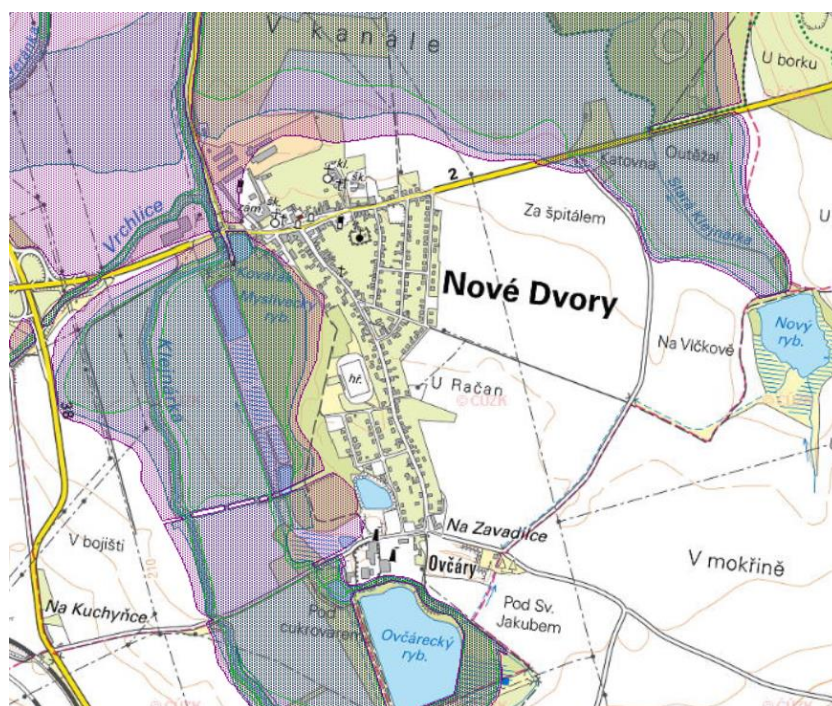
Ze Svatoanenského rybníka byl veden umělý vodní kanál ve tvaru L, směřující k ose vycházející od kláštera a kostela sv. Anny. Kanál sloužil nejen jako kompoziční prvek rozsáhlých krajinářských úprav Bernarda Věžníka, ale také jako atrakce – k projížděnkám loďkami. (17 str. 44)

Řada rybníků v kraji byla vysušena v 19. století a přeměněna na zemědělské pozemky, což negativně ovlivnilo místní ekosystém a výrazně pozměnilo krajinný ráz. (17 str. 45)



Obr. 10 Vodstvo. Mapový podklad: ©ČUZK

Na severním a západním kraji KÚ Nové Dvory se vyskytuje záplavové území Klejnárky. Do zastavěného území prakticky nezasahuje, stejně tak nezasahuje ani na pozemek kláštera. Zasahuje však částečně do areálu zámku a zemědělských budov na jihozápadě.



Obr. 11 Vyznačení záplavového území. Mapa Geoportal

Ochrana přírody

Přímo na území KÚ Nové dvory nezasahuje žádné území ani prvek spadající pod ochranu přírody a krajiny ČR.

V okolí Nových dvorů (radius cca 5,5 km) se nachází 6 maloplošných zvláště chráněných území, dvě z nich se kryjí s evropsky významnými lokalitami. Těmi jsou rozsáhlejší PP Kačina a drobnější PP Nový rybník u Kačiny. Mezi těmito dvěma územími vede chráněná alej. Ostatními přírodními parky v okolí jsou PP Kamajka, PP Žehušická obor, PP Skalka u Žehušic a PP Kaňk.

Ve vybraném radiu lze najít množství památných stromů. Většina z nich roste na území Kutné Hory a druhá velká skupina se nachází v Žehušicích. Dalším příkladem jsou třeba lípy u Panny Marie na okraji Hlízova u hřbitova.

Nejbližší velkoplošné ZCHÚ je CHKO Žďárské vrchy, vzdálené cca 15 km.

Maloplošná zvláště chráněná území v okolí Nových Dvůrů							
Název:	PP Kaňk	PP Žehušická obora	PP Skalka u Žehušic	PP Kamajka	PP Kačina	PP Nový rybník u Kačiny	
Území:	Kutná Hora	Žehušice	Žehušice	Chotusice	Nové Dvory, Svatý Mikuláš	Církvice	
Předmět ochrany:	Geologický profil tvořený horninami svrchní křídy včetně paleontologické lokality křídových sedimentů s četným výskytem fosilní mořské fauny, teplomilná společenstva širokých olistých suchých trávníků, biotop a populace čisté německého (Stachys germanica)	Přirozená společenstva lužních lesů a luk v inundčním území Doubravy se solitárními starými duby, na které je vázána vzácná entomofauna. Předmětem ochrany je též populace bílé jelení zvěře.	Druhohorní mořský útus s četnými stopami abraza ložiskem zoogenního příbojového vápence cenomanského o a spodnoturonského stáří s hojnými zkamenělinami.	Naleziště zkamenělin mořských živočichů ze svrchní křídy (cenoman a spodní turon). Zarůstající lom je o a spodnoturonského stáří s hojnými dalšími živočichy v okolí zemědělsky obhospodávané krajiny.	populace páchníka hnědého (Osmoderma eremita), lesáka rumělkového (Cucujus cinnaberinus), krasce lipového (Ovalisia rutilans), kuňky obecné (Bombina bombina), skokana šíhlého (Rana dalmatina), rosničky zelené (Hyla arborea), prýšce lesklého (Euphorbia lucida) a rdestu světlého (Potamogeton lucens) a dále společenstva tvrdých luhů podsvazu Ulmenion, makrofytní vegetace mělkých stojatých vod a bezkolencové loukysvazu Molinion	populace kuňky obecné (Bombina bombina)	
Kategorie IUCN:	III - přírodní památka nebo prvek	V - chráněná krajina	III - přírodní památka nebo prvek	IV - území pro péči o stanoviště/druhy	III - přírodní památka nebo prvek	III - přírodní památka nebo prvek	
Ochranné pásmo:	ze zákona 3,6908 ha	ze zákona 35,4572 ha	vyhlášené 2,3320 ha	ze zákona 3,1816 ha	ze zákona - 36,7067 ha	ze zákona 12,9091 ha	
První vyhlášení:	31.12.1933	19.12.1920	03.02.1946	31.12.1933	28.02.2014	11.11.2016	
Poslední vyhlášení:	16.06.2010	01.07.1993	15.02.1999	10.06.2002	16.10.2015	11.11.2016	

Tab. 1 Tabulka maloplošných ZCHÚ. Datový podklad: Digitální registr ÚSOP (18)

Evropsky významné lokality v okolí Nových Dvorů		
Název:	Nový rybník u Kačiny	Kačina
Území:	Církvice	Nové Dvory, Svatý Mikuláš
Předmět ochrany:	kuňka ohnivá (Bombina bombina)	lesák rumělkový (Cucujus cinnaberinus); páchník hnědý (Osmoderma eremita)
Kategorie IUCN:	nezadaná	nezadaná
Rozloha:	14,2096 ha	196,7672 ha
První vyhlášení:	03.11.2009	15.04.2005
Poslední vyhlášení:	14.10.2013	14.10.2013

Tab. 2 Tabulka evropsky významných lokalit. Datový podklad: Digitální registr ÚSOP (18)

Památné stromy - linie	
Název:	Alej javorů, lip, topolů, jasanů
Území:	Nové Dvory, Svatý Mikuláš
Poznámka:	na hrázi rybníka Nový podél cesty od zámku Kačina; ve vyhlášovacím dokumentaci není uveden počet stromů; 21.8.2000 poškozena vichřicí
Ochranné pásmo:	ze zákona
První vyhlášení:	01.01.1990

Tab. 3 Tabulka památných stromů - alejí. Datový podklad: Digitální registr ÚSOP (18)

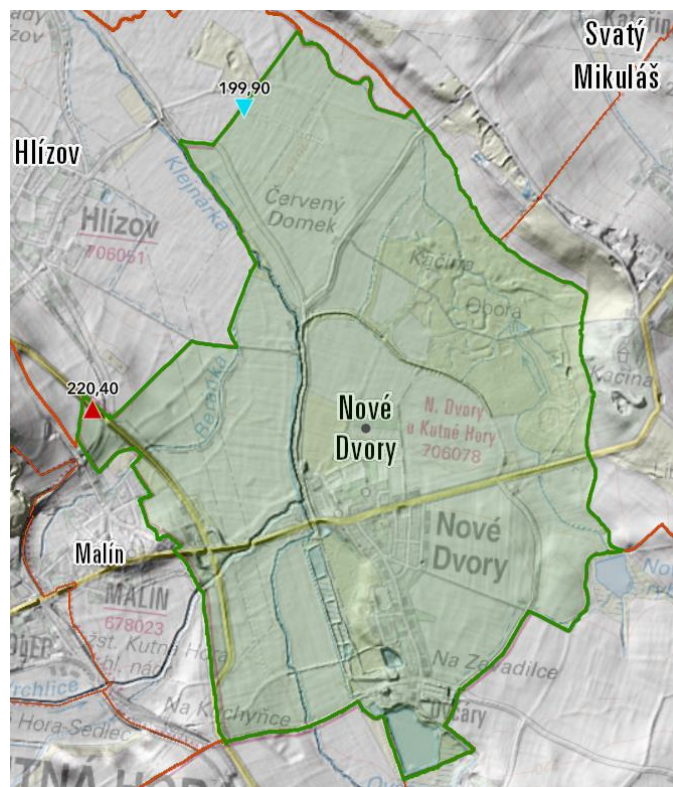
Památné stromy v okolí Nových Dvorů	
Území:	Název:
Žehušice	Lípa velkolistá, Metasekvoje v žehušickém parku, Magnólie v žehušickém parku, Jinan v žehušickém parku, Dub u Druhanic, 2 lípy malolisté
Rohozec	Hlošiny v Rohozci
Hlízov	Lípy u Panny Marie
Kutná Hora	Lípa u Kostnice, Lípa Na Náměstí, Dub Na Růžku, Dub Letní, Lípa u Nejsvětější Trojice
Čáslav (u hranice s Třebešicemi)	8 lip malolistých

Tab. 4 Tabulka památných stromů. Datový podklad: Digitální registr ÚSOP

Geologie a morfologie

Území intravilánu Nových Dvorů (i s Ovčáry) je rovinné, převýšení nadmořské výšky je cca 15² m, převýšení na celém katastrálním území je rovno cca 20 m. Na území intravilánu samotné části Nové Dvory (tedy bez Ovčárů, jejichž směrem terén velice mírně stoupá) rozdíl nadmořských výšek nepřekračuje 10³ m. Nejvyšší bod se vyskytuje na severu v oblasti zemědělského areálu a nejnižší bod je položen na jižním konci, v tomto případě v blízkosti fotbalového hřiště. (19)

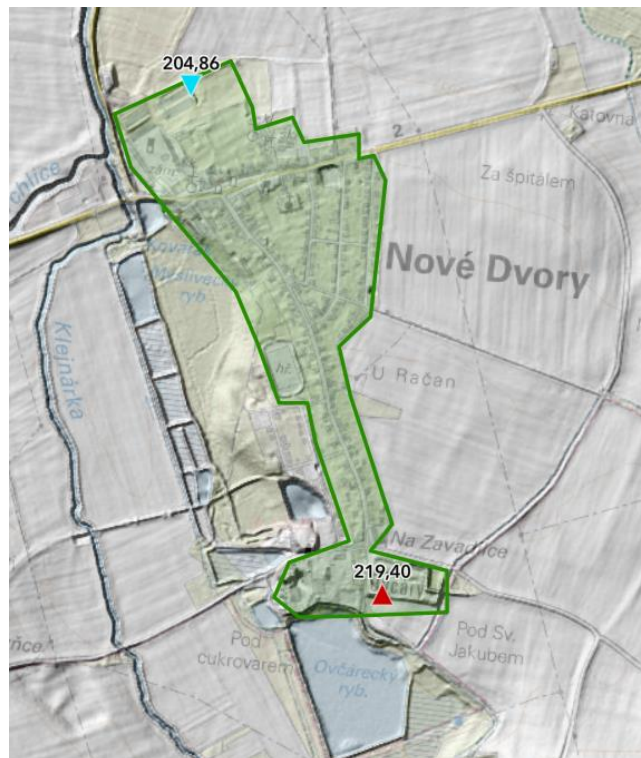
Dle Analýzy výškopisu na ags.cuzk.cz DMR 5G je v katastrálním území nejnižší bod v nadmořské výšce 199,9 m n. m. a nejvyšší bod 220,4 m n. m. (19). Nejnižší bod se nachází na severu území. Nejvyšší bod byl zjištěn na západě území, může se však jednat o zavádějící informaci, jelikož může jít o uměle navýšený násep silnice.



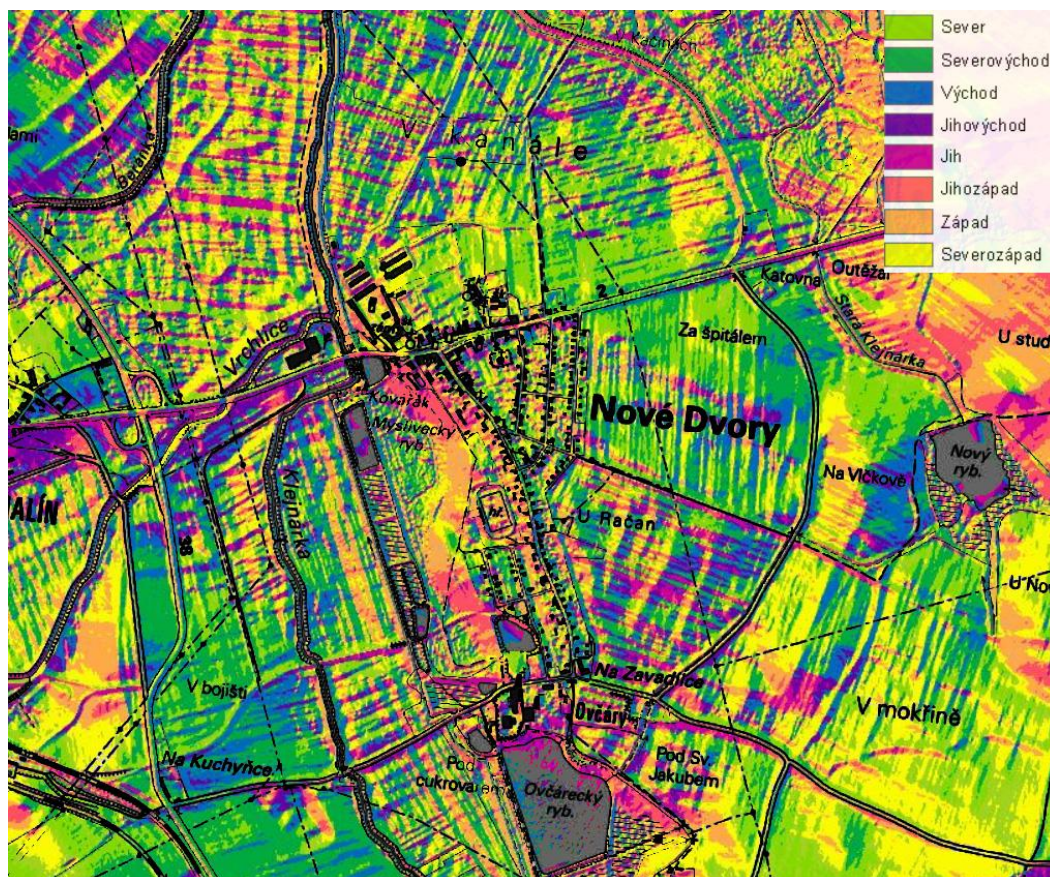
Obr. 12 Analýza výškopisu KU. Mapa ©ČUZK (19)

² Intravilán městysu byl při měření na stránkách <https://ags.cuzk.cz/av/> ručně vybrán přibližným ohrazením

³ Intravilán části Nové Dvory byl při měření na stránkách <https://ags.cuzk.cz/av/> ručně vybrán přibližným ohrazením



Obr. 13 Analýza výškopisu intravilánu. Mapa ©ČUZK (19)



Obr. 14 Orientace svahů. Mapa ©ČUZK (20)

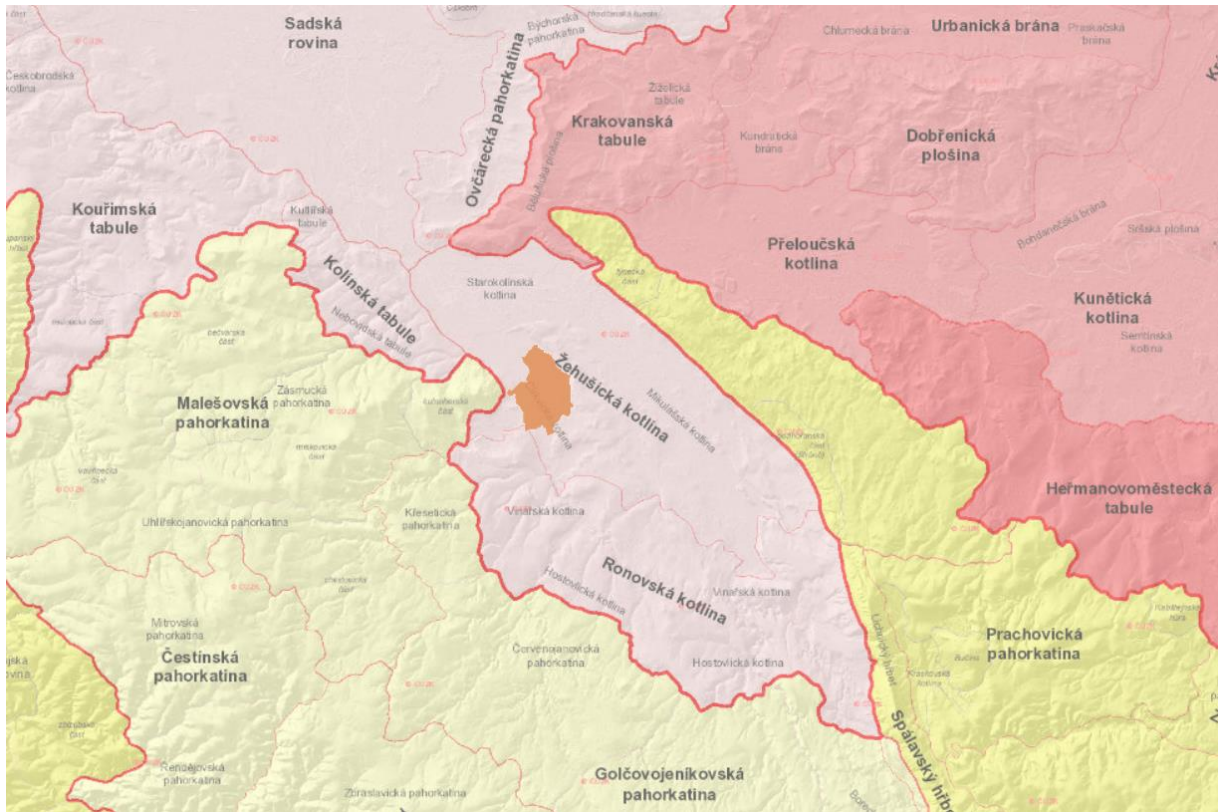
Podle analýzy sklonitosti svahů na stránkách na ags.cuzk.cz se většina území Nových Dvorů zbarvuje do zelených odstínů, což znamená, že se sklání k severu. Stejně tomu napovídají i vrstevnice v klasické mapě (zatímco severnější částí intravilánu, v místě kláštera, prochází vrstevnice 210 m n. m., na jižním konci Ovčárů se pohybují vrstevnice kolem hodnoty 213 m n. m.). Toto potvrzuje domněnku, že území Nových Dvorů směrem k Ovčárům mírně stoupá.

Nové Dvory jsou součástí Středolabské tabule, konkrétně Církvické kotliny a částečně zasahují do Žehušické kotliny. Ze severu navazuje Starokolínská kotlina a z jihu Vinařská kotlina. Ze západu sousedí s Kutnohorskou částí Malešovské pahorkatiny.

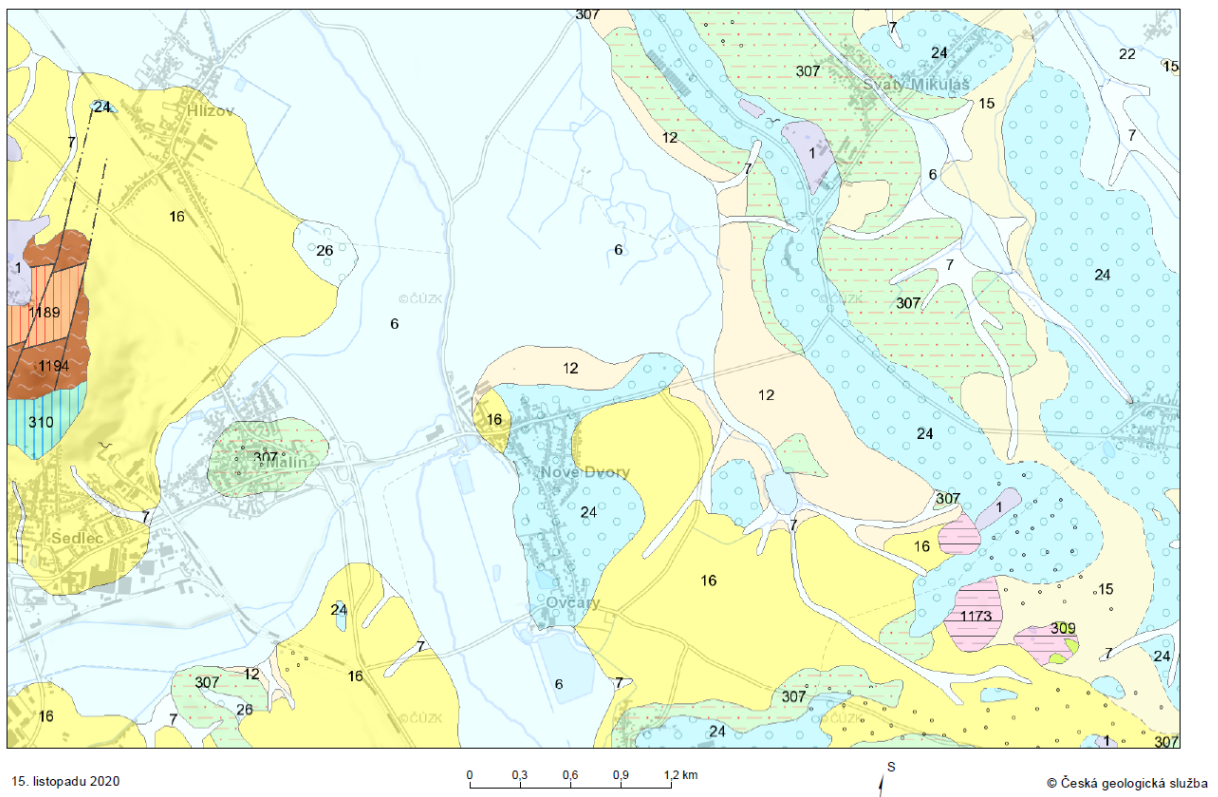
V nejbližším okolí se nachází jediné výrazněji vyvýšené místo, a tím jsou vrcholky u Kutné Hory. Nejvyšším bodem je Kaňk s vrcholkem v nadmořské výšce 352,7 m n. m., hned vedle jsou ještě o něco nižší hory Malý Kuklík (356,3 m n. m.), Velký Kuklík (355,8 m n. m.) a Sukov (335,9 m n. m.), na jehož vrcholku stojí bývalá vodní nádrž. (19)

Další vyvýšeninou vystupující z krajiny Novodvorska je vrch Kamajka s výškou 236 m n. m. Ten byl součástí komponované krajiny v okolí Kačiny a Nových Dvorů. Jan Rudolf Chotek zde zrealizoval krajinářské úpravy v podobě zalesnění a výstavby drobné architektury. (17 str. 45)

Z geologického hlediska lze území Nových dvorů zařadit do Českého masivu, oblast kvartér, éra kenozoikum, útvar kvartér. Vyskytují se zde sedimenty, jako naprosto převládající horninový typ. (21)



Obr. 15 Geomorfologické jednotky. Mapa ©ČUZK (22)



Obr. 16 Geologická mapa. Mapa Geoportal (21)

Geologické vlastnosti oblastí na KU Nové Dvory									
Legenda ID:	24	16	12	6	16	7			
Geneze:	fluviální	eolická	deluviální	fluviální nečlenené + sedimenty vod. nádrží	eolická	deluviální			
Horninový typ:	sediment nezpevněný	sediment nezpevněný	sediment nezpevněný	sediment nezpevněný	sediment nezpevněný	sediment nezpevněný			
Hornina:	písek, štěrk	spraš a sprašová hlína	písčito-hlinitý až hlinito-písčitý sediment	nivní sediment	spraš a sprašová hlína	smíšený sediment			
Soustava:	Český masiv - pokryvné útvary + postvariské magmatity	Český masiv - pokryvné útvary + postvariské magmatity	Český masiv - pokryvné útvary + postvariské magmatity	Český masiv - pokryvné útvary + postvariské magmatity	Český masiv - pokryvné útvary + postvariské magmatity	Český masiv - pokryvné útvary + postvariské magmatity			
Oblast:	kvartér	kvartér	kvartér	kvartér	kvartér	kvartér			
Éra:	KENOZOIKUM	KENOZOIKUM	KENOZOIKUM	KENOZOIKUM	KENOZOIKUM	KENOZOIKUM			
Útvar:	KVARTÉR	KVARTÉR	KVARTÉR	KVARTÉR	KVARTÉR	KVARTÉR			
Oddělení:	pleistocén	pleistocén		holocén	pleistocén	holocén			
Stupeň:	riss								
Tradiční název:	Riss nečleněný								
Textura horniny:		celistvá			celistvá				
Zrnitost horniny:	písek, štěrk		písčito-hlinitá až hlinito-písčitá	hlína, písek, štěrk		jemnozrnná převážně			
Barva horniny:	šedohnědá	okrová	různá		okrová				
Minerální složení:	pestré	křemen + příměsi + CaCO ₃	pestré		křemen + příměsi + CaCO ₃				
Umístění v KU:	centrum obce; téměř veskerý intravilán	SZ intravilánu; okolí zámku a Z pol. zámecké zahrady, S část	SZ intravilánu až S extravilánu; pole a část zemědělského areálu	S a Z extravilánu; zemědělská krajina v okolí řeky Klejnárky	JV extravilánu; zemědělská krajina	JV a JZ extravilánu; menší pásy v krajně			

Tab. 5 Tabulka geologických vlastností. Datový podklad: České geologické služby (21)

Památková ochrana

Nové Dvory spadají pod památkovou ochranu jakožto městská památková rezervace (4). Kromě toho má na svém území řadu památkově chráněných objektů.

Městská památková zóna Nové Dvory byla vyhlášena 28. 9. 1990 a platnosti nabyla 1. 11. 1990 (4). Zámek a areál kláštera byl vyhlášen za kulturní památku 3. 5. 1958 (5). Za zmínku stojí třeba také kaple rodiny Chotků nebo třeba bývalá jízďárna. Další zajímavou stopou je zbytek městské brány na západním okraji města, při rozšiřování silnice byly zbytky brány rozebrány a na jejich znovuosazení se čeká (23). (24)

Další blízkou a významnou dominantou je čtvrtá největší městská památková rezervace (od 31. 8. 1961) a zároveň světové dědictví UNESCO (od 9. 12. 1995) Kutná Hora (25). Za zmínku stojí například chrám sv. Barbory, Vlašský dvůr, kostel Matky Boží na Náměti, kostel sv. Jakuba, kostel Nejsvětější Trojice, kolej jezuitská (postavená chvíli před klášterem v Nových Dvorech), špitál s věží bývalého kostela sv. Bartoloměje, městské opevnění a nebo řada městských domů. (26)

V Sedlci se nachází první cisterciácký klášter s kostelem Panny Marie, přestavěný podle Santiniho (27). Tento klášter je nejbližší a svým způsobem konkurující Novým Dvorem.

V sousedním Malíně se vyskytuje památkově chráněné archeologické naleziště slavníkovského hradiště. Jsou zde pod památkovou ochranou 2 kostely, z nichž kostel sv. Štěpána je známý pro svou dřevěnou zvoničku. A dále jsou chráněny dvě venkovské usedlosti. (28)

Západě od Nových Dvorů je významnou památkou zámek Kačina, který je s nimi krajinářsky propojen zásluhou hraběte Chotka. (29)

Na jihu od Nových Dvorů se nachází Církvice, kde je také několik památek. Kromě venkovských usedlostí je hoden pozornosti románský kostel kostel sv. Jakuba (30)

Celé okolí pak spadá pod krajinnou památkovou zónu Žehušicko, která je chráněna jakožto barokní komponovaná krajina. Patří sem obce Církvice, Chotusice, Nové Dvory, Rohozec, Svatý Mikuláš, Vlačice, Žehušice. (31)

Katalog. č.	Kat.	Název	Anotace
1000124968 (Chráněno: od 3. 5. 1958)	areál	pohřební kaple sv. Kříže (rodiny Chotků)	Areál s ústřední hrobkou, reprezentativní vstupní bránou a ohradní zdí, márnicí. Empirová hrobka rodiny Chotků kubického typu s atikou. Pochází z roku 1829 podle projektu arch. Antonína Arche, podle některých pramenů od J. F. Jöndla.
1000129575 (Chráněno: 3. 5. 1958 - 10. 9. 1984)	areál	venkovská usedlost	<i>Usedlost se zděným klasicistním domem z první poloviny 19. století. Dům byl znehodnocen novodobými úpravami a ochrana zrušena.</i>
1000131113 (Chráněno: od 3. 5. 1958)	areál	zámek	Areál zámku s kostelem sv. Martina, hospodářským zázemím, salou terrenou, zahradnickými domky a ohradní zdí. Původně renesanční zámek z roku 1588. Barokní přestavba z r. 1686 hrabětem Bernardem Věžníkem. Úpravy z 18. století za hraběte Chotka.
1000139299 (Chráněno: od 3. 5. 1958)	areál	městský dům	Areál domu s pilířovým ohrazením se sochařskou výzdobou a výklenkovými kaplemi. Volně stojící patrový dům s jednoduše členěnou fasádou a valbovou střechou. Barokní vjezdová pilířová brána se soškami válečných trofejí. Klasicistní dům z roku 1847.

1000146879 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	areál	dominikánský klášter s kostelem sv. Anny	Areál kláštera s trojkřídlovou budovou konventu, kostelem sv. Anny, ohradní zdi se vstupními branami, sochařskou výzdobou. Barokní centrální kostel z konce 17. stol., stavený G. B. Spinettim di Angelo. Konvent raně barokní z r. 1727. Cenný barokní soubor.
1000157475 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	areál	hostinec	Areál bývalého hostince s hospodářskou budovou a ohradní zdi se dvěma branami. Nárožní patrový obytný dům s jednoduše členěnou fasádou s štukovými nadokenními poli v přízemí a s valbovou střechou. Klasicistní z poč. 19. století, pozdější úpravy.
2000001870	objekt	tovární komín v Ovčárech	Komín, vystavěný hrabětem Jindřichem Chotkem v rámci přestavby pivovaru z doby mezi lety 1841 a 1850, patří mezi nejstarší komíny v ČR.
1000125486 (Chráněno: od 3. 5. 1958)	objekt	městský dům	Rohový přízemní dům s valbovou střechou na Masarykově náměstí. Bohužel s nevhodnými stavebními zásahy. Klasicistní dům z počátku 19. století.
1000127194 (Chráněno: od 3. 5. 1958)	objekt	sousoší se sochami světců a mariánským sloupem	Pískovcové sousoší s Pannou Marií ve vrcholu. Na mohutném podstavci reliéf ležící Maří Magdaleny s lebkou. Sloup se sochou Immaculaty stojící na lvu. Po stranách sloupu 4sochy světců. Barokní dílo z r. 1701.
1000140365 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	objekt	socha sv. Václava	Socha na nepůvodním vysokém hranolovém podstavci přimykající se k průčelí domu čp. 56. Pískovcová socha světce s životní velikosti v tradičním pojetí. Původ v první polovině 18. století od neznámého autora.

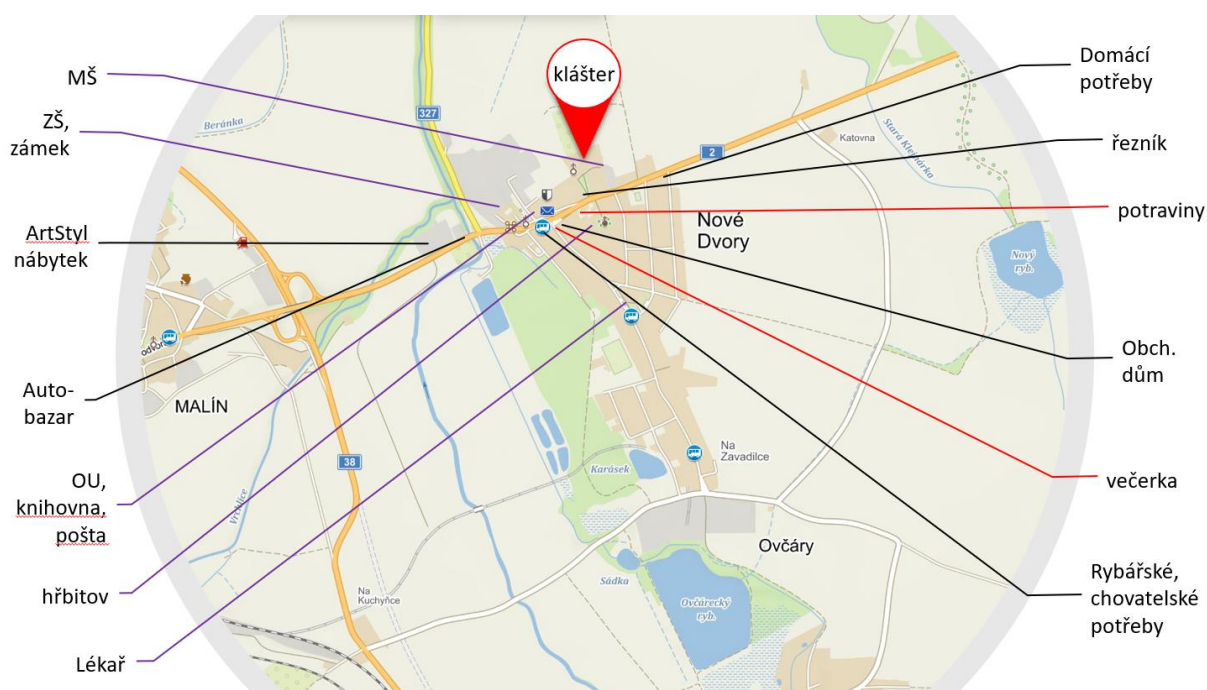
1000141927(Chráněno:od 3. 5. 1958)	objekt	městský dům	Patrový dům s valbovou střechou naproti zámeckému areálu. Ozdobná fasáda se zdůrazněným středovým portálem. Jádru domu barokní z první poloviny 18. století, úpravy z přelomu 18. a 19. století.
1000145736 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	objekt	jízdárna	Řadový přízemní dům s bohatě členěnou fasádou s ozdobným štítem a sedlovou střechou. Barokní stavba, jádro z poslední čtvrtiny 17. století, úpravy ve 20. století
1000146196 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	objekt	venkovský dům	Přízemní roubený dům na nízké podezdívce. Přelom 18. a 19. století. Ojedinele dochovaný příklad tradiční roubené lidové architektury v tomto regionu.
1000152555 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	objekt	městská brána, zbytky pilířů	Zbytky pilířů městské brány byly na konci 80. let 20. století rozebrány z důvodů rozšiřování silnice. Hodnotné prvky brány jsou dochovány. Předpoklad zpětného osazení v budoucnosti. Brána dokládá původní uzavření města (dvě další brány zbořeny).
1000152706 (Chráněno:od 3. 5. 1958)	objekt	vodárenská věž	Dvoupatrová hranolová věž se střídavě zdobenou fasádou a nízkou střechou. Jádru z počátku 18. století, upravena kolem roku 1880. Technická barokní památka související s vývojem obce.

Tab. 6 Předměty památkové ochrany. Datový podklad: Památkový katalog NPÚ (24)

Občanská vybavenost

Nové Dvory jsou městysem, pod nějž spadá jen nepatrné území. Z hlediska spádovosti, jak administrativní, tak přirozené, patří pod Kutnou Horu. Městys disponuje víceméně pouze základní občanskou vybaveností, za tou vyšší a specifickou musí obyvatelé dojíždět.

Sídlí zde 38 firem a 177 živností a je zde 74 provozoven. (32)



Obr. 17 Občanská vybavenost. Mapa: Mapy.cz (15)

Správa a administrativa

- Úřad městyse Nové Dvory: sídlí společně s poštou a knihovnou v budově č.p. 11 na náměstí. Městys má 6 členů zastupitelstva. (33)
- Pošta: pro běžné zasílání a doručování listovních zásilek, balíků a poukázek, služby „balík do ruky“ a „balík na poštu“ a doplňkově zde funguje i sázkový terminál. (34)

- Czech POINT: sídlí též v budově úřadu městysu (35)
- Úřady: pod které Nové Dvory spadají se nachází v Kutné Hoře (katastrální úřad, úřad práce, atd.). Krajský úřad Středočeského kraje sídlí v Praze.

Ochrana obyvatelstva

- Hasiči: dobrovolní hasiči jsou přímo v místě, zatímco záchranný hasičský sbor sídlí až v Kutné Hoře.
- Policie: nejbližší policejní stanice se vyskytuje v Kutné Hoře.

Školství a výchova

- Základní škola: dříve sídlící v bývalém klášteře, je dnes umístěna v budově zámku. Obsahuje kompletně třídy od 1. do 9. stupně, má svojí jídelnu, tělocvičnu, družinu a školní knihovnu. Žáci mohou trávit čas v rámci školního klubu, který nabízí kroužky a volnočasové aktivity. Kapacita školy je 90 žáků. (36)
- Mateřská školka: bývala v budově kláštera poté, co základní škola přesídlila do zámku, dnes má východně od kláštera svojí vlastní budovu s areálem. Školka má dohromady 3 stupně, včetně povinného předškolního vzdělání (37). Kapacita školky je 25 žáků (38).
- Střední škola: se nachází v Kutné Hoře (gymnázium), dále v Kolíně (SŠ stavební a SŠ obchodní) a Čáslavi (SŠ zemědělská). V Čáslavi a Chvaleticích jsou učiliště.
- Vysoká škola: nejbližší je ARC - vysoká škola politických a společenských věd v Kutné Hoře, jedná se o soukromou školu. Nejbližší státní vysoké školy se nachází v Pardubicích (Univerzita Pardubice) a v Hradci Králové (Univerzita Hradec Králové nebo lékařská fakulta UK).

Sport a tělovýchova

- Fotbalové hřiště: je situováno na jihozápadní straně, vedle bažantnice. V dubnu 2017 byla vytvořena studie na sportovní areál. Jeho součástí byly navrženy v blízkosti fotbalového hřiště multifunkční hřiště s běžeckou dráhou, dětské hřiště, hasičská dráha, šatny WC, bufet a parkoviště.
- Antukové hřiště: položené na východní straně je využitelné převážně pro tenis nebo badminton.
- Dětské hřiště: se nachází v blízkosti zdravotního střediska a bytového domu a také přímo v areálu MŠ Nové Dvory. Hřiště jsou vybavena triviálně - prolézačkou, skluzavkou a pískovištěm.
- Tělocvična: je součástí ZŠ Nové Dvory.
- Sportovní hala: úplně nejbližší je Sokolovna Malín, další haly se nachází v Kutné Hoře.
- Bazén: lze dojíždět do Kutné Hory, kde je krytý bazén nebo Čáslavi, kde mají krytý bazén i letní koupaliště.
- Zimní stadion: nejbližší se nachází v Kutné Hoře a Čáslavi.
- Atletický stadion: nejbližší je až v Kolíně.
- Bobová dráha: se nachází v Kutné Hoře.

Zdravotnictví

- Zdravotní středisko: sídlí zde obvodní lékař pro dospělé, obvodní lékař pro děti a zubní lékař.
- Nemocnice: nejbližší je v Kutné Hoře. Oblastní nemocnice leží v Kolíně.

Kultura

- Knihovna: se nachází v přízemí domu, kde sídlí obecní úřad.
- Spolky: městys jich má hned několik, umožňuje obyvatelům různých věkových skupin věnovat se nabízeným volnočasovým aktivitám. V Nových dvorech jsou tyto spolky:
 - Sbor dobrovolných hasičů
 - Spolek pro Nové dvory
 - Tělovýchovná jednota Sokol
 - Fotbalový oddíl Nové Dvory
 - Myslivecký spolek Mír Nové Dvory
 - Česká unie sportu Sportovní klub 1933
 - Klub seniorů
 - Vodácký klub(35)
- Akce: mimo možnosti občanských spolků se mohou obyvatelé účastnit různých veřejných akcí, jako například dětský den, pálení čarodějnic, sportovní utkání a soutěže, výtvarný plenér, karneval, koncert v kostele aj.
(35)
- Kino: nejbližší se vyskytuje v Kutné Hoře. V Čáslavi je možno jít kromě klasického kina také do letního kina.

Maloobchod

- Obchody se základním zbožím: nachází se jich zde několik, všechny jsou situované v jádru městysu. Z tohoto sortimentu obchodů se zde vyskytují:
 - Večerka
 - Obchodní dům
 - Potraviny
 - Řeznictví

- Obchody se spotřebním zbožím: z nich se zde nachází:
 - Domácí potřeby
 - Rybářské a chovatelské potřeby

- Obchody se speciálním zbožím: z této skupiny lze zde najít:
 - Prodejna nábytku
 - Autobazar
 - Prodej a půjčování přívěsů

Stravování a ubytování

- Restaurace: v současnosti mají Nové Dvory dvě zařízení pro stravování (pokud se neodpočítá jídelna školy a školky), a to hotelová restaurace a pizzerie blízko kláštera.
- Ubytování: je možné na 2 místech, v hotelu nebo v penzionu nad pizzerií

Církev

- Kostely: jsou v Nových Dvorech 2
 - sv. Martina (Je situován v blízkosti zámku.)
 - sv. Anny (Je součástí areálu bývalého kláštera.)
- Hřbitov: leží na východě městysu. Významnou pamětihodností je kaple sv. Kříže, která je zároveň hrobka rodu Chotků.
- Klášter: již dlouhou dobu neslouží původnímu účelu, v současnosti je bez využití.

- Krematorium: nejbližší je situováno v Kutné Hoře.

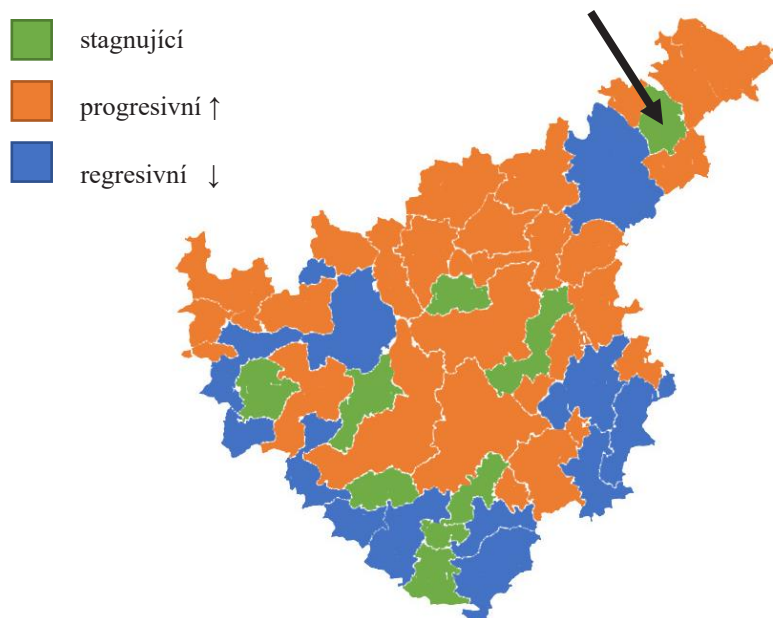
Demografie

V Nových Dvorech počet obyvatel stagnuje mírně pod hodnotou 900. Genderově jsou obyvatelé víceméně vyrovnaní. Jednoznačně zde převažují Češi. Zajímavostí je, že dříve bývala Kutná Hora (spádově město Nových Dvorů) z většiny německá.

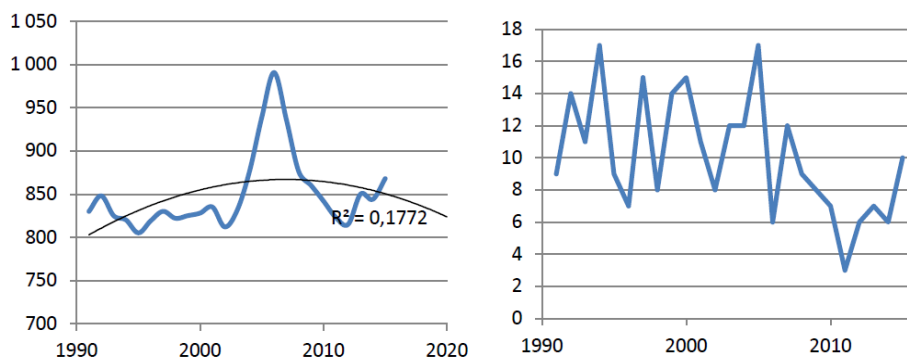
Jako u většiny obcí podobné velikosti se zvyšuje zastoupení věkové skupiny nad 65 let, populace Nových Dvorů stárne.

V rámci Kutnohorska je městys zařazen mezi obce se stagnujícím demografickým vývojem (spolu s obcemi: Černíny, Dolní Pohled, Horka II, Nepoměřice, Petrovice II, Podveky, Řendějov, Slavošov) (39)

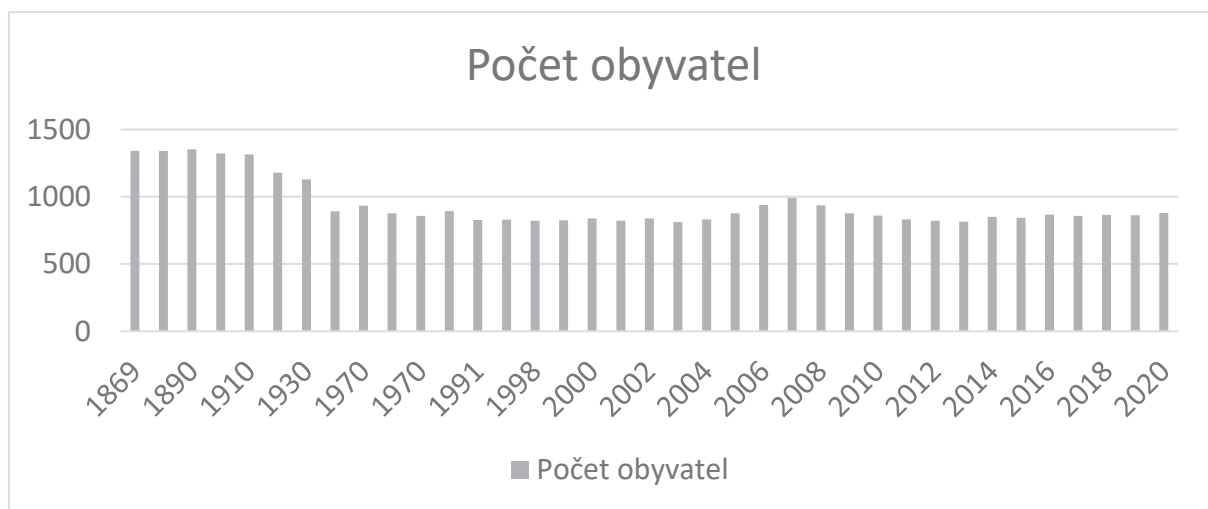
Krátký zvýšený nárůst obyvatel zaznamenal městys na začátku 21.století. V období 2004-2008 je patrná zvýšená míra odstěhovaných obyvatel. V letech 2004-2006 je vidět zvýšená míra přistěhovaných (ve vrcholu 150 obyvatel). Kolem 2006 převyšovala míra přistěhovaných nad odstěhovanými. (39)



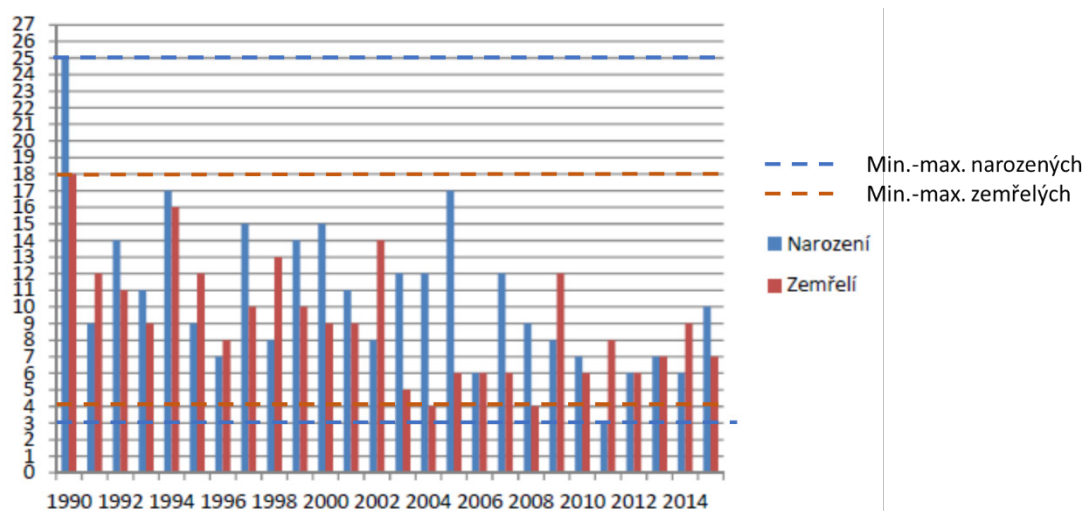
Obr. 18 Kutnohorsko podle růstu obyvatel. Datový podklad: Místní akční plán pro vzdělávání SO ORP Kutná Hora (39 str. 21)



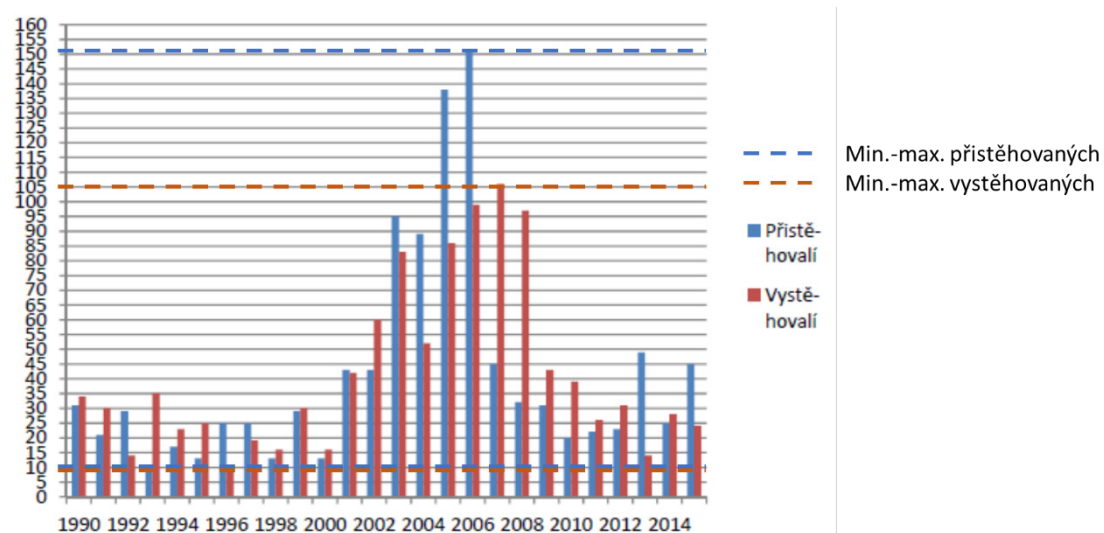
Obr. 19 Vývoj počtu obyvatel a narozených. Grafy: město Kutná Hora (39 str. 14)



Obr. 20 Počet obyvatel od r. 1869. Datový podklad: ČSÚ (40 stránky 116-117) (41) (42)



Obr. 21 Graf narození a úmrtí obyvatel. Graf VÖRÖŠOVÁ, Vanda (43)



Obr. 22 Graf vystěhovalých a přistěhovalých. Graf VÖRÖŠOVÁ, Vanda (43)

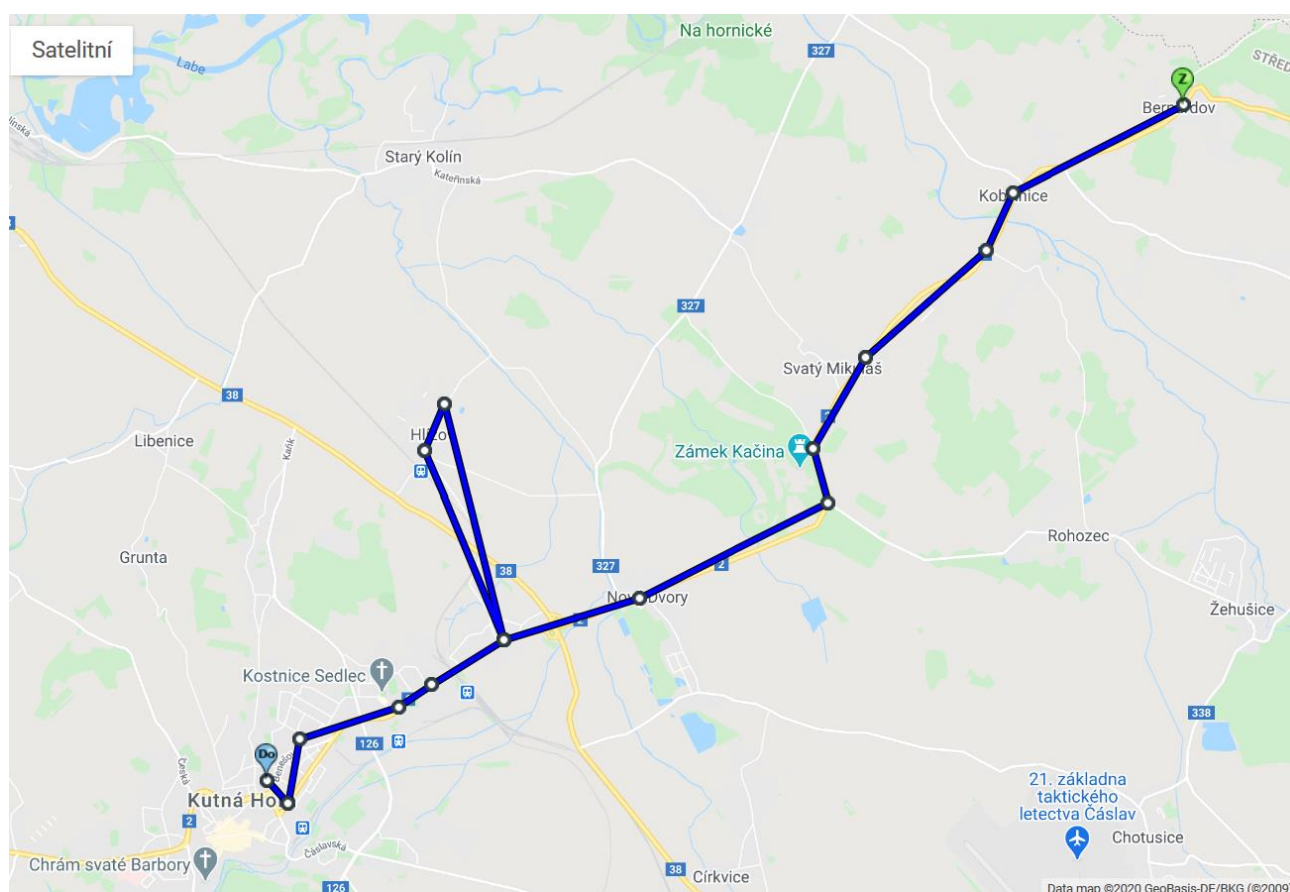
Doprava

Novými Dvory prochází jedna hlavní silnice, vedoucí do Kutné Hory a na Přelouč. Západně od Nových Dvorů se nachází křižovatka s odbočkou na jih k Čáslavi a na sever do Kolína.

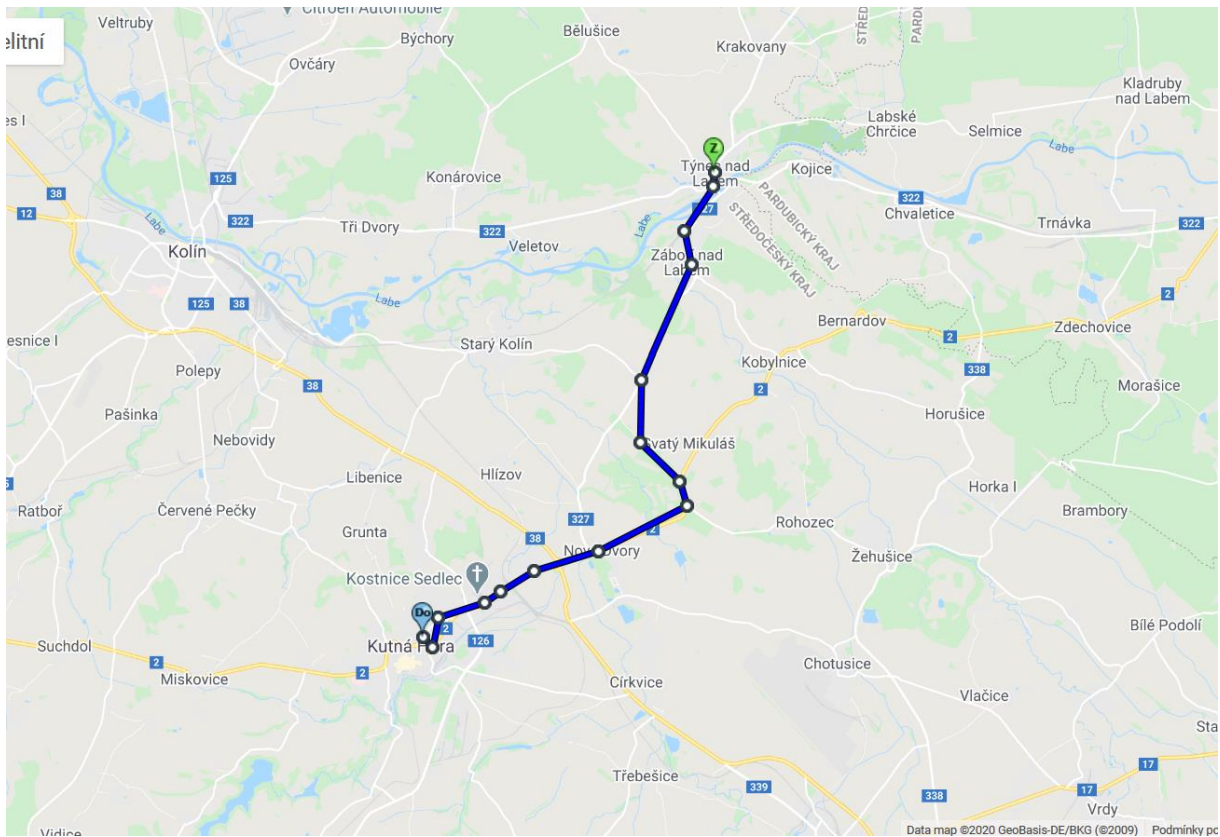
Z veřejné dopravy se lze do Nových Dvorů dostat pouze autobusem. Nachází se zde 2 zastávky v Nových Dvorech na náměstí a v Ovčárech. Nejbližší návaznost na další autobusy a vlaky je přes Kutnou Horu.

Veřejná autobusová doprava z Nových Dvorů:

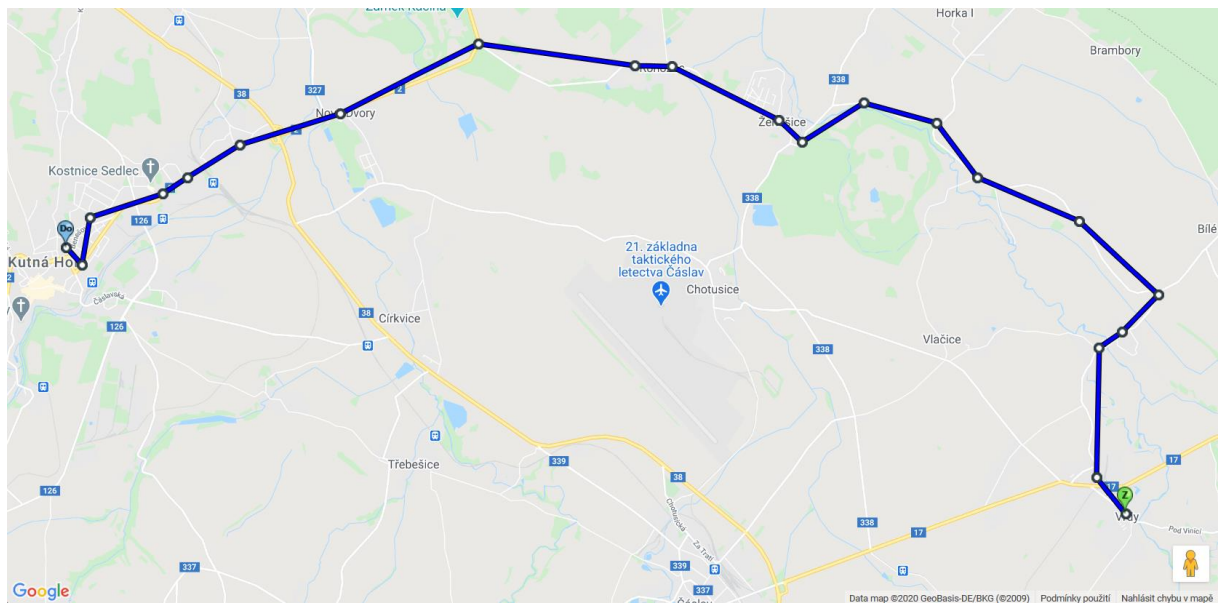
- Bernardov →směr do Kutná Hora, aut.st.



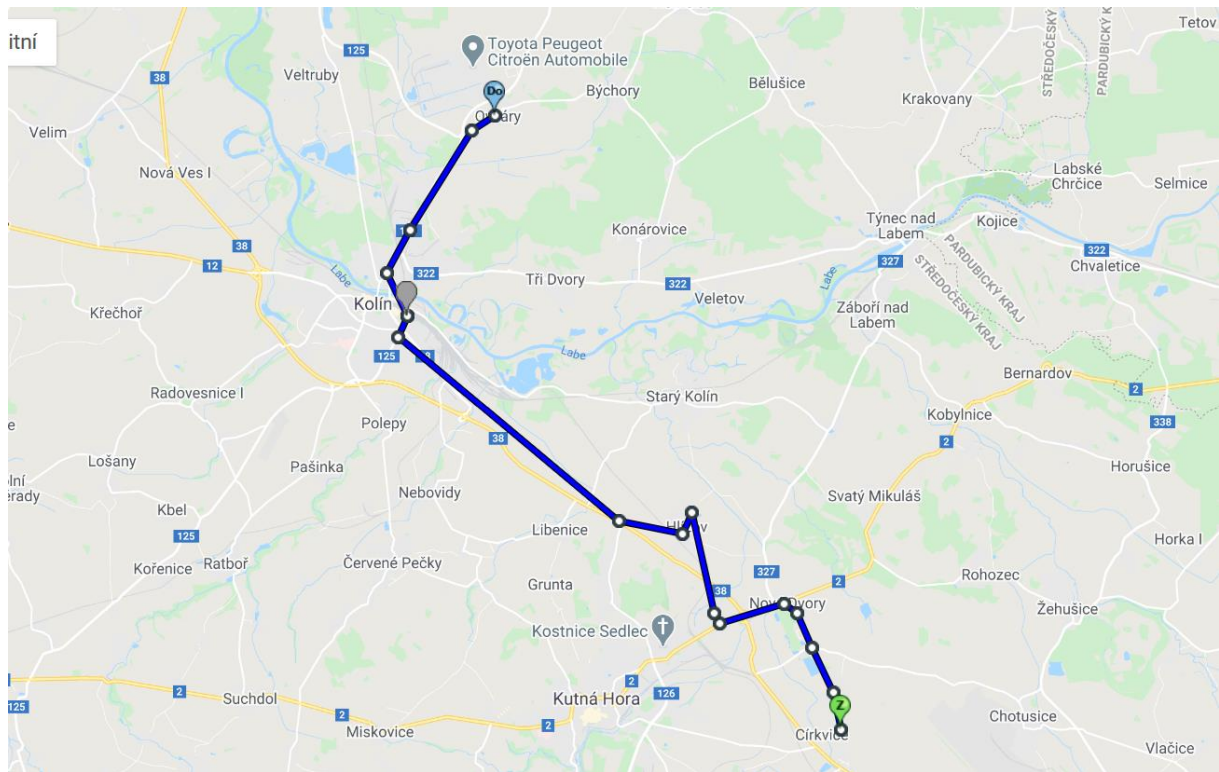
- Týnec nad Labem, nám. →směr do Kutná Hora, aut.st.



- Vrdy, kult.dům →směr do Kutná Hora, aut.st.



- Církvice, Netřeb →směr do Ovčáry



(44)

Vlaková doprava z Kutné Hory:

- Přemístění do Kutné Hory:

cca 11 minut autobusem / cca 40 minut pěšky

vzdálenost cca 3 km

- Směry vlakových spojů:

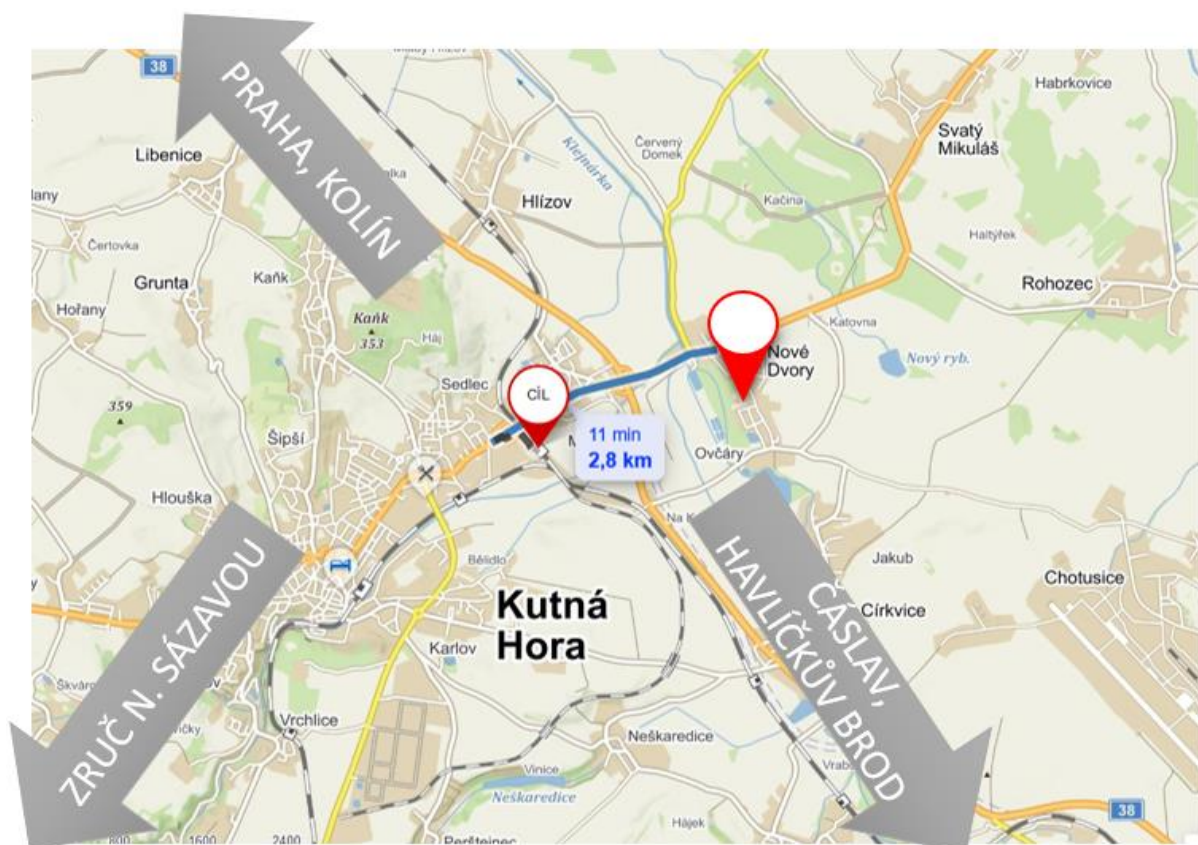
(Praha -) Kolín - Havlíčkův Brod

Kutná Hora – Zruč nad Sázavou

Čas dojezdu do Prahy:

Rychlík 52 minut (Praha hl.n.)

Spěšný 1 hodina (Praha hl.n.)



Obr. 23 Směry spojů Mapa: Mapy.cz (15)

Cyklo- a turistické trasy:

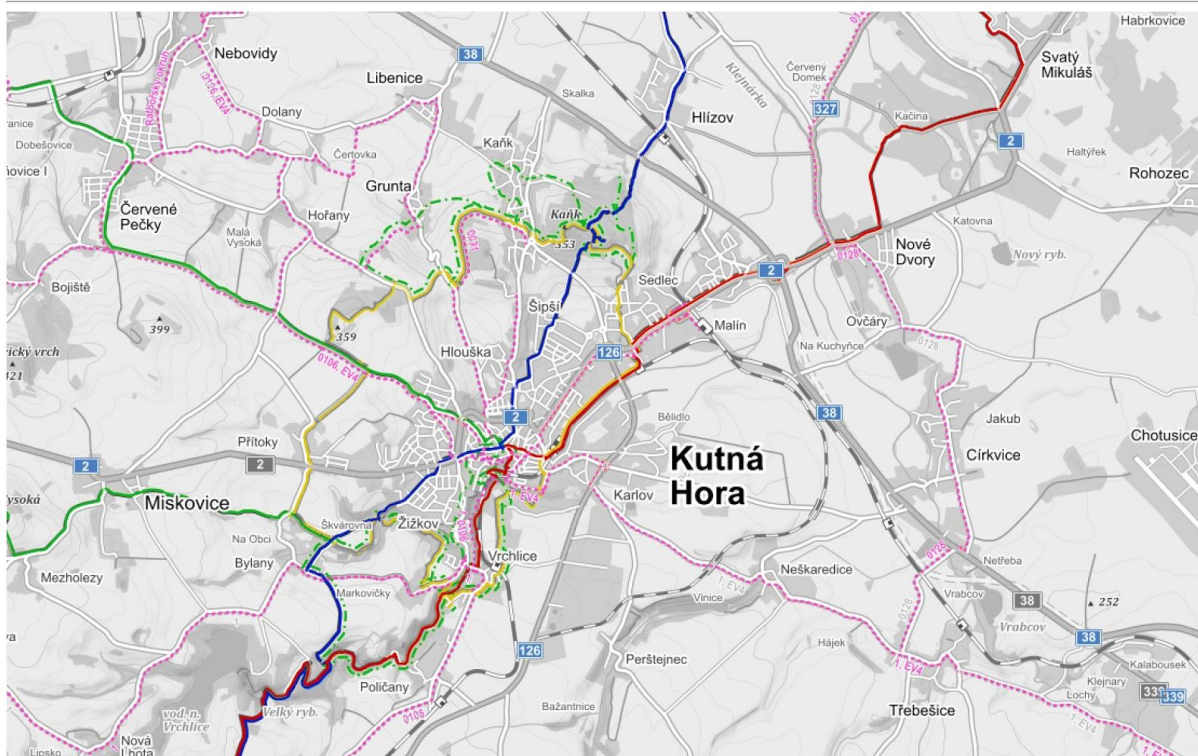
červená - vede z jihu od Zduče nad Sázavou, přes Kutnou Horu a Nové Dvory, směrem na sever k MVE Velatov

žlutá 1 - lze se v Kutné H. na ni napojit z červené, vede na Kaňk a kolem města, odtud se lze přejít na **zelený** okruh Stříbrné stezky

žlutá 2 - míří z Nových Dvorů kolem zámku směrem k Týnci nad Labem

modrá - vede od Vrchlických vodopádu u Poličan jižně od Kutné Hory, přes Kutnou Horu a Nové, kde se rozchází od trasy Nové Dvory na Starý Kolín

cyklotrasa - vede z jihu od Čáslavi, větví se na směr Kutná Hora (odkud vede mnoho dalších větví) a Nové Dvory, pokračuje na sever přes Týnec nad Labem a Kladruby nad Labem



Obr. 24 Cyklotrasy a turistické trasy. Mapa: TOURMAPY.cz (45)

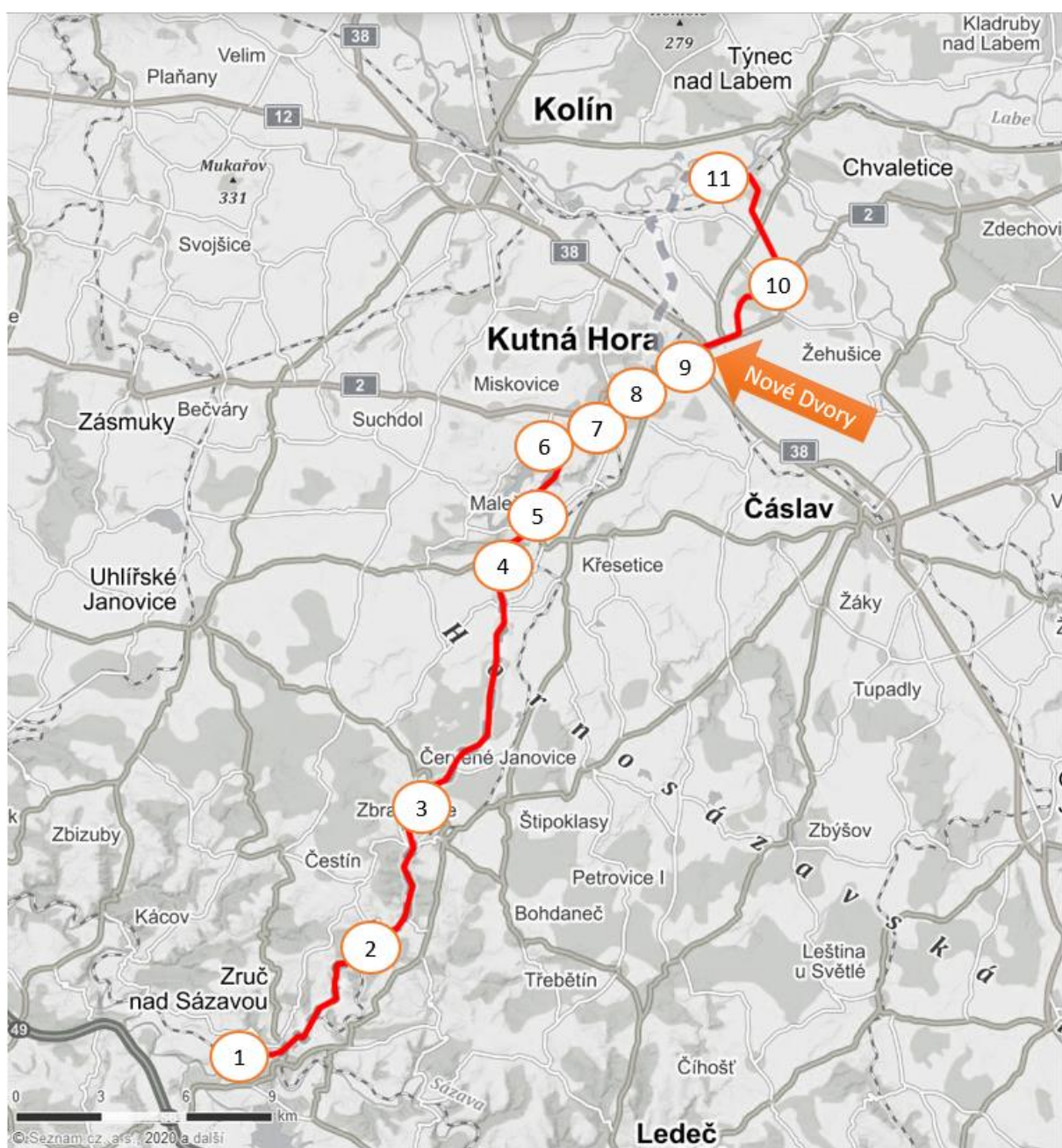
Červená:

1. Zámek hrad Zruč nad Sázavou,
zámecký park,
Kolowratská věž,
vodácké muzeum
2. Zámek Hodkov
3. Zámek Zbraslavice,
zřícenina hradu Zbraslavice,
kostel sv. Vavřince,
obora Čihadlo
4. Zřícenina hradu Sion,
kostel sv. Ondřeje
reliéf Jana Roháče z Dubé,
šibenice J. Roháče z Dubé,
dřevěná zvonička Chlístovice,
Pozůstatky obléhacího tábora
5. Městská pam. zóna Malešov,
tvrz Malešov,
kostel sv. Václava,
soustředění tří svatých,
Muzeum Malešov,
Přátelský pivovar Malešov,
Židovský hřbitov,
památník bitvy u Malešova
6. Přírodní památka Na černé rudě,
Klenbový kamenný most,
klenbová betonová hráz,
Velký rybník
7. Vrchlické vodopády,
hradiště Cimburk,
Spálený mlýn,
mlýn Denmark,
Vrbův mlýn
8. Městská památková rezervace
Kutná Hora,
Geologická expozice Lom
Práchovna,
chrám sv. Barbory,
štola sv. Jiří,
Jezuitská kolej,
Hrádek Kutná Hora,
Vlašský dvůr,
kostel Sv. Jakuba,
kostel Matky Boží Na Náměti,
městské Tylovo divadlo
dub Na Růžku,
Cisterciácký klášter
Kostel Nanebevzetí Panny Marie
a sv. Jana Křtitele,
Muzeum tabáku,
kostnice
9. Dřevěná zvonice Malín,
Kostel sv. Štěpána,
archeologické naleziště
Slavnickovského hradiště

Zámek Nové Dvory,
 Kostel sv. Martina,
 Památník obětem nacismu,
 Dominikánský klášter Nové
 Dvory s kostelem sv. Anny,
 hřbitov s hrobkou Dietrichsteinů

10. Kamenný most v zámeckém
 parku Kačina,
 Zámek Kačina,
 zámecký park Kačina
*nedaleko: zřícenina gotické
 střílny Libuše*

11. Přírodní rezervace Na hornické,
 Malá vodní elektrárna Veletov

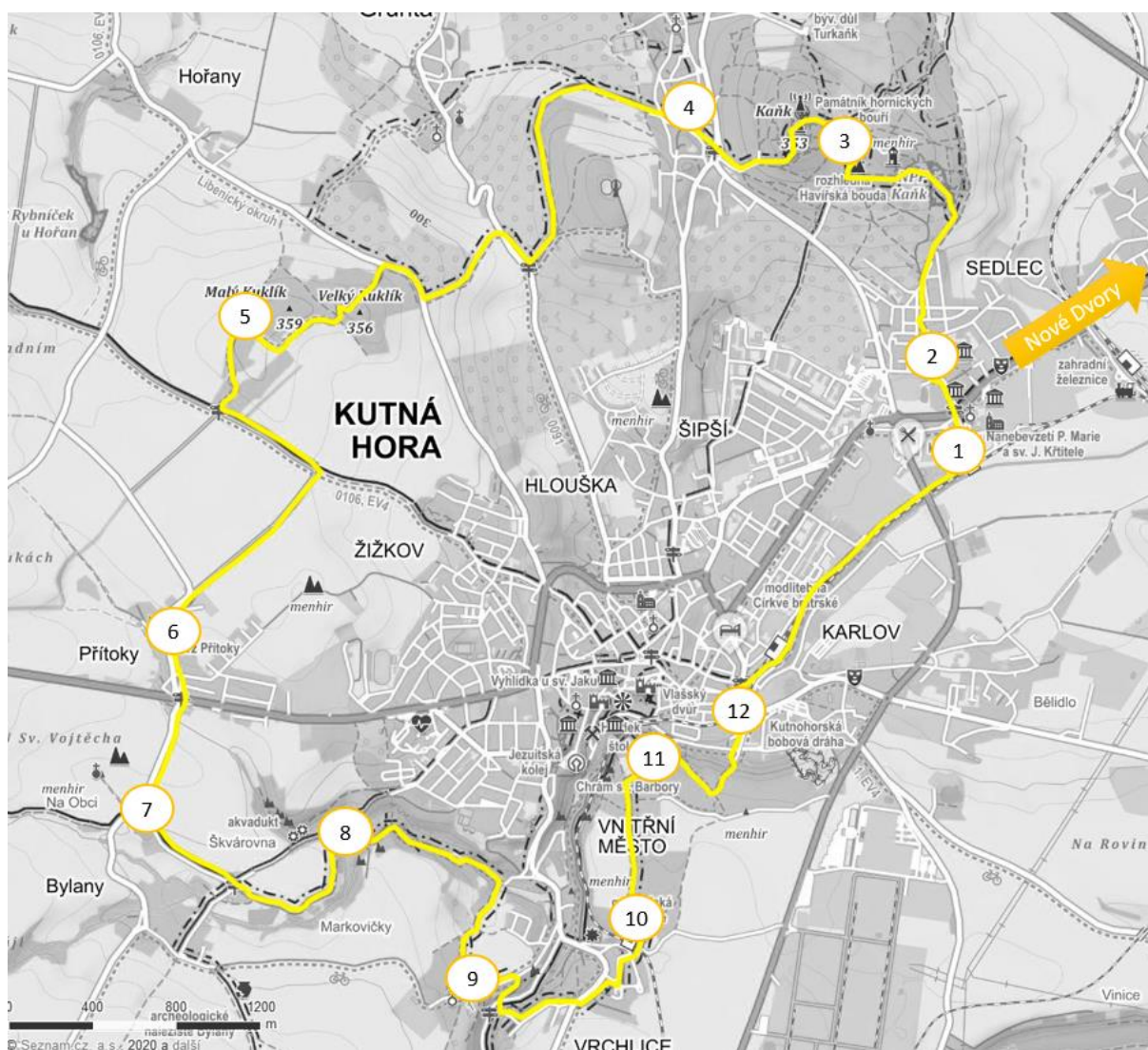


Obr. 25 Červená trasa Mapa: Mapy.cz (15)

Žlutá:

1. Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci
Cisterciácký klášter
2. Kostnice v Sedlci,
Zámek Sedlec
3. Národní přírodní památka Kaňk ,
Vrch Kaňk,
Rozhledna Havířská bouda,
památník hornických bouří,
Kaňkovská studánka
menhir a smírčí kříž na vrchu
Kaňk
4. Obec Kaňk - Kostel sv. Vavřince
*nedaleko: bývalá nádrž na hoře
Sukov*
5. Velký a Malý Kuklík,
vyhlídkové místo,
*nedaleko: Národní přírodní
památka Rybníček u Hořan*
6. Tvrz Přítoky,
Zvonice Přítoky
nedaleko menhir
7. Kaple sv. Vojtěcha,
studánka sv. Vojtěcha,
menhir, lípa v Miskovicích
8. Akvadukt,
štola Bylanka
9. Kostel Nejsvětější Trojice a lípa,
studánka V Hutích,
boží muka,
jez a vodočet Vrchlice a most
přes Vrchlici
10. Geologická expozice Lom
Práchovna
11. Skalní masiv Stěna u
Vrchlického,
Skalní reliéf Jaroslava
Vrchlického,
Roveňská šachta,

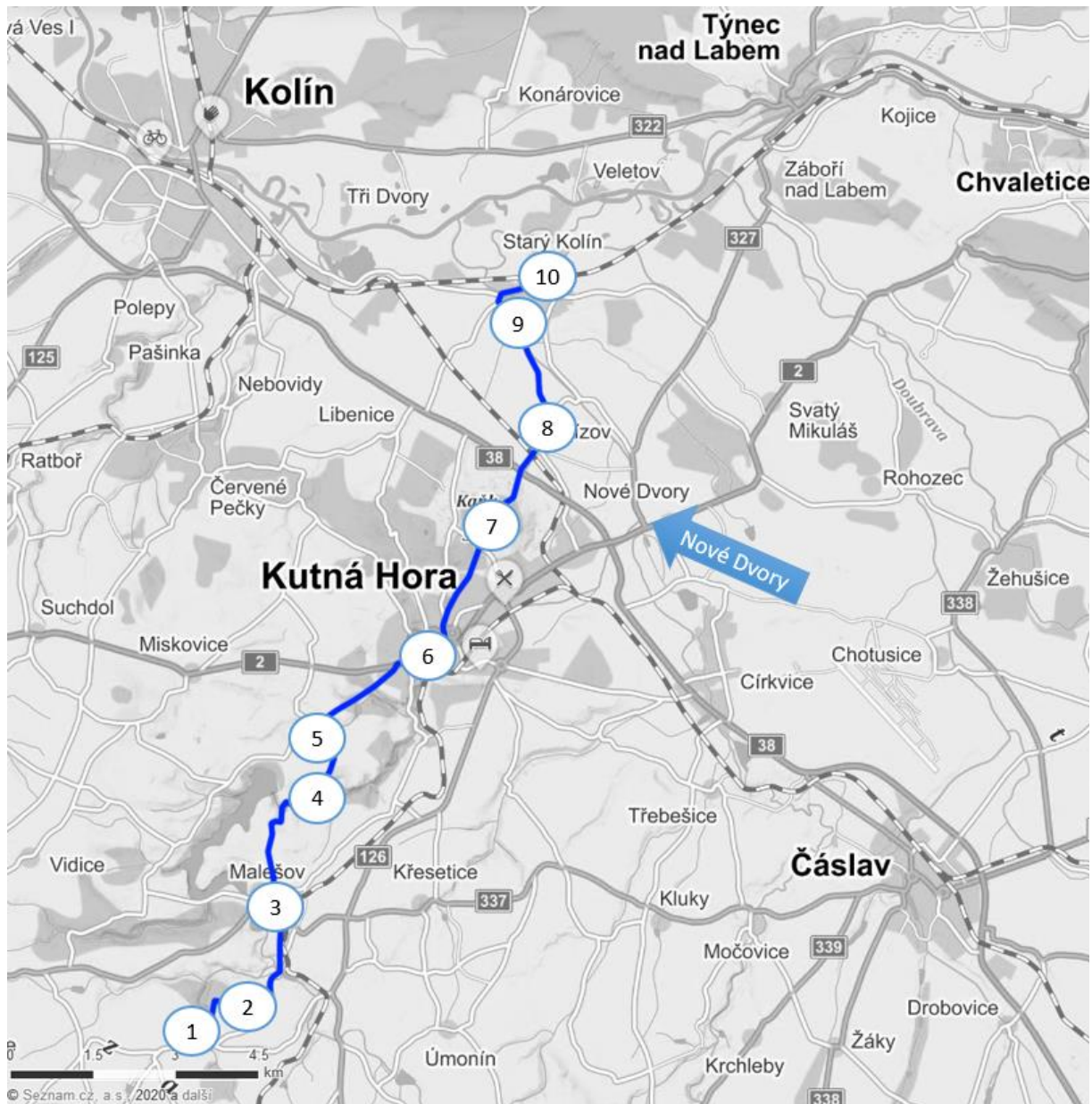
Dub nad mlýnem
*nedaleko: Chrám svaté Barbory,
Jezuitská kolej,
České muzeum stříbra*
12. Kutnohorská bobovlá dráha,
plavecký bazén,
Dub Na Růžku



Obr. 26 Žlutá trasa Mapa: Mapy.cz (15)

Modrá:

1. Zřícenina hradu Sion,
reliéf Jana Roháče z Dubé,
studánka Chlístovice
2. Pozůstatky obléhacího tábora,
Památník bitvy u Malešova
3. (současně s červenou)
Městská památková zóna
Malešov,
tvrz Malešov,
kostel sv. Václava,
sousoší tří svatých,
Muzeum Malešov,
Přátelský pivovar Malešov,
Židovský hřbitov,
památník bitvy u Malešova
4. (současně s červenou)
Vrchlické vodopády
Přírodní památka Na černé rudě,
Klenbový kamenný most,
klenbová betonová hráz,
Velký rybník
5. Archeologické naleziště Bylany,
technická památka akvadukt
Škvárovna
6. Městská památková rezervace
Kutná Hora,
chrám sv. Barbory,
Jezuitská kolej,
Hrádek Kutná Hora,
Vlašský dvůr,
kamenný dům,
alchymistická dílna,
muzeum stříbra,
kostel Sv. Jakuba,
Tylův dům,
kostel Matky Boží,
Měšťanský pivovar Kutná Hora,
7. (společně se žlutou)
Národní přírodní památka Kaňk ,
Vrch Kaňk,
Rozhledna Havířská bouda,
památník hornických bouří,
Kaňkovská studánka
menhir a smírčí kříž na vrchu
Kaňk
8. Zámek Hlízov
9. Plavební kanál Šífovka,
Lípy svobody,
Statek Starý Kolín
minizoo
10. kostel sv. Ondřeje ve Starém
Kolíně,
Výklenková kaplička sv. Cyrila a
Metoděje,
Výklenková kaplička Panny
Marie,
Baštecký pivovar

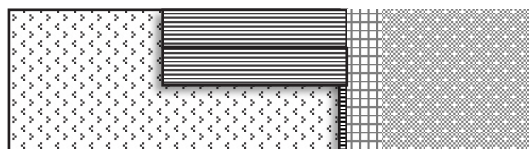


Obr. 27 Modrá trasa Mapa: Mapy.cz (15)

Urbanismus

Městys má spíše venkovský charakter s řidší zástavbou. Domy mají většinou 1 – 2 nadzemní podlaží, častěji přízemní. Nejvyššími dominantami jsou kromě kostelů zámek a klášter.

Domy jsou v ulicích řazeny štítově a z většiny dodržují uliční čáru. Za domem pokračuje ještě pozemek se zahradou a končí na hranici se sousedem nebo v krajině (polem/lesem). Za domem nebo naproti němu se volitelně můžou nacházet drobné hospodářské stavby. Na pozemek domu se vstupuje přes vrata z ulice. Silnici odděluje od domů užší chodník, někdy též parkovací stání.



Obr. 28 Schéma typického rozvržení pozemku. Obrázek MORAVCOVÁ

Struktura zástavby je řízena 2 hlavními osami do písmene T. Spolu s třetí vedlejší osou tvoří klínovitou strukturu. Samotné náměstí se rozevívá vřetenovitě zhruba od úrovně zámku po úroveň kláštera. Hlavní komunikace se zde větví na dvě části a v ostrůvku uprostřed

1. osa vede směrem Z – V, sleduje trasu komunikace směřující od Kačiny ke Kutné Hoře. Sleduje již v historii danou trajektorii, která byla ještě zdůrazněna alejí.

2. osa je spíše kompoziční, nežli navazující na významnou trasu. Směřuje od náměstí směrem na J až k Ovčárům, kde končí u Ovčáreckého rybníka. Tato cesta je

pozůstatek kompoziční osy z dob rozkvětu Nových Dvorů, ze středu paprscitě vybíhaly ještě další osy.

Kromě toho je zajímavostí, že pokud se na mapě spojí Kačina, klášter a zámek v Nových Dvorech, Sázavský klášter a chrám sv. Barbory, jsou zhruba v jedné linii, přibližně ve směru V – Z.

Nové Dvory plynule navazují na Ovčáry, kde táhlá komunikace spojující centrum Nových Dvorů a Ovčáry je lemovaná z obou stran zástavbou a tvoří velkou část zastavěného území.

Starší zástavba se vyskytuje především podél hlavních os, novější vyrostla na odbočkách a vedlejších silnicích a na základní tvar se nabalovala.

Až v nedávné době překročila zástavba na druhý břeh říčky Klejnárky. Kde je mimo novou zástavbu dalším novotvarem víceúrovňová křižovatka.

Výraznými novotvarami v nitru městysu je fotbalové hřiště, bytové domy a garáže. Dalším zásahem bylo vyasfaltování dříve dlážděných silnic uvnitř obce.



Obr. 29 Katastrální území. Výkres MORAVCOVÁ



Obr. 30 Intravilán. Výkres MORAVCOVÁ



Obr. 31 Katastrální mapa blízkého okolí kláštera. Výkres MORAVCOVÁ

SWOT

SWOT analýza byla provedena v obci dotazníkovým průzkumem, kde se zúčastnilo 12% respondentů, z většiny nad 60 let. Proběhlo zhruba někdy v první polovině roku 2017. I když může být analýza zastaralá, lze z ní vyvodit některé informace. (43)

Obecně jako největší hrozbou je odliv pracující věkové skupiny a procentuální nárůst zastoupení věkové kategorie seniorů. Největším opatřením proti této hrozbě je zajistit větší atraktivitu městyso pro mladé lidi.

Školka i škola je zde zajištěná, problémem proto může být například horší dopravní obslužnost, ač jsou Nové Dvory velice blízko Kutné Hoře, dopravní spojení není až tak dobré. Lidé se proto z pohodlnosti stěhují do měst, kde tuto otázku dojíždění nemusí řešit. Vhodné by bylo najít dotační fond, díky němuž by se mohla MHD protáhnout k Novým Dvorům a spoje celkově zesílit. Pomohly by též výhodnější formy jízdného, například roční předplatné se slevou pro děti a seniory.

Další možností jak obec zlepšit je zaměření se na cestovní ruch. Blízkost Kutné Hory i výskyt významných památek přímo v městyso tomu velice napomáhá. Nové Dvory by mohly zřídit atraktivní informační centrum, rozšířit sortiment stravovacích zařízení a ubytovacích zařízení. Formou různých performance by též mohly turisty nalákat. Velkou atrakcí by byla i oprava a alespoň částečné zpřístupnění bývalého kláštera a kostela sv. Anny, který je takovou skrytou perlou. S tím souvisí i úprava zámeckých a klášterních zahrad, kde by se vytvořilo příjemné místo pro trávení volného času, nebo oprava a zvelebení hřbitova a hrobky rodiny Chotků.

Zajisté by atraktivitu pro občany zvýšila i realizace sportovního areálu, který je prozatím pouze ve formě studie.

Zajímavým počinem by pro Nové Dvory byly zásahy do krajiny a snaha alespoň o částečné navrácení její velkoleposti z dob Bernarda Věžníka a rodiny

Chotků. I dnes je komponovaná krajina Novodvorska a Kačinska velkým unikátem, který by se neměl nechat zaniknout, ale naopak z něj těžit mnoho přínosného. Tomu by mohly dopomoci oživení kompozičních celků, zvýraznění os a návrat některých zaniklých rybníků, popř. i vodních kanálů, které by byly unikátní atrakcí jak pro turisty, tak pro místní.

<p>STRENGTHS:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Blízkost Kutné Hory a dalších měst · MŠ a ZŠ · Významné památky součástí městysu i blízkém okolí · Unikátní komponovaná krajina 	<p>WEAKNESSES:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Stárnutí populace · Horší dopravní obslužnost · Nedostatek prostor pro kulturní akce · Nedostatečná atraktivita pro mladé lidi
<p>OPPORTUNITIES:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Vybudování občanské vybavenosti pro sport a rekreaci · Revitalizace kláštera a zahrad · Oprava zdejších památek · Revitalizace prvků komponované krajiny – rybníky, kompoziční osy... 	<p>THREATS:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Stárnutí populace · Stěhování obyvatel do měst · Hrozba zániku komponované krajiny Novodvorska a Kačiny · Snížení dotací · Přírodní a ekologické mimořádné události

Obr. 32 SWOT analýza Tabulka MORAVCOVÁ

<p>STRENGTHS:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Blízkost Kutné Hory, Kolína a Čáslavi · Historické památky v okolí · Dobré pracovní příležitosti v okolí · Knihovna · Aktivní kulturní komise · ZŠ a MŠ · Školní družina, jídelna, klub · Pohostinství · Fotbalové a volejbalové hřiště · Umístění dětských prvků v městysu Obecní kronika · Systém třídění odpadů · Zajištění svozu nebezpečného odpadu · Sběrné místo na domovní a velkoobjemový odpad · Nová zástavba RD · CZECH POINT · www stránky obce · Existence platného ÚP · Oprava památek 	<p>WEAKNESSES:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Chybí prostory pro pořádání kulturních akcí · Chybí zařízení pro seniory · Chybí vyžití pro teenagery · Chybí některé specializované prodejny · Blízkost vojenského letiště · Nedostatečná hromadná doprava v dopoledních hodinách · Špatné povrchy některých místních komunikací – Vrchlického, Nová, u ZS, u hasičárny · Málo zeleně v obci · Neudržovaný Kovářský rybník · Drogy, kriminalita a vandalismus · Špatná propagace obce
<p>OPPORTUNITIES:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Vytvoření cyklostezky · Úpravy místních komunikací · Úprava panské zahrady · Podpora péče o místní tradice a zvyky · Vytváření nových příležitostí pro kulturní činnost · Tvorba a rozšíření propagačních materiálů · Vybudování multifunkčního sportoviště · Oprava památek · Odkoupení Kovářského rybníka do vlastnictví městyse · Rekonstrukce MŠ 	<p>THREATS:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Znečišťování ovzduší lokálními topidly · Znečišťování ovzduší spady z prolétajících letadel z vojenského letiště · Kriminalita · Nedostatečná propagace obce

Obr. 33 . SWOT analýza z obce Tabulka VĚROŠOVÁ. Vanda (43)

Zajímavé počiny v historii jako možná inspirace

Inspirací pro oživení městysu by mohly být jak počiny Bernarda Věžníka, asi nepřínosnějšího pána Nových Dvorů, tak i Jana Karla a Jana Rudolfa z rodu Chotků.

Bernadr Věžník

Ambice Bernarda Věžníka byly nemalé – chtěl z Nových Dvorů učinit městečko (dnes ekvivalent městysu). Jedním z nutných kroků bylo zvýšení počtu obyvatel. Tomu měl dopomoci jakýsi „sociální program“, kde nechal na své náklady postavit domy se zahradou, kde mohli lidé provozovat své řemeslo a zároveň si měli možnost vypěstovat vlastní plodiny. Nejdříve si domy přistěhovavší pronajímali, až se usadili a řemeslo se jim „rozjelo“, dům odkoupili a stali se vlastníky. (46 str. 73).

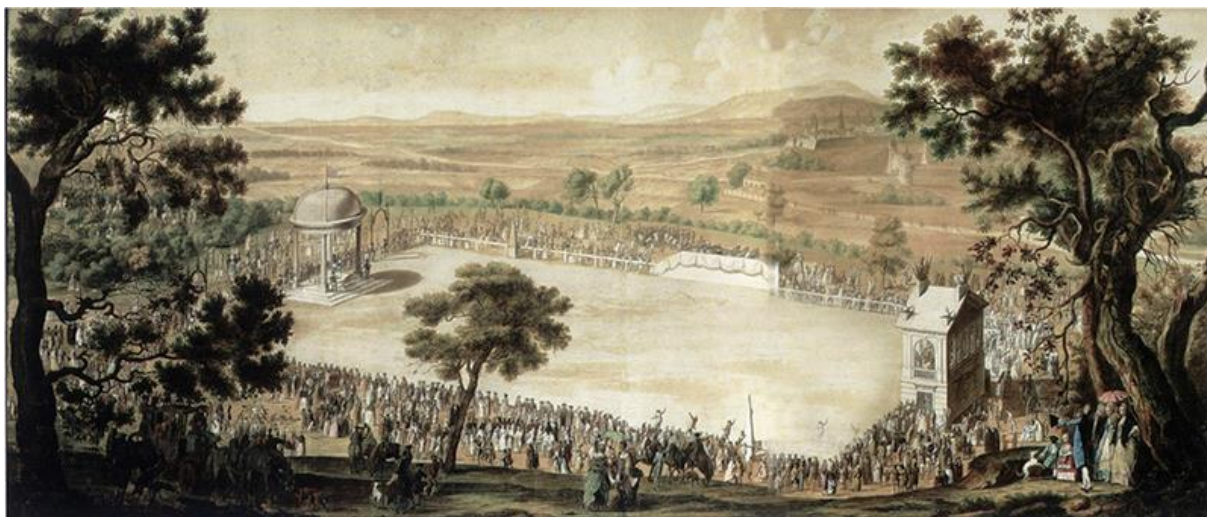
Mimoto nechal postavit budovy „občanské vybavenosti“, založil klášter s kostelem, opravil zámek a vybudoval soustavu zahrad a obor. (46 stránky 67-123)

Chotkové

Rod Chotků byl jeden z dalších pánů Nových Dvorů po Věžníkových.

Zasloužili se především o zvelebení krajiny – úprava zahrad a obor, drobné stavby v krajině, zalesnění kopců.

Další zajímavostí bylo také například pořádání různých společenských akcí, které Nové Dvory propagovali veřejnosti. Tím bylo například i unikátní rytířské klání.



Obr. 34 Turnaj pořádaný J.R. Chotkem, Obrázek NZM - Nové muzeum venkova, zámek Kačina (47)

Méně přínosnými počiny pro samotné Nové dvory byla stavba zámku Kačiny (která ale byla jedním z příčin úpadku Nových Dvorů) nebo vysušení rybníků a přeměna na zemědělskou půdu. Navrácení některých rybníků je jistě zajímavou výzvou do budoucnosti.

Historie Nových Dvorů

Počátek a doba před nástupem Věžníků

Historie Nových Dvorů sahá možná až někam do 12. století, do doby krátce po vzniku sedleckého kláštera (r. 1142) (46 str. 5), kdy Nové Dvory byly jedním z jejich statků, zemědělsky a hospodářsky využívaných, přičemž byly Nové Dvory většinou zmiňovány spolu s ostatními okolními vesnicemi (46 stránky 5-6). Ovčáry, údajně ještě o něco starší než Nové Dvory, jsou další z míst založených mnichy ze Sedlckého kláštera, kteří zde mívali ovčín, z čehož i vzešel název Ovčáry (46 str. 33).

Nejbližší dříve osídlené území nacházelo na západně položené v Malíně, kde se nachází zbytky po přemyslovském hradišti (46 str. 3).

Není vyloučeno, že na současném KÚ Nové Dvory se někdy v hlubší minulosti nacházelo nějaké osídlení, což by dokazovaly archeologické nálezy v podobě popelnic a bronzových šperků na území Ovčárů, které dnes patří k Novým Dvorům (46 str. 2). Dalším vysvětlením je, že tudy vedla obchodní cesta z nedaleké Čáslavi (46 stránky 3-4) nebo že zde bylo osídlení pouze dočasné.

Dále existují občasné zmínky o Kačíně (Kačíně), kde se shromažďovala vojska - tou dobou to nemusela být sídlo, ale pouze označení místa. (46 stránky 6-11)

V Nových Dvorech ještě před husitskými válkami existovala dřevěná tvrz a dvůr ležící „blíže (Sedlckému) klášteru – předchůdce o mnoho let později postaveného zámku. Jednalo se údajně spíše o prostší panské stavení s jednou obytnou místností, komorami v patře přístupnými vnějším schodištěm a se sklepem, doplněné o další hospodářské stavby. (46 stránky 20-21)

Ovčáry též mívaly svojí tvrz, původně taktéž dřevěnou, která ale do r. 1558 zcela zpusťla. V r. 1563 byla v místech dnešního bývalého pivovaru postavena tvrz zděná z kamene, tu nechal postavit Jana Balbína z Votičné.

Nové Dvory v průběhu let měnily své majitele od husitských válek, protože Sedlecký klášter, k němuž patřily, byl vypálen. (46 str. 12)

Od r. 1436 Nové Dvory byly přepsány králem Sigmundem spolu s tvrzí Ovčáry a dalšími vesnicemi knězi Bedřichovi ze Strážnice a jeho dědicům za svojí přízeň (46 stránky 12-13). Někdy před rokem 1459 připadly Nové Dvory s Ovčáry Jiřímu z Poděbrad, Bedřich ze Strážnice byl vyplacen a zhruba rok po zvolení Jiřího z Poděbrad zemřel. (46 str. 16)

R. 1472 spravoval Nové Dvory a „luh Kačínslý“ Jaroslav z Újezda - tato dvě území byla výjimkou z dědictví po Jiřím z Poděbrad, které mělo připadnout jednomu ze synů, Viktorinovi (46 str. 17). Po tom, co se Viktorin se svým bratrem dostali do rozepře s králem Vladislavem, připadly Nové Dvory r. 1501 České komoře (46 str. 18).

V Sedlci se po jeho vypálení znovu začal navracet život a zdejší opat Klement začal požadovat navrácení rozebraných statků a v r. 1501 si vymohl po králi Vladislavovi Nové Dvory, zatímco u mnoha ostatních vesnic náležících dříve též pod Sedlcký klášter, se vymoci nepodařilo. (46 str. 19).

V r. 1552 byly Nové Dvory zastaveny Hynkovi Martinickému z Chřenovic (46 str. 19). V kupní smlouvě měl stanoveno několik podmínek: odevzdávat pravidelnou výplatu klášteru, mezi Malínem a Novými Dvory postavit most, možnost vést bez překážek přes pastviny vodu do potoka pod Novými Dvory⁴. Toto vše bylo zapsáno do Desek Zemských. Od nabytí platnosti smlouvy se na novodvorské tvrzí Hynek Martinický usadil. (46 stránky 20-21)

⁴ Zde zřejmě byl myšlen dnes již zaniklý Svatoanenský rybník, který se tou dobou nazýval jinak nebo název neměl.

Po smrti Hynka Martinického z Chřenovic r. 1558 zdělili Nové Dvory jeho nezletilí synové z druhého manželství, ale starší bratři s jejich matkou, kteří měli majetek spravovat, r. 1569 prodali poručníkům dětí Karla ze Žerotína. (46 str. 22)

Následně r. 1588 připadly Nové Dvory jednomu ze synů Karla ze Žerotína, Janovi Lukáši ze Žerotína, tentýž rok je ale kvůli dluhům přeprodal Píramovi Kapounovi ze Svojkova a na Ploskově. Hned poté si v tomtéž roce Nové Dvory koupil Kašpar Melichar ze Žerotína. (46 stránky 25-26)

Kašpar Melichar ze Žerotína v Nových Dvorech vystavěl zámeček v místech dřívější tvrze, ten byl předchůdcem současného zámku. V r. 1607 vyhořel od pivovaru, ale brzy byl postaven znovu. (46 str. 27) V r. 1639 byl zámek zničen švédskými vojsky a páni Nových Dvorů (tou dobou rod Švihovských) do r. 1670 bydleli v tvrzi ve vedlejších Ovčárech (v popisu tvrze stálo, že má několik světnic, komor, sklepů a vybavena je hospodářskými stavbami (46 str. 41)) (46 str. 40).

R. 1593 byly s Novými Dvory spojeny okolní vesnice v celek Novodvorského panství a také se původní název „Nový Dvůr“ změnil v současný název „Nové Dvory.“ (46 str. 26)

V r. 1628 Nové Dvory s příslušnými vesnicemi prodal Kašpar Melichar ze Žerotína své manželce Elišce z Valdsteina na Lomnici, ta je odkázala své dceři Elišce, která se provdala za Petra Voka Švihovského z Riesenburka. Po její smrti připadly Nové Dvory synovi Bedřichovi Kašparovi Eusebovi a ten se od r. 1653 po odkoupení podílů od sourozenců stal pánem Novodvorského panství. (46 stránky 26-32)“

V 2. pol. 17. stol. se z Nových Dvorů i okolí z toho malého počtu, který zůstal po válce, se plno lidí odstěhovalo kvůli násilné katolizaci. Zůstalo zde mnoho dvorů pustých a celé panství bylo ve velice bídném stavu. (46 str. 66)

Po smrti Bedřicha Kašpara Euseba připadly Nové Dvory nejmladší dceři Anně Marii, která se r. 1634 vdala za hraběte Karla Ferdinanda Valdsteina a v r. 1674 Novodvorské panství prodala hraběti Ferdinandovi Maxmiliánovi Kaunicovi na

Velkém Meziříčí a ten jej ihned po 3 letech prodal Janovi Kašparovi z Montani a po dalších 2 letech (r. 1679) koupil panství hrabě Věžník, který se zasloužil o velký rozkvět Nových Dvorů a okolí. (46 stránky 32-33)

Částka, kterou za Nové Dvory zaplatil byla na současné poměry velmi malá a bylo to hlavně z důvodů velmi bídného stavu panství, které bylo téměř pusté, pole byla neosetá a zarostlá a zdejší zbytky obyvatel byly velmi zadluženy. (46 stránky 67-68)

Bernard Věžník

Bernard Věžník panství opravil, zavedl v Nových Dvorech chov ovcí, nechal vykácet velké množství lesů a získané plochy přeměnil v louky a pole. Nechal také vysušit Luka Kačinská a zřídil zde obory a udělal zde spoustu krajinářských úprav. (46 str. 68) Protože bylo panství téměř pusté, přizval sem nové obyvatele – sedláky a chalupníky (46 str. 69). A protože měl v úmyslu Nové Dvory nechat povýšit na status města, zasloužil se o postavení mnoha domů se zahrádkou, kam pozval řemeslníky, kterým domy nejdříve pronajímal a pak jim je odprodal (46 str. 73).

Mimoto přikoupil další pozemky a založil novou ves s dvorem, Bernardov. (46 str. 68).

Zbořený novodvorský pivovar postavil znovu v Ovčárech, přičemž k tomu využil původní ovčáreckou tvrz. (46 str. 41) V Ovčárech také nechal postavit nový mlýn. (46 str. 68).

Hrabě Věžník nechal postavit zámek, jak jej známe dnes, na místě kde stála zřícenina pivovaru. Na zámku se usídlil a upravil okolní zahrady. Nechal zde vystavět skleníky pro pěstování cizokrajného ovoce, vodní prvky a vodárnu, pavilon „Saleta“. Okrasná zahrada pak pokračovala v zahradu ovocnou. (46 str. 72).

Součástí krajinářských úprav byl také umělý vodní kanál u Svatoanenského rybníka (v době vybudování tento název ještě nenesl) a při něm letohrádek (46 str. 73).

Zásluhou Bernarda Věžníka byl vybudován kostel sv. Martina, spojen s panským sídlem galerií. (46 str. 73). Dále nechal postavit úřednické domy a domy pro služebnictvo, špitál pro chudé a jízďárnu.

Po dokončení úprav zažádal Bernard Věžník císaře Leopolda I. o povýšení Nových Dvorů na městečko, přidělení Bernardem Věžníkem navrženého znaku a povolení pořádání trhů. Načež mu císař vyhověl, takže r. 1701 Nové Dvory se staly městečkem, dostaly pečeť a svůj znak s červeným pozadím, kamennou otevřenou bránou, ve které je hlava psa. (46 stránky 73-76)

Nové Dvory obdržely právo tržní a soudní (46 str. 79). Řemesla zde byla zařazena do cechů, pro něž platily artikule vydané v Čáslavi r. 1702 (46 str. 100).

Existovaly zde tyto cechy: kovářský, bednářský, kolářský, zámečnický, truhlářský, sklenářský, (46 str. 80), tkalcovský (46 str. 85), zednický a kamenický (46 str. 92), krejčovský, ševcovský, sladovnický (46 str. 103), tovaryšstvo zedníků, tesařů, kameníků, pokrývačů a toufarů (46 str. 97).

Jakmile Nové Dvory dostaly nový statut, byla zde vystavěna i radnice (zde byla ustanovena rada konšelů v čele s rychtářem (46 str. 78)), kašna a mariánský sloup na náměstí, z jednoho domu na náměstí udělal školu, byla vydlážděna silnice a na ní byly postaveny tři brány. (46 stránky 76-77)

Městečko tolik proslulo, že jej navštívil i císař Josef I., který se s Bernardem Věžníkem osobně setkal a v oboře se společně účastnili honu. (46 str. 77)

Bernard Věžník zemřel r. 1714, jeho tělo pochovali v kostele sv Anny a srdce v Církvicích před oltářem. (46 str. 106)

Jeho majetek byl rozdělen dle poslední vůle jeho synům, přičemž Nové Dvory připadly synovi Romedioví. (46 str. 106) Ten brzy na to zemřel (r. 1720) a dědičkou ustanovil svou matku. Ta bohužel o dva roky Nové Dvory prodala, s výjimkou areálu kláštera. V klášteře se jí měl zřídit byt a než se tak stane, bude moci dál přebývat část zámku Nové Dvory a další body týkající se jejího zaopatření, dále tam stálo, že

náklady na výstavbu špitálu zaplatí sama, ale kupující (hrabě František Antonín Pachta z Rájova) bude přispívat stavebním materiálem a v neposlední řadě kupujícího zavázala, aby se o městečko staral. (46 stránky 106-107)

Do r. 1727 ještě paní Barbora Věžníková bydlela na zámku a pak se přestěhovala do kláštera a v r. 1752 zemřela. Pohřbena byla stejně jako její manžel – tělo v kostele sv. Anny v Nových Dvorech a srdce v Církvicích. (46 stránky 108-109)

Období po Věžníkových

V r. 1722 se Nové Dvory dostaly do rukou hraběte Františka Antonína Pachty z Rájova koupil Novodvorské panství od hraběnky Barbory Věžníkové, posléze k němu od Josefa Jaroslava Věžníka přikoupil Třebešice a Radvančice. (46 str. 131)

Hrabě František Antonín Pachta si vzal půjčku a začal zvelebovat panství a pořádat zábavy. Do vodního kanálu nechal postavit loď, která jím proplouvala nebo například nechal Nové Dvory nasvítit 15000 světly při příležitosti návštěvy Marie Terezie a Marie Anny. Nechal také od zeměměřiče zaměřit panství a udělat nové rozdělení parcel a tím se zvýšil počet sedláků na panství o 30. Bohužel to dlouho netrvalo, na Nové Dvory byla pro zadluženost hraběte uvalena sekvestrace a panství bylo vydraženo hrabětem Karlem Batthyany, který přehodil nabídku hraběnky Věžníkové, která měla přednostní kupní právo. (46 stránky 132-133)

I přes tento prodej na tom někteří věřitelé trátili, například dominikáni z místního kláštera přišli o 1000 zlatých. (46 str. 133)

Nový pán Novodvorského panství, hrabě Karel Batthyany, nechal zaměřit panství a přidělil každému přiměřený kus zemědělské půdy. Mapování se ujal

pražský zeměměřič Jan Glocksperger (Klucksperger), mapa i s popisem byla dokončena v r. 1734. (46 str. 134)

Bylo zde zapsáno: 43 (rodinných) domů, 1 dům s 2 byty, 2 domy s nájemními světnicemi, 2 nájemní domy, 2 dvojdomy, 3 robotní chalupy, 2 domy pro služebnictvo, 1 panský dům, radnice, (popsáno jako „kde se panské pivo čepuje, vinárna a kulečník“), škola, špitál, stará kovárna. (46 stránky 134-136) Dále byli na panství: 5 mlýnů, 15 hospod, 9 kováren, 8 masných krámů, 2 pekárny, 1 kolárna, 2 koželuhny, 2 kořalny, 1 draslýrna, 1 hrnčírna, a také se zde provozoval chov hovězího dobytka a chov ovcí. (46 stránky 136-139).

Za hraběte Batthyanyho dvakrát Nové Dvory navštívila císařovna Marie Terezie a po druhé návštěvě udělila městečku titul aula regia (královský dvůr). (46 str. 145)

Další velkou událostí byl příchod pruských vojsk, a to v r. 1742 a 1757. (46 str. 145) Vojáci se ubytovali na zámku, i v dalších domech. V klášteře byli díky výjimce ubytovaní vojáci vyšší šarže a dominikánům za ubytování platili. (46 str. 149)

V r. 1764 prodal hrabě Batthyany Novodvorské panství, protože byl jmenován nejvyšším hofmistrem arcivévodů Josefa a Karla a hodlal se přestěhovat do Rakouska. Novým majitelem se stal hrabě Jan Karel Chotek z Chotkova a Vojnína. (46 stránky 150-151)

Tou dobou měly Nové Dvory evidováno 55 měšťanských domů a 3 chalupy. (46 str. 152)

Hrabě Jan Karel Chotek investoval do reforem v Nových Dvorech. Nechal například vysušit Svatoanenský a Svatojakubský rybník a přeměnit je v zemědělskou půdu. Také dal opravit hospodářské a lesnické budovy a přispíval lidem penězi a obilím. (46 stránky 155-156)

Též se zasloužil o mnoho krajinářských úprav a přivezení cizokrajných rostlin, založil botanickou zahradu a v zámecké zahradě nechal vytvořit venkovní divadlo ohraničené stromy. (46 str. 156)

Hrabě Jan Karel Chotek zemřel r. 1787 a panství zdědila jeho manželka a syn (46 str. 156). Po matčině smrti převzal r. 1798 celé panství Jan Rudolf Chotek (46 str. 157).

Jan Rudolf Chotek se zasloužil o další krajinářské úpravy a při tom inspiroval se ze svých cest po cizích zemích. Údajně se pak kraji říkalo české Eldorádo. (46 str. 158)

Hrabě Chotek měl oblibu v zalesňování holých vrchů v okolí, dokonce si pronajal od hraběnky Thunové vrch Kamajku, kterou nejen zalesnil, ale také tam postavil pavilon a podobné ambice měl i s kutnohorským Kaňkem, o němž jednal se sedleckými mnichy. (46 stránky 159-160)

Asi nejvýraznější jeho počinem byla stavba zámku Kačina podle návrhu architekta Schuhnich, pod vedením Jana Fišera, který byl dokončen r. 1822 (46 str. 162). V polovině r. 1823 se sem hrabě z Nových Dvorů přestěhoval (46 str. 164).

Když hrabě Jan Rudolf Chotek r. 1824 zemřel, připadlo panství jeho synovi. (46 str. 166)

Hrabě Jindřich Chotek založil r. 1826 chudinský ústav, nechal vysušit Mikolášský rybník a předělat na zemědělskou půdu a také přivedl do Nových Dvorů průmysl – r. 1835 továrnu na sirup, poté r. 1841 lihovar a r. 1860 cukrovar v Ovčárech. (46 stránky 167-168)

R. 1848 bylo zrušeno poddanství a s ním posléze i vrchnostenské úřady, cechy byly změněny v živnostenské spolky a také byly Nové Dvory přidělené k Čáslavskému kraji. (46 stránky 230-232)

Od zrušení poddanství se městečko živily převážně trhy, pronájem hospody a palírna a samozřejmě daně od obyvatel. (46 str. 232)

R. 1861 vypukl v Nových Dvorech ničivý požár, kterému podlehl 19 domů včetně radnice a oheň zasáhl i levou kostelní věž, až spadly zvony, ale střecha školy se podařila uhasit. (46 str. 233)

R. 1864 byly u příležitosti oslavy zhotoveny akvarely s výjevy z Nových Dvorů. (46 str. 239)

V r. 1882 byl vytvořen sbor dobrovolných hasičů. (46 str. 236)

Změny v čase na katastrální mapě

Nejmladší dokument, kde je možné vidět přesné rozvržení parcel se podařilo dohledat z r. 1838, a to Originální mapy stabilního katastru a Indikační skici. Císařské povinné otisky chybí.

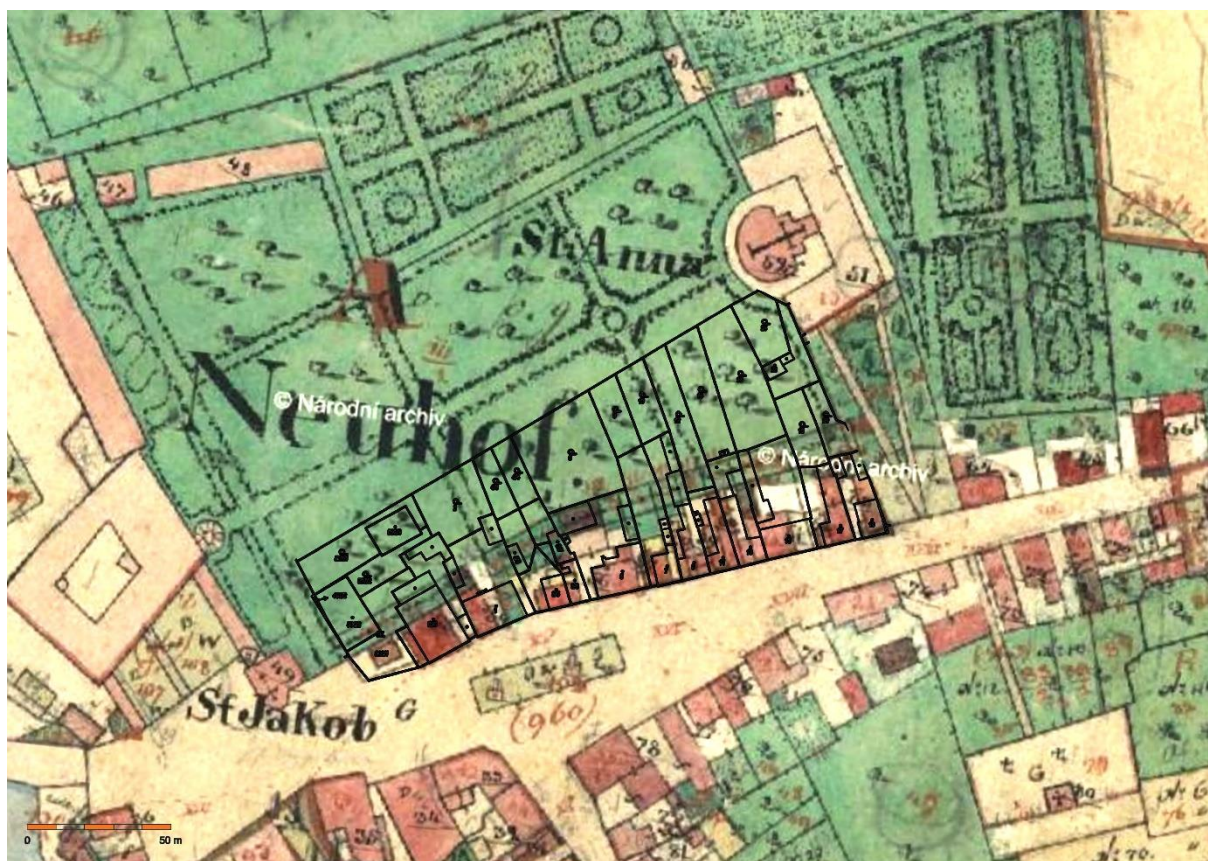
(Starším dokumentem je Glockspergerova mapa Novodvorského panství z r. 1734, její měřítko ale brání bližšímu rozeznání parcel.)

Při porovnání situace z r. 1838 si lze všimnout několika výrazných změn. Zaprvé to je „ukrojení“ parcel bývalé zámecké zahrady na parcely stavební. Částečné rozvržení je vidět již na Indikační skice. Dnes rozprodané parcely zabírají téměř polovinu bývalé zámecké zahrady.

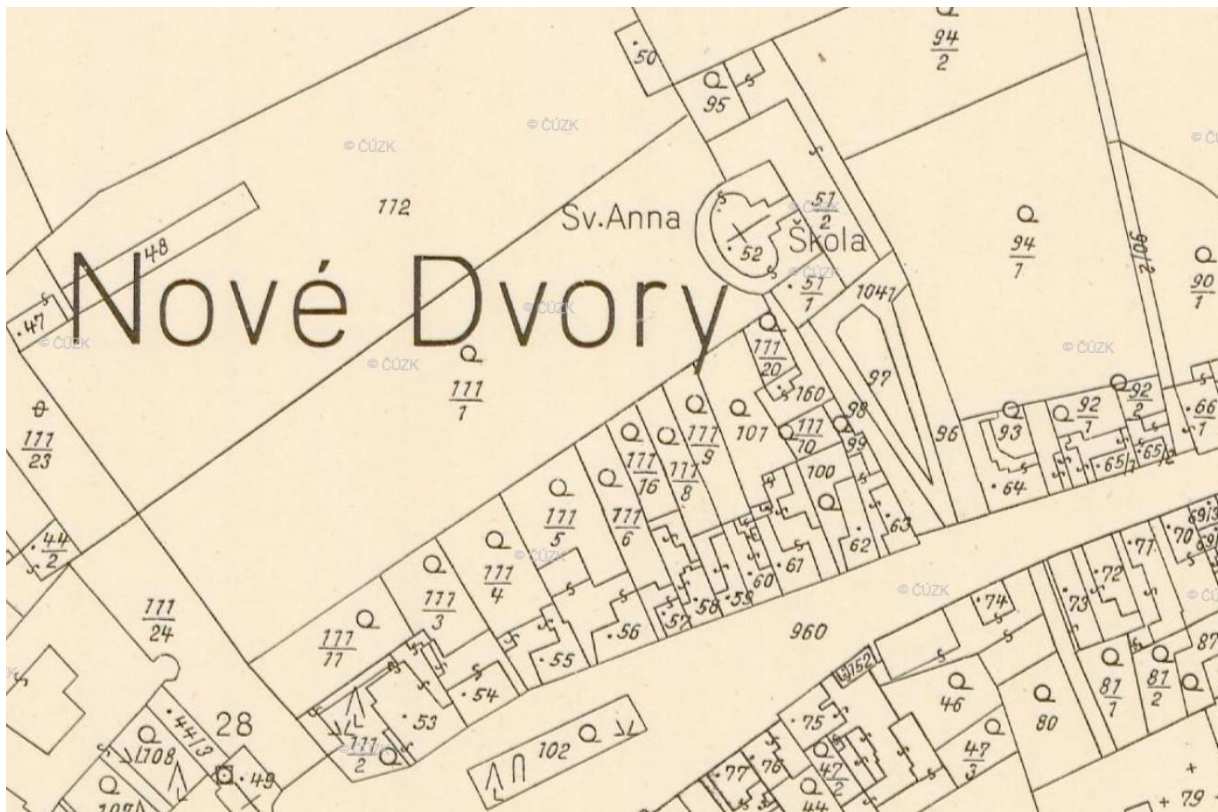
Další poznámkou k indikační skice a mapě stabilního katastru je celistvost zakreslené budovy bývalého kláštera. Buď to je to tím, že v té době ještě stále budova má stejného vlastníka (církve) a funkčně části neodděluje anebo zde ještě zcela jasně nebylo vyděleno „farní křídlo“ (farář možná touto dobou ještě stále pobýval na škole), otázkou by byl pak účel onoho jižního křídla.

Na mapě evidence nemovitostí z r. 1963 lze vidět, že „farní křídlo“ je již odděleno a dostalo své vlastní číslo.

Na současné mapě (ortofoto) je vidět neudržovaná bývalá panská zahrada, vytvoření silnice podél zámku (dříve cesta v parku) a především také zastavění poloviny klášterní zahrady mateřskou školkou (soubor několika budov východně).



Obr. 35 Indikační skica (1838) se zákresem obrysů souč.parcel



Obr. 36 Mapa evidence nemovitostí (1963)



Obr. 37 Současná mapa - ortofoto (mapy.cz)

Církev

Jak již bylo zmíněno, Nové Dvory (Nový Dvůr) byly založeny a spadaly v určitém období pod klášter v Sedlci. Klášter měl zde (spolu s dalšími vískami) hospodářské zázemí. (46 str. 5)

V polovině 14. století patřily Nové Dvory pod Svatojakubskou faru – vázající se na kostel sv. Jakuba v Církvicích. Fara tehdy byla r. 1358 v Malíně a od r. 1362 ve „Vojslavicích“ (?). (46 str. 50)

Do husitských válek, údajně novodvorská fara bývala na „statku č. 26“, za husitských válek zanikla a od 16. století byla osazena (tedy zřejmě nově postavena) nová fara podobojí. (46 str. 50)

R. 1622 byla církev podobojí z Nových Dvorů vypuzena (46 str. 51). Protože bylo katolických kněží nedostatek, křty a svatby se konaly až v klášteře v Sedlci (46 str. 52).

V r. 1655 byl do Sv. Jakuba dosazen polský farář, který se usídlil v Církvicích (46 str. 52). První zápis faráře o Nových Dvorech byl z r. 1658 (46 str. 53).

Během období Věžníků byl postaven přímo v Nových Dvorech dominikánský klášter, nicméně fara zůstávala v Církvicích. Církvicický farář se brzy nato s dominikány rozhádal a přestali se stýkat. V r. 1722 pak hraběnka Věžníková obnovila samostatnou faru v Záboří (46 str. 121).

Když r. 1786 přijel do Čáslavi biskup Jan Leopold z Háje, žádali novodvorští o povolení vlastní fary a hřbitova, v r. 1787 jim ale byla povolena pouze lokalie. Lokalista sloužil v kostele sv. Anny u bývalého dominikánského kláštera, který nyní sloužil jako kostel školní (kostel sv. Martina byl vyhrazen pro pána Nových Dvorů) a tyto dva provozy se navzájem omezovali. (46 str. 53)

R. 1789 byla novodvorská lokalie převedena na faru. Farář bydlel nejdříve v domě č. 42 a až v srpnu 1789 mu hrabě Jan Rudolf Chotek nechal vyhradit

v budově školy (bývalém klášteře) 4 místnosti pro farní byt a to jen do chvíle, dokud místnosti bude škola moci postrádat. (46 str. 200)

V r. 1805 se stal novodvorský farář zároveň ředitelem školy. (46 str. 201)

Dominikáni

Dominikánský řád patří do tzv. žebravých řádů. Zakladatelem je sv. Dominik, který přijal a prosazoval apoštolský způsob života v prostotě, odříkání a bez majetku. Své učení šířil na cestách, kde získal mnoho příznivců. Na počátku 13. se s jeho pomocí založil první klášter a vznikl řád dominikánů. (48 stránky 294-295)

Dominikáni nebyli nikdy tak rozšířeným řádem, jako františkáni, a to zřejmě hlavně kvůli požadavkům na vzdělanost při přijímání nových členů. (48 str. 299)

Jedná se o tzv. klerikální řád, což znamená, že do svých řad přijímali jen kleriky, tedy osoby s jistou již dosaženou úrovní teologického vzdělání. Sami dominikáni si zakládali hlavně na své vzdělanosti, jíž se reprezentovali (na rozdíl od františkánů, jejichž hlavní náplní bylo pracovat a modlit se). (48 stránky 294-295)

Do řádu byli přijímáni také laici, avšak byly tam spíše jako pomocníci, avšak měli dovoleno se společně s ostatními členy řádu modlit. (48 stránky 294-295)

Kromě vzdělanosti se tento řád vyznačoval tzv. apoštolským způsobem života (48 str. 294). Prosazovali prostotu, chudobu, odříkání a jedli bezmasou stravu (49 str. 51), oblékali se celoročně do jednoduchého světlého vlněného roucha (49 str. 51) (50 str. 91).

Dominikáni dodržovali mlčení, které mohli prolomit během modlení a při každodenním shromáždění kapituly. Věnovali se studiu, modlitbám, kázáním a případně misiím. Manuální činnost vykonávali spíše okrajově. (48 stránky 294-295)

Dominikánský řád jako takový měl pevně danou stromovou strukturu, kde provincie nižšího řádu vždy spadali pod moc vyššího řádu. Tato struktura fungovala nejen v rovině moci, ale také v rovině vzdělávání. (48 stránky 294-295)

V případě Nových Dvorů byla nadřazená moc v „mateřském“ klášteře sv. Máří Magdaleny v Praze. (46 str. 113)

Analýza: Klášter Nové Dvory

Identifikační údaje

Název: Bývalý dominikánský klášter v Nových Dvorech

Adresa: Nové Dvory 22 a 21 285 31 Nové Dvory

Okres: Kutná Hora,

Kraj: Středočeský

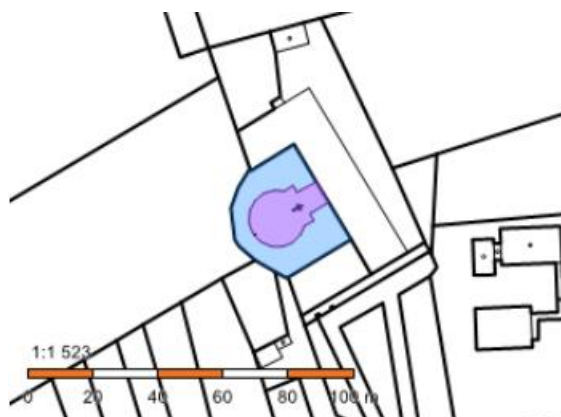
Parcelní čísla budovy: - p.č. 22 (č.p. 21; objekt k bydlení; soukr.; 290 m²)



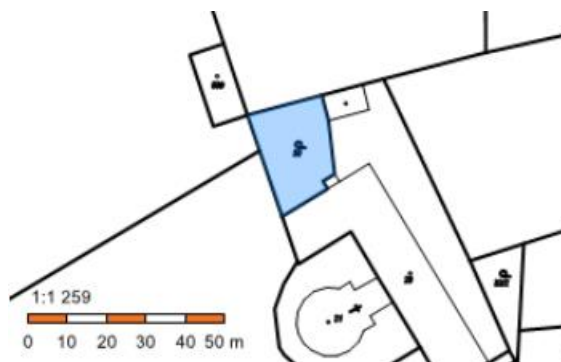
- p.č. 29 (č.p. 22; objekt k bydlení; soukr.; 1857 m²)



Parcelní čísla pozemků: - p.č. 21 (zastavěná plocha a nádvoří; církv.; 909 m²)



- p.č. 30 (zahradka; soukr.; 4059 m²)



- p.č. 1461 (orná půda; soukr.; 5414 m²)



- p.č. 31 (zahradka; soukr.; 209 m²)



Popis objektu



Obr. 38 Letecká fotografie. Foto SReality.cz



Obr. 39 38 Letecká fotografie. Foto SReality.cz

Jedná se o dvoupodlažní zděný objekt, částečně podsklepený, půdorysného tvaru U, kde vedlejší křídla jsou hlavní fasádou orientována na JV k náměstí a SZ do zahrady. Původně objekt sloužil jako dominikánský klášter, později se z něj stala škola a fara, ještě později mateřská školka (fara zůstávala) a poslední náplní objektu byla výroba nábytku. Nyní je objekt bez využití.

Uprostřed dvora se nachází centrální kostel sv. Anny, který býval s klášteřem spojen krčkem, dnes jsou průchody zazděné. Dvůr je obehnan plotem zděným plotem půlkruhového půdorysného tvaru. Naproti střednímu křídlu z vnější strany přiléhá k budově bývalého kláštera pozemek se zahradou. JV fasáda je fasádou hlavní, nachází se zde průjezd a hlavní vstup, k ní přiléhá úzký pozemek se stromořadím a 2 sbíhajícími se cestami, zakončenými vstupní branou.

Stavební systém je stěnový zděný převážně z kamene, novější zásahy jsou z cihel. Jedná se o podélný 2-trakt, kde na vnitřní straně obíhá komunikace a na vnější jsou jednotlivé místnosti, některé jsou mezi sebou propojené (v případě bývalé fary lze hovořit o enfiládě), většinou se jedná ale o druhotný zásah. V přízemí dříve komunikaci postranních křídel tvořily otevřené arkády, ty byly později zazděny.

Stropy v přízemí jsou klenuté, většinou křížovou nebo valenou klenbou. V patře jsou stropy dřevěné trémové kryté rákosníkovým podhledem, v některých místnostech s fabiony. V hlavním velkém sklepě a sklepě fary jsou valené klenby, v dnes zavaleném sklepě (bývalém průchodu ke studni) zřejmě též byly použity valené klenby.

Střecha je sedlová, na koncích křídel je ukončena valbou. Krov se dělí na dva hlavní celky – krov nad bývalou farou (JZ křídlo) a krov nad bývalou školou (střední a SZ křídlo). Krov nad bývalou farou se jeví starší. Krov nad bývalou školou se jeví mladší – předpokládá se, že je z doby po požáru 1861. Tento krov je nyní vaznicový, s viditelným nastavováním konců krokví. Kolem věží jsou v krovu mohutné výměny, podpořené dřevěnými sloupky se vzpěrami.

Zatímco křídlo bývalé fary má ve střeše dochované vikýře typu „volské oko“, ostatní křídla mají vikýře přeměněny na novodobější pultové.

Povrchové úpravy jsou tradiční, stěny jsou omítnuté vápennou omítkou, střešní krytinu tvoří keramické tašky vlnovky na latě, dříve zde asi byly bobrovky, obdobně jako jsou na střeše zámku.

Na chodbách se nachází dlažba, v místnostech zřejmě bývaly většinou dřevěné nebo dlážděné podlahy, v mnoha případech byla podlaha vyměněna. V přízemí v prostorách bývalé výroby byly podlahy vylity betonovou mazaninou. Obecně se podlahy více dochovaly v bývalé faře.

Dveřní výplně se skládají jak z historických barokních, tak z dveří z období školy a jsou zde i dveře novodobé. Některé vstupy v přízemí mají kamenné portály.

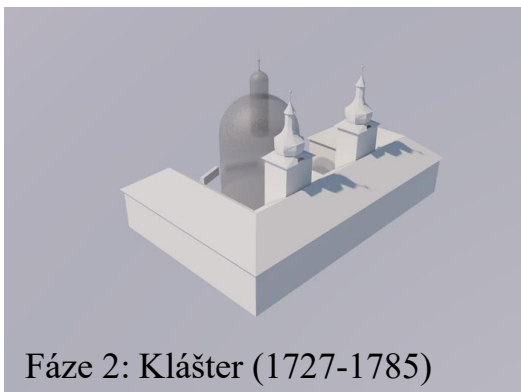
Okenní výplně jsou z většiny z období školy, vyskytují se zde i některé kousky oken původních. Okna jsou z většiny dvoukřídlá, s nadsvětlíkem. Některá z nich jsou dělená (starší typ). Zpravidla jde o okna zdvojená, kdy vnější se otevírá ven a vnitřní se otevírá dovnitř. V přízemí jsou v mnoha případech mezi okna vsazeny kovové mříže.

Historie objektu

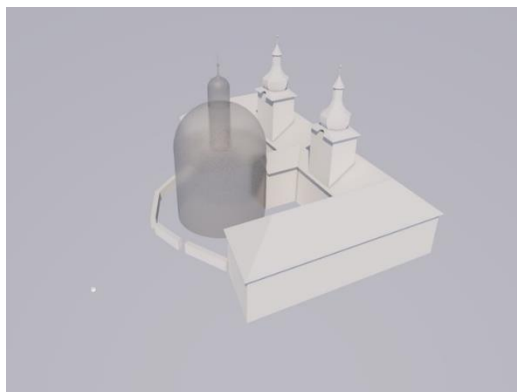
Hmotový vývoj:



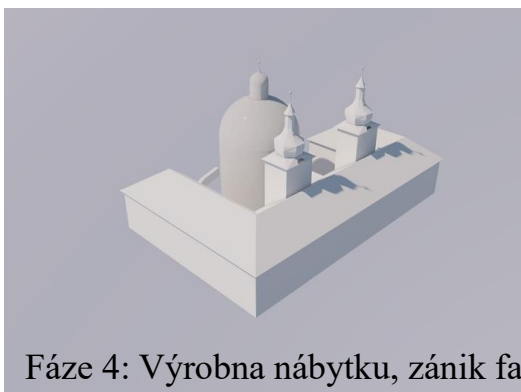
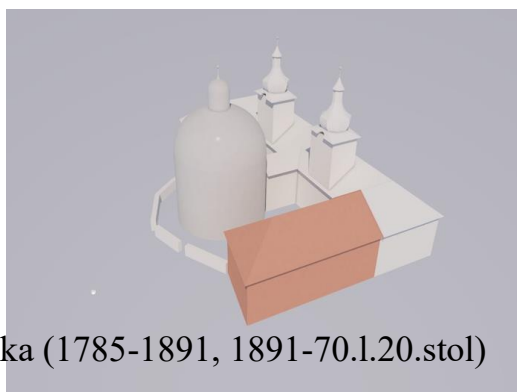
Fáze 1: Kostel s 2 samostatnými zvoničkami (1696-1727)



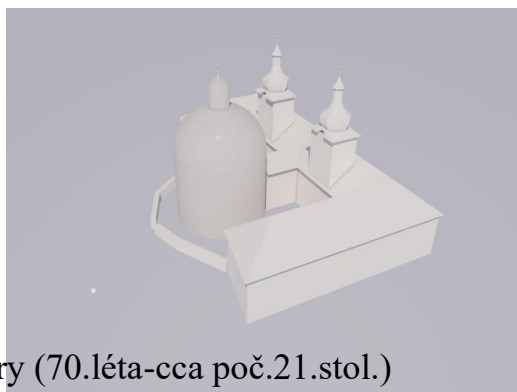
Fáze 2: Klášter (1727-1785)



Fáze 3: Fara (červená) a škola/školka (1785-1891, 1891-70.l.20.stol)



Fáze 4: Výrobna nábytku, zánik fary (70.léta-cca poč.21.stol.)



Klášter

Podle současného trendu šlechty v pobělohorské době, kdy byla snaha o propagaci a šíření katolické církve, nechal r. 1695 postavit Bernard Věžník dominikánský klášter a kostel sv. Anny (46 str. 73) (46 str. 111). K tomu ho dovedl nejen trend zakládání či opravování klášterů šlechtou, ale i samotní vedoucí představitelé z nedalekých klášterů – jezuitští z Kutné Hory s cisterciáctí ze Sedlce – ke kterým vzhlížel (46 str. 111).

Co předsevzato, také vykonáno.²⁶⁷) I postaven kostel ve slohu parukovém²⁶⁸) a část kláštera těsně ke kostelu přiléhající²⁶⁹) „ku vyplnění kacírství a husitských sekt, které dosud v tajnosti v království českém bují“.²⁷⁰)

Obr. 40 Zmínka o vzniku kláštera a kostela sv. Anny. Výňatek ze str. 112. LEDR (46 str. 112)

Kostel sv. Anny nechali manželé Věžníkovi postavit poté, co se procházeli zahradou a měli „boží vnuknutí“ (51 stránky 44-45), aby kostel ke slávě sv. Anny a k „vyplenění kacírství a husitských sekt“ (51 stránky 44-45). Postaven byl r. 1696, na rok poukazuje i nápis nad vchodovými dveřmi: (46 str. 112)

„Bernard Věžník a choť Barbora vystavěli, aby sv. Anna v nebi slyšela prosby. R. 1696.“ (46 str. 112).

Kostel sv. Anny byl vysvěcen r. 1722 a místo bylo zamýšlelo poutní. (46 str. 114)

**„BERNARDVS WIESCHNIK AC CONSORS BARBARA STRVXIT VT SANCTA IN COELIS AVDIAT ANNA PRECES.“
(Bernard Věžník a choť Barbora vystavěli, aby sv. Anna v nebi slyšela prosby. R. 1696.)**

Obr. 41 Nápis nad dveřmi do kostela sv. Anny. Výňatek z knihy. 112. LEDR (46 str. 112)

267) V gruntovní knize z r. 1703. chované při c. k. knih. úřadě v Hoře K. stojí o zřízení dom. residence a kostela sv. Anny od souvékého některého úředníka takto psáno: „Procházaje se pak (hr. Věžník) se svou nejmilejší paní vysoce urozenou svatě říše římské hraběnkou paní paní Barborou Alžbětou Věžníkovou, roz. Švihovskou, po zahradě, ačkoliv dosti již krásně ozdobené jak malováním, statuemi a rozličnými stromy, s prospěvováním ptactva vidíce a slyšíce (sic) ještě srdce veselé dosti býti nemohlo, a proč? I proto, že tu česť a chvála P. Boha nebyla. Zase tedy oba společně s chvátáním a největší horlivostí kaplu sv. Anny nákladně a ozdobně s ambity, domkem duchovních, dvěma věžema a zvony na nich postavili, ozdobami nákladnými a reliquiemi svatými ano i také rozličnými instrumenty a musikanty pro každodenní mše sv. a po poledních litanií držání opatřili, pobožnost bratrstva sv. růžence a sv. Anny od svatosti papežské potvrzení obdrželi. I aby česť a chvála boží tím zvučněji byla konána a jak chrám boží, tak ta residenci panská na poušti od lidí vzdálené nestály, jakožto pána Boha a lidi milující, (hr. Věžník) ustanovil při tom místě ze vsi městečko. Nové Dvory se jmenující. postaviti atd.

Obr. 42 Poznámka o vzniku kostela sv. Anny. Výňatek ze str. 112. LEDR (44 str. 112)

Na stavbě kostela se podílel italský stavitel Giovanni Battista Spinetti de Angelo. (52 str. 4)

Až poté byl se k hmotě kostela a jeho dvou solitérních zvoníc (kde sloužila pro zvon pouze levá) postaven klášter, jehož součástí se věže staly. (52 str. 8)

V diskuzi bylo několik možností, kterému řádu klášter zasvětil. Nejdříve se uvažovalo o jezuitském, pak o cisterciácké, nakonec se ale zasvětil dle rady pražského arcibiskupa řádu dominikánskému, který nikde v okolí nebyl. Dominikáni byli přivedeni z Prahy z kláštera sv. Máří Magdaleny po povolení vydaném v Římě v r. 1698. (46 str. 113)

Úplně prvním příchozím byl A. F. Volráb, kterého pozvala hraběnka Věžníková r. 1698 (46 str. 113). V klášteře mělo bydlet 12 dominikánů a měli se zde střídavě ubytovávat mniši z mateřského kláštera Máří Magdaleny v Praze (46 stránky 113-114).

Během r. 1722 hraběnka Věžníková prodala Nové Dvory, nicméně z prodeje vyjmula areál kláštera, tedy budovu kláštera, kostel sv. Anny, studna a klášterní zahrada. Od té doby dostal dominikánský klášter nezávislost. Dominikáni měli na oplátku za odkázané peníze z dědictví hraběte Věžníka a jeho syna udržovat klášter, kostel a církevní roucha v dobrém stavu. Páni panství se zas zavazovali k tomu, že budou vycházet vstříc vůči náboženským procesím, které do kostela sv. Anny budou putovat (46 stránky 115-116)

V době prodeje Novodvorského panství nebyl ještě klášter postaven. Bylo nicméně v kupní smlouvě z r. 1725 stanoveno, že: (46 str. 116)

- kromě mnichů zde měla bydlet i hraběnka Věžníková (na sklonku života)
 - hraběnka poskytla kapitál, z něhož se mělo čerpat při pokrývání nákladů spojených s výstavbou
 - kupující měl zajistit stavivo na byt hraběnky a klášterní byty
 - ostatní stavební materiál a řemeslníky si měli obstarat sami dominikáni
 - klášter dostane k užívání studnu v panské zahradě, z níž budou moci čerpat dominikáni a v případě potřeby i páni
 - v případě požáru kostela sv. Anny, měl kupující povinnost obstarat nové stavivo
 - (plus další již zmíněné body)
- (46 stránky 115-116)

Klášter ale díky nepřízni osudu nikdy nebyl plně využit.

Zpočátku zde žilo 6 dominikánů (tady polovina ze zamýšlené kapacity), mimo to tam měla svůj byt hraběnka Věžníková (1727-1752). Ale pokud se konala pout' ke sv. Anně, měl klášter pojmout až 30 kněží. (46 str. 116)

Hraběnka poté, co se klášter obydlil, napsala žádost císaři Karlu VI. o povolení zprovoznění kláštera na 100%. Císař popuzen tím, že se do kláštera už začal fungovat bez jeho dovolení, odmítl povolení vydat. (46 stránky 116-117)

V SHP od PhDr. Josefa Holečka je napsáno, že byl klášter osazen v r. 1739, (52 str. 4) ale toto se podle všeho vztahuje jen na oficiální počátek existence schválené císařem, protože v knize Děje panství a města Nových Dvorů je zmíněn rok nastěhování hraběnky do rezidence 1727 a pravděpodobně se sem již přistěhovali dominikáni, tento rok by se tedy s velkou dávkou jistoty dal označit jako za rok dokončení stavby. (46 str. 116)

R. 1739 bylo vydané rozhodnutí, že v klášteře mohou být pouze 3 dominikáni a 1 sakristián a to pod podmínkou, že nebudou žebrot a obtěžovat. (46 str. 118)

Kromě hraběnky byl v jejím bytě v klášteře ubytován dočasně i pozdější majitel, hrabě Batthyany, a to v srpnu 1750 (a taktéž r. 1754 (46 str. 144)), kdy se chystali panství navštívit Marie Terezie s Františkem Lotrinským a měli po čas návštěvy přebývat na zámku. Tou dobou byla hraběnka pryč, proto hrabě mohl se svou ženou jejího bytu využít. V klášteře pro tu chvíli byly vyhrazené dominikánům pouze 3 místnosti a ostatní bylo pro císařovny dvořany. V zahradě u zdi rezidence dokonce postavili přístavbu kuchyně, kde se peklo. (46 str. 142)

Zajímavá zmínka je psaná o době pobytu pruských vojsk r. 1742 a r. 1757 (46 str. 145). V klášteře dominikánů byly ubytováni jen vyšší důstojníci a za ubytování si platili. Cennosti tou dobou měli dominikáni schované, takže jediné, co bylo odcizeno, byly trumpety z kůru kostela sv. Anny. (46 str. 149)

Druhou zmínkou je, že při ústupu Prusů byly 12. 7. 1757 naschvál rozvodněné Malešovské rybníky, které měly ztížit terén, kudy vojska ustupovala. Vojáci k překonání rozvodněného potoka Pách použili stavební dříví připraveného pro vazbu chrámové střechy a postavili z toho provizorní mosty (tou dobou se tedy připravovala stavba krovu). (46 str. 149)

Hraběnka Věžníková rozhodla, že z jí založeného fondu se budou každého půl roku posílat šestiprocentní úroky do mateřského kláštera dominikánů sv. Máří Magdaleny v Praze, dokud nebude plný provoz kláštera v Nových Dvorech povolen, poté by se peníze posílaly dominikánům v Nových Dvorech. Prohlášení bylo vydané

r. 1740. U sv. Máří Magdalény pak rozhodli, že jim část z dané částky budou vyplácet a že část si nechají. (46 str. 118)

Ve stejném roce také hraběnka oficiálně přešla klášter, kostel sv. Anny, prostranství mezi bránou a vstupem do kláštera a zahradu za budovou na dominikány. Dominikáni také dostali nařízení, aby se starali o lidi v novodvorském špitále. (46 str. 119)

Po smrti Karla VI. r. 1740 a nástupu Marie Terezie byla žádost o povolení plného zprovoznění kláštera v Nových Dvorech zopakovaná, a to u příležitosti její návštěvy v Nových Dvorech. Marie Terezie se ale jen nejasně vyjádřila, že to promyslí. O 25 let později, r. 1765, však vydala obecné nařízení o zrušení řeholí, s výjimkou jezuitů a piaristů. Tak klášter dožíval se 3 členy až do září 1785, tehdy byl klášter zrušen úplně. V listopadu 1785 měla pak komise v Čáslavi udělat soupis majetku a následně zlaté a stříbrné předměty byly prodány. (46 stránky 119-120)

V r. 1775 tehdejší pán Novodvorského panství hrabě Jan Karel Chotek nechal vysušit Svatoanenský rybník o výměře 730 měřic (cca 105,14 ha⁵) a rybník Svatojakubský. Svatoanenský rybník ležel téměř hned za budovou kláštera, takže krajina v jeho okolí se celkem radikálně proměnila. (46 stránky 155-156)

Škola

V r. 1784 hrabě zřídil v bývalém klášteře měšťanskou školu a taktéž o několik let později i v Církvicích a Záboří. (46 str. 166)

V r. 1789 hrabě Jan Rudolf Chotek vyhradil v budově školy (tedy bývalém klášteře) byt pro faráře, šlo o 4 místnosti nalevo od schodů. Místnosti ale mohly být farářem užívány jen do doby, než je škola bude potřebovat. (46 str. 200)

⁵ Převod byl spočítán na základě 1 měřice = 1918,214 m² (54)

(Do r. 1655 bývala škola u sv. Jakuba, poté byla zřízena v Církvicích a až poté od cca r. 1703 v Nových Dvorech, a to nejdříve jinde, než v klášteře.) (46 stránky 210-212)

V diskuzi dokonce snad byla i přeměna kláštera v kasárny. (46 str. 213)

Ve škole fungovala na začátku s 3 třídami, jedna třída byla vyhrazena pouze dívkám pro výuku domácích prací a také zde byla „hudební škola“ pro chlapce. (46 str. 214)

Mimo bytu faráře byl v budově školy i ředitelský byt a dále ke škole patřila i zahrada. (46 str. 222)

V r. 1804 byl škole pozměněn statut z měšťanské na triviální, třetí třídu poté zrušili a učilo se jen ve 2 třídách. (46 str. 215)

V r. 1807 byla podaná žádost do Čáslavi o povýšení školy z triviální na hlavní, v červenci 1808 bylo žádosti vyhověno (46 str. 217). Bohužel z důvodů toho, že začala škola krachovat, byl r. 1823 podán návrh, aby byla opět změněna v školu triviální, ale v rozhodnutí padlo, že škole zůstane původní statut a v rámci úspor se od r. 1837 spojí úřad ředitele a faráře. (46 str. 223).

Od r. 1855 ve škole fungovaly 4 třídy a od r. 1877 tříd 5. (46 stránky 223-224)

R. 1801 o Velikonocích, kdy byly Nové Dvory povýšeny na městečko, se v kostele sv. Anny stavěla kruchta, proto se oslava konala v kostele sv. Martina. (46 str. 188)

R. 1826 byla z pravé věže sundaná koule, v níž byla schovaná plechová krabice s listinami. (46 str. 203)

Stálo tam toto:

stanám tímto vložena listina tohoto obsahu: „Kříž tento byl 7. září 1722. posvěcen, nově opět zasazen 5. října 1765., 30. října 1800., 23. srpna 1806. Nakloněná věž tato byla dnes dne 16. září 1826. opět opravena a kříž zasazen za času papeže Lva XII. v 2. roce jeho papežství, arcibiskupa Václava Leop. Chlumčanského a biskupa Hradeckého Aloise Jos. hr. Kolovrata, za panování císaře Františka I. a hr. Jindř. Chotka. Přítomni byli: Fr. Kruch, farář a ředitel školy, Fr. Anderle, katecheta, a učitelé hl. školy J. Renner a J. Krblich, podučitel Václ. Kalina a kostelník Karel Gottwald. Hospodářským ředitelem byl Eng. Schak a duchovním Fr. Reich.“

20. června 1846 z věže spadl kříž a kouli prorazil, v listopadu byl na věž vrácen i s koulí, kam se tato událost k nalezeným poznámkám přidala. (46 str. 203)

Během požáru v r. 1861 se požár dostal i na střechu školy, naštěstí se jí podařilo včas uhasit, dalších 19 domů takové štěstí nemělo (46 str. 233). Je pravděpodobné, že budovu kláštera požár víceméně minul také díky mírném odstupu od okolní zástavby.

V r. 1868 se škola oddělila od církve a z církevní školy se stala obecní škola, nejdříve se 4 třídami, poté s 5. Při škole pak ještě vznikla v r. 1886 pokračovací průmyslová škola s kapacitou 41 žáků. (53)

Provoz školy byl pozastaven v r. 1891. (53)

Návrh na znovuzřízení školy byl vznesen v r. 1922 a pak 1935. (53)

Nově škola vznikla v budově zámku až v r. 1945 a v r. 1946 byla otevřena a funguje zde dodnes. (53)

Údajně bylo z bývalé školy v budově kláštera několik tříd přemístěno – myslí se tím pravděpodobně vybavení jako lavice a tabule. (53)

Po zrušení školy

Poté, co škola byla zrušena, byl bývalý klášter využit pro mateřskou školku a poté, co se školka přestěhovala do nové budovy, byly zde byty k pronájmu a výrobní prostory nábytkářské firmy.

Dle odhadu ze SHP vznikla nová mateřská školka kolem 70. let 20. století, školka zde tedy mohla být zhruba od počátku 20. století do již zmíněných 70. let 20. století. Pro tuto dataci je nutno připomenout zmínku, že v r. 1945 bylo přemístěno některé vybavení bývalé základní školy do nové, která se zřídila v budově zámku. Pro školku tedy určitě nebyl vyhrazen veškerý prostor středního s SZ křídla budovy.

R. 1990 koupil v zchátralém stavu soukromý majitel, a to nejdříve bývalou školu a poté zrušenou faru, ten na budově provedl již některé opravy – střechy a věže.

V současné době je objekt bez využití.

Přílohy

Součástí analytické části této práce je příloha:

- Poznámky ke stavebním fázím objektu

Část 2. Poznámky k stavebním fázím

Úvod

Jedná se o doplněk k již existujícímu dokumentu SHP vypracované Ing. arch. Miroslavem Kroulíkem a PhDr. Josefem Holečkem.

Tato část se zaměřuje převážně na stavební fáze a možnosti uspořádání dispozic v jednotlivých časových obdobích.

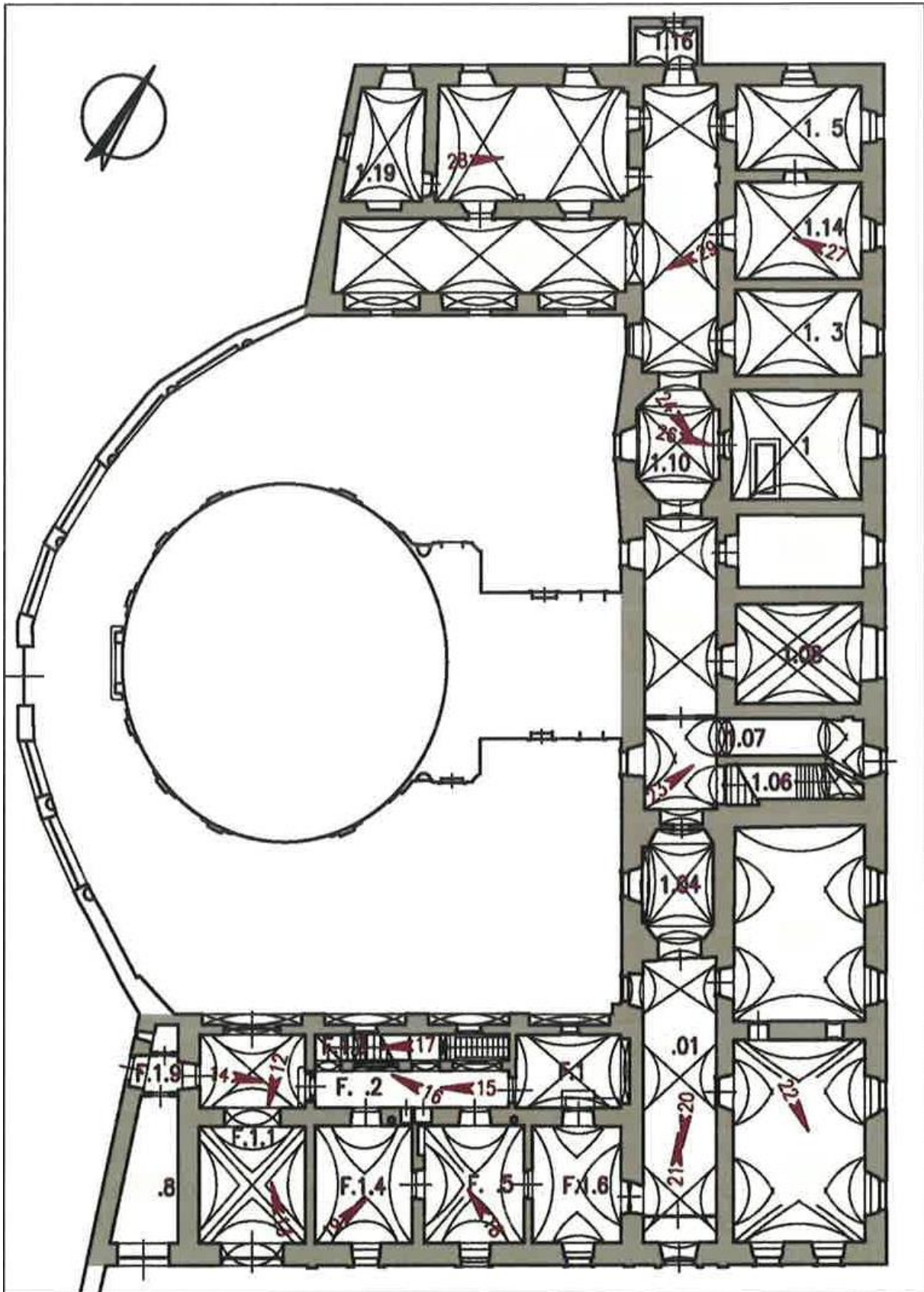
Je nutno podotknout, že pro přesnější výsledky je třeba dalšího bádání a průzkumu na místě i v archivech a zde zmíněné teorie je třeba ověřit. Tato práce je podkladem v dalších stupních bádání a stavebně-historického průzkumu.

Přehled letopočtů

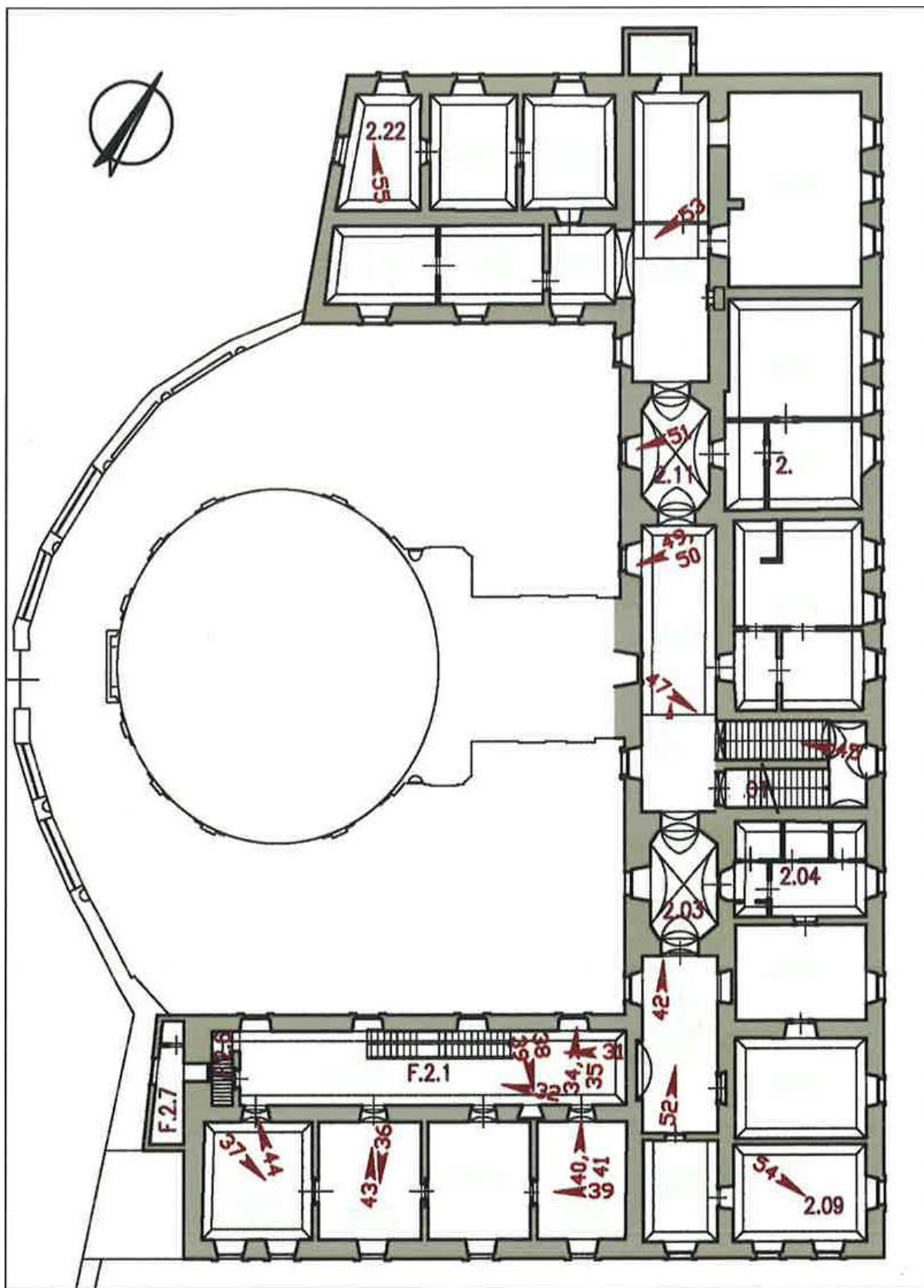
Tabulka s přehledem letopočtů			
Období	předmět	událost	poznámky
1696-1722	kostel	stavba kostela	- stavba kostela sv. Anny (G. B. Spinetti de Angelo) -(centrální stavba se 2 zvonicemi)
1722	kostel	vysvěcení	
1722	panství	prodej panství	-hraběnka si vymínila byt v nejprve v zámku -po dokončení kláštera měla byt v klášteře
1727	klášter	dostavěn klášter	-dostavěn klášter (zamýšlená kapacita 12 osob) -žilo zde 6 dominikánů
1727-1752	klášter	pobyt hraběnky	-hraběnka měla byt v klášteře -zde bydlela do své smrti
1740	klášter	darování kláštera dominikánům	-hraběnka darovala dominikánům kostel sv. Anny, klášter, zahradu (před branou) a pole
1739-1785	klášter	omezený provoz	-v klášteře měli povoleno žít jen 3 dominikáni a 1 sakristián
1765	nařízení	obecné nařízení o zrušení řeholí	-klášter dožívá se 3 členy
1784	škola	klášter změněn na školu	-z nařízení Josefa II klášter proměněn ve školu (současně ještě dožívá klášter)
1785	klášter	konec kláštera	-provoz kláštera zcela zrušen -odteď byla z budovy škola
1784-1891	škola	měšťanská škola	-provoz měšťanské školy (jakožto církevní instituce) -3 třídy + třída ručních prací + hudební škola
1787-1789	lokálie	ustanovení lokálie	-sídlo lokalisty ve vrchnostenském domě č. 42
1789	fara	povýšení lokálie na faru	-lokálie byla povýšena ve faru a faráři byly přiřazeny ve škole 4 místnosti vlevo od schodů
1801	městečko	povýšení Nových Dvorů na městečko	
1804-1808	škola	škola triviální	-r. 1804 byla škola ponížena na triviální pouze o 2 třídách
1808-1891	škola	škola hlavní	
1808	škola	povýšení na hlavní školu	-škola povýšena na hlavní -počet tříd se zvýšil na 3
1826	věž	v kouli pravé věže nalezena schránka	-v kouli pod křížem pravé věže nalezena schránka s listinami o událostech

1838	mapa	indikační skici	-na mapě budova celistvá, bez oddělení -(taktéž Originální mapy stabilního katastru) -(Císařské povinné otisky chybí!)
1837	škola + fara	úřad ředitele a faráře sloučen	-jedno z možných dat přemístění fary do přízemí JZ křídla (dle datace z prvků), přičemž patro nevyužívané trvale – zde prvky mladší – 60. léta)
1855	škola	zvýšení počtu tříd	-počet tříd zvýšen z 3 na 4
1861	škola	požár střechy školy	-pravděpodobná datace krovu nad středním a SZ křídlem
1868	škola	oddělení školy od církve	-ze školy církevní se stala škola obecní škola se stala obecním majetkem -(možná datace vyhrazení fary v JZ křídle)
1872	mapa	katastrální mapa evidenční	-na mapě budova rozdělená na Faru a Školu
1877	škola	zvýšení počtu tříd	-počet tříd zvýšen z 4 na 5
1891	škola	pozastaven provoz školy	-(obnovena byla škola až v r. 1945/46 na bývalém zámku; údajně se z původní školy nějaké vybavení přestěhovalo)
1900	fara	„uprázdnění“ fary	-v "Katolických listech" z 2.12.1900 je zmíněna fara v Nových Dvorech jako jedno z uprázdněných míst -jako patron zmíněn hrabě Chotek
poč. 20. stol.	školka	zřízena mateřská škola	-usazení mateřské školky v prostorách bývalého kláštera -(přesné datum založení nenalezeno)
cca 70.léta 20. stol	školka	nová budova školky	-mateřská školka se přestěhovala do nové budovy -(přesné datum přestěhování nenalezeno)
1990	býv. škola	koupě do soukromých rukou	-(fara zřejmě ještě stále v této době fungovala)
přelom 20./21.stol.	fara	bývalá fara do soukromých rukou	-brzy poté, co padla do soukromých rukou bývalá škola, byla odkoupena i fara a -objekt z hlediska vlastnictví byl znovu sjednocen -(přesná datace nenalezena)

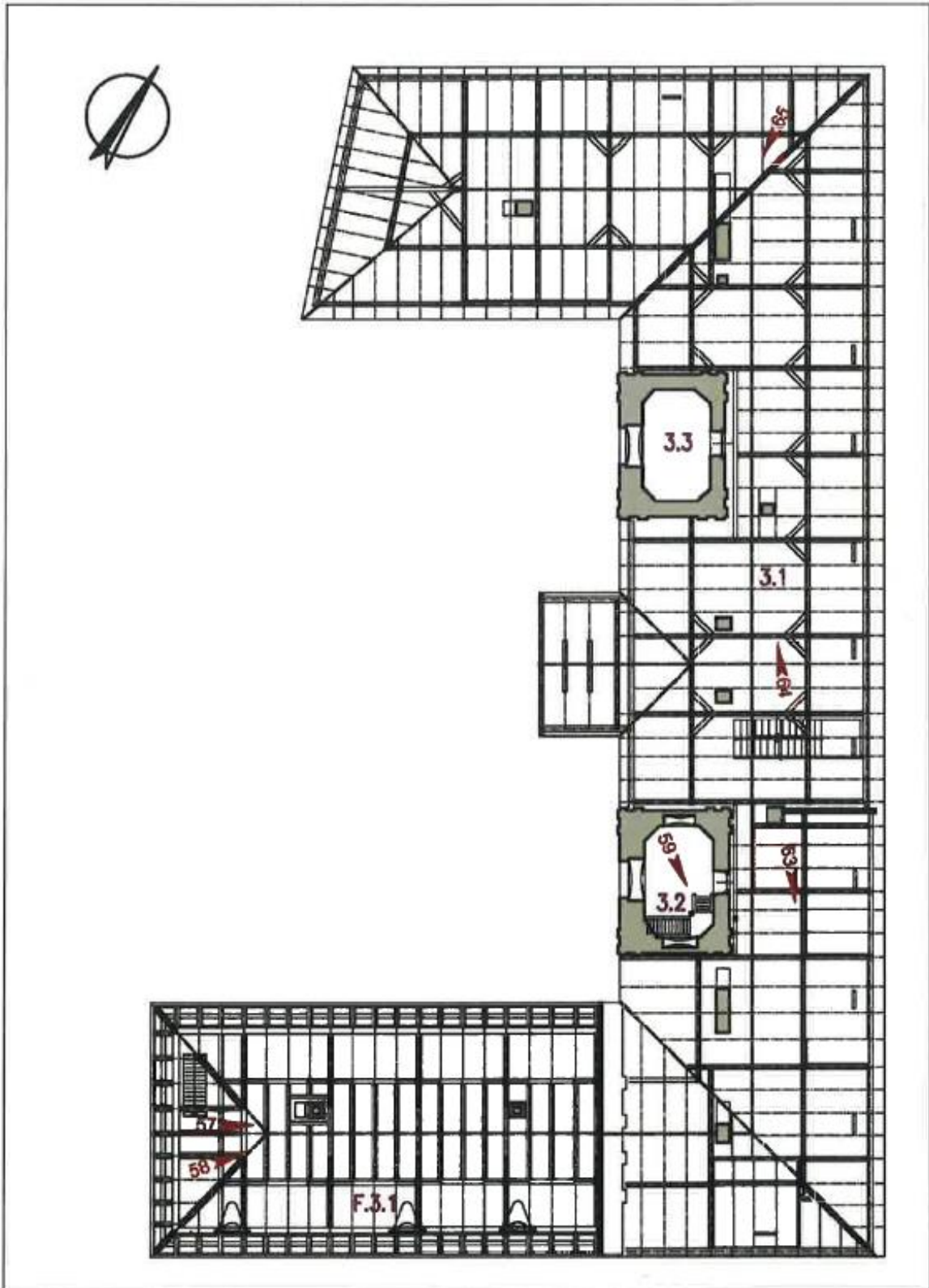
Přehled půdorysů z původního SHP



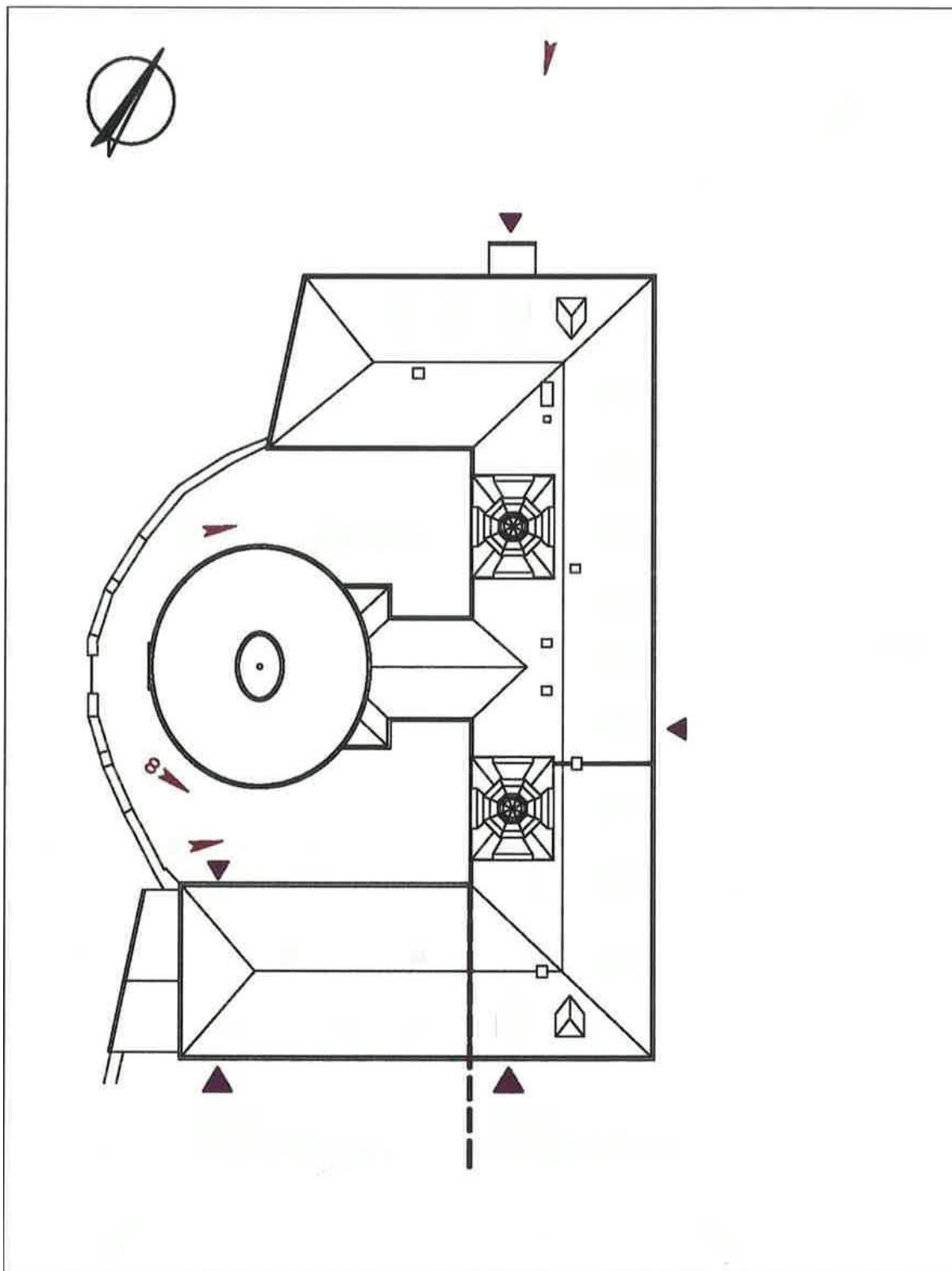
Plánek 1 Půdorys přízemí. Autor: Ing. arch. Miroslav Kroulík a PhDr. Josef Holeček



Plánek 2 Půdorys patra. Autor: Ing. arch. Miroslav Kroulík a PhDr. Josef Holeček



Plánek 3Půdorys krovu. Autor: Ing. arch. Miroslav Kroulík a PhDr. Josef Holeček



Plánek 4 Půdorys střechy - zjednodušený. Autor: Ing. arch. Miroslav Kroulík a PhDr. Josef Holeček

Kostel sv. Anny (od 1696)

Kostel sv. Anny byl vystavěn o něco dříve, než budova kláštera. Jednalo se o centrální stavbu s 2 samostatně stojícími věžemi.

Později se dostavěl klášter, který byl s kostelem spojen pomocí krčku v polovině středního křídla kláštera. Věže se staly součástí klášterní budovy.

Kostel není předmětem zkoumání této práce, proto zde již není dále rozebírán.

1727 – 1785 - klášter

Kapacita kláštera:

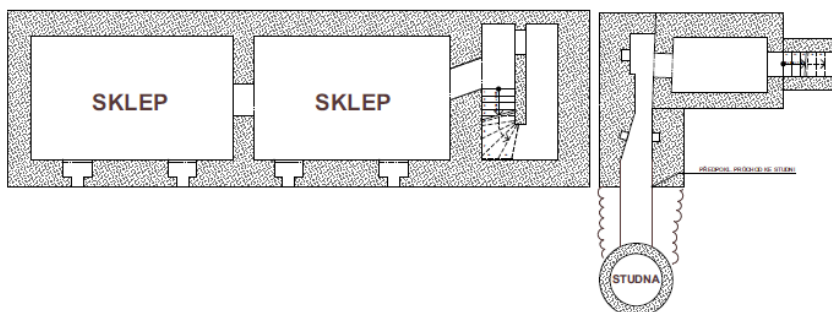
Klášter byl zamýšlen pro 12 mnichů.

Od r. 1698 se v Nových Dvorech vyskytoval první dominikán.

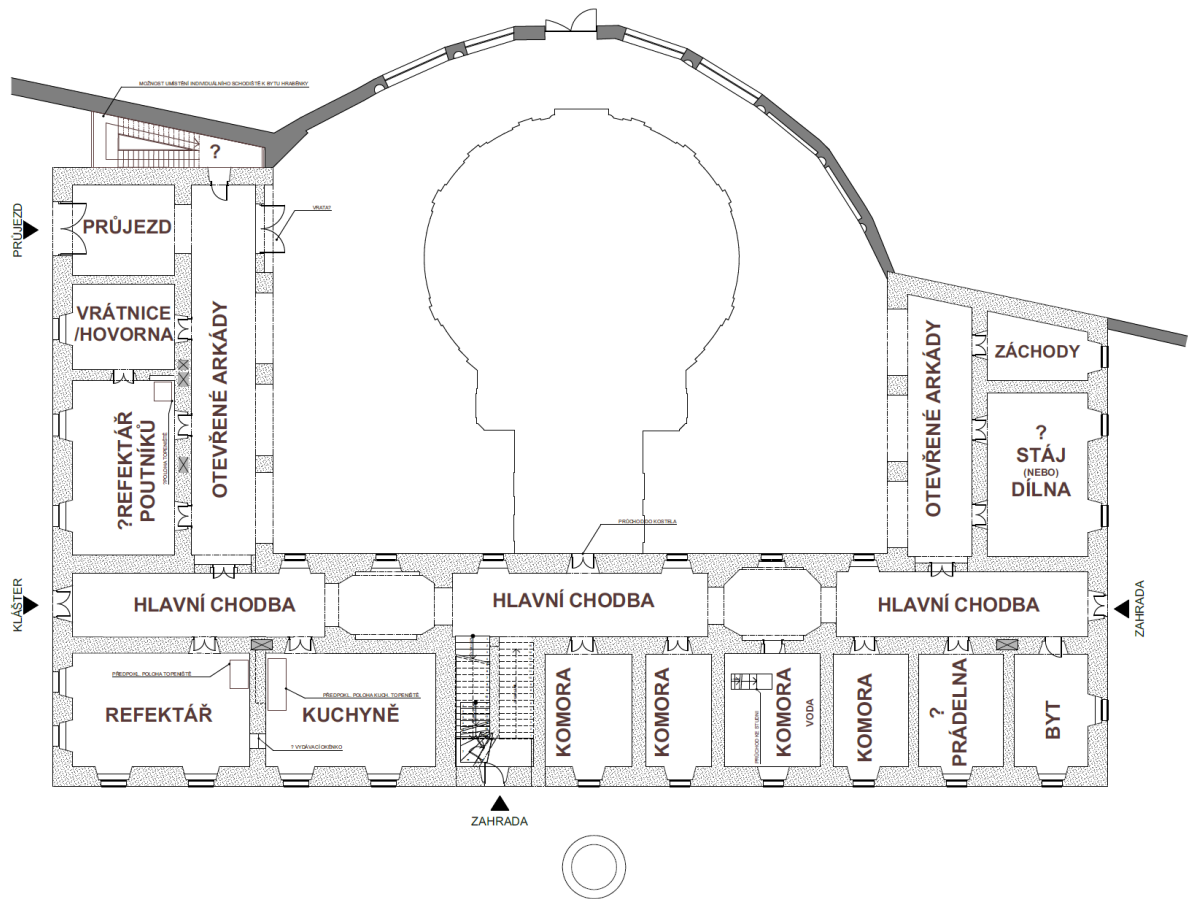
Podle knihy Děje panství a města Nových Dvorů se v Nových Dvorech podle všeho dominikáni vyskytovali ještě před výstavbou kláštera, není psáno, kde byli ubytováni, možná v některé části zámku.

Od r. 1727 se po dokončení kláštera nastěhovali dominikáni do kláštera, stejně tak i hraběnka Věžníková. Hovoří se zde o 6 dominikánech.

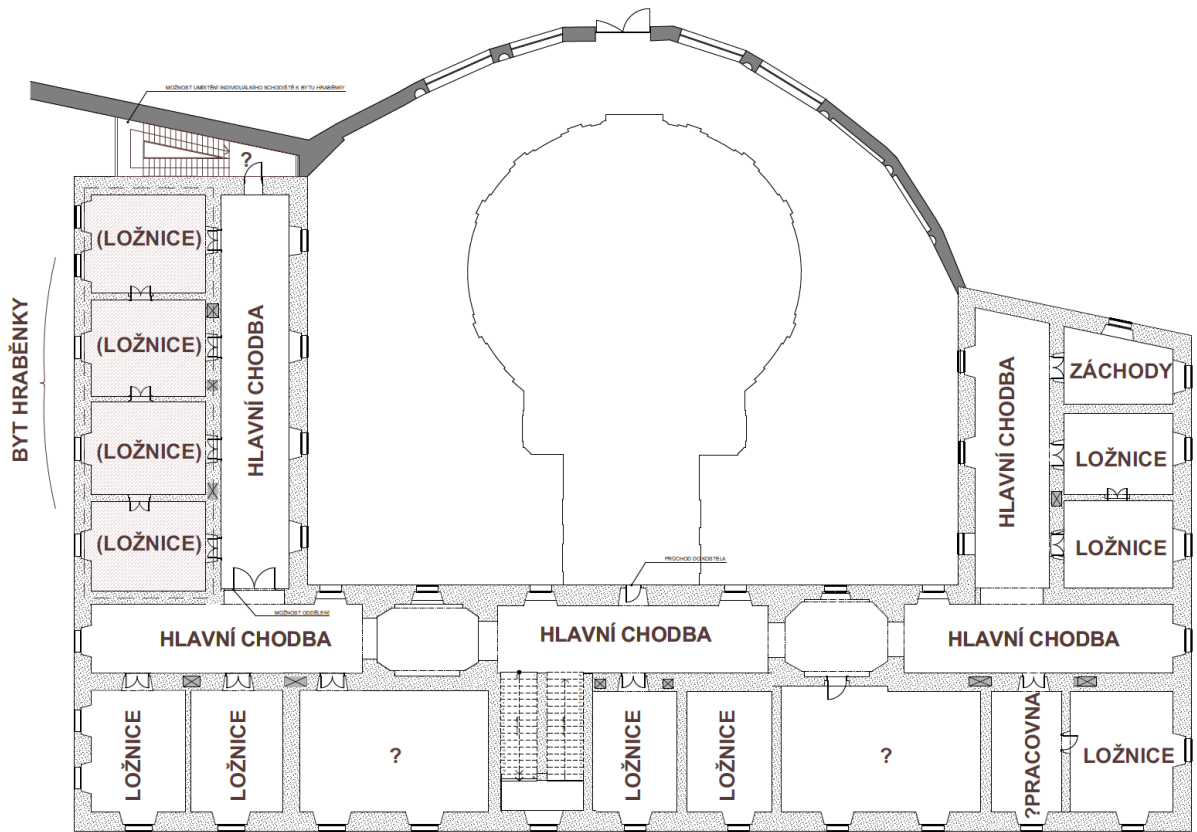
Mezi r. 1739 - 1785 zde měli povoleno přebývat pouze 3 dominikáni a 1 sakristián.



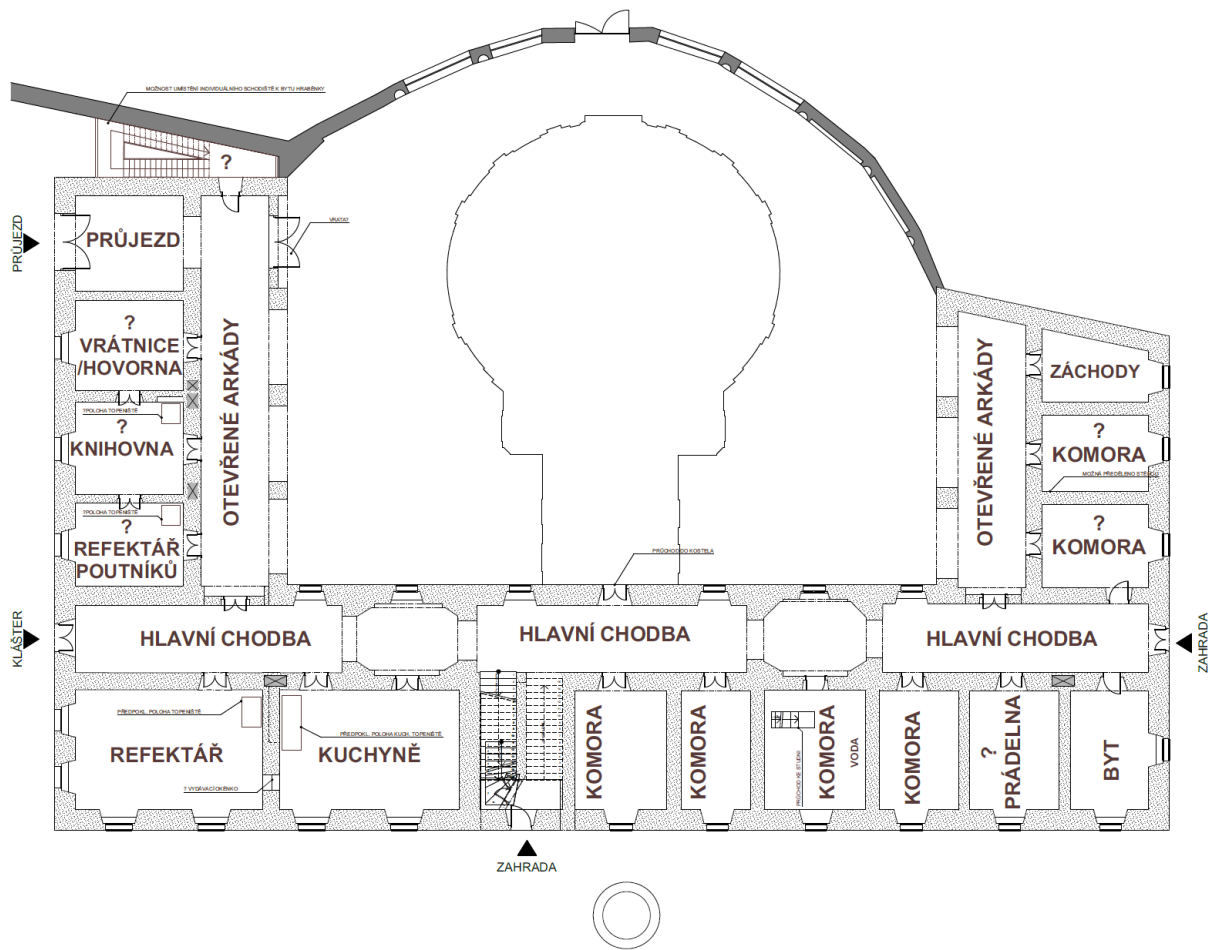
Plánek 5 Sklep: 1727 – 1785



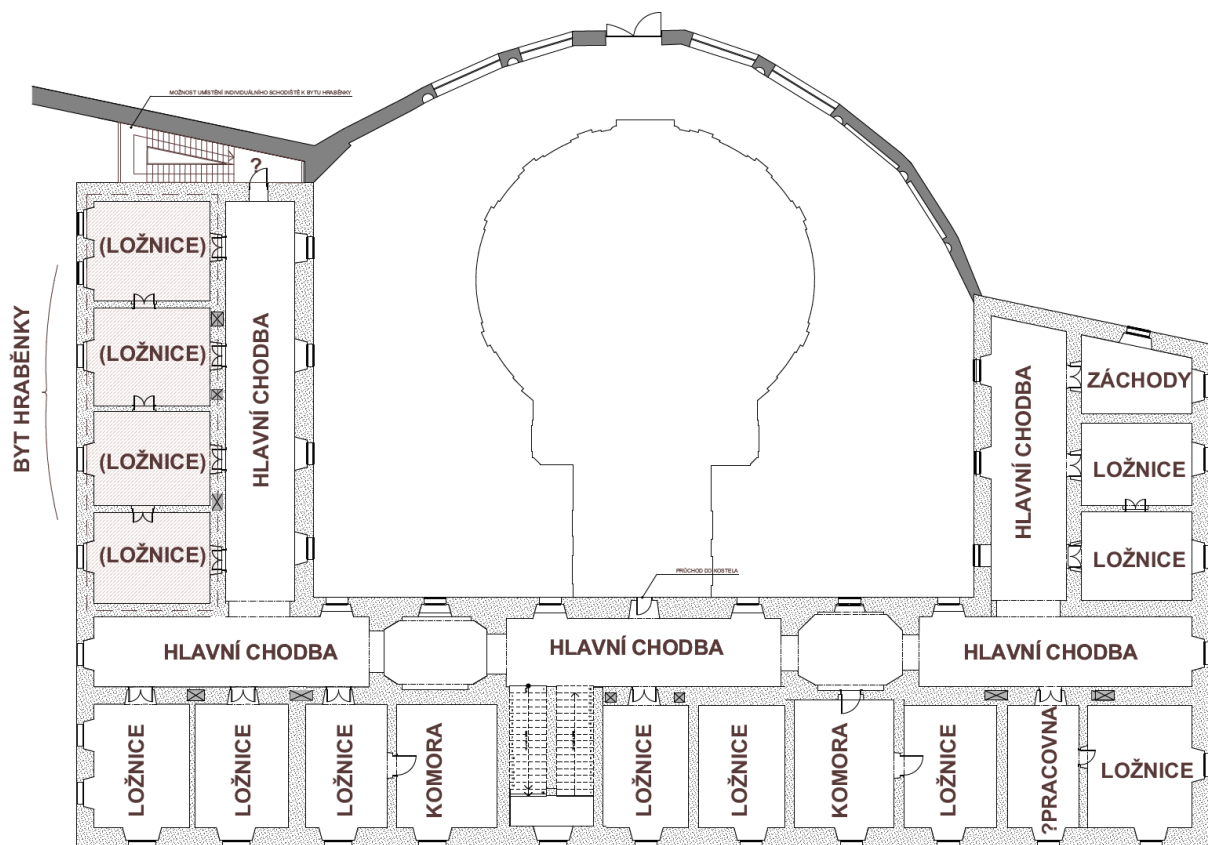
Plánek 6 Prizemi: varianta A 1727 – 1785



Plánek 7 Patro: varianta A 1727 – 1785



Plánek 8 Prizemi: varianta B 1727 – 1785



Plánek 9 Patro: varianta B 1727 – 1785

Komunikace:

V přízemí se zpočátku pravděpodobně nacházely v bočních křídlech otevřené arkády při vnitřní straně budovy. V patře pak byly již chodby. Do patra vedlo dvojramenné schodiště umístěné téměř uprostřed středního bloku při vnější fasádě.

V přízemí JZ křídla byl umístěn průjezd, kudy se dalo projít skrz ke kostelu nebo do klášterního ambitu. Další vedlejší vstupy byly na koncích středního křídla a u hlavního schodiště.

Ve středu chodby středního křídla byl umístěn v přízemí průchod do sakristie kostela, v patře na kůr nad sakristií.

Ještě je možno vzít v potaz další přístup, a to kvůli umístění bytu hraběnky. Pokud by měla mít vstup oddělený od zbytku klášterní klauzury, mohly být teoreticky z čela JZ křídla umístěny venkovní dřevěné schody, v místě dnešního přístěnku. Tvar této konstrukce nelze z možných podkladů odhadnout. Zřejmě by se jednalo o přímé či dvojramenné a schodiště vedoucí z konce chodby JZ křídla, zřejmě kryté dřevěnou konstrukcí nebo alespoň stříškou.

Tato teorie potřebuje další prověření. V době návštěvy nebyl přístupný přístřešek v přízemí.



Foto 1 Zazděný průchod na kůr nad sakristií kostela, pohled ze středu chodby středního křídla

Foto 2 Zazděný průchod v přízemí, foceno ze středu hlavní chodby přízemí



Foto 3 Průjezd, pohled směrem ke kostelu



Foto 4 Vstupní vrata do příjezdu, JV fasáda

Hraběčnin byt:

Ještě před započatím stavby se vědělo, že součástí kláštera bude i byt pro hraběnkou Věžníkovou, tím pádem se muselo na toto pamatovat i při plánování dispozic.

Nebylo k nalezení, v jakých místech se byt (rezidence) hraběnkou nacházel, ví se jen to, že při návštěvě Marie Terezie byt dočasně využil novodvorský pán Batthyany (v r. 1750). Ač byla hraběnkou v pozdějším věku velice nábožná a ztotožňovala se s učením dominikánů, musely prostory pro ni vyhrazené mít jistou úroveň a ta úroveň asi byla o trochu výše, než ve zbytku kláštera.

Nabízí se spekulace, že hraběčnin byt mohl být v křídle, kde později byla fara. Jedná se dejme tomu o nejlukrativnější pozici, která komunikuje s návší, z druhé strany s kostelem, ale i částečně s panskou zahradou mezi klášterem a zámekem.

Fasáda tohoto křídla je každopádně prestižní, také jej asi jako jediné bylo alespoň teoreticky možné provozně oddělit, proto stojí za úvahu, že hraběčnin byt zde byl.

Hraběčnin byt spíše nebyl umístěn v obou podlažích křídla, ale pouze v patře. Dá se považovat z analogii inspekčních pokojů, které v patrových objektech bývají umístěny v patře. Navíc pokud by zasahoval byt i do přízemí, vznikalo by nežádoucí mísení provozů.

Hraběnkou nepotřebovala vlastní kuchyni. Vlastní záchod byt neobsahoval, místo toho se používal nočník.

Co se týče provozního oddělení bytu hraběnkou od klášterní klauzury, lze se domnívat, že provozy jaksi odděleny byly. V zadržence křížení chodby v patře středního a JZ křídla nejsou stopy po zazděných dveřích. Je však možné, že průchod byl vyplněn jakousi lehkou konstrukcí s dveřmi, kterou se byt oddělil od zbytku

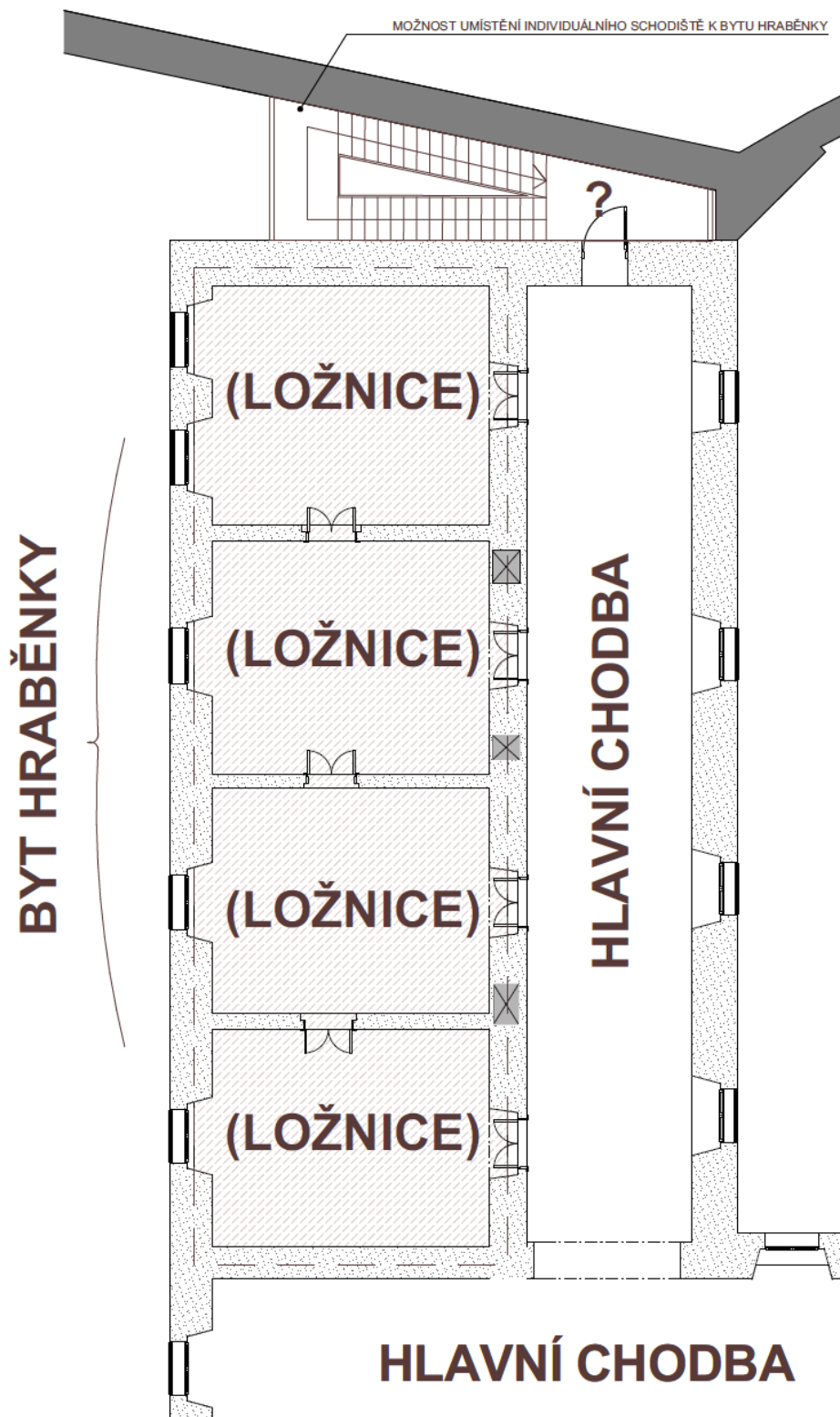
kláštera. Z čehož by vyplývalo, že umístěním hraběččina bytu bylo již od počátku nějak střední a JZ křídlo odděleno a pouze forma se v průběhu času měnila.

Jak již bylo zmíněno, existuje zde spekulace o individuálním přístupu hraběnky do jejího bytu, o to jakýmsi venkovním dřevěným schodištěm v místě dnešního cihlového přístěnku mezi čelem JZ křídla a ohradní zdí. Tuto teorii se zatím nepodařilo prokázat a je třeba její další prověření.

Velmi nepravděpodobnou možností je umístění bytu v SZ křídle, místností je zde méně, nicméně pro byt hraběnky mohly bohatě stačit. V neprospěch této varianty hovoří to, že se jedná o víceméně neosluněnou fasádu, která je navíc namířena dozadu na zahradu. Navíc se v blízkosti nacházely pravděpodobně záchody, což lukrativnosti místností ještě ubírá.



Foto 5 Místnost v patře nad průjezdem, jediná z JZ křídla s fabionem, vstupní 2-křídle dveře, pod linem možná památkově hodnotná dřev. podlaha



Plánek 10 Patro: Hraběčin byt 1727 – 1785

Rezidence dominikánů – klášter:

Při plánování kláštera byla jasně dána kapacita, a to 12 osob, s touto kapacitou se také muselo počítat při tvorbě dispozic. Shodou nešťastných okolností ale nikdy nebyla kapacita kláštera plně obsazena. V první fázi zde bydlelo 6 osob a poté jen 3 dominikáni.

Klášter má v sobě vestavěné obě původně samostatně stojící zvonice, teď jsou součástí kláštera jako jeho věže. Kostel je součástí areálu kláštera, umístěn v centru dvora a spojen s klášteřem krčkem, ve kterém je sakristie a kůr.

Kuchyně:

Kuchyně zcela určitě musela být v místě, kde se nachází komínové těleso. V této době se vařilo na podestě s dymníkem, proto i stopy po něm je příhodné hledat.

Větší komín se nachází ve středním křídle na jih od jižnější věže (dále v JZ křídle v první třetině blíže střednímu křídlu a severně od severnější věže). Nicméně pouze jeden komín v přízemí vybočuje do poloviny kratší zdi místnosti, ten je velkou indicií k určení polohy kuchyně. Tento zmíněný komín se nachází v druhé místnosti od hlavního vchodu ve středním křídle (1.03). Ve stěně je i patrná šikmina promítajícího se sbíhání do strany až k podélné zdi, kde komín v dalších úrovních pokračuje vzhůru. Tato šikmina končí pod úrovní patra.

Jestliže kuchyně byla v této místnosti, pravděpodobně s ní na jihu v rohové místnosti sousedil refektář. Pro suroviny se chodilo do sklepa po nedalekém schodišti sousedícím na severu a severně od schodiště položené komory. Cosi jako výlevka se nachází u vedlejšího východu na zahradu od schodů. Toto je nutné ještě prověřit.

Otázkou by byla vzájemná propojenost těchto provozů. Ze sklepa do kuchyně se chodilo přes hlavní chodbu. Z kuchyně do refektáře se mohlo chodit s určitostí přes chodbu a nebo také přímo spojovanými dveřmi mezi těmito místnostmi

(domnělé podávací okénko v kratší stěně blíže k oknům – nelze prověřit, zda šlo o dveře nebo podávací okénko a zda tu vůbec v tuto dobu otvor s určitostí byl).

Dnes se spojovací dveře nachází v kratší stěně (mezi kuchyní a refektářem) blíže k chodby, v této době zde téměř s jistotou nebyly.

Na opačné straně stěny existuje oboustranná nika, která by mohla ukazovat na druhotně zazděný průchod nebo na tzv. podávací okénko, nicméně toto nelze bez destruktivní metody průzkumu prověřit. Bylo nicméně zjištěno, že vnitřní zazdívka niky je vzhledem k použití novodobých keramických tvárnic zcela určitě mladšího data.)

Nutno poznamenat ještě poznámku k delší stěně (mezi místností a chodbou). Jsou zde jisté náznaky zazděného průchodu z věže. Oblouk je ve stejné výšce jako výklenek dveří vchodu do místnosti a je situován v ose oblouku klenby. Pokud by šlo o dvě místnosti, kuchyň by byla příliš malá, může se tedy jednat buďto o zazděný průchod z pozdějšího období (neznámo kdy). Z opačné strany tento jev patrný není, naopak je ale zřetelná prasklina podél oblouku směřujícímu z podvěží



Foto 6 Pohled na kratší zeď dělicí kuchyň a refekář - možné obrysy topeniště v kuchyni, vlevo podávací okénko či průchod, vpravo novodobé dveře



Foto 7 Delší strana kuchyně (1.03) - náznak zazděného vchodu



Foto 8 Opačná strana stěny z předchozí fotografie, pohled z podvěží směrem na zed' kuchyně

Refektář:

Pro hledání polohy refektáře je důležité hned několik faktů.

Klášteř byl sice koncipován pro 12 členů, nicméně protože kostel sv. Anny v areálu klášteře byl poutní, počítalo se zde s kapacitou až 30 lidí – ti měli být během poutě v klášteře pohoštěni. A to asi i v samostatně vyhrazené místnosti.

Muselo jít bezesporu o jednu z největších místností klášteře. Když by se uvažovalo odhadem o 1,5 - 2 m²/os. (v případě počtu 30 stolovníků), měla by to být místnost o velikosti kolem 45 - 60 m².

Refektář jako takový se také neumisťoval do zcela podřadných prostor, s tím je také třeba počítat. Navíc na tuto místnost má provozně navazovat kuchyně a často i sklep – minimálně tyto další prostory bývaly v blízkosti, pokud přímo nesousedily.

V neposlední řadě zde existuje indicie z hlediska stavebního. Refektář musel být v místech, kde se vyskytuje komín, protože se v té době již bez výhrad vytápěl.

Pokud by se vzalo v potaz, že kuchyně a následně na to navazující refektář byli v blízkosti sklepa, je pravděpodobné, že se refektář nacházel spíše v jižní části středního křídla.

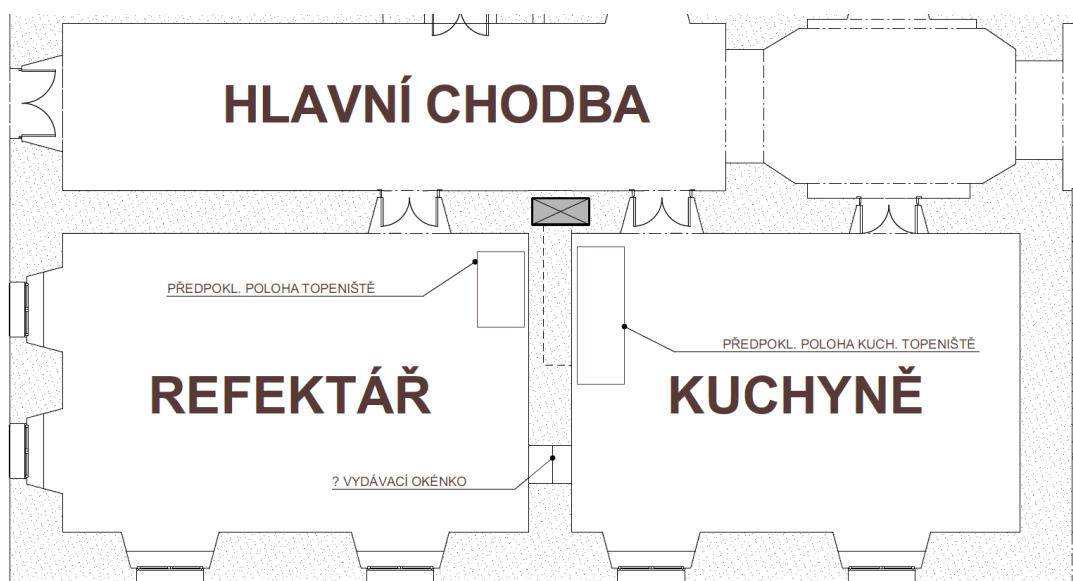
Lze ze současných průzkumů nalézt jedno místo, které tomuto popisu odpovídá, a to rohová místnost, nejjižněji položená ve středním křídle.



Foto 9 Pohled od vchodu čelem ke kratší stěně s okny 1.02; novodobá okna se jeví trochu širší, podlaha vybetonovaná



Foto 10 Dělicí zeď mezi kuchyní a refektářem 1.02, napravo domnělé zazděné podávací okénko



Plánek 11 Přízemí: Kuchyně a refektář 1727 – 1785

Refektář pro poutníky:

(V úvaze)

Spekuluje se o možnosti, že jídelna pro příležitost poutě byla vyhrazena jako samostatný prostor a refektář mnichů byl jako další místnost. Refektář pro poutníky by se měl vyskytovat v místech, kde se lidé z pouti snadno dostanou. Nebylo z hlediska vnitřního provozu kláštera žádoucí, aby poutníci museli projít velkou částí kláštera, než by se do refektáře dostali.

Tento refektář by se měl vyskytovat v místech, kde se lidé z pouti snadno dostanou. Nebylo z hlediska vnitřního provozu kláštera žádoucí, aby poutníci museli projít velkou částí kláštera, než by se do refektáře dostali. Proto umístění v JZ křídle, kde je průjezd by bylo příhodné. Navíc skrze arkády pak mohly z jídelny pokračovat rovnou ke kostelu sv. Anny, aniž by křížili provoz samotného kláštera.

Uvažovaný refektář pro poutníky by se mohl nacházet dispozičně naproti refektáři mnichů (F.1.5, F.1.6), jako první místnost JZ křídla (počítáno od středního křídla). Touto dobou zde bylo možno procházet z chodby středního křídla na ohoz arkád.

Uvažuje se o možnosti, že F.1.5 a F.1.6 byly spojené, hodnoceno dle tloušťky dělicí stěny mezi místnostmi. Tato možnost není ověřená a je celkem dobře možné, že místnosti byly od počátku odděleny – podle polohy komínu mezi místnostmi.

Vrátnice, hovorna:

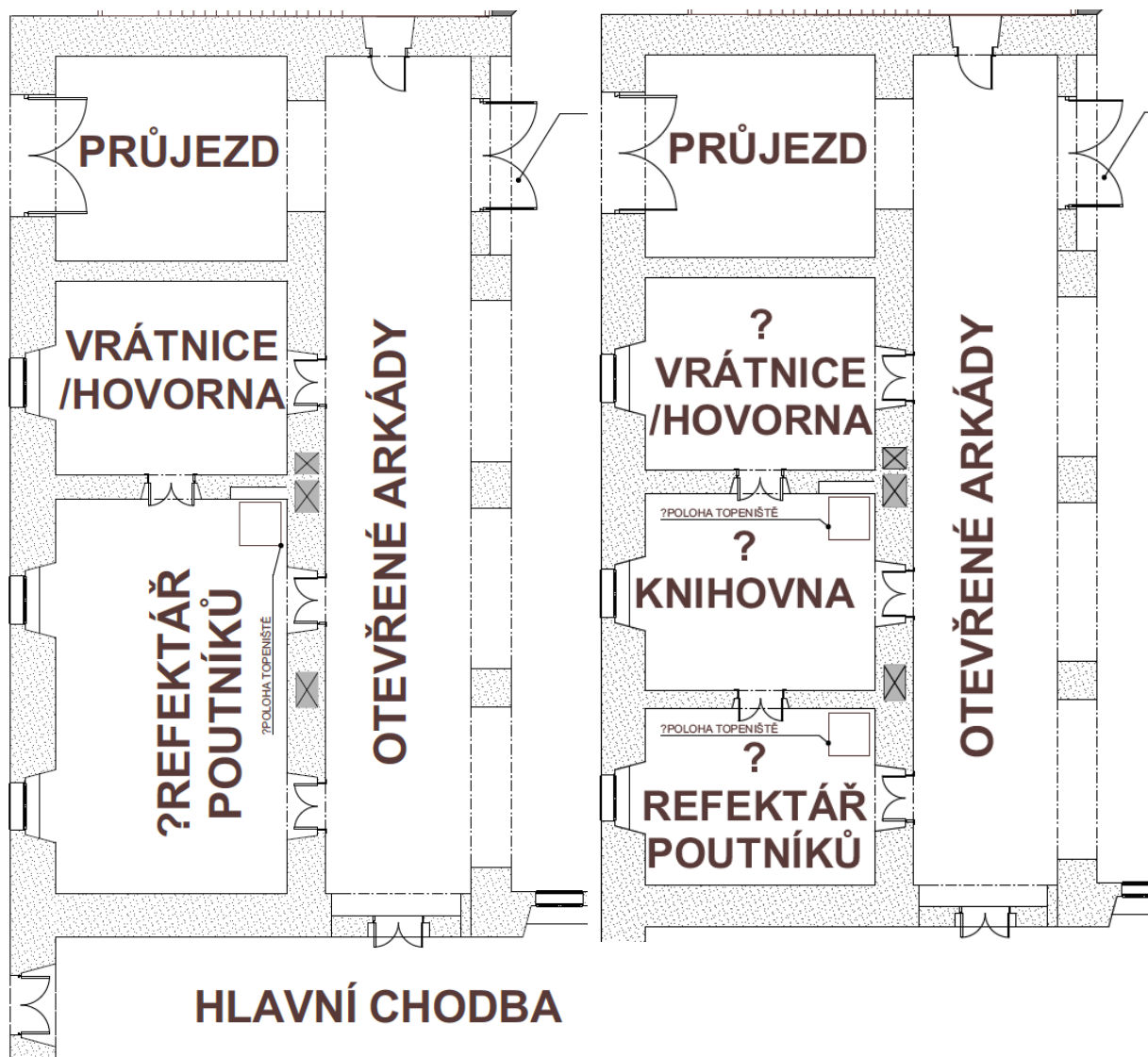
První místnost od průjezdu v přízemí v JZ křídle (F.1.4), která později pravděpodobně byla kancelář fary, mohla být v době provozu kláštera jakousi vrátnicí a hovornou v jednom.

Místnost byla vytápěná (dle příkládacích dvířek v chodbě).

Klášter v tuto dobu neměl pod sebou faru, Nové Dvory spadaly pod faru v Církvicích. Nebylo proto potřeba vyhražovat mnoho místa k administrativním účelům.



Foto 11 Příkládací dvířka v chodbě JZ křídla, vedle F.1.4



(vlevo)Plánek 12 Přizemí: Refektář poutníků a vrátnice s hovornou 1727 – 1785(A)

(vpravo)Plánek 13 Přizemí: Refektář poutníků a vrátnice s hovornou 1727 – 1785(B)

Skladovací a obslužné prostory:

Protože ke klášteru nepatřily žádné další hospodářské stavby, museli dominikáni skladovat potraviny a další věci přímo v prostorách kláštera. Kromě sklepů klášter pravděpodobně měl i další skladovací a obslužné prostory.

K tomuto účelu se jeví jako vhodné SZ křídlo, které navazovalo na zadní zahradu a obracelo se fasádou na opačnou stranu než náves. Dalšími možnými prostory mohly být i některé místnosti za uvažovanou kuchyní, tedy severně od schodiště ve středním křídle.

Tzv. suché skladování potravin bylo situováno do nadzemních prostor, protože ve sklepech se konstantně drží určitá vlhkost, není proto vhodný ke skladování některých druhů potravin. Takovým příkladem je třeba mouka nebo obilí, takovéto potraviny by se ve vlhku brzy znehodnotily.

Takovým suchým skladem mohly být 4 místnosti severně od schodů.

Otázkou je využití místnosti, kde je vstup do (dnes zavaleného) sklepa, který údajně dle majitele sloužil jako průchod ke studni. Tím pádem by to byla místnost s přístupem k vodě. Mohla zde tedy probíhat třeba hrubá příprava potravin – mytí zeleniny aj. Další zajímavostí je kulatý nadsvětlík nad dveřmi, je možné, že to je pozůstatek z doby „předklášterní“, kdy zde stály samostatné zvonice.

K místnosti s přístupem k vodě se může vázat provoz prádelny, která mohla být v nějaké z posledních dvou nejsevernějších místností středního křídla, protože se zde nachází komín, zcela jistě původní – což naznačuje kamenné ostění příkládacích dvířek.



Foto 12 Dveře do místnosti s průchodem k studni, pohled z podvěží; dveře mají původní kamenný portál, kulotý nadsvětlik



Foto 13 Tytéž dveře, ze strany místnosti, dodatečně opatřené oplechováním



Foto 14 Pohled na místnost s průchodem ke studni směrem k vstupním dveřím, dveře oplechovány, vlevo dole poklop uzavírající vchod do sklepa;

Foto 15 Na pravém snímku pohled na zavalený sklep

Prádelna:

Ve stěně mezi posledními 2 místnostmi (1.15 a 1.16) na severu středního křídla se nachází komín. Je dost možné, že jedna z těchto místností byla využívána jako prádelna, což je provoz vyžadující komín.

O několik místností vedle se nacházela místnost s přístupem ke studni, odkud vodu mohli do prádelny donášet.

Existence tohoto provozu není nijak ověřená, je třeba pokračovat v bádání.

Byt pro zahradníka či jiný služební byt:

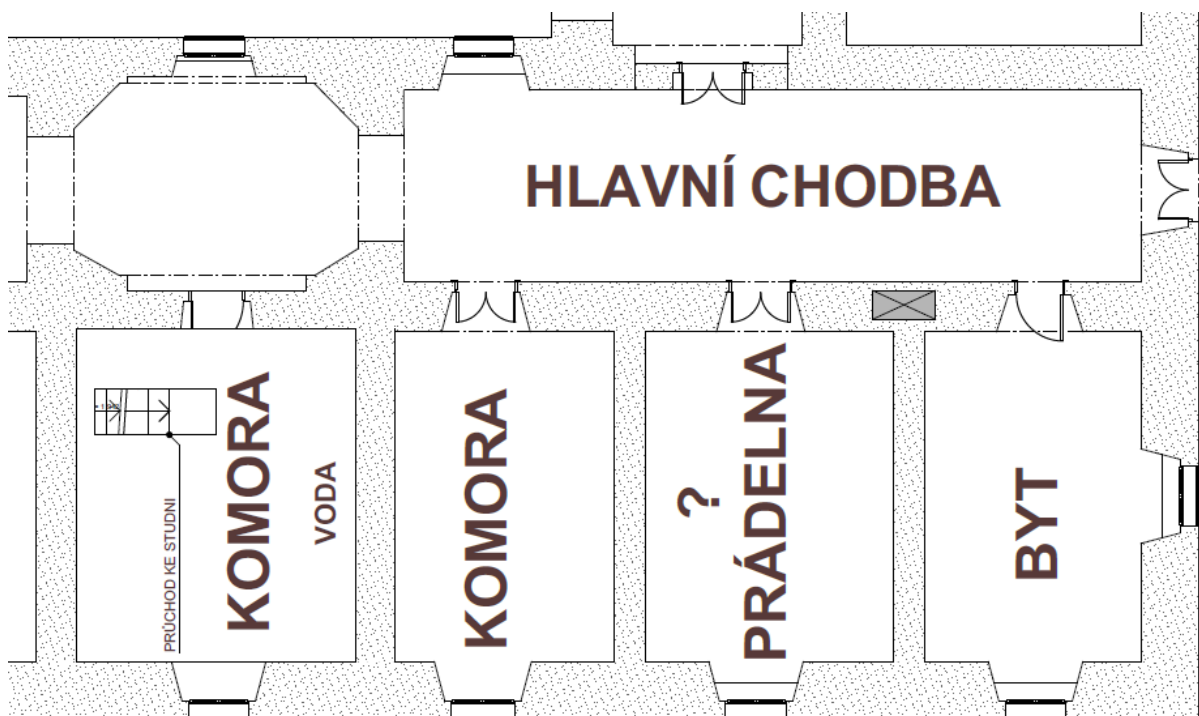
V posledních 2 nejsevernějších místnostech středního křídla mohl být také byt, například pro zahradníka. Ač si zpravidla mniši starali o zahradu sami, mohli mít nápomocného i zahradníka, který by bydlel v jedné z místností, možná rohové. Popř. mohla být jedna místnost bytem a druhá prádelnou.

Možnou existenci bytu by to příkladací dvířka na chodbě s kamenným ostěním.

Tato teorie není ničím podložena. Přesné určení místností severně od schodiště v přízemí je nutné ověřit a dále zkoumat.



Foto 16 Původní příkladací dvířka s kamenným ostěním, snímek z hlavní chodby severního křídla, vpravo dveře do 1.14 (dvířka lze vidět i na snímku u kapitoly o záchodech)



Plánek 14 Přízemí: Komora s průchodem ke studni, komora, prádelna, byt 1727 – 1785

Sklepy:

I když jsou dnes v budově 3 sklepy, v době výstavby byly jen 2 - sklep v JZ křídle byl dostavěn až v době, kdy zde fungovala fara. Dle informací od majitele prý dnes zasypaný nejsevernější sklep (v místnosti 1.11) býval podzemní chodbou ke studni.

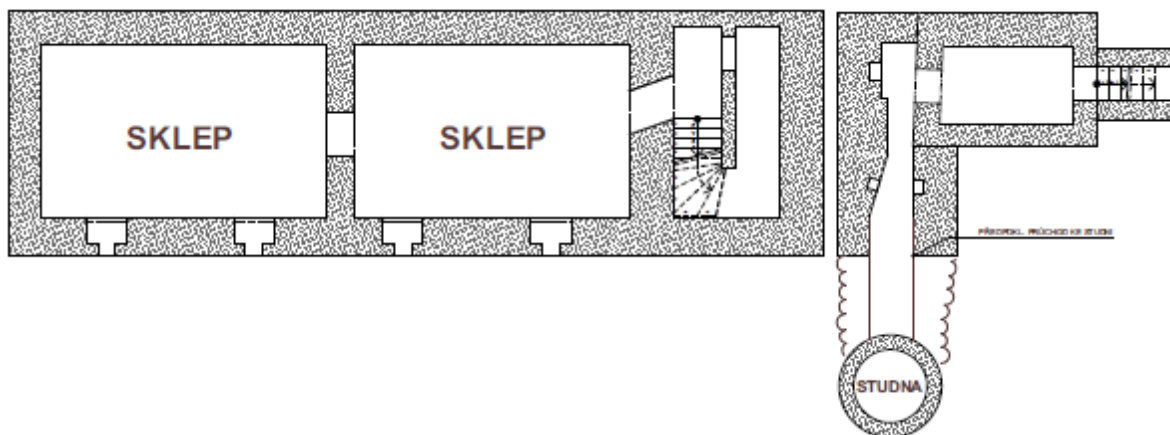
Sklep s klasickým využitím se nachází v jižní části středního křídla a je složen z chodby, komory pod schody a dvou místností. Nachází se pod refektářem (1.02) a kuchyní (1.03). Dnes je asi částečně zasypan, pravá úroveň podlahy tohoto sklepa se zdá být níže, než je tomu dnes a navíc tomu napovídá nával zeminy u sklepního okénka. Okolní terén se oproti minulosti mírně navýšil, protože téměř všechna 4 sklepní okénka nejsou téměř znatelná. Tato sklepní okénka dodržují osové rozvržení oken v přízemí a patře.



Foto 17 První velká místnost sklepa (pod kuchyní) - u okénka (vlevo) znatelný nával zeminy, uprostřed dělicí stěny klenutý průchod, sklep má klasickou valenou klenbu s výsečemi s okny, klenba z plošších podlouhlých kamenů, neomítnuté



Foto 18 JV fasáda - pouze první sklepní okénko zvenku viditelné, ostatní pod pokryvem zeminy, vpravo kamenný portál vchodu na zahradu, okna v přízemí vedou (počítáno od vchodu na zahradu) 2 do kuchyně, 2 do refektáře, horní okna asi do ložnic, přízemní okna dnes postrádají šambránu – z neznámých důvodů



Plánek 15 Sklep pod refektářem a kuchyní, průchod ke studni 1727 – 1785

Stáj, dílny či jiný hospodářský provoz:

Prostory v SZ křídle není možné dle dostupných materiálů dále specifikovat. Vzhledem k velikosti místnosti blíže střednímu křídlu (1.18), je k zamyšlení k čemu mohla být místnost využívána.

Mohla zde být eventuelně stáj nebo například dílna. Je prověřeno, že průjezdem i cestou kolem kostela by kůň projel. Nicméně místnost nenese stopy po existenci stáje.

Zvažovaná možnost využití jako shromažďovacího prostoru, tato možnost ale byla zavržena z logických důvodů.

Mohlo také jít o dvě samostatné místnosti, protože nika ve stěně mezi chodbou a místností, kde se dnes nachází okno, má stejné rozměry jako dveřní otvor o jeden modul dále.



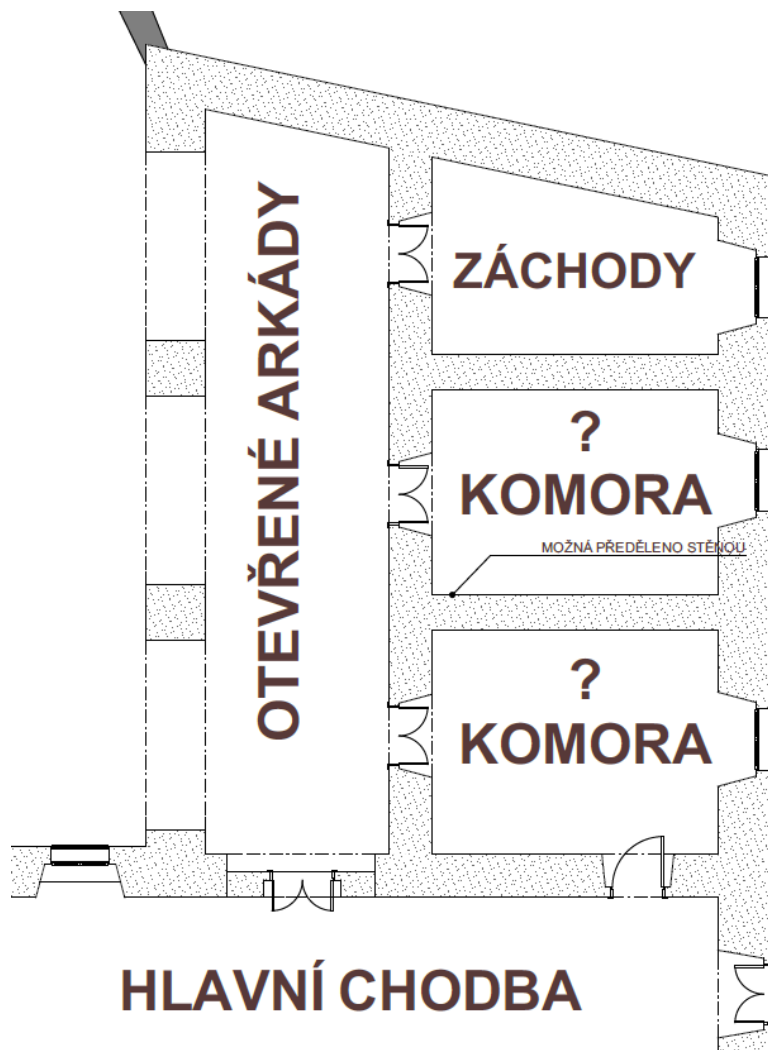
Foto 19 Pohled na probourané otvory do chodby středního křídla a jedno okno 1.18



Foto 20 Pohled ze středu místnosti na zed' mezi nikou s oknem a dveřním otvorem, na první pohled je viditelná podobnost formátu, což naznačuje, že vlevo mohly být dříve místo okna dveře; uprostřed je vidět vykrojení u paty klenby v pravé polovině



Plánek 16 Stáj nebo dílny a záchody 1727 – 1785



Plánek 17 Komory a záchody 1727 – 1785

Záchody:

Nelze s jistotou říci, kde byly záchody situovány.

Indicií může být fakt, že pokud k tomu není důvod, poloha záchodů a kuchyně se v čase zpravidla nemění.

Podle výkresu z pozdějších let (plánek školy) mohlo být místo záchodů v přízemí v koncové místnosti SZ křídla (1.19). Tím pádem záchody v patře měly totožnou polohu (2.22).

Teorie o poloze záchodů v přístavku na S konci chodby středního křídla v přístěnků se vyloučila kvůli umístění venkovních dveří v přízemí. Předpokládá se tedy, že přístěnek byl postaven až v období školy (někdy po r. 1785, možná i později). V patře tím pádem v místě přístěnků dříve bývalo okno v čele chodby. Po okně stopy nelze dohledat, jelikož do zdi byl později prosekán otvor jako průchod do přístěnků.

Stejně tak upadá teorie o umístění záchodů v čele JZ křídla, v místě dnešního přístěnků s garáží. Protože se jedná o prestižní fasádu, umístění záchodů by zde nebylo vhodné.

Je také vysoce nepravděpodobné, že by záchody byly oddělené ve zvláštní budově.



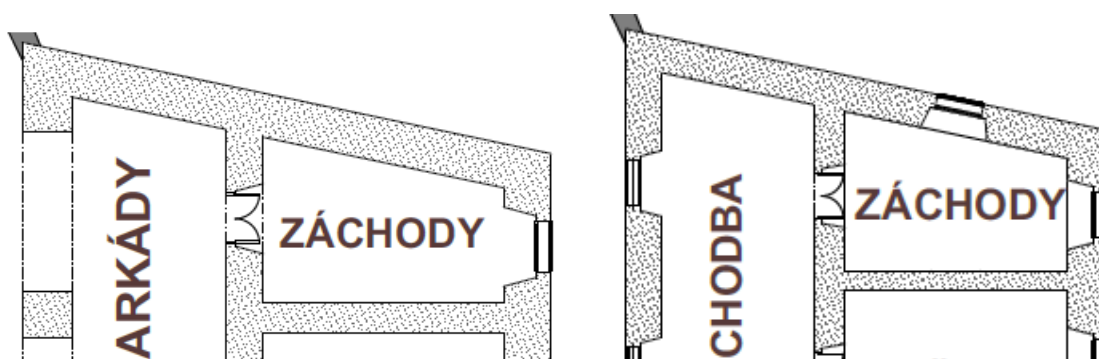
Foto 21 Pohled na severní konec chodby středního křídla, v čele dveře s nadsvětlíkem, původně venkovní, dveře pravděpodobně původní; nalevo novodobý průraz do 1.18, vpravo vstup do 1.15, zcela vpravo původní dvířka do komína s kamenným ostěním



Foto 22 Pohled na nadsvětlík z vnější strany, nahoře znatelné novodobý strop s klenbičkami do traverzy



Foto 23 Tytéž dveře z vnější strany a pohled na nadsvětlik, kolem dveří jasně znatelné kamenné ostění schované pod omítkou



Plánek 18 Přízemí: záchody na konci SZ křídla 1727 – 1785

Plánek 19 Patro: záchody na konci SZ křídla 1727 – 1785

Knihovna:

(V úvaze)

Není zcela jasné, zda knihovna byla a pokud ano, zda se nacházela v přízemí nebo patře. Pokud by byla v přízemí, bylo by to v případě nedělených místností F.1.5 a F.1.6 v místnosti F.1.5 (prostřední z trojice v JZ křídle). Není ale zjištěno, zda topeniště v této poloze není mladší.

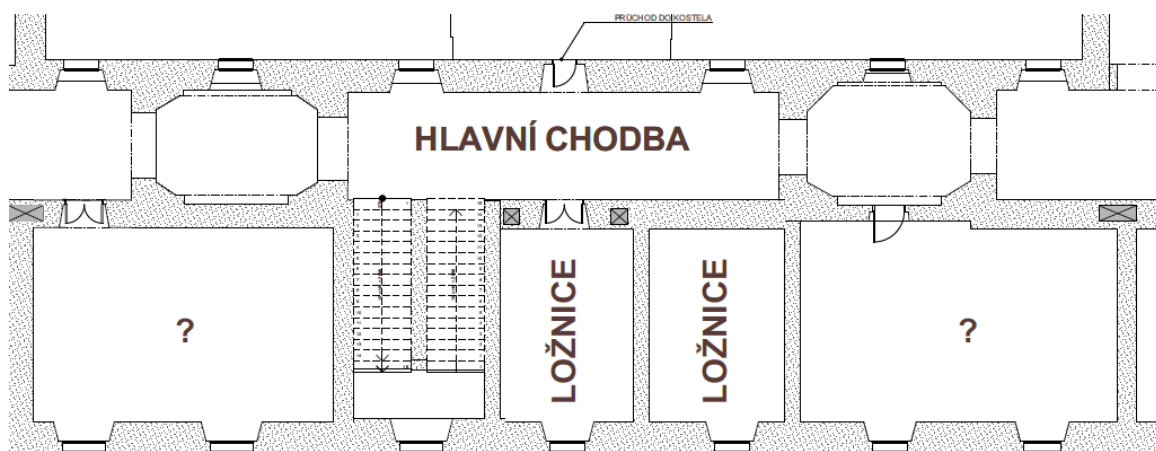
Knihovna se mohla vyskytovat v patře, a to v jedné z místností za věžemi (2.04 + 2.05 nebo 2.12 + 2.13). Tyto místnosti možná byly v tomto období velké 2 moduly, oproti 1-modulovým ložnicím dvojnásobně veliké.

Možné umístění knihovny v patře by podporoval fakt, že uložení knih v patře bylo oproti přízemí výhodnější kvůli nižší vlhkosti.

(Úvahou zcela pocitovou je umístění knihovny v místnosti za severnější věží 2.12+2.13, kde by se ustoupená zeď mohla využít pro umístění skříně na knihy, či dokonce přímo polic – ústupek je cca 28 cm.)



Plánek 20 Přizemí: knihovna 1727 – 1785



Plánek 21 Patro: "?" možná další poloha knihovny 1727 – 1785

Dormitorium:

Dormitorium v kláštorech mohlo mít dvě podoby, buďto mniši spali v jedné společné ložnici a nebo měl každý svoji celu. V době vzniku kláštera platila jednoznačně druhá varianta. I vzhledem k velikosti kláštera a rozvržení jeho dispozic, je příhodné se přiklánět k variantě samostatných pokojů, umístěných v patře.

Hlavní představený měl zřejmě pokoj v dnešní rohová 2.15, dle pozůstatku dělicí stěny se jednalo o mírně větší ložnici s předpokojem.

Je třeba se zamyslet nad tím, jak byly dispozice rozvrženy. Lze se například domnívat, že se počítalo s tím, že po smrti hraběnky bude moci prostory jejího bytu klášter využívat pro sebe a že i zde mohly být později ložnice pro mnichy.

Přestože je na půdorysu znatelné rozvržení některých místností, nelze zcela jednoznačně říci, které místnosti byly opravdu ložnicemi dominikánů. Dalo by se například spekulovat o místnostech u věží, jestliže by byly pokoje rozděleny pravidelně podle os oken, vycházely by pokoje u věží jako nevytápěné.

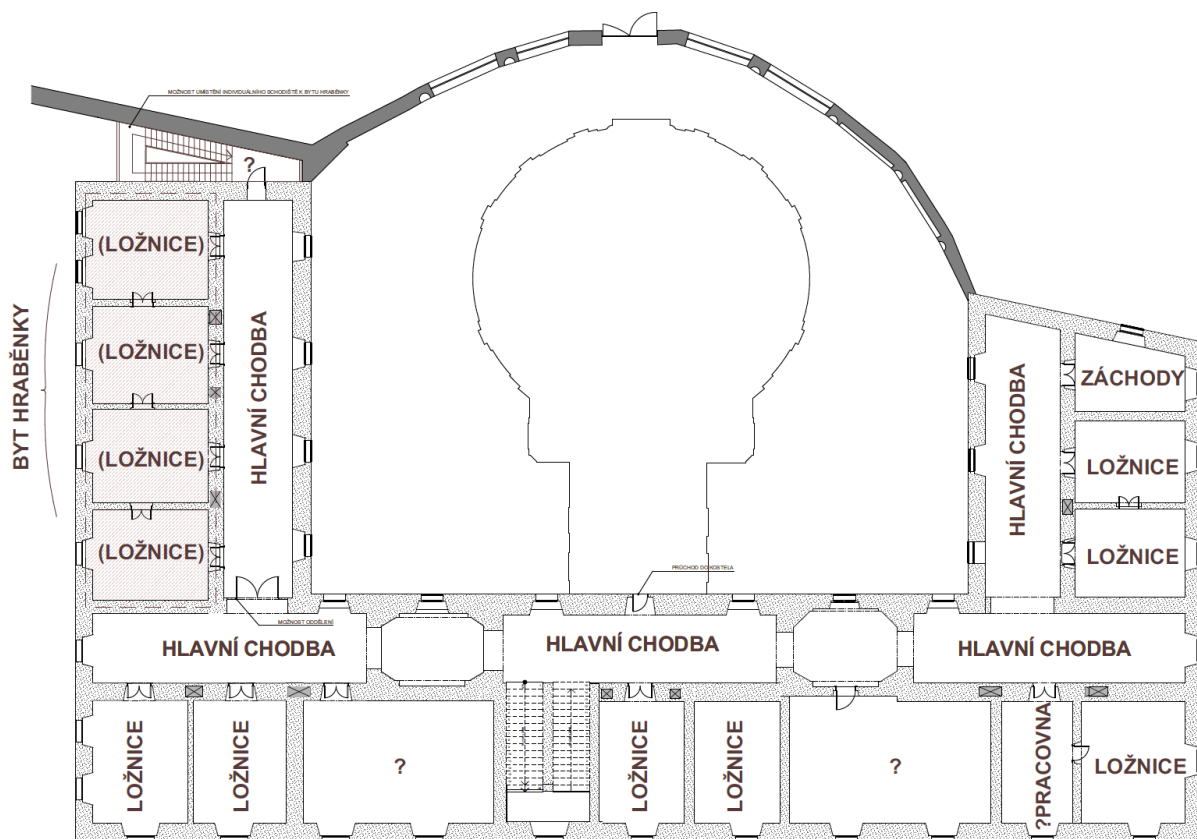
Nelze s určitostí říci k jakému účelu místnosti sloužily. Nutno říci, že dle dosavadních zjištění se místnosti u věží jeví tak, že měly velikost dvou modulů. Možná taktéž i místnost ve středu středního křídla (vedle schodů). To by znamenalo, že tyto místnosti by měly jiný účel, zatím neznámý.



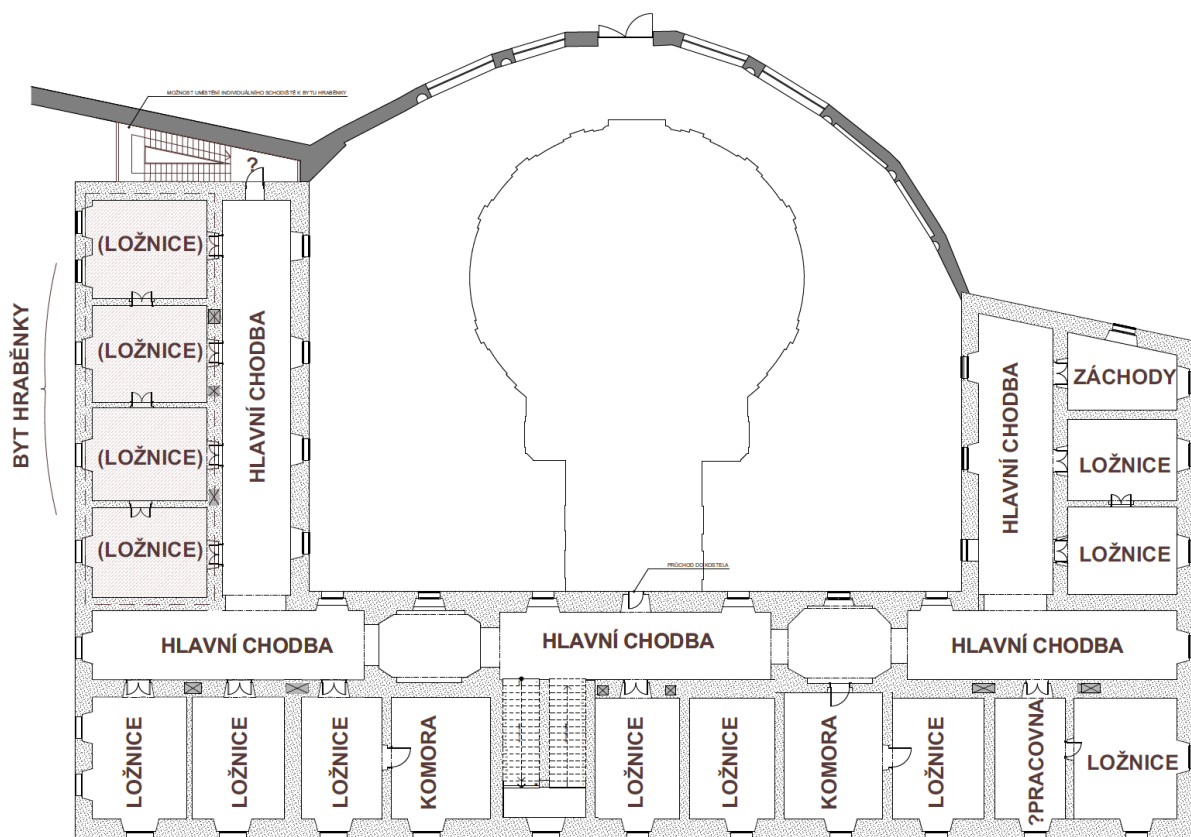
Foto 24 Jedna z místností za věží (2.13) - ač je zde ozub od zdi věže, nejsou zde znatelné stopy po předělení místnosti, strop i fábion jsou celistvé; vlevo novodobá příčka



Foto 25 Záběr téže místnosti směrem na novodobou příčku, fábion pokračuje plynule za ní - znak původní celistvosti místnosti



Plánek 22 Patro: rozvržení ložnic 1727 – 1785 (A)



Plánek 23 Patro: rozvržení ložnic 1727 – 1785 (B)

Venkovní prostory:

Ke klášteru patřila též zahrada a pozemek mezi vjezdovou branou a JV fasádou. K tomu asi patřil i zahradní domek, který je možné spatřit například v mapě stabilního katastru z r. 1838 nebo na indikační skice z r. 1838.

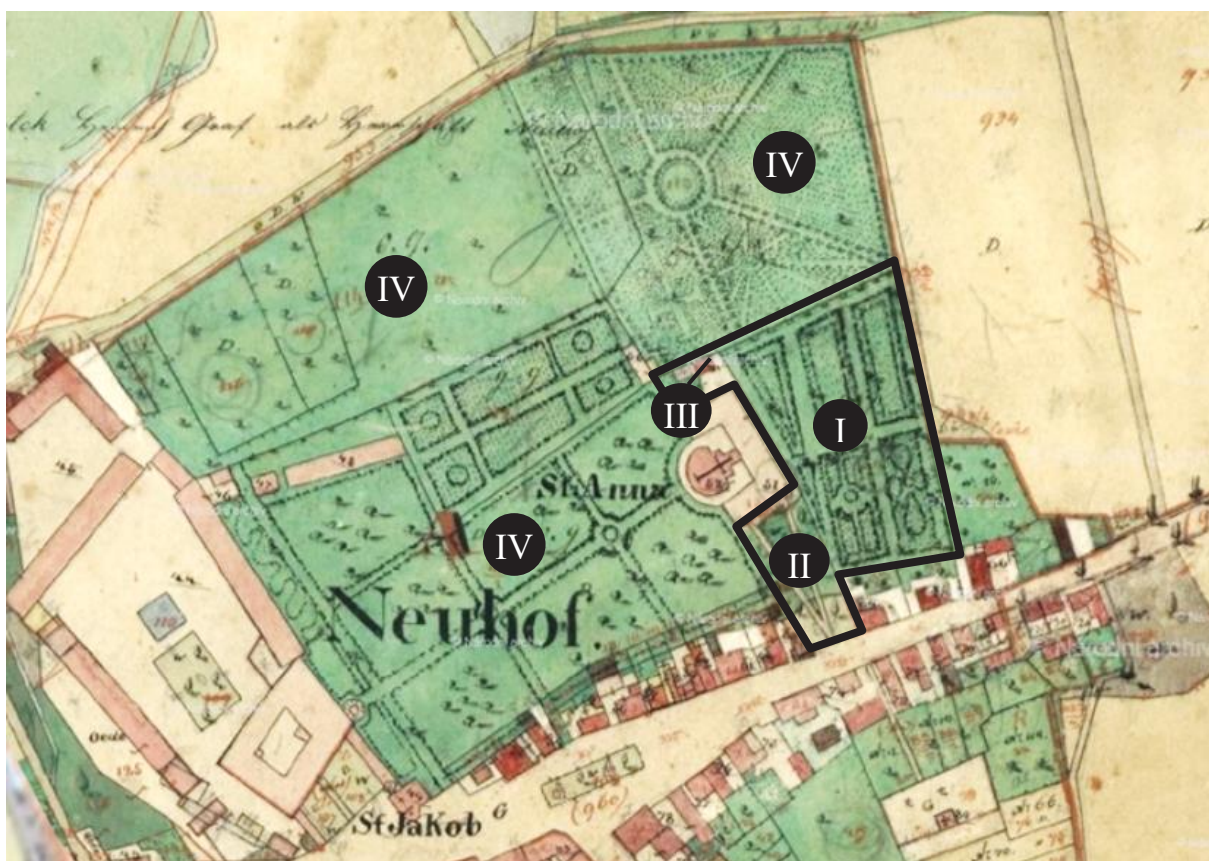
Rozdělení zahrad:

I – hlavní zahrada kláštera

II – příjezdová cesta se stromořadím

III – zahradní domek

IV – zámecké zahrady



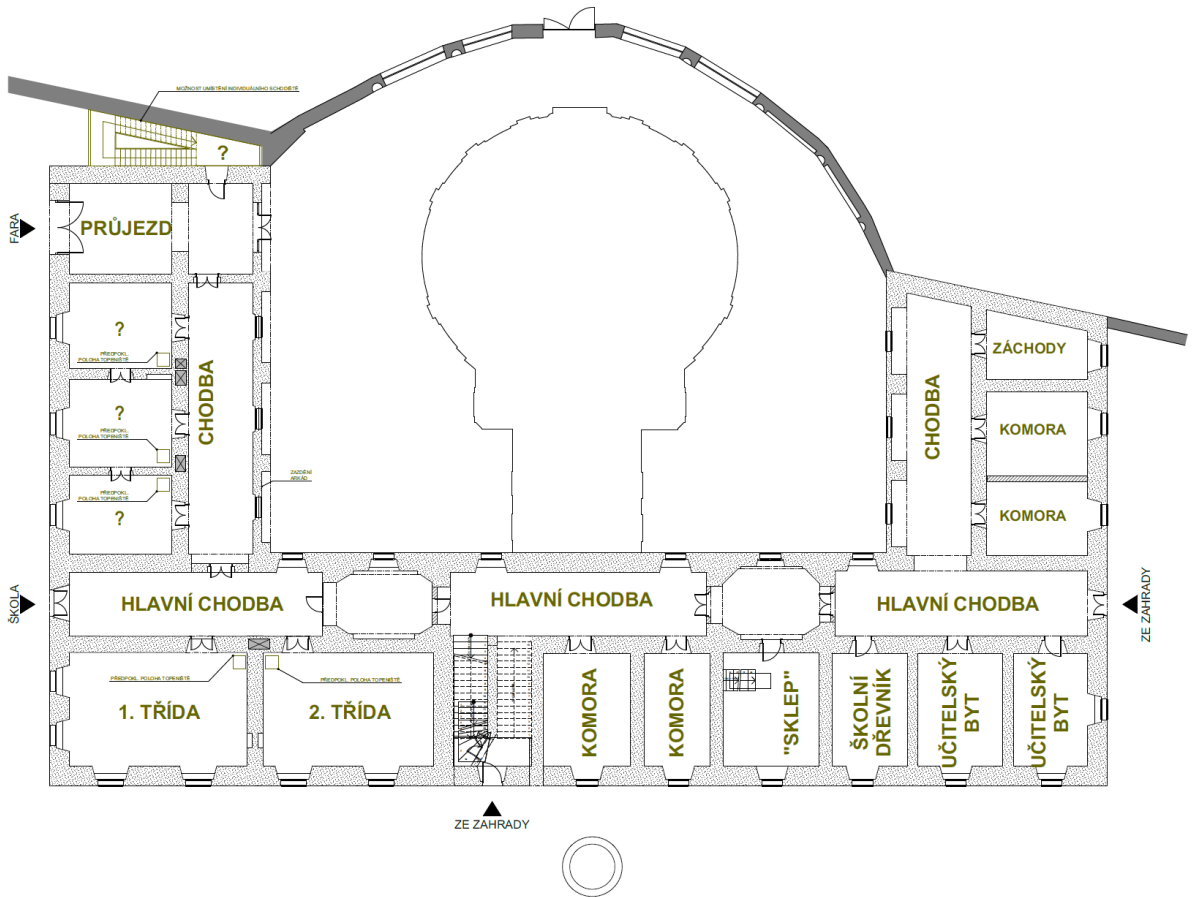
Plánek 24 Indikační skica – zahrady 1838

1784 -1789 - Škola měšťanská bez fary

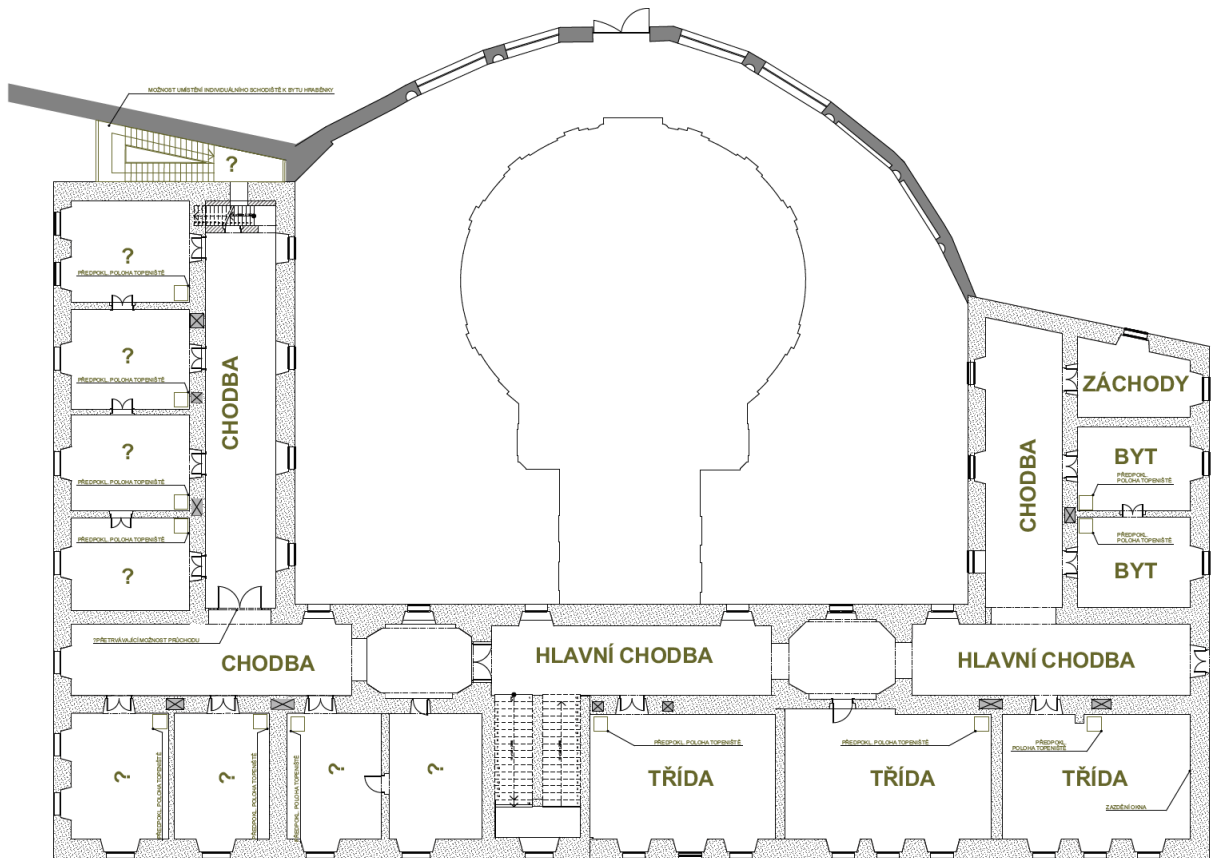
Provoz školy byl do budovy umístěn dříve než fara. Přesto se lze domnívat, že budoucí rozvržení na faru a školu bylo již tehdy dodržováno. Střední a SZ křídlo bylo vyhrazeno škole, zatímco JZ křídlo mělo jinou blíže nespecifikovanou funkci. Mohly zde být například byty církve nebo zde mohly být ještě stále vyhrazené místnosti pro příležitostné přebývání šlechty (Chotků) a nebo bylo křídlo bez využití, přičemž původní dispozice kláštera zůstávaly zachovány.

V této době se také předpokládá zazdění arkád. Není jasné kdy přesně k zazdění arkád došlo, ale pravděpodobně se zazdily v této době. Také je možné, že vzhledem k odlišnosti způsobu zazdění arkád mohlo dojít k tomuto úkonu v každém křídle v odlišnou dobu. (Téma zazdění arkád je třeba pečlivě prověřit.)

Dále se v tento oddíl bude věnovat jen škole, vzhledem k nejasnosti využití JZ křídla.



Plánek 25 Prizemi 1784-1789



Plánek 26 Patro 1784-1789

Plánek školy:

Plánek se nachází napravo od schodiště v patře, namalovaný na stěně.

Je nutné podotknout, že plánek vznikl později, nicméně lze alespoň zhruba vycházet ze zakreslených dispozic. Škola nedisponovala velkými financemi, proto zde nedocházelo častým dispozičním změnám a stavebním zásahům.

Uspořádání místností na plánu ale nemusí odpovídat rozmístění ve všech obdobích.



Foto 26 Plánek školy cca z 2.pol 19. stol. - zde zobrazeno přízemí

Komunikace:

Ve škole byly ponechané původní komunikace kláštera.

Chodba středního křídla zůstala z dob kláštera a chodbou ve vedlejším křídle byly zazděné arkády.

Jako hlavní vchod do školy se použil původní vedlejší vstup do chodby středního křídla na J konci a byl zdůrazněn novorenezančním portálem.

Jakožto vertikální komunikace zde zůstalo dvojramenné schodiště v cca polovině středního křídla.



Foto 27 Hlavní schodiště z přízemí do patra, pohled z přízemí



Foto 28 Pohled na chodbu SZ křídla směrem od křižení s chodbou středního křídla; vlevo viditelné zazděné arkády



Foto 29 Chodba školy v patře; vlevo zazděný průchod do kostela, vpravo a vzadu malby z posledního období školy

Třídy:

Škola se řadila do kategorie měšťanské a fungovaly 3 třídy.

Na plánu školy namalovaném na stěně v patře budovy jsou dvě třídy znázorněné v prvních dvou místnostech od severu, ve středním křídle – v místnostech, kde se předpokládá bývalá jídelna a kuchyně (1.02 a 1.03). Jsou to dvě největší místnosti v přízemí, proto volba že se stanou třídami byla logická.

V patře budovy, severně od schodů jsou znatelné stopy po úpravách místností na 3 třídy. Úpravy na třídy jsou čitelné hlavně z hlediska JV fasády, kde mezi dvojicí oken v každé třídě, opakující kompozici patra spodního, bylo vybouráno ještě třetí okno (mezi původníma dvěma).

Pokud by bylo platné rozvržení dle dochovaného plánu školy, byly by dvě třídy v přízemí (místo refektáře a kuchyně) a jedna třída v patře.

V dalších dvou místnostech v patře mohla být zmiňovaná učebna ručních prací a hudební škola.

Není zcela jasné, zda vybourání oken v patře proběhlo právě v tomto období. Je třeba tuto domněnku ověřit.

Učebna ručních prací:

Mimo 3 základní třídy zde fungovala také učebna vyhrazená dívkám pro výuku ručních prací, jako např. šití. Není jisté, kde tato místnost ležela.

V plánu školy tato třída není popsána (protože v době vzniku plánu tento druh třídy škola neměla), proto lze uvažovat, že se mohla nacházet v patře v jedné ze tří tříd na severní straně středního křídla.

Hudební škola pro chlapce:

Hudební školu prosadil hrabě Chotek, aby přispěl k výchově mládeže.

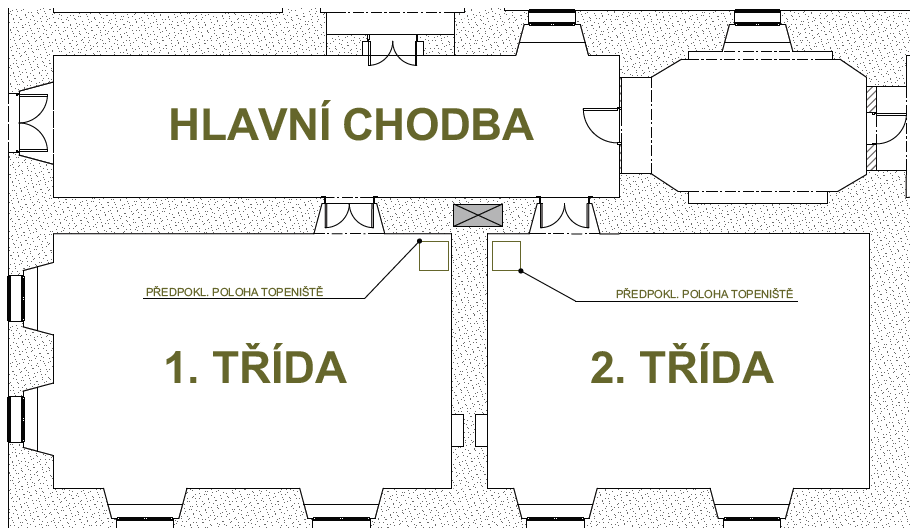
Mohla být, opět jako učebna ručních prací asi v jedné z tří tříd v patře na severní straně středního křídla.

Méně pravděpodobné je umístění hudební školy v SZ křídle, které má dnes spíše parametry místností bytu nežli třídy.

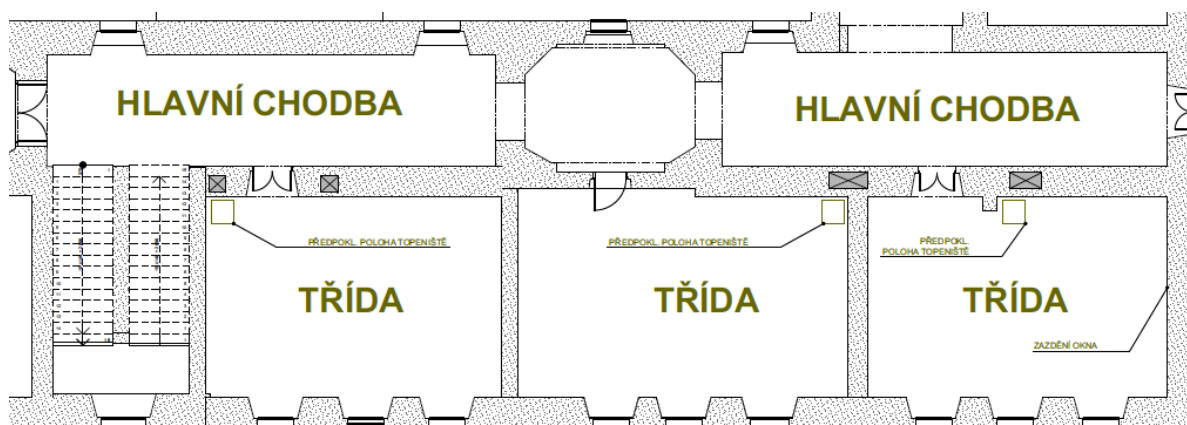
Vzhledem k tomu, že v tuto dobu byl kostel školy, mohla výuka probíhat také zde – tedy mimo budovu bývalého kláštera.



Foto 30 Bývalá třída 2.10; pravé okno probourané dodatečně, levé okno původní otvor, vpravo přepaženo novodobou příčkou



Plánek 27 Přizemi: třídy 1784-1789



Plánek 28 Patro: třídy 1784-1789

Záchody:

Dle plánu školy se záchody v přízemí vyskytovaly v SZ křídle, stejně jako tomu asi bylo i v případě kláštera. Nicméně je nutné poznamenat, že složitá struktura záchodů, jak je zobrazena na plánu zřejmě vznikla až později a v začátcích provozu byla pro záchody vyhrazena pouze koncová místnost (1.19).

V patře mohly záchody ještě taktéž být v této krajní poloze.

Byty učitelů:

Na plánu jsou byty učitelů znázorněny v posledních dvou místnostech (nejsevernějších) středního křídle v přízemí (1.14, 1.15). Není jisté, zda tuto polohu měly již od začátku provozu školy.

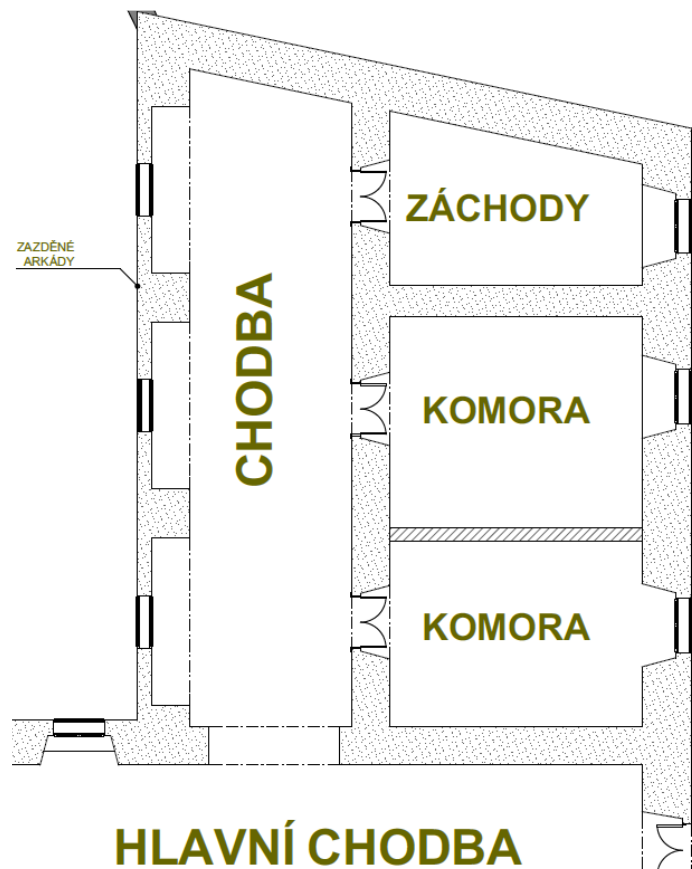
Byty učitelů se také mohly nacházet v patře SZ křídla. Dnes je křídlo upraveno na jeden byt o 2 místnostech (z bývalé chodby – 2.18,2.19) a jeden byt o 3 místnostech (původně ložnice dominikánů - 2.20,2.21,2.22). Lze se domnívat, že touto dobou ještě dispozice takto přepaženy nebyly (z důvodů záchodu na konci chodby) a tím pádem by byly vyhrazeny pouze 2.20,2.21,2.22.



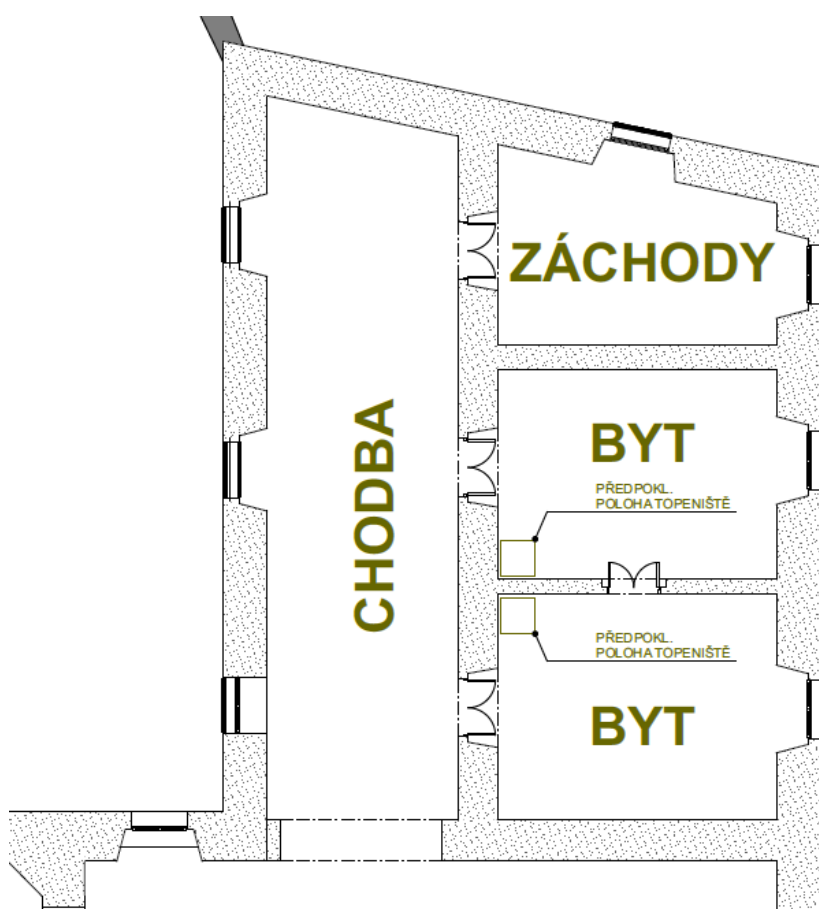
Foto 31 Zazděné dveře do bytu v 2.21, zachovalý fabion, vlevo otvor do komína; na stěnách žlutavý nátěr ze žlutým svislým dekorem



Foto 32 Příkládací dvířka na chodbě před byty 2.18



Plánek 29 Prizemi: SZ křídlo 1784-1789



Plánek 30 Patro: ZS křídlo 1784-1789

Byt ředitele:

Byt ředitele není na plánu znázorněn, musel se nacházet tedy v patře. Možnou polohou je SZ křídlo a nebo ještě před vyhrazení bytu pro faráře v jižní části středního křídla (nalevo od schodů).

Místnosti vyhrazené učitelům:

Kabinetem mohla být jedna z místností v přízemí, severně od schodů, spíše 1.08, než 1.09, ale také mohl být tou dobou umístěn v jedné z krajních 1.15 nebo 1.14, které jsou později na plánu označeny jako byt (učitele). Poslední možností je, že v této době ještě taková místnost vyhrazena nebyla.

Pokud ale tyto místnosti sloužily pouze k skladovacím a obslužným účelům, byl by kabinet v 1.15, 1.14, popř. v patře, mimo 3 třídy severně od schodiště.

Obdobně by to bylo i v případě ředitelny.

Skladovací a obslužné prostory

Podle plánu školy s v přízemí severně od schodů nacházelo několik místností, dvě první bez popisu, pak následoval sklep (místnost s vchodem do průchodu ke studni) a sklad dřeva („školní dřevník“).

Je možné, že tyto místnosti byly po celou dobu provozu školy využívány převážně ke skladovacím a podružným účelům, stejně jako se k tomu přikláněla úvaha v rozboru provozu kláštera.

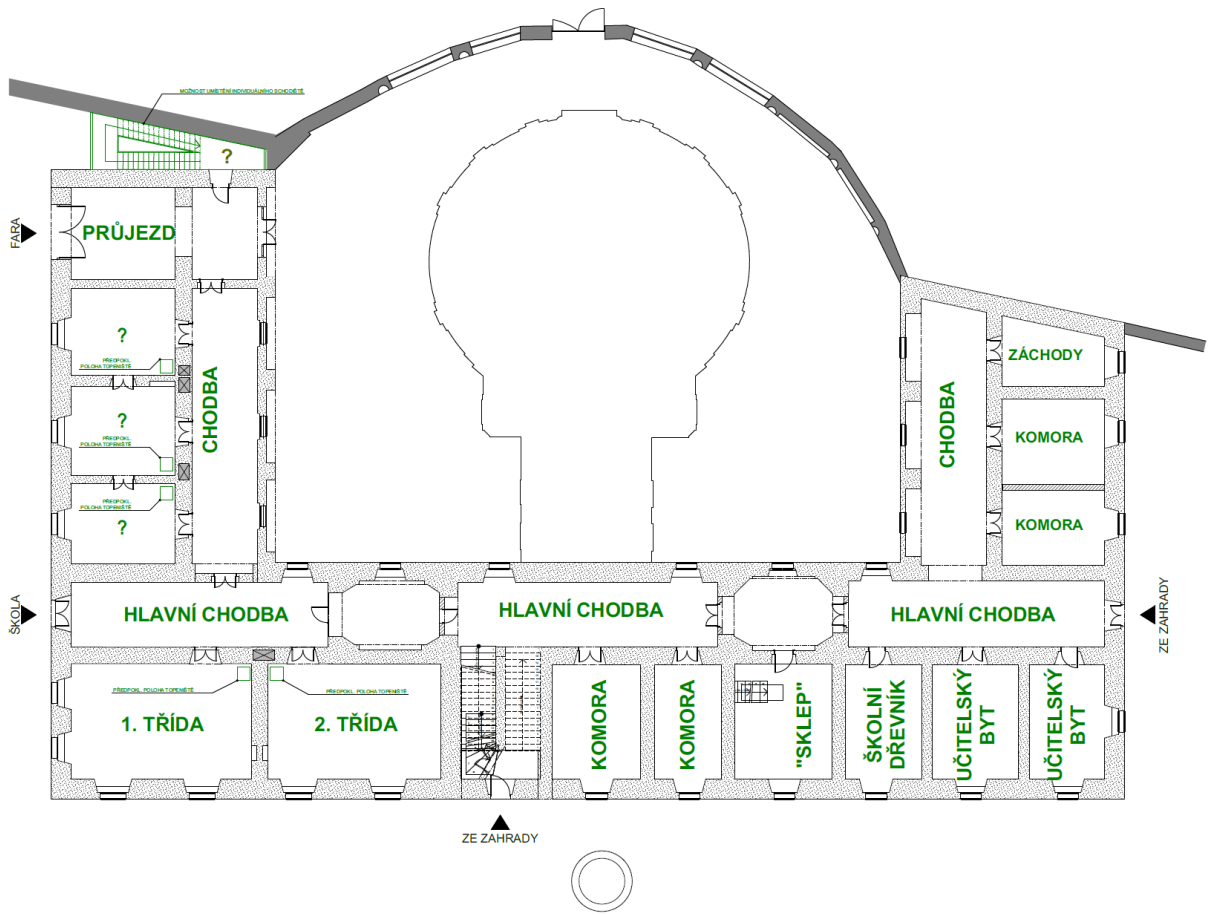
Tím pádem by kabinet asi jediný tou dobou musel být v jedné z 2 nejseverněji položených místností středního křídla – 1.15, 1.14.

1789 – 1804 - Škola měšťanská s farou

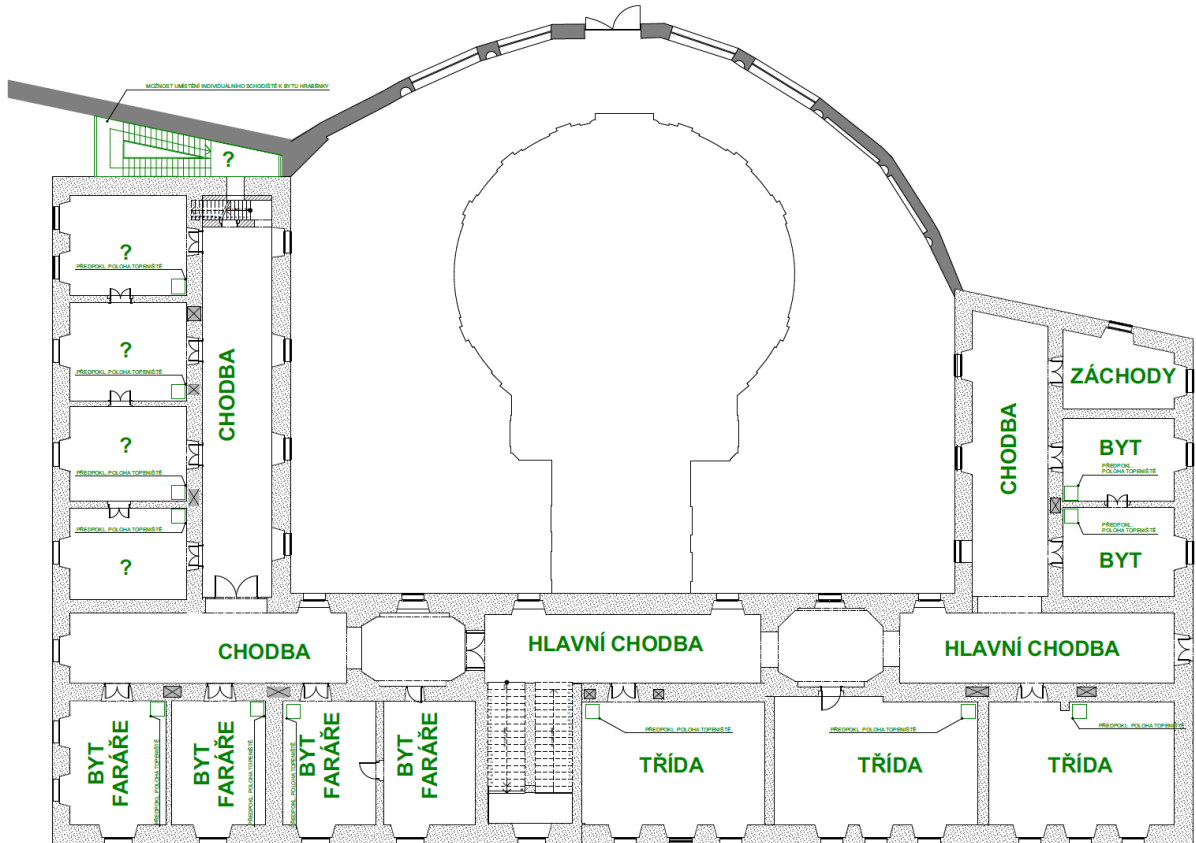
V Nových dvorech byla nejdříve (od ledna 1787 do února 1789) ustanovena lokalie, lokalista ale sídlil mimo prostory bývalého kláštera, a to ve vrchnostenském domě č. 42. Po povýšení lokalie na faru roku 1789 farář požádal o byt ve škole a byly mu přiděleny 4 místnosti nalevo od schodiště.

V knize Děje panství a města Nových Dvorů není zmínka o tom, k jakým účelům touto dobou bylo vyhrazeno JZ křídlo. Dalo by se obecně říci, že asi bylo vyhrazeno potřebám církve – možná příležitostné ubytování. Není vyloučeno, že ještě stále bylo patro vyčleněno pro šlechtu. Také mohly být místnosti JZ křídla bez využití.

Je předmětem dohadů, co za funkci bylo v JZ křídle.



Plánek 31 Prizemi 1789-1804



Plánek 32 Patro 1789-1804

Škola:

Co se týče vyhrazených místností pro faráře ve škole, tak pokud se v některé z těchto místností nacházel například kabinet, musel být přestěhován. Jinak nebyl důvod měnit rozvržení dispozic ve zbytku školy.

Byt faráře:

Farář měl mít ve škole byt vyhrazen od r. 1789.

Z poznámky č. 428 Dějů panství a města Nových Dvorů vyplývá, že byt faráře byl ve škole nalevo od schodů a měl 4 místnosti (2.04,2.05.2.06.2.09). A to za podmínky, že v případě potřeby škola opět místnosti zabere pro své účely.

Tomuto popisu jednoznačně vyhovuje jižní část středního křídla. Prostory jsou jednoznačně definovány polohou vůči hlavnímu schodišti v současnosti jsou v těchto místech i dělicí dveře, dost možná byly dělicí dveře v nějaké podobě již od vyhrazení farářova bytu a časem se pouze měnila jejich podoba.

Je tedy předmětem diskuze, zda opravdu farář bydlel ve škole nebo zda se jednalo o omyl autora či povšechné nepřesné označení budovy jako celku podle převládající a navenek nápadné funkce.

Opět zde vyvstává otázka, k čemu vlastně sloužilo touto dobou JZ křídlo a jak je možné, že faráři nemohly být poskytnuty prostory zde.

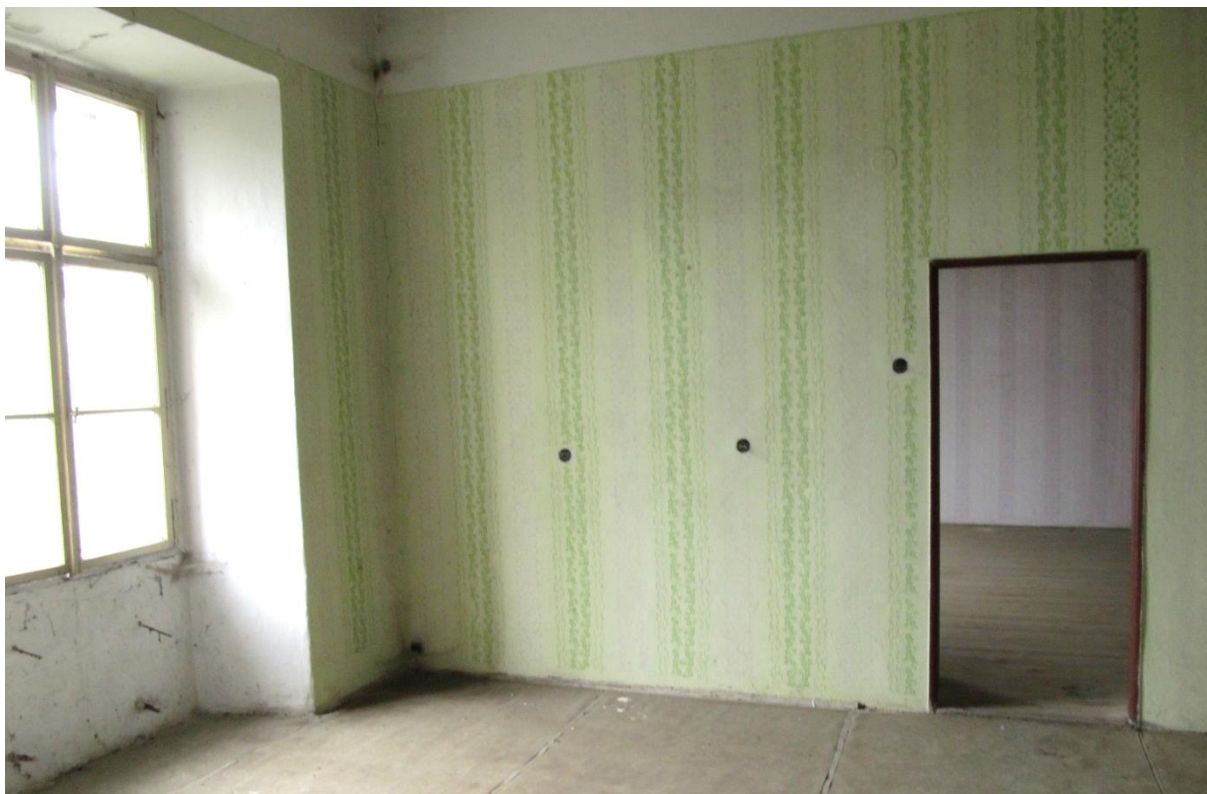


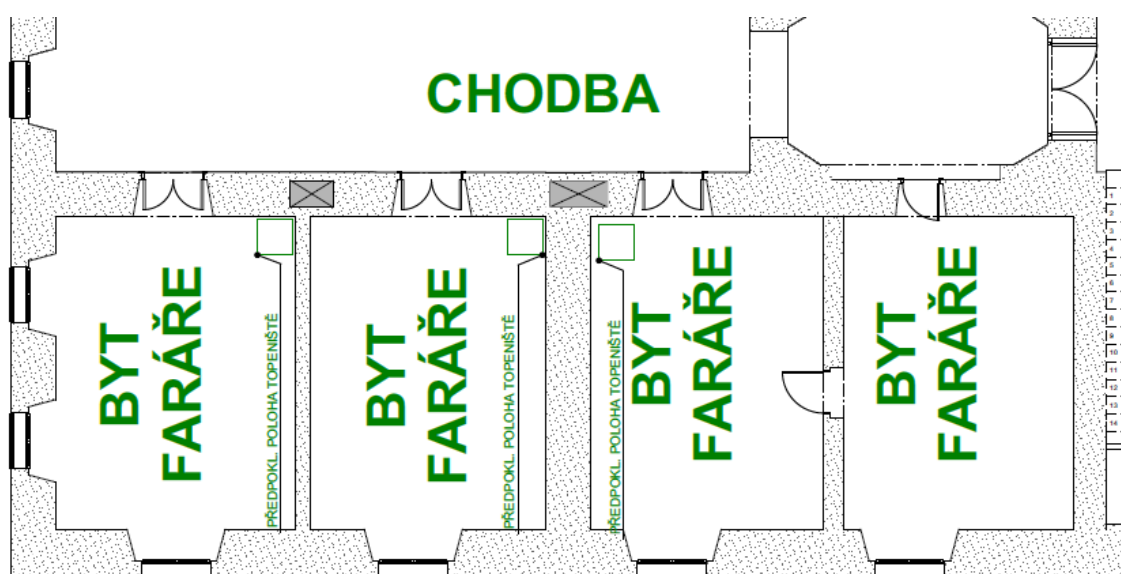
Foto 33 Místnost býv. farářova bytu 2.05, zelenavý nátěr stěn s zeleným vertikálním vzorem, vpravo novodobá zárubeň



Foto 34 Místnost býv. farářova bytu 2.06, růžový nátěr stěn s zeleným vertikálním vzorem, vlevo novodobá zárubeň



Foto 35 Průchod do J části patra stř. křídla - bytu faráře; oddělení dveřmi s průřezy a secesním nadstvětlíkem – modifikované



Plánek 33 Patro: byt faráře 1789-1804

1804 – 1808 - Škola triviální s bytem faráře

Třídy:

Během období, kdy byl statut školy snižen na „triviální“, se počet tříd zmenšil na 2 a celková prestiž školy klesla, což znamenalo i odliv studentů.

V tomto období mírného úpadku lze předpokládat, že nebyly provedeny žádné stavební změny a že některé z prostor se prostě přestaly používat.

Lze předpokládat, že k výuce byly využívány primárně dvě spodní třídy (v J části středního křídla).

Byt faráře:

Nemění se.

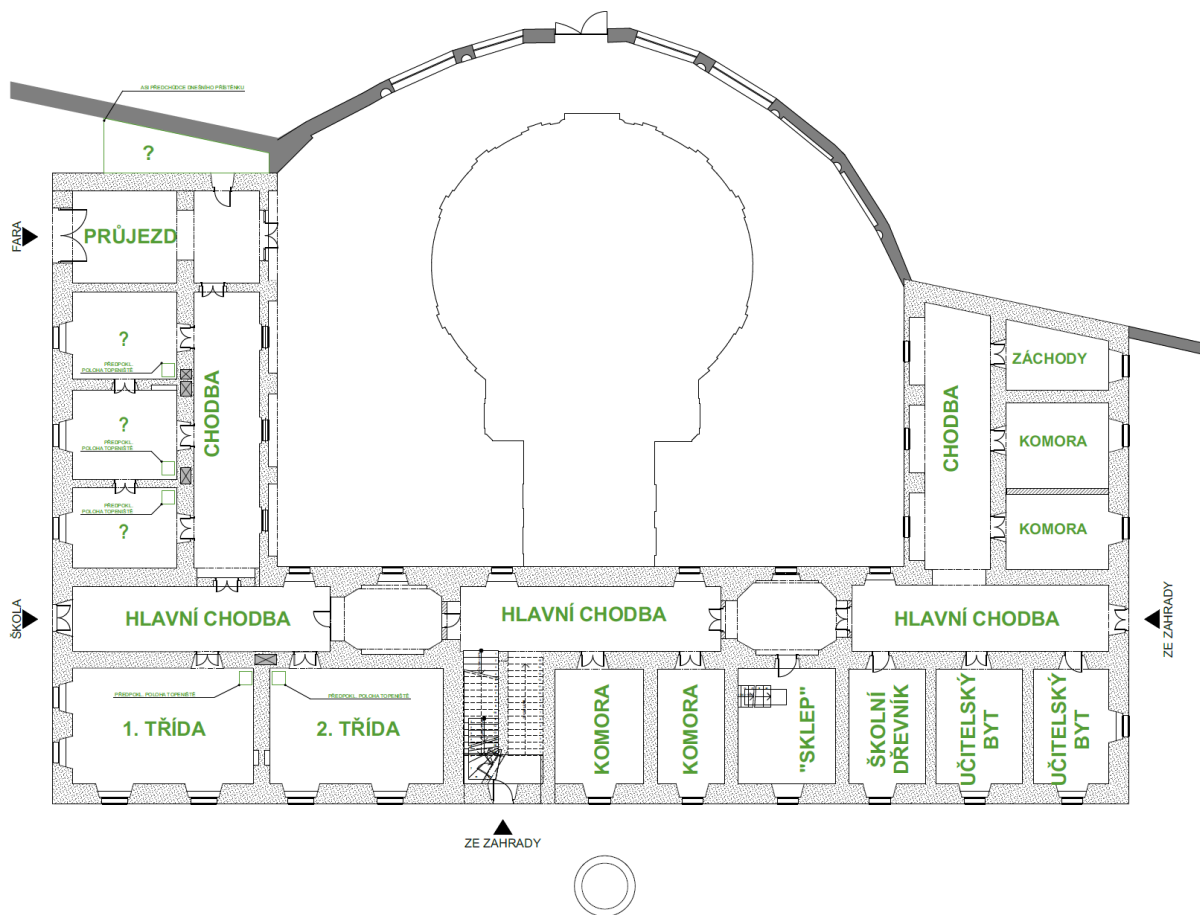


Foto 36 Prizemí 1804-1808

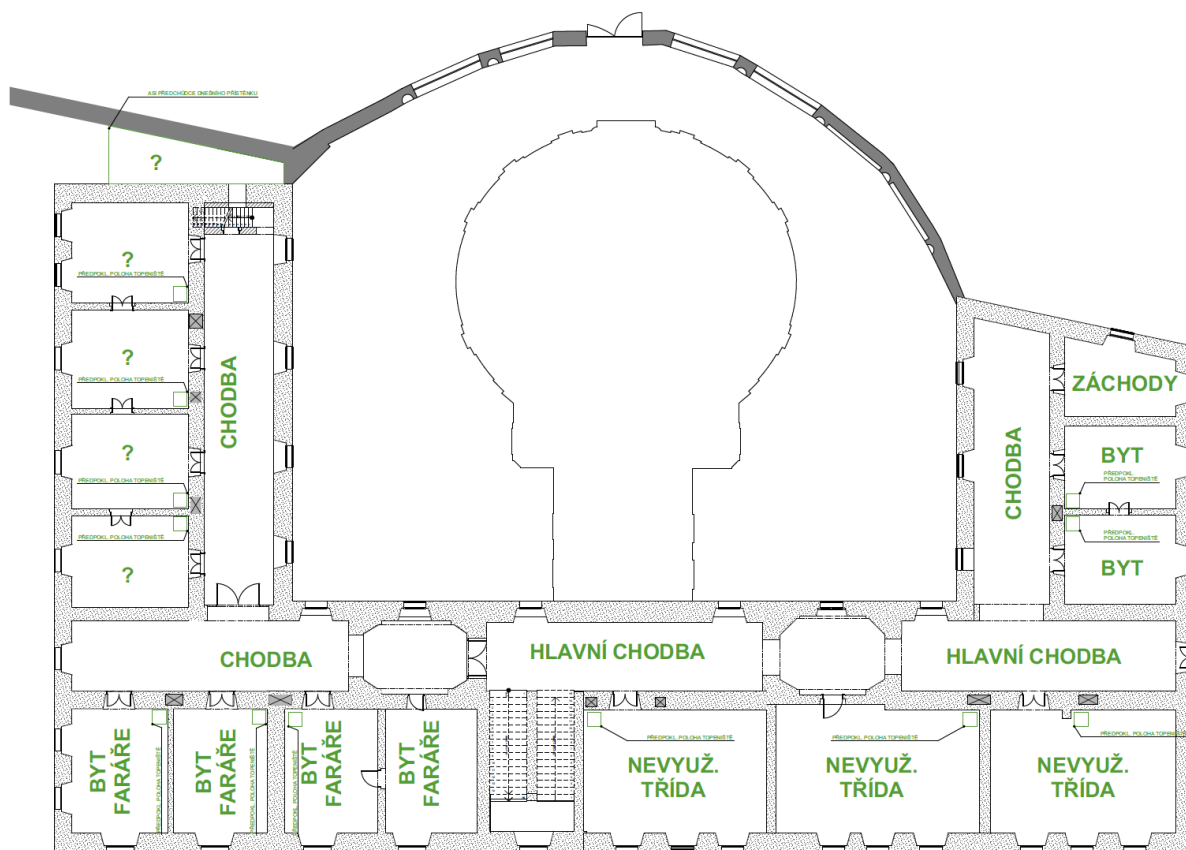


Foto 37 Patro 1804-1808

1808 – 1837 - Škola hlavní s bytem faráře

Třídy:

Škola byla r. 1808 povýšena na „hlavní“ a počet tříd se zvýšil opět na 3.

Pravděpodobně k tomu byly využity původní 3 třídy.

Byt faráře:

Nemění se.

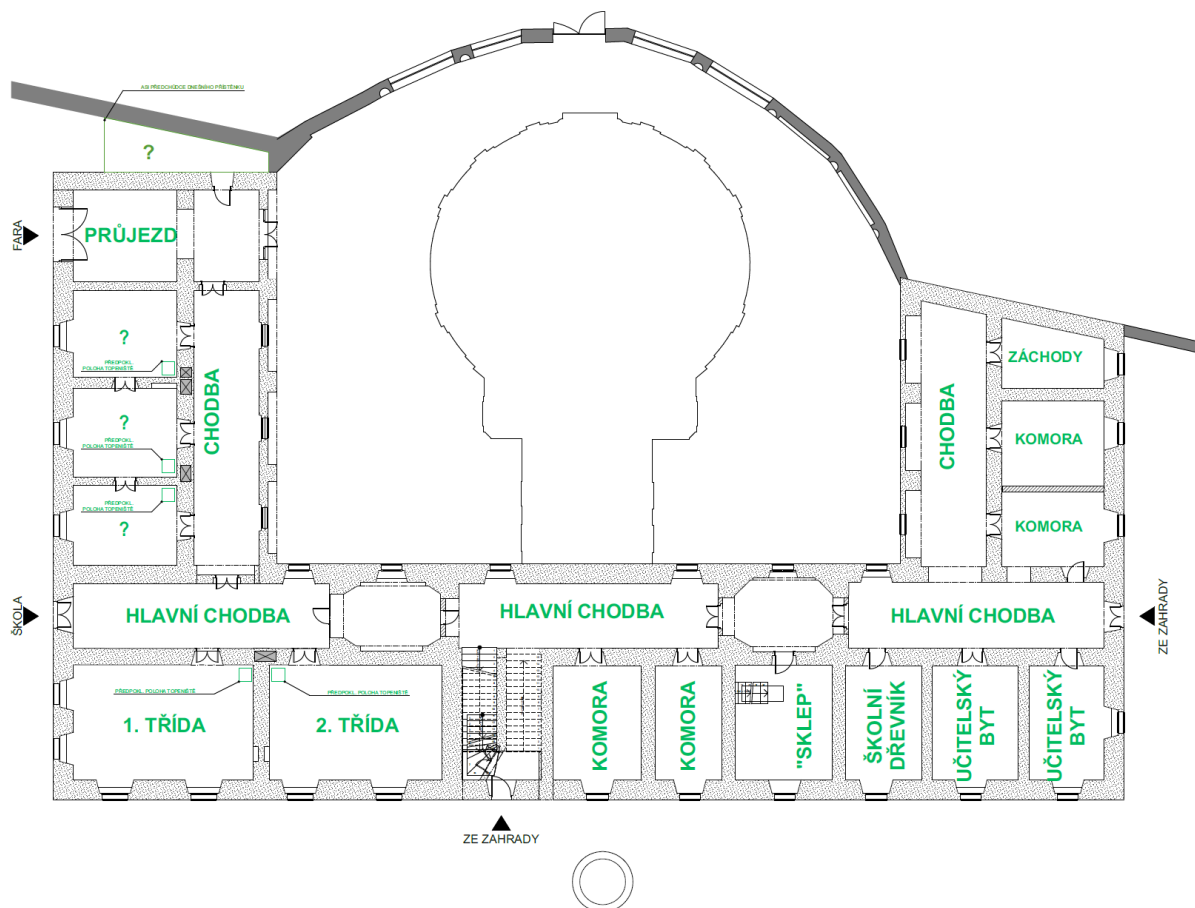


Foto 38 Přizemí 1808-1837

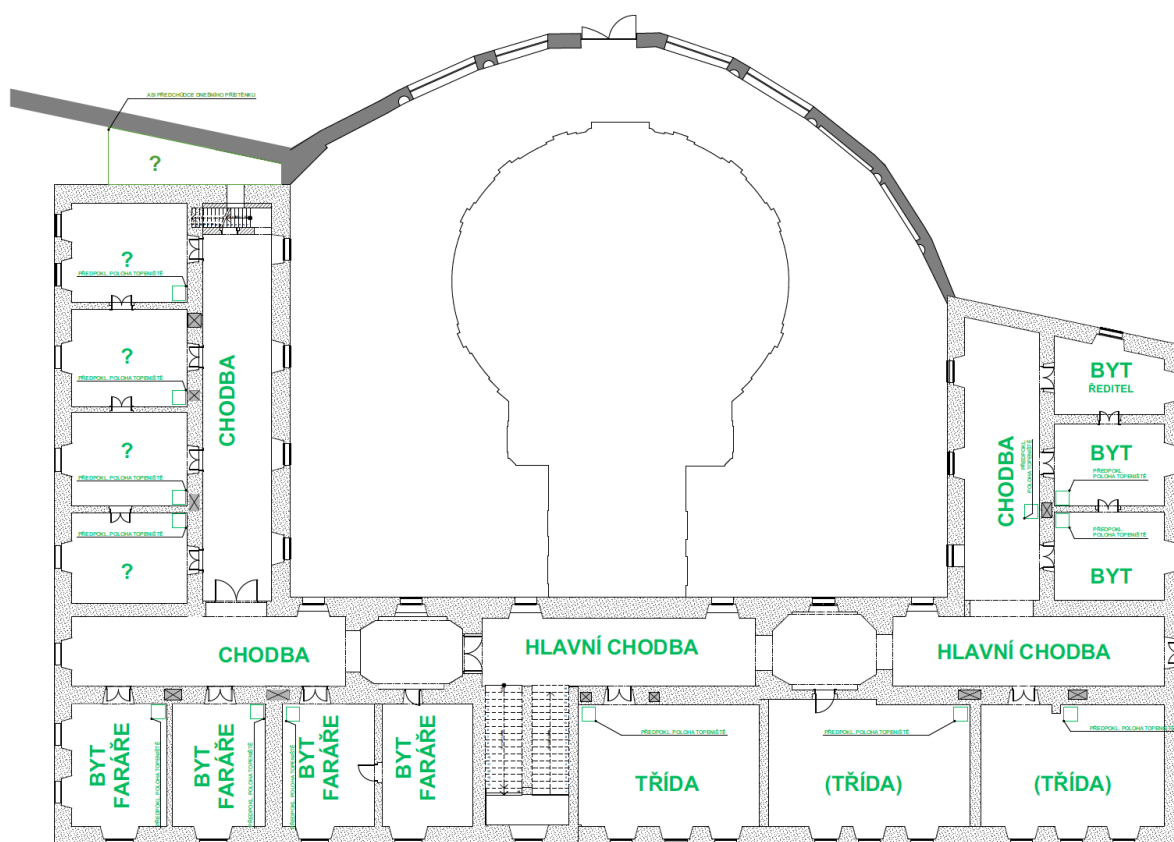


Foto 39 Patro 1808-1837

1837 – 1855 - Škola hlavní

V roce 1837 došlo ke sloučení úřadu ředitele a faráře. Tato změna mohla mít dopad i do rozvržení dispozic.

Třídy:

Zůstávají 3 třídy.

Byt faráře:

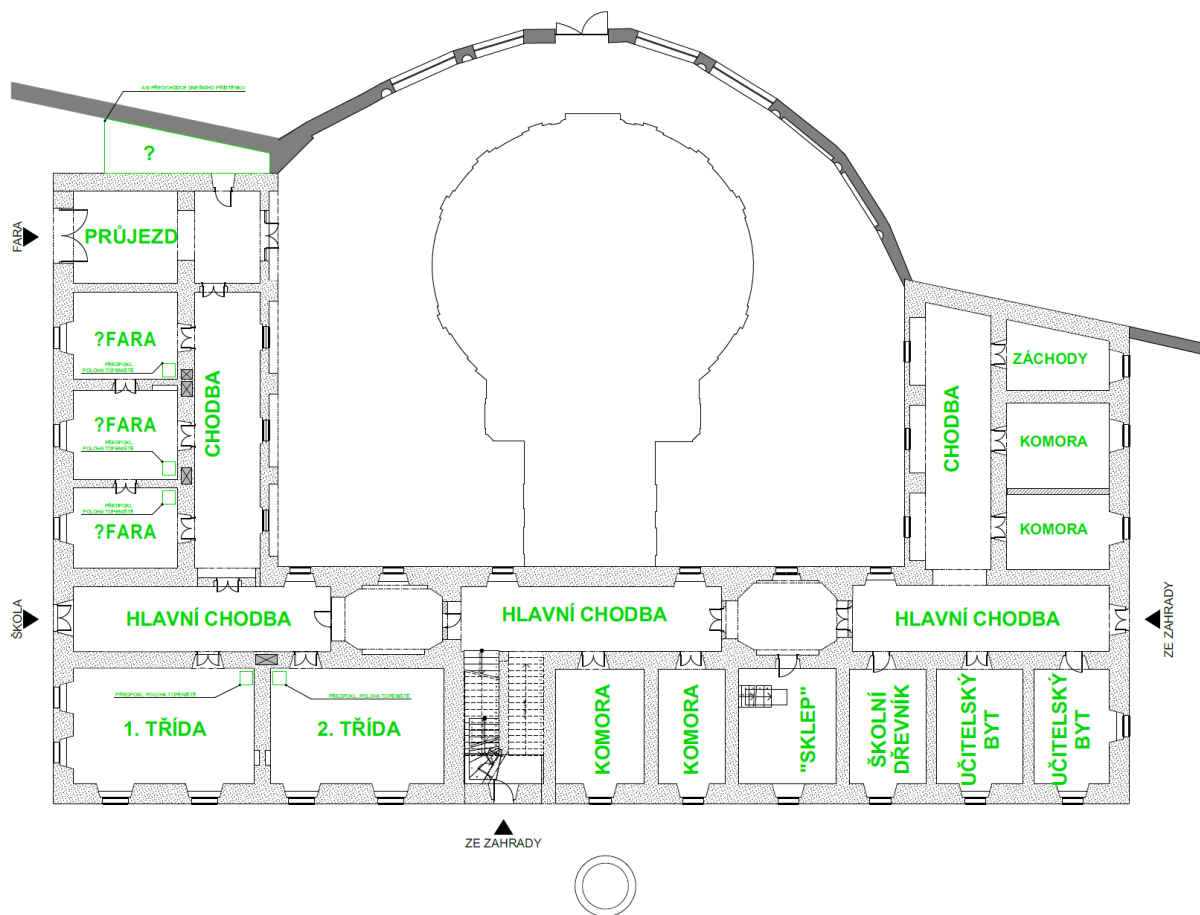
Úřad faráře a ředitele byl sloučen, takže byt faráře se (pravděpodobně) stal bytem ředitele. Řeč je o místnostech v patře středního křídla nalevo od hlavního schodiště. Tento celek by se stal „bytem ředitele“ a „byt faráře“ by zanikl.

JZ křídlo:

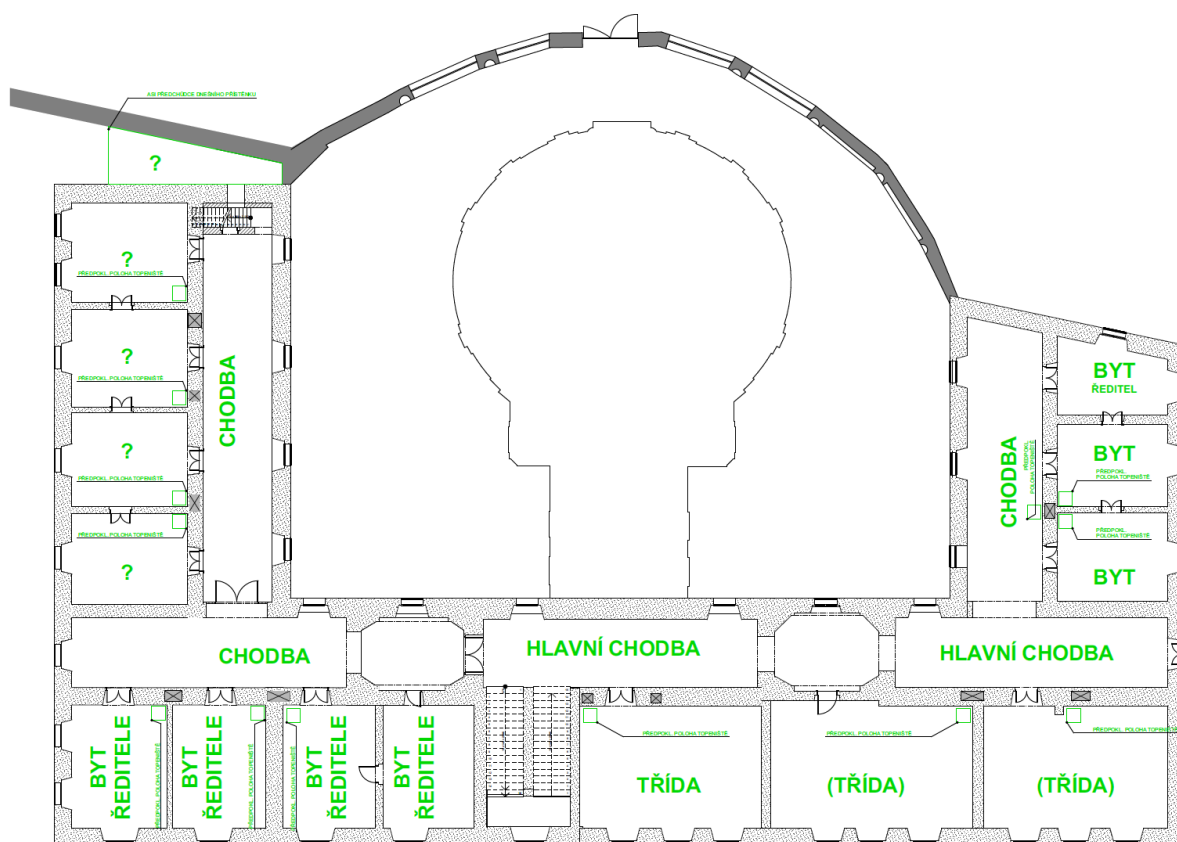
Dle posouzení prvků jsou některé prvky řazeny již do 1. poloviny 19. století (dveře 30.-40. léta), prvky v přízemí novější, řazeny do ¾ 19. století (dveře, zábradlí schodiště 60.-70. léta).

Je možné, že se pro úřad fary začalo alespoň částečně využívat JZ křídla, popř. docházelo k jistým přípravám k plánovanému budoucímu využití.

Také se může jednat o dobu, kdy byl nad tímto křídlem udělán krov, nový hambalkový se stojatou stolicí.



Plánek 34 Prizemi 1837-1855



Plánek 35 Patro 1837-1855

1855 – 1861 - Škola hlavní možná s farou

Třídy:

Počet tříd se od r. 1855 zvýšil na 4.

3 ze tříd se mohly využít z doby minulé, tedy předpokládaná trojice tříd v patře. Čtvrtou třídou by pak byla jedna z velkých místností v přízemí (kde se asi předtím nacházel refektář a kuchyně kláštera).

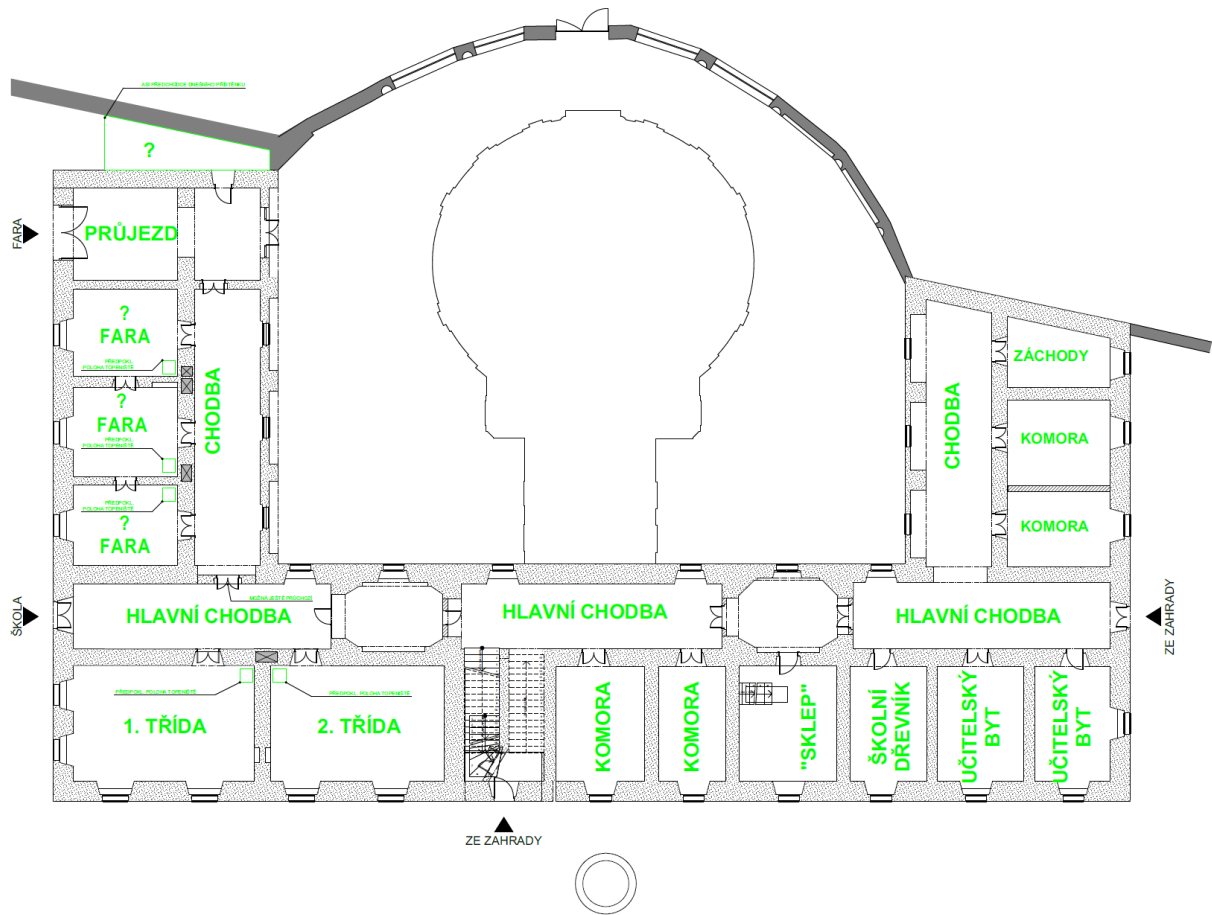
Byt faráře:

Není stále jasné, do jaké míry v této době bylo využívání přízemí JZ křídla. Mohl zde být již alespoň v provizorním režimu umístěn úřad fary, přičemž původní byt faráře zůstal bytem ředitele.

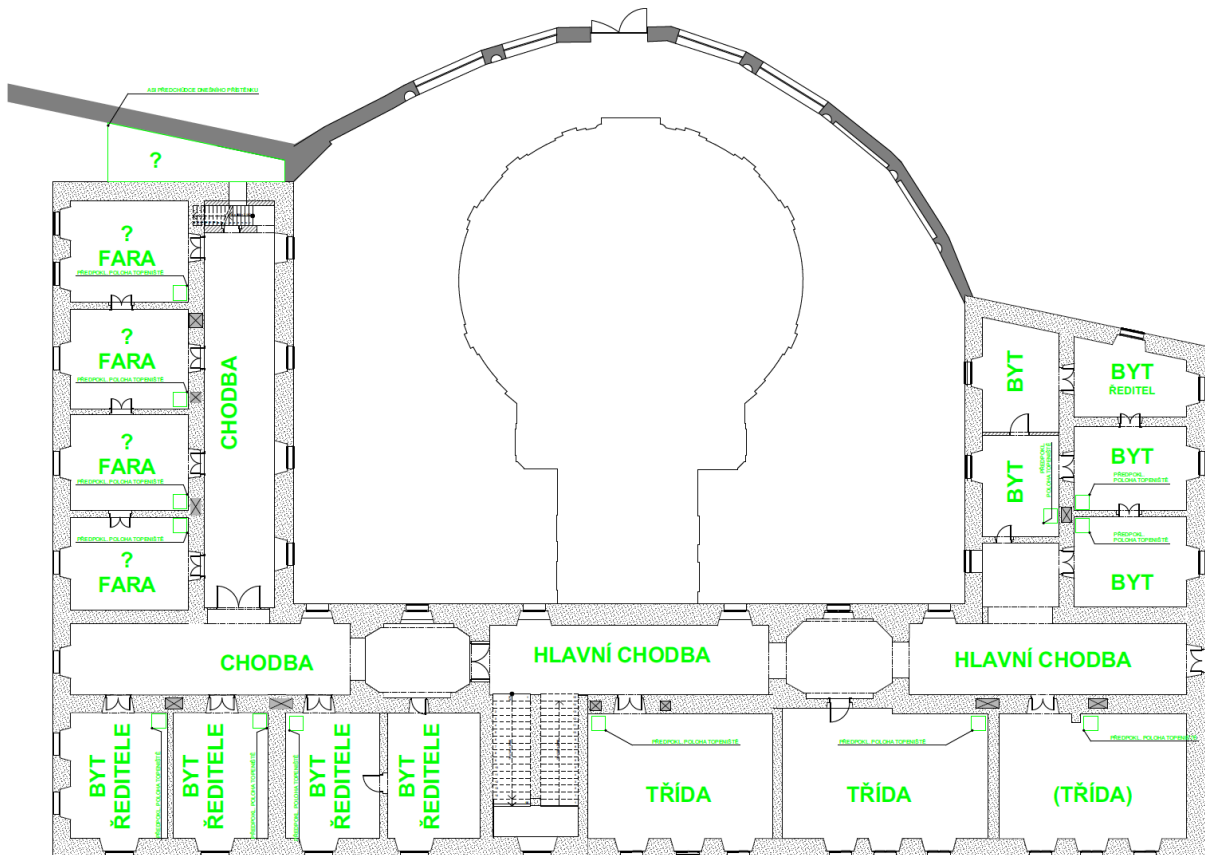
Byty učitelů:

Asi v této době mohly vzniknout bytové prostory v SZ křídle, jeden byt o 2 místnostech, druhý o 3 místnostech.

Jednalo by se o 2.20+2.21+2.22 a 2.18+2.19, se společnou vstupní sání v 2.17.



Plánek 36 Přizemi 1855-1861(-1868)



Plánek 37 Patro 1855-1861(-1868)

1861 – 1868 - Škola hlavní možná s farou

V roce 1861 hořela při požáru města střecha školy.

V tuto dobu pravděpodobně škola dostala nový krov.

Krov JZ křídla (nad farou) byl již tehdy oddělen protipožární zdí, takže požár přečkal, protože krov nad tímto křídlem se jeví starší.

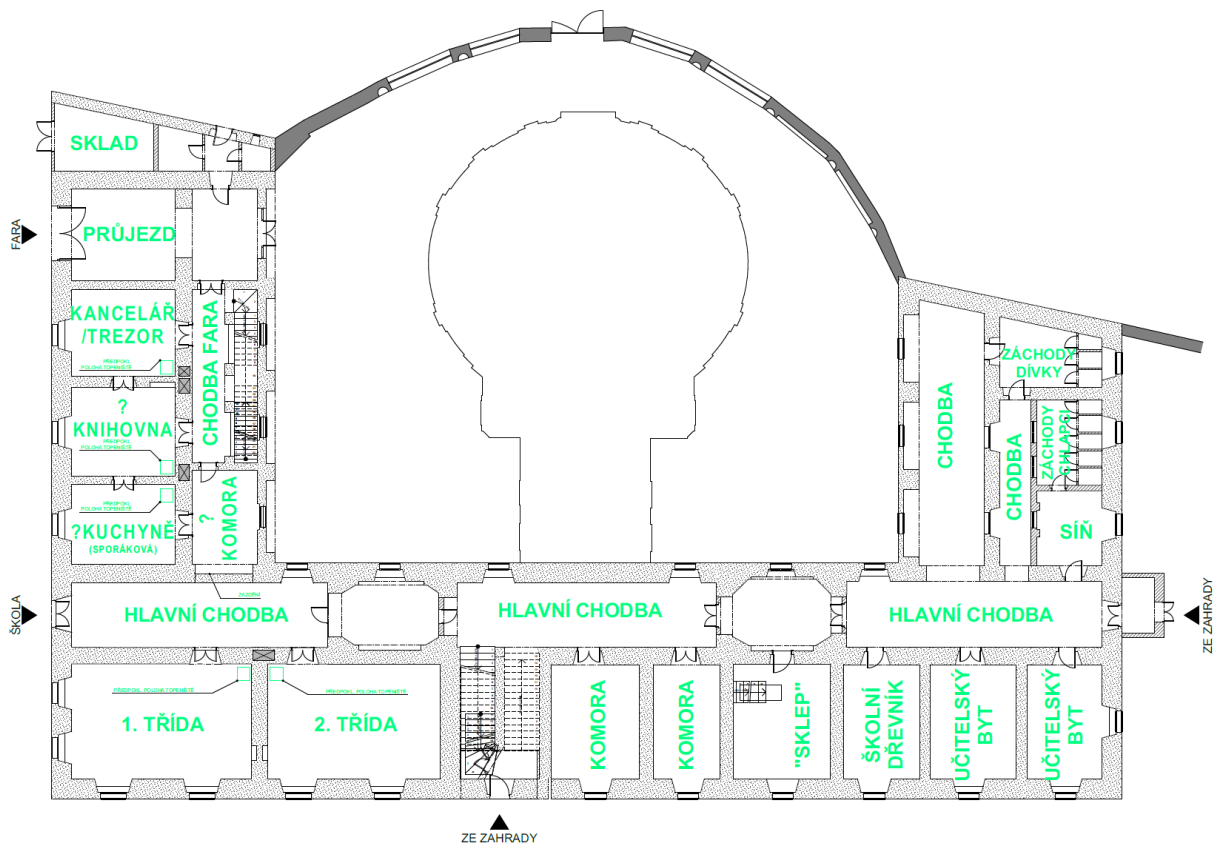
Počet tříd se tou dobou neměnil, ani zde zřejmě nedošlo k jiným dispozičním změnám

1868 – 1877 - Škola hlavní s farou

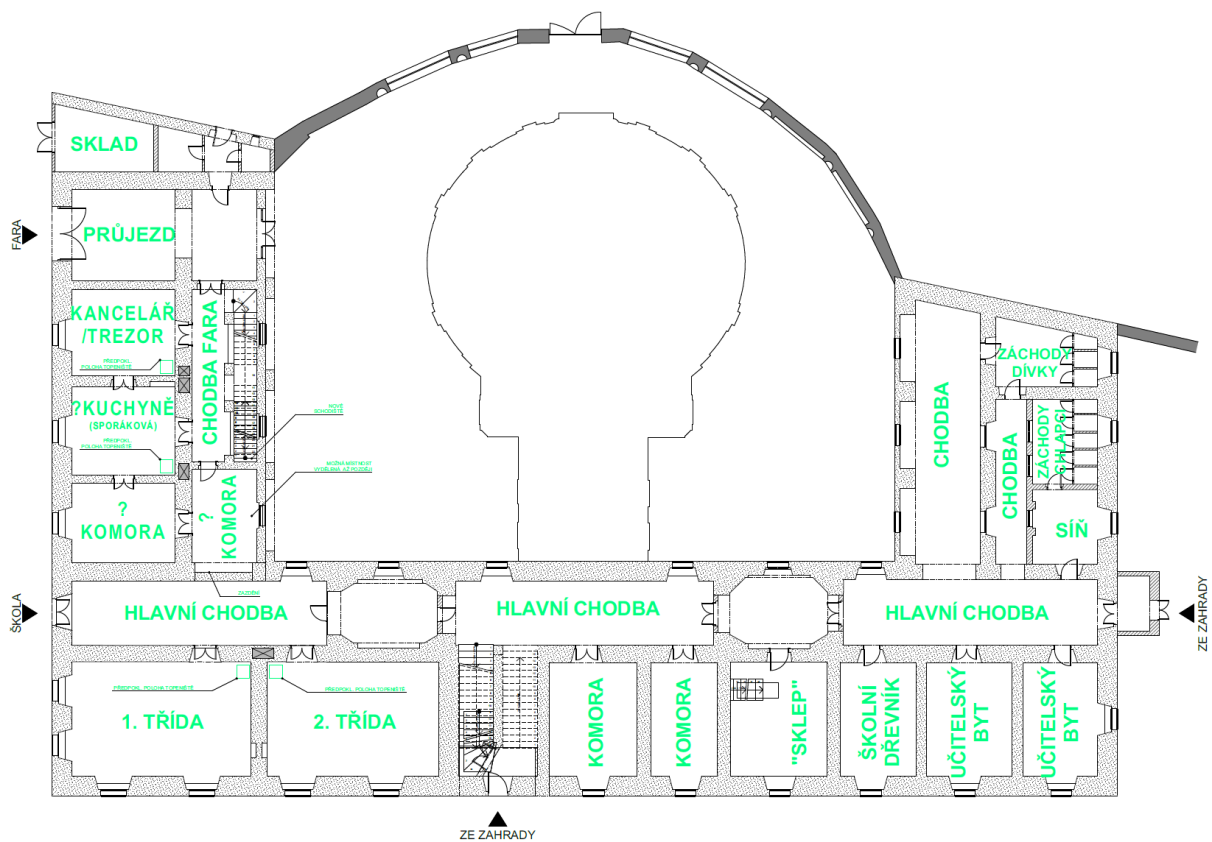
Roku 1868 byla škola v Nových Dvorech oddělena od církve, z církevní instituce se stala instituce obecní.

To zřejmě bylo konečným impulzem pro úplné přestěhování fary do JZ křídla, které zůstávalo církve, zatímco zbytek (škola) se stal obecním.

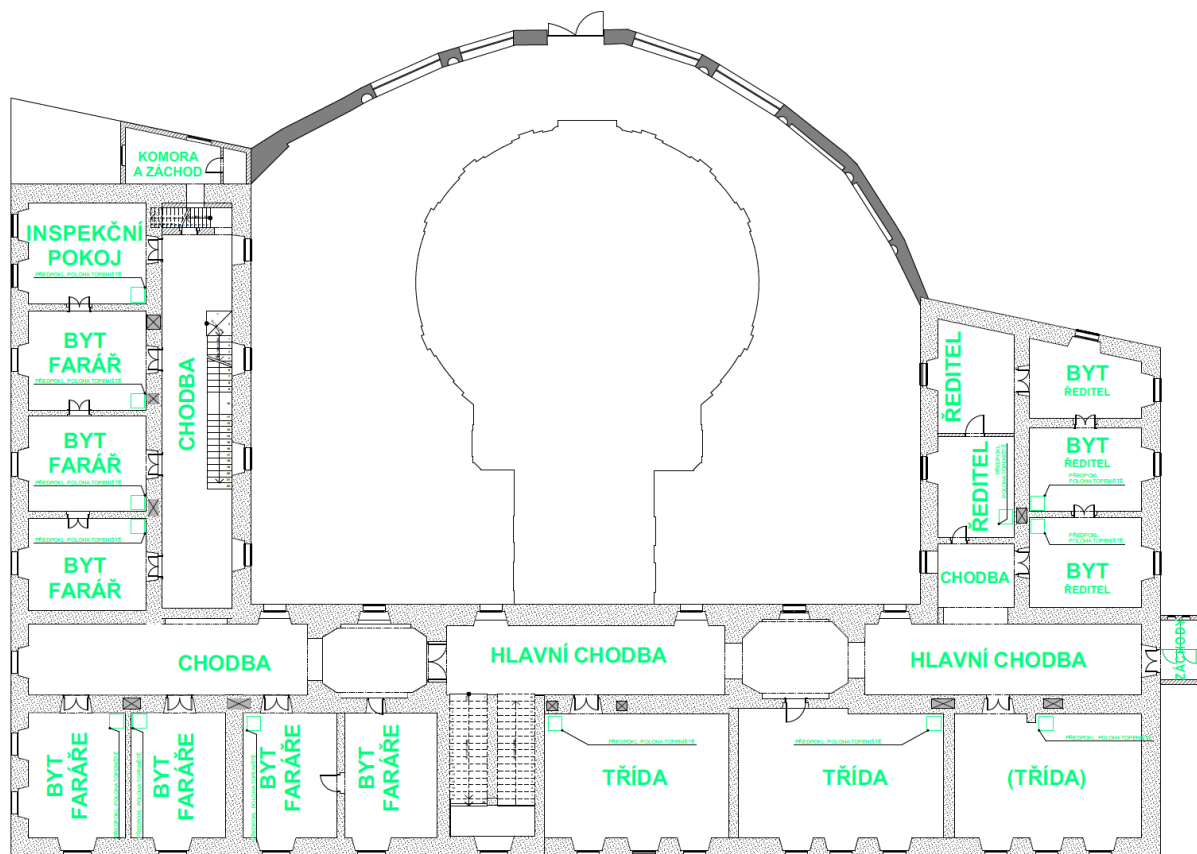
Kolem $\frac{3}{4}$ 19. století se původní SHP zmiňuje o tom, že byly provedené stavební úpravy – nový krov nad středním a SZ křídlem, nové omítky a zřejmě i výměna některých oken.



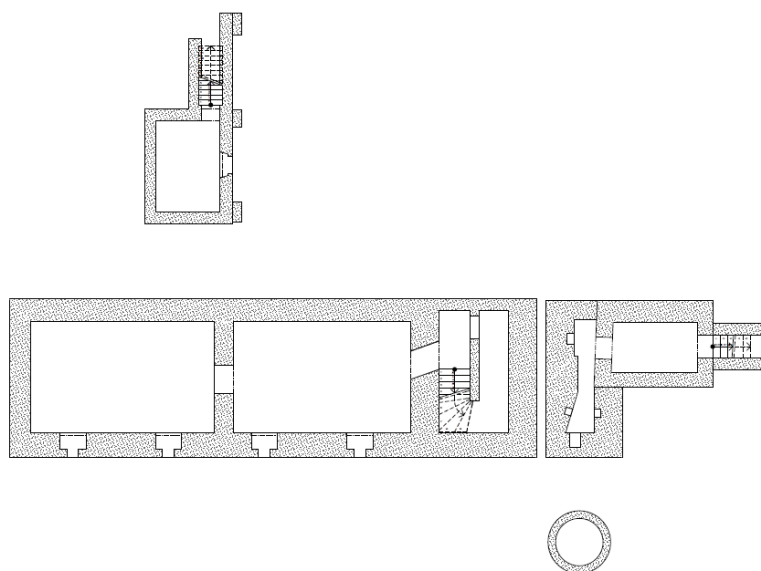
Plánek 38 Přizemí 1868-1877(A)



Plánek 39 Přizemí 1868-1877(B)



Plánek 40 Patro 1868-1877



Plánek 41 Sklep 1868-1877

Fara:

V tuto dobu došlo k zprovoznění místností v patřech JZ křídla pro potřeby faráře. Zároveň zde vzniklo schodiště vedoucí podél vnější stěny chodbou z přízemí do patra, tím si fara zřídila samostatný přístup do patra. Tím pádem je toto nejpozdější datum, kdy byla stavebně fara od školy oddělena – zazděním průchodu v patře a přízemí na chodbě.

Obecně by se dala fara rozdělit na část pro veřejnost, která se nacházela v přízemí a na část privátní, tedy byt faráře a inspekční pokoj.

Pod částí chodby vznikl v tomto křídle nový sklep, pro účely fary.

Toto je možná taktéž doba, kdy přístěnek v čele křídla dostal svou (víceméně) nynější podobu. V užším místě přístěnku byl v patru i přízemí záchod, zbylý prostor byl skladovací.

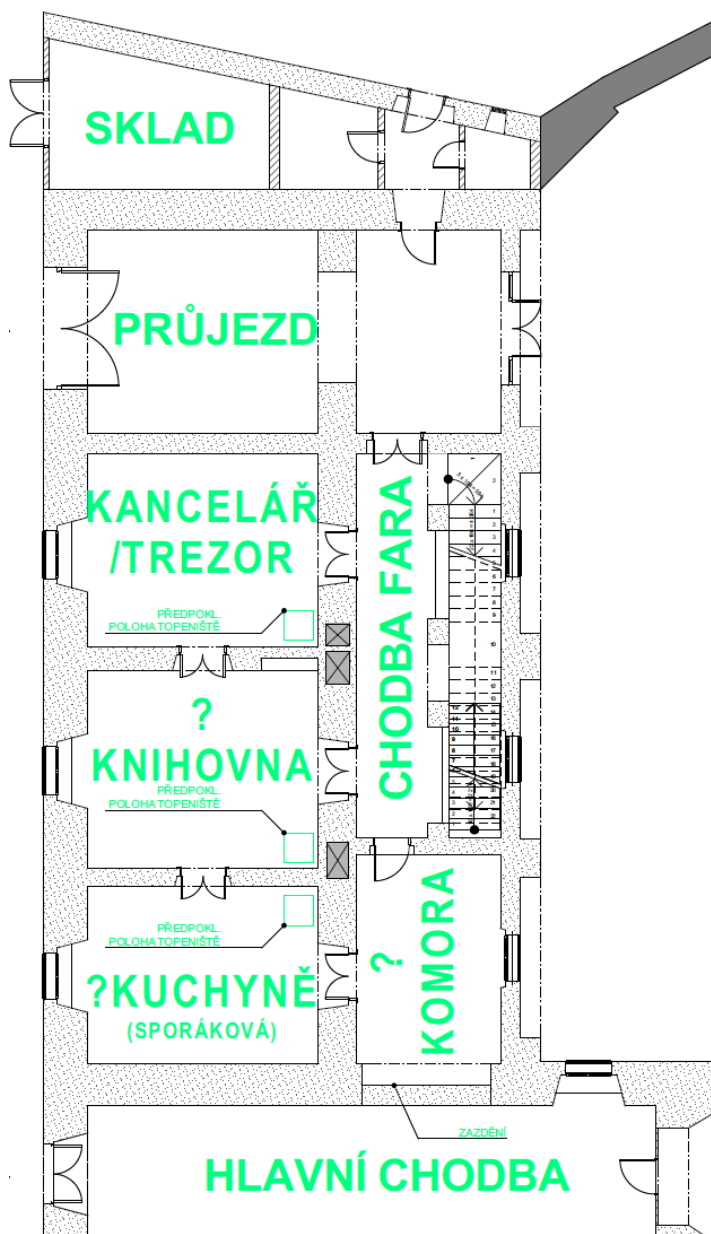
Fara – přízemí:

V přízemí se nacházely místnosti, které nebyly ryze soukromého rázu.

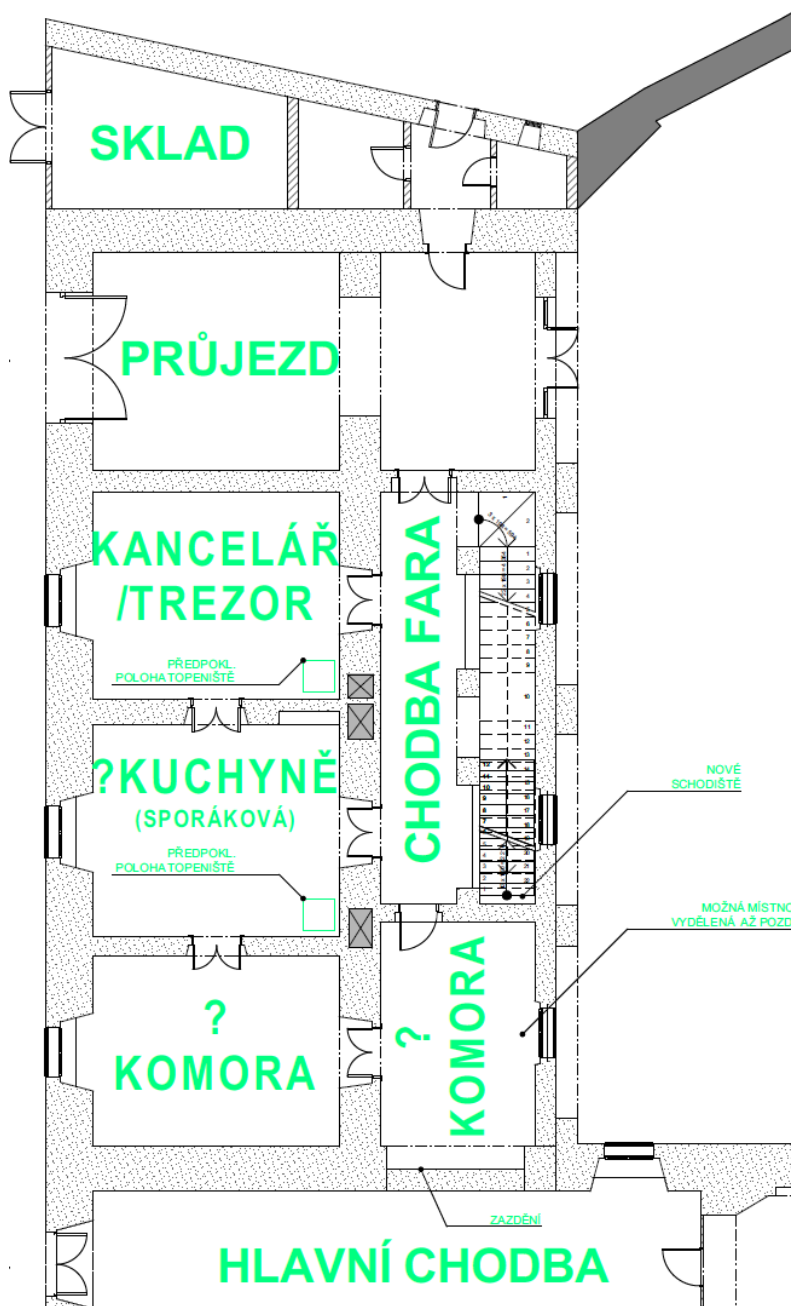
Šlo zřejmě o kancelář, která byla téměř jistě umístěna v první místnosti od průjezdu (F.1.4). Poloha pro tuto místnost je příhodná, jelikož se jedná o místo, kde se má mísit vnitřní provoz s provozem z vnějšku. Archiv byl zřejmě součástí kanceláře, administrativa kolem fary nebyla tak velká, aby byl zapotřebí vyhradit archiv ve zvláštní místnosti.

Další místností je sporáková kuchyně, ta ve své podstatě není tolik náročná na umístění, mohla být proto prakticky kdekoliv v přízemí. Jistým adeptem na umístění sporákové kuchyně je místnost F.1.6, poslední místnost z enfilády nebo F.1.5, pokud by se uvažovalo o využití ník pro kuchyni. Místnost/místnosti následující by byly komory (F.1.7, popř. F.1.6). F.1.7 možná vznikla později.

V přízemí se mohla též nacházet knihovna, v případě umístění kuchyně v F.1.6 by se asi knihovna nacházela v místnosti F.1.5.



Plánek 42 Přízemí: křídlo fary 1868-1877 (A)



Plánek 43 Přizemi: křídlo fary 1868-1877 (B)

Fara – patro:

V patře se nacházel byt faráře a inspekční pokoj, veřejnost do této části neměla přístup, to zajišťovala branka na schodišti vedoucím do patra.

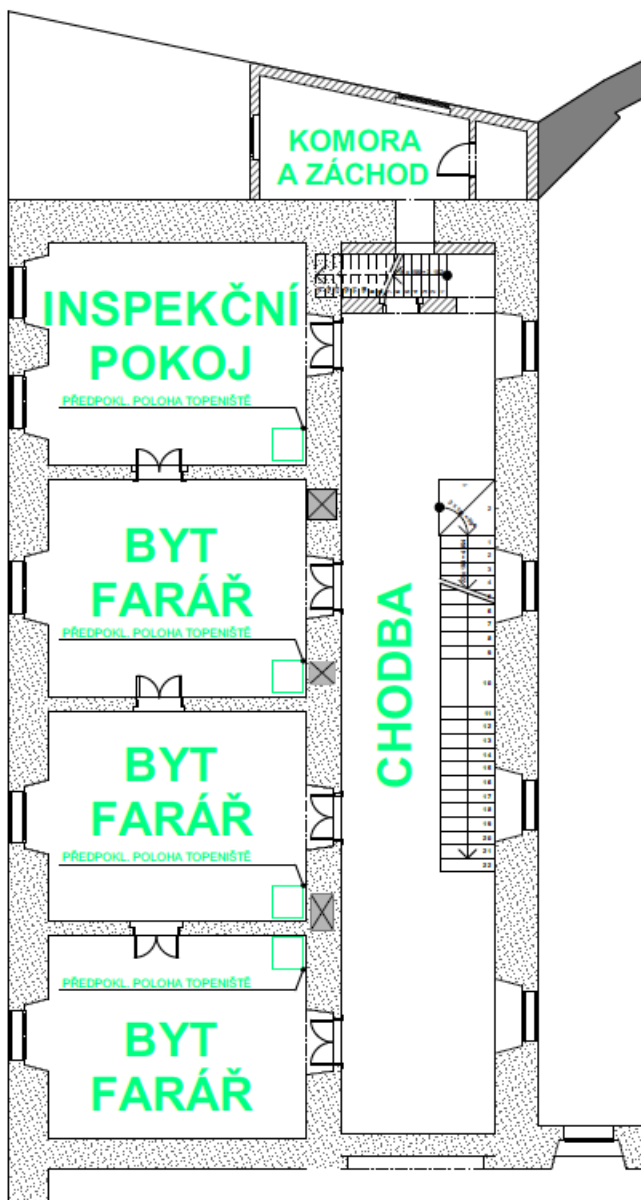
Přesné rozložení jednotlivých místností není zcela jasné. Inspekční pokoj byl pravděpodobně jedním z krajních, tedy buďto v F.2.5 nebo v F.2.2.

Farář zde měl ložnici, pracovnu a zřejmě obývací pokoj.

Poslední místnost nad průjezdem (F.2.2) se jeví reprezentativněji díky fabionu a dvojici oken, v případě, že by zde nebyl inspekční pokoj, byla by zde pracovna. Na stěnách je reprezentativní dekor s obdélníkovým falešným táflováním a mašlemi u stropu. Vzor je vybledlý, ale stále patrný.

U ostatních místností nelze s určitostí říci, která sloužila jakému účelu.

Je otázkou dalšího průzkumu zkusit najít více indicií k tomu, aby bylo možné s větší určitostí stanovit rozvržení dispozic.



Plánek 44 Patro farního křídla 1868-1877

Škola:

Vzhledem k uvolnění bytu po faráři bylo možné školou využít i tuto část. Mohl zde ale zůstat byt ředitele, což je i pravděpodobné, protože i dnes nesou místnosti stopy po tom, že zde byt byl.

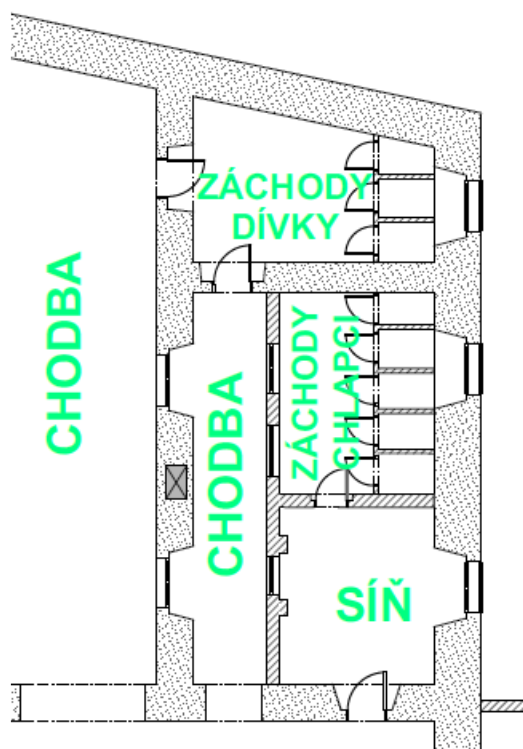
Kromě úplného oddělení provozu fary a školy zde asi k výrazným změnám nedošlo.

Záchody:

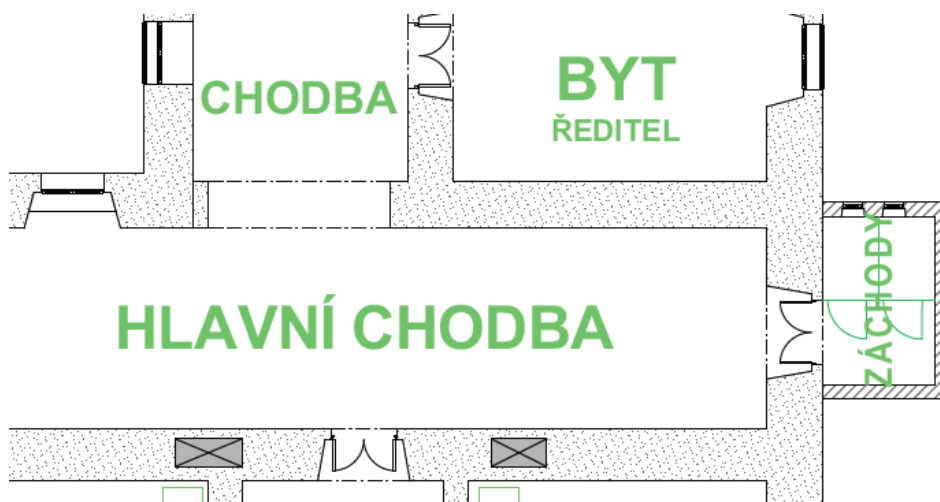
Se opravami školy a zároveň rostoucí kapacitou školy muselo dojít též k zvýšení kapacity záchodů, zde se možná objevuje v přízemí rozvržení záchodů z plánku školy, děleného na chlapecké a dívčí.

Zároveň asi kolem této doby vznikl přístěnek na severním konci středního křídla, kde v patře byly záchody v přízemí skladovací prostor s provizorním výstupem na zahradu.

V patře asi byly záchody pouze v přístěнку (2.16) – zde se vešly asi 3 vedle sebe – možná se jednalo o záchody pro učitele nebo pro byty.



Plánek 45 Přizemi: záchody 1868-1877

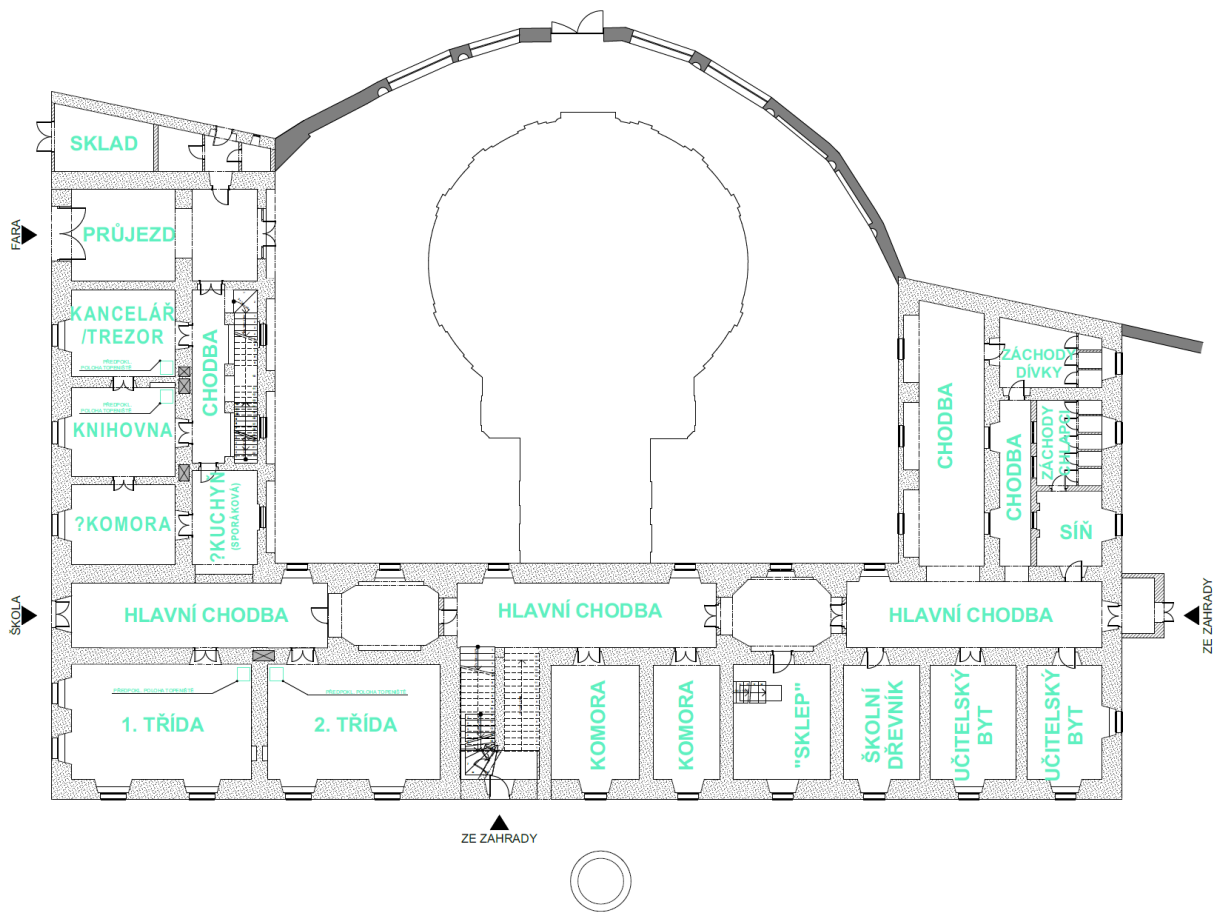


Plánek 46 Patro: záchody 1868-1877

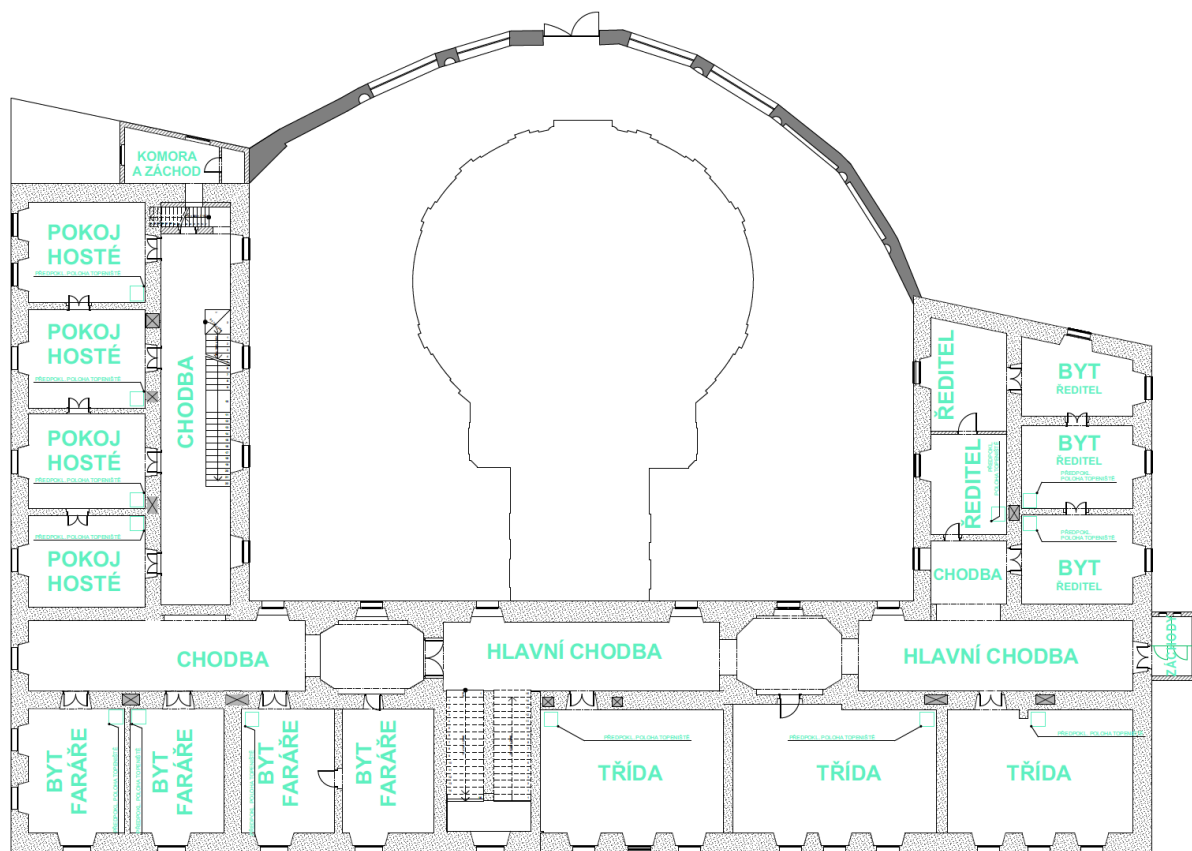
1877 – 1891 - Škola hlavní a fara

Zvýšil se počet tříd o 1, zřejmě se neděly žádné výrazné změny.

Rokem 1891 škola zaniká.



Plánek 47 Prizemi 1877-1891



Plánek 48 Patro 1877-1891

Třídy:

Rokem 1877 ještě o jednu třídu přibylo, takže jich měla škola 5.

Může se jednat o stav, který popisuje plánek školy na stěně v patře středního křídla.

Stávající třídy byly stále na svých místech a z jedné další velké místnosti se udělala pátá třída. Dohromady tedy byly 2 třídy dole (1.02 a 1.03) a 3 třídy nahoře (2.10, 2.12+2.13 a 2.15), pak i tato pátá byla v druhé z velkých místností na jihu středního křídla.

Záchody:

Plán ukazuje, že záchody byly umístěny v přízemí v SZ křídle. V patře zřejmě byly v koncové pozici na SZ konci středního křídla.

Byt ředitele:

Asi se vyskytoval v místech bývalého bytu faráře, tedy v patře středního křídla nalevo od schodů (jižní polovina středního křídla). Tato část křídla byla oddělena dveřmi.

Skladovací a obslužné prostory:

Plán školy ukazuje, že skladovací prostory, konkrétně „sklep“ a „šk. dřevník“ (sklad dřeva pro školu) se vyskytovaly severně od hlavního schodiště v přízemí středního křídla. Podobnou funkci mohly mít i další dvě nepopsané místnosti, které s jmenovanými prostory sousedí.

Skladování též mohlo probíhat i ve velkém sklepe pod středním křídle.

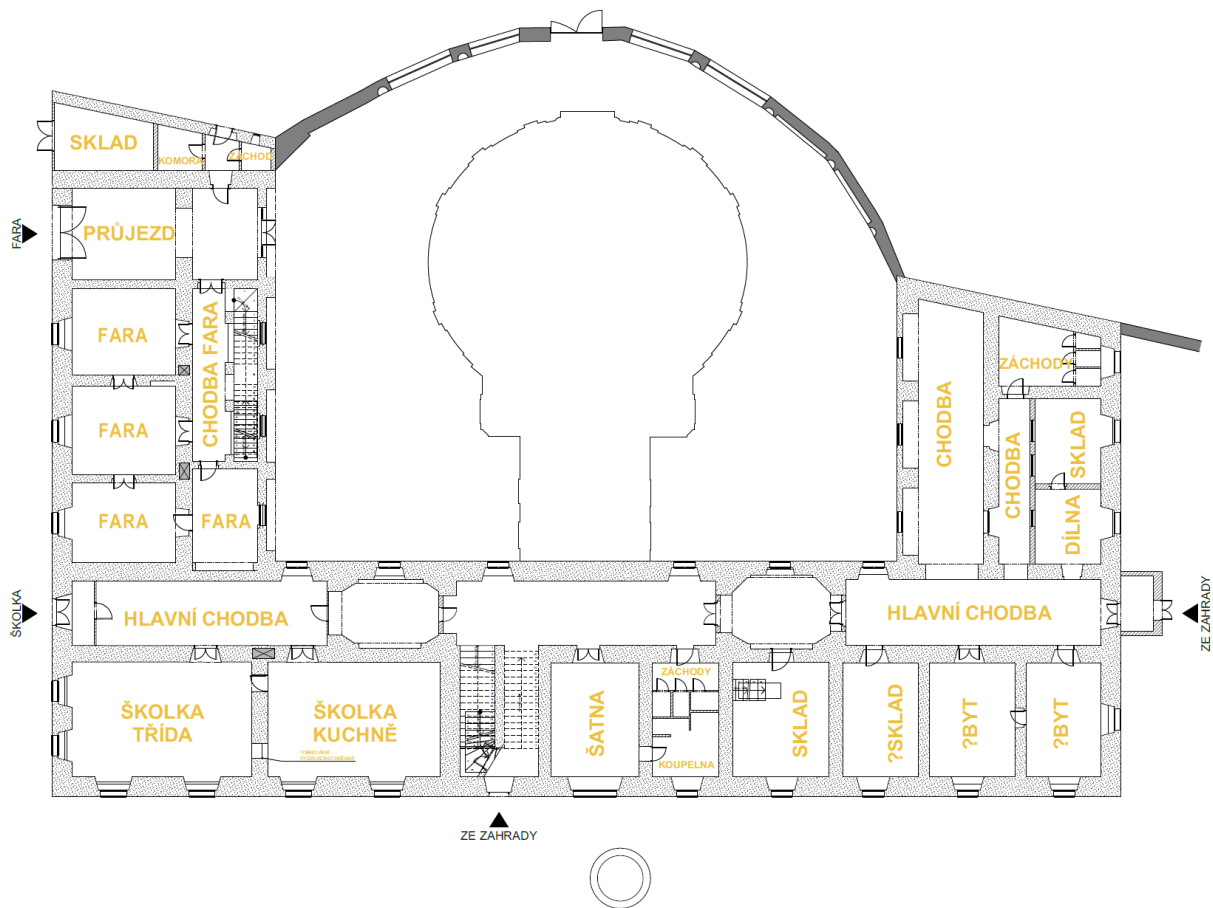
1891 – 1900 – Fara a školka

V roce 1891 zanikla škola, brzy poté ji nahradila mateřská školka. Mimoto se zde pronajímaly bytové a nebytové prostory. V patře vznikly byty a v přízemí se pronajímaly prostory pro dílnu a její zázemí.

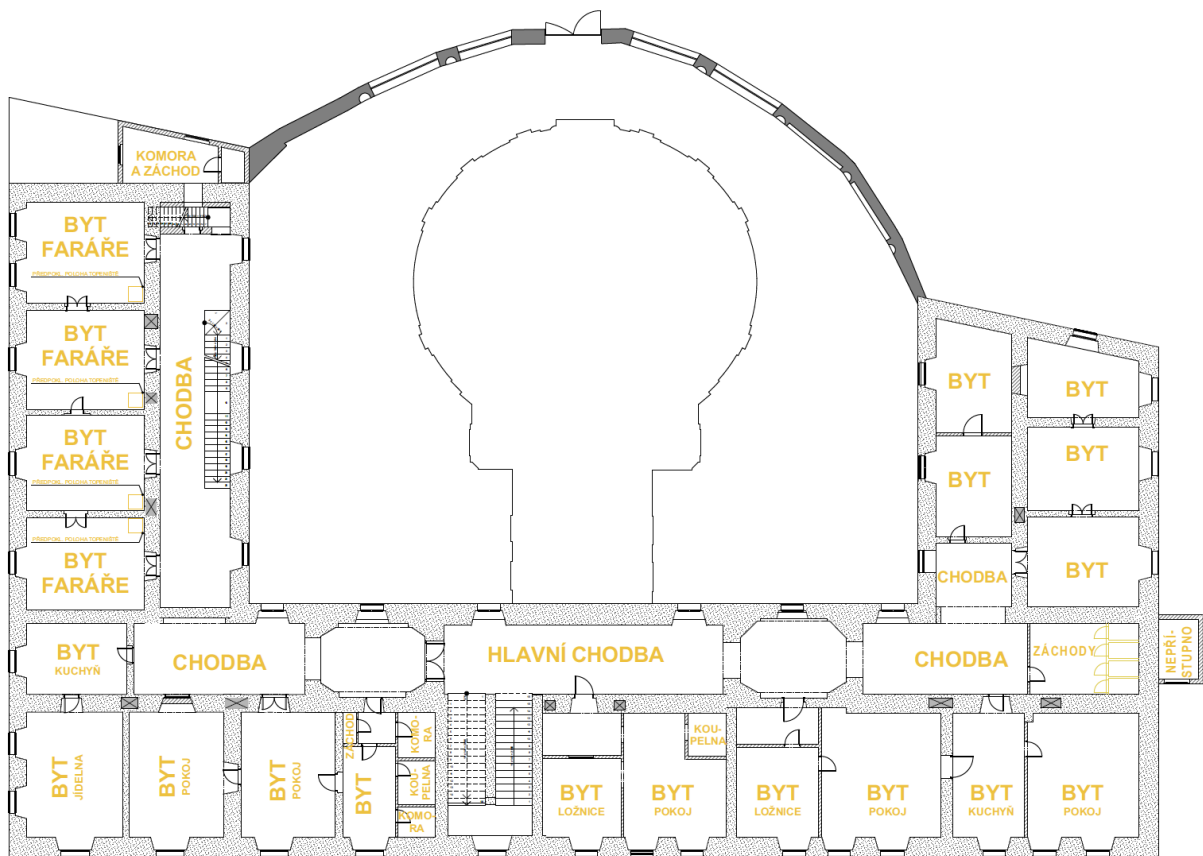
V této době v bývalé škole proběhly stavební změny – úpravy prostor v patře na byty, zřízení nových záchodů pro školku, umístění dílny v přízemí.

Fara ještě touto dobou fungovala.

Rok 1900 je v Katolických listech z 2.prosince 1900 zmíněna fara v Nových Dvorech s patronem hrabětem Chotkem mezi „uprázdněnými místy“. Lze to chápat tak, že zastavila svojí činnost. Pravděpodobně ale zůstala ještě cca 100 let v majetku církve.



Plánek 49 Prizemi 1891-1900



Plánek 50 Patro 1891-1900

Mateřská školka

Nebylo zjištěno, v jakém přesném časovém rozmezí v budově sídlila mateřská školka ani které prostory přesně jí byly vyhrazeny. Jistě bylo využito části prostor bývalé školy, které se pouze adaptovaly. Školka určitě nezabrala celý prostor bývalé školy, nacházela se pravděpodobně jen v jednom podlaží, a to z důvodů praktičnosti spíše v přízemí.

Školka pravděpodobně sídlila v jižní části středního křídla, v prostorách až po severnější věž, kde následující prostory oddělovaly dveře zabudované do průchodu v podvěží.

Šatna školky byla buďto přímo součástí chodby a nebo provizorně ve třídě.

Třída školky:

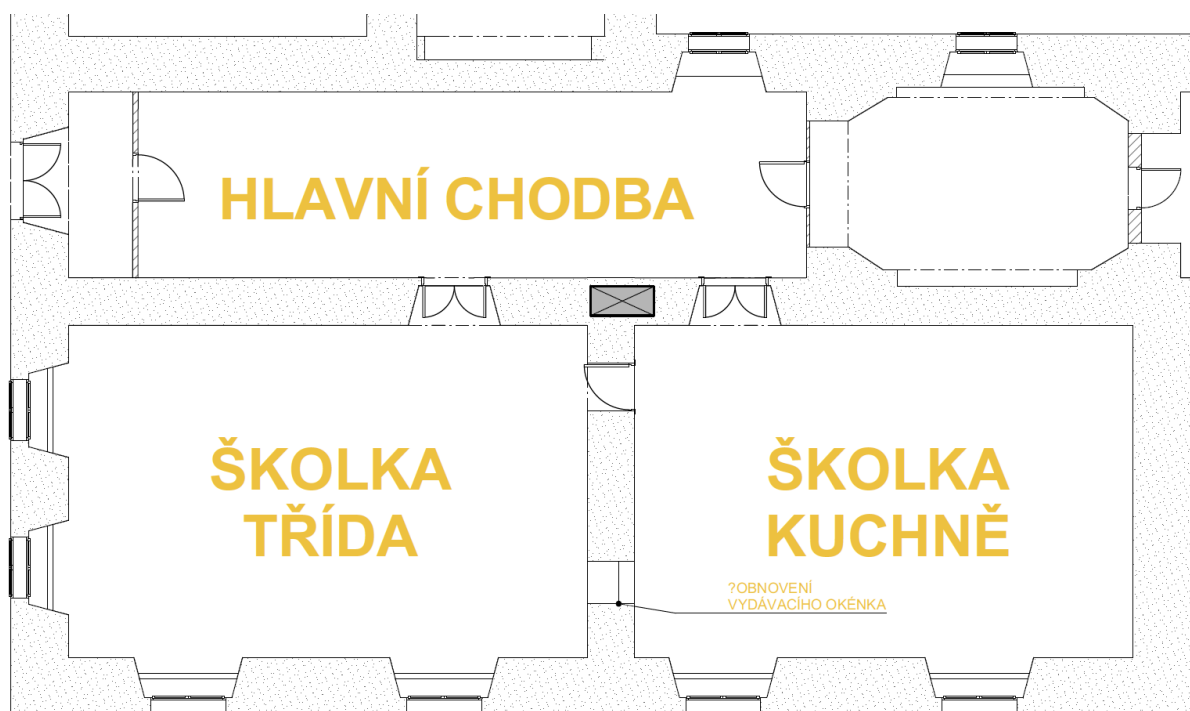
Třída školka se asi nacházela v rohové místnosti 1.02 a sousedila s kuchyní 1.03. Jídelna byla zřejmě součástí třídy, jak je tomu možné vidět i v dalších případech.

Jídelna, kuchyně školky:

Není jasné, zda se děti stravovali přímo zde a nebo docházely na jídlo jinam.

Jestliže byl v bývalém klášteře provoz školky opravdu ve zmíněném rozmezí let, není možné, aby na jídlo docházeli do základní školy, protože ta v tu dobu ještě nebyla zřízena.

Jídelní kout mohl být klasicky součástí třídy a jídlo se vařilo ve vedlejší kuchyni, kde historicky byla kuchyň klášterní. Výdejní okénko během provozu školky mohlo být v provozu, zazděno asi bylo až po vystěhování školky.



Plánek 51 Přízemí: třída a kuchyně školky 1891-1900

Záchody, koupelna:

Pro zachování celistvosti dispozic se zřejmě touto dobou vybuďovaly nové záchody v druhé místnosti severně od hlavního schodiště.

Tato místnost byla rozdělena částečnými příčkami (nikoliv až ke stropu), z jedné strany se nacházely záchody a z opačné strany koupelna s umyvárnou.

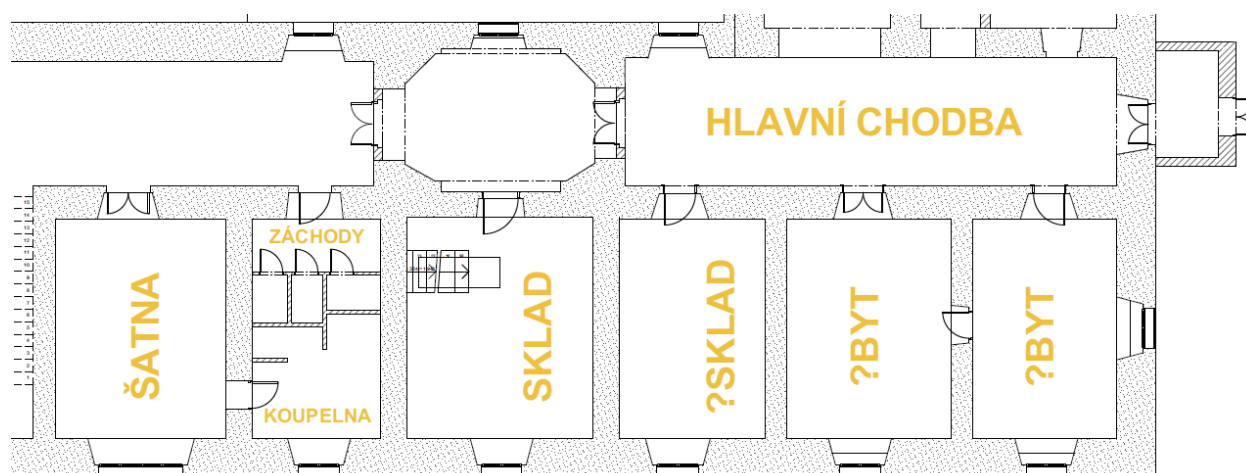
Skladovací prostory:

K účelům skladování se využívala minimálně 3. místnost severně od hlavního schodiště v přízemí (místnost se vstupem do bývalého průchodu ke studni).

Není vyloučeno, že ke skladování byly využity i další místnosti v pořadí.

Bytové prostory v přízemí:

Není to zcela jisté, nicméně v přízemí se mohly nacházet bytové prostory. Indicií je fakt, že zde v minulosti byly byty učitelů, a to v nejsevernějších dvou místnostech středního křídla.



Plánek 52 Přízemí: severní strana stř. křídla 1891-1900

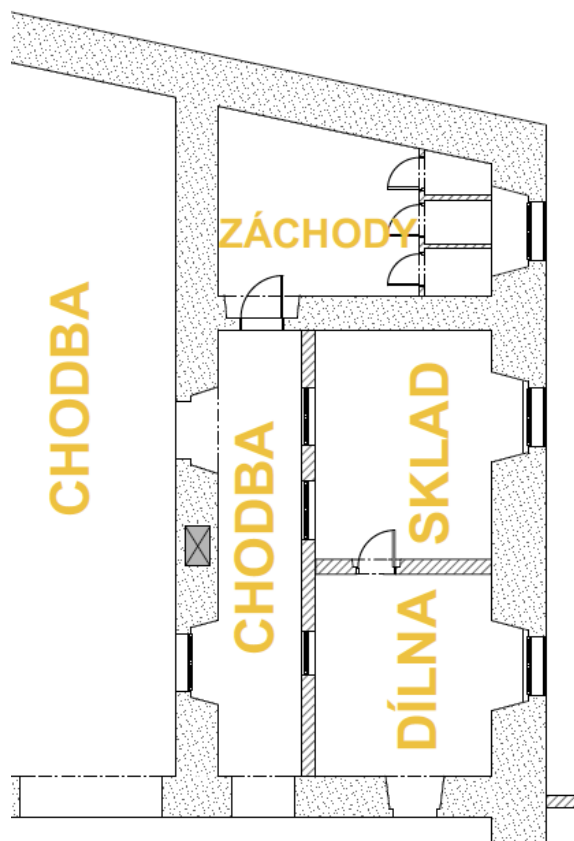
Sklep:

Sklep zůstal ještě z dob kláštera.

Dílna:

V SZ křídle asi byly prostory k pronájmu, nejspíše výrobního charakteru. K tomu asi patřily i bývalé školní záchody, kde chlapecké byly zrušeny a zůstaly dívčí v koncové dispozici jako jedny společné (další možností je, že záchody využívala školka, ale z hlediska vzdálenosti by to bylo nepraktické).

Z místností z předěleného sálu se stal provoz dílny se skladem.

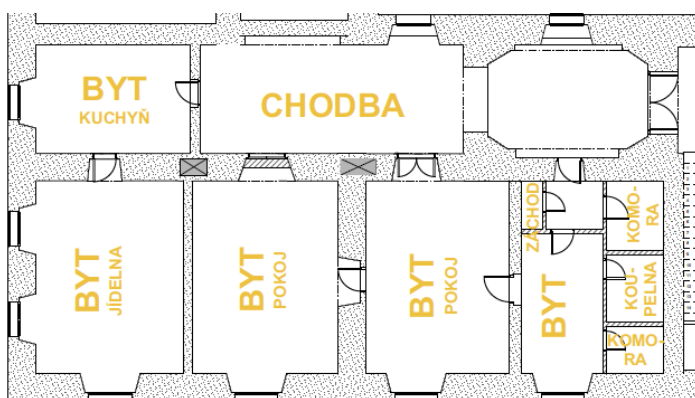


Plánek 53 Přizemi: dílna 1891-1900

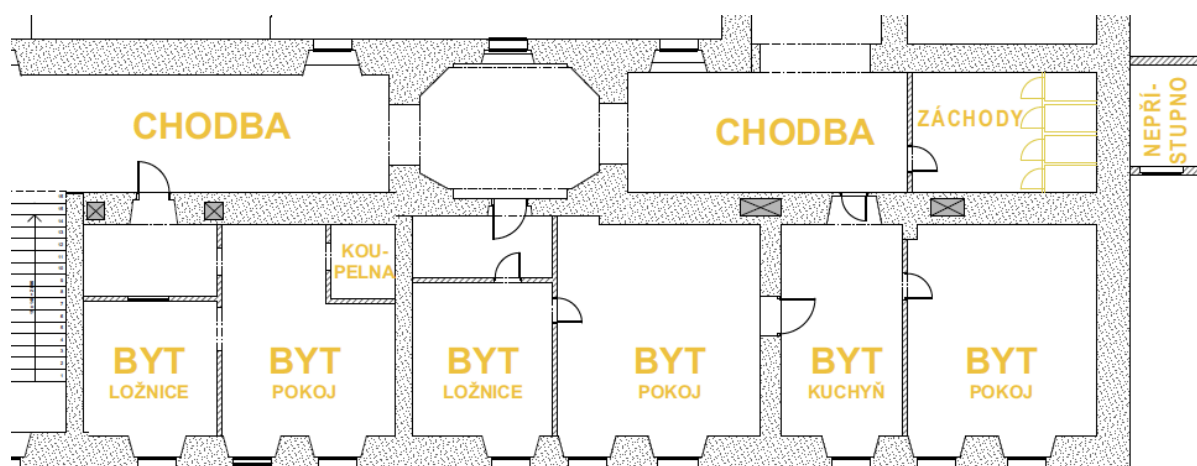
Bytové prostory v patře:

Kromě bytu faráře se zde ještě vytvořily další bytové prostory, a to 4 další jednotky, v severním konci chodby ještě asi zůstávaly společné záchody, ale není zcela jasné, jak byly vyřešeny koupelny, protože některé jednotky po koupelně nemají stopy.

Není jasné, zda byty v SZ křídle byly využívány.



Plánek 54 Patro: Patro: byty jižní část stř. křídla 1891-1900



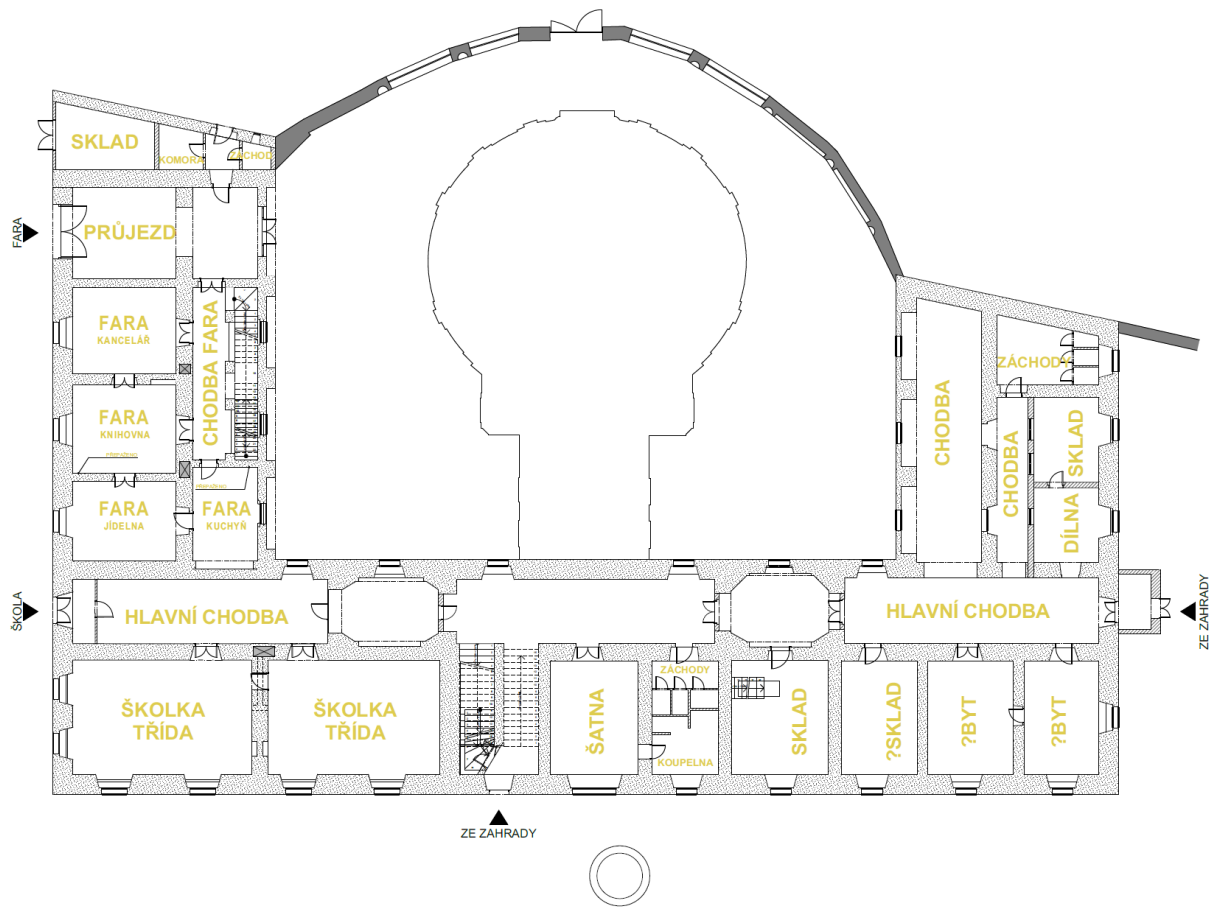
Plánek 55 Patro: byty severní část stř. křídla 1891-1900

1900 – 70.léta 20. stol – Školka a prostory k pronájmu

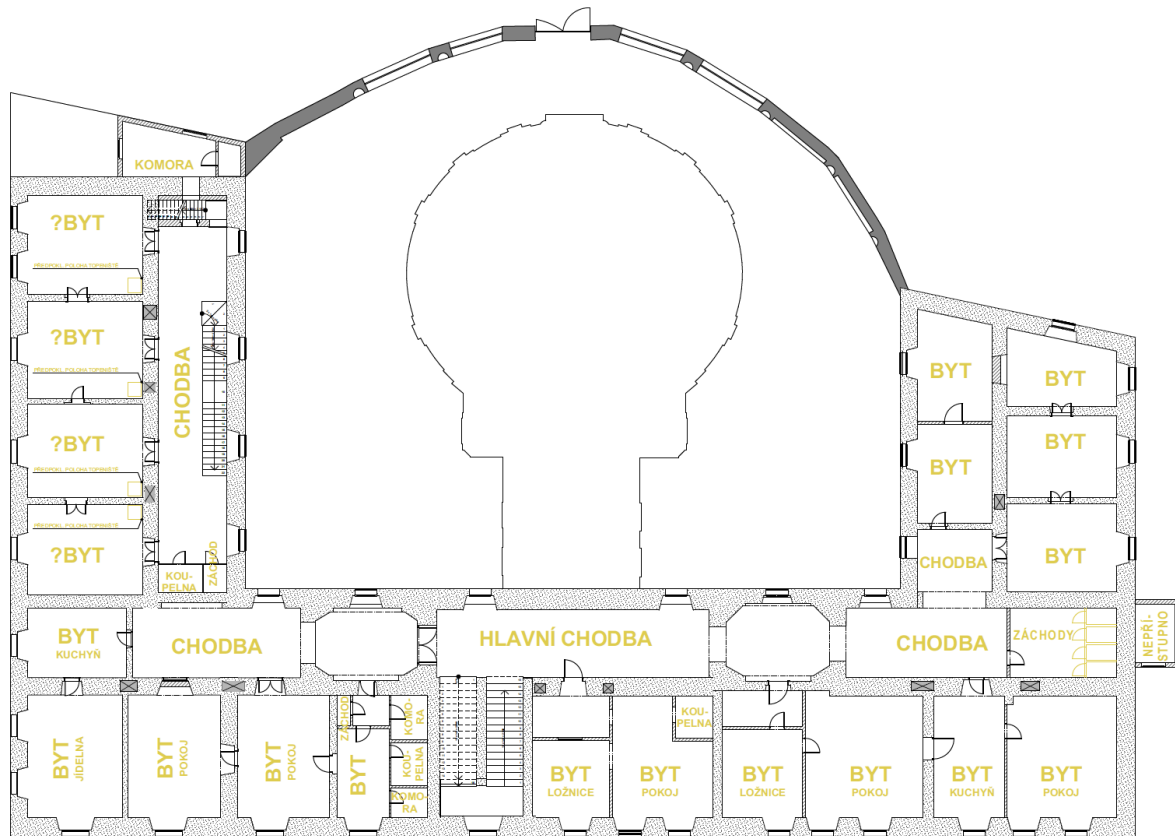
V roce 1900 zřejmě fara ukončila svoji činnost a prostory zůstaly bez využití, dle zmínky v Katolických listech z 2.12.1900.

70. léta 20. stoleté jsou předpokládaným datem přestěhování mateřské školky do nové budovy (dle původního SHP a odhadu stáří nové budovy školky).

Touto dobou tedy ještě probíhá výuka ve školce a zároveň se pronajímají ostatní prostory, nahoře jako byty, dole jako sklady a dílny.



Plánek 56 Přizemi 1900-70.l. 20.stol.



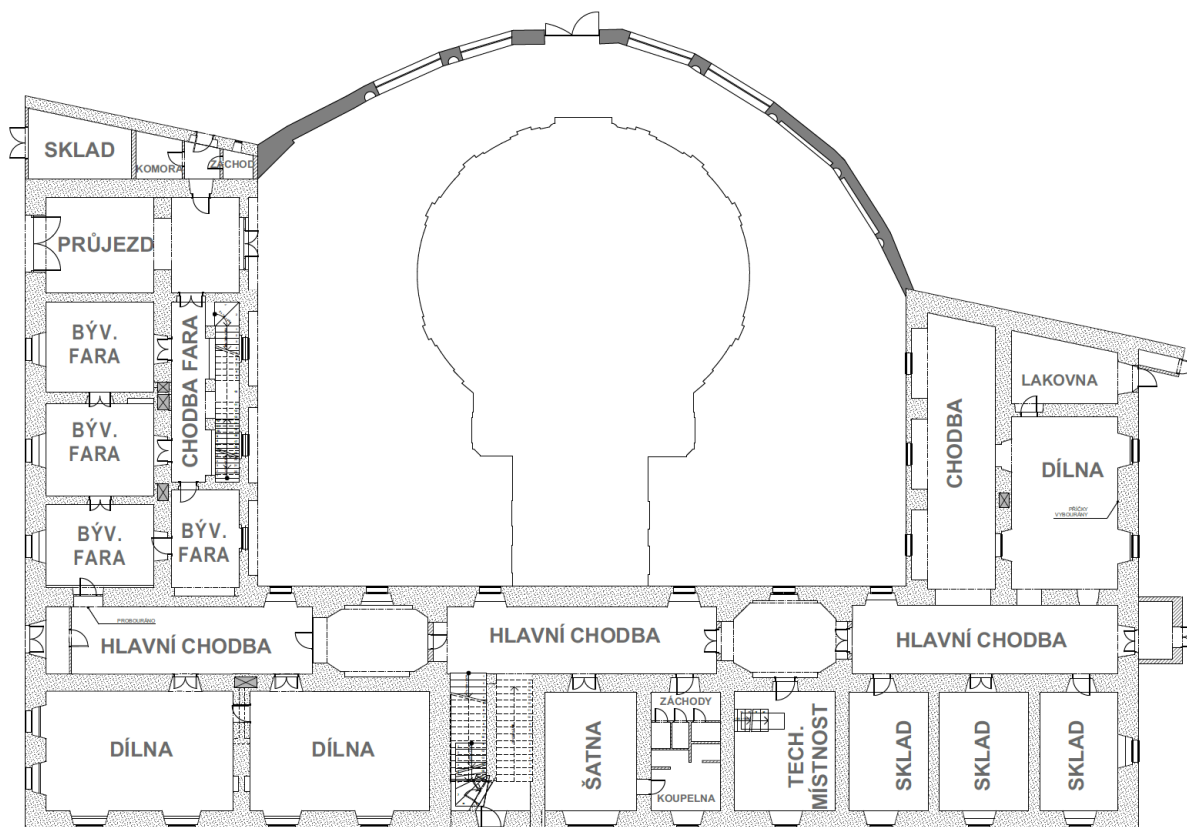
Plánek 57 Patro 1900-70.l. 20.stol.

Cca 70.léta 20. stol. – poč. 21. stol. - Výrobna nábytku a byty

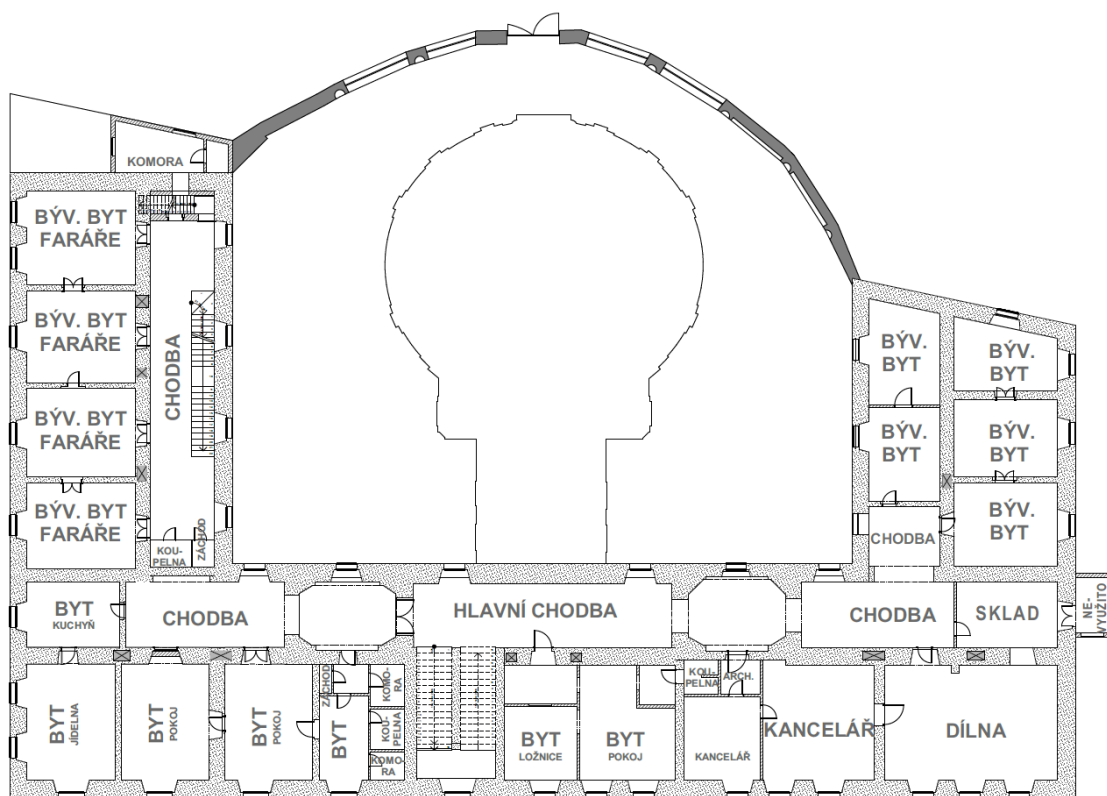
Poté, co se mateřská školka přesunula, usadila se v přízemí nábytkářská firma, kvůli které zde byly provedeny některé stavební úpravy, jako například betonové podlahy.

Výrobna zde fungovala do doby, než byla dokončena nová budova na kraji městysu, kam byl provoz přemístěn.

Ve stavu těchto posledních úprav se nyní nachází současný stav budovy.



Plánek 58 Přízemí 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.



Plánek 59 Patro 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Přízemí výroby – výrobní a skladovací prostory:

Prostorům výroby bylo vyhrazeno téměř celé přízemí.

Některé místnosti tomu byly přizpůsobené, takže například byly vybourány školní záchody i s paralelní chodbou, aby byla získána jedna větší místnost.

Není zcela jasné, zda byly využívány opravdu všechny místnosti.

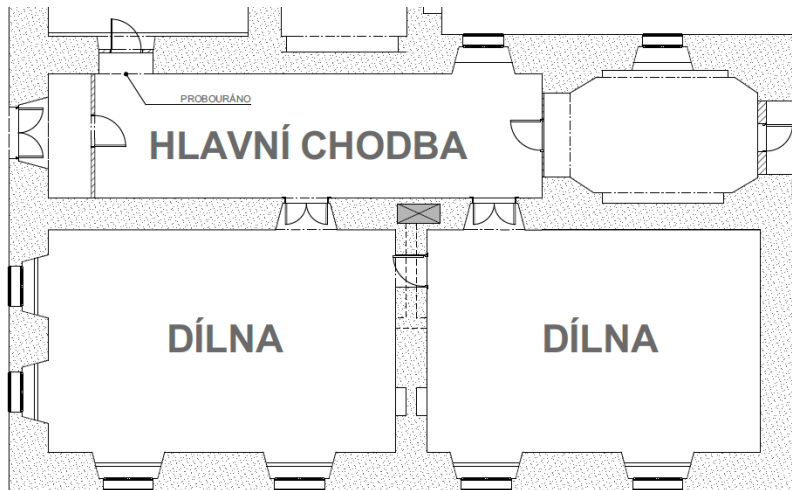
Ke skladování zřejmě byly použity poslední 3 místnosti na S straně středního křídla. Místnost sousedící se severnější věží mohla sloužit jako technická místnost.

Z bývalých tříd (první dvě velké místnosti na J straně středního křídla) asi byly využity k výrobním účelům, stejně tak velká místnost v SZ křídle vzniklá vybouráním záchodů. Poslední místnost v SZ křídle mohla být lakovnou nebo místností, kde se nábytek natíral.

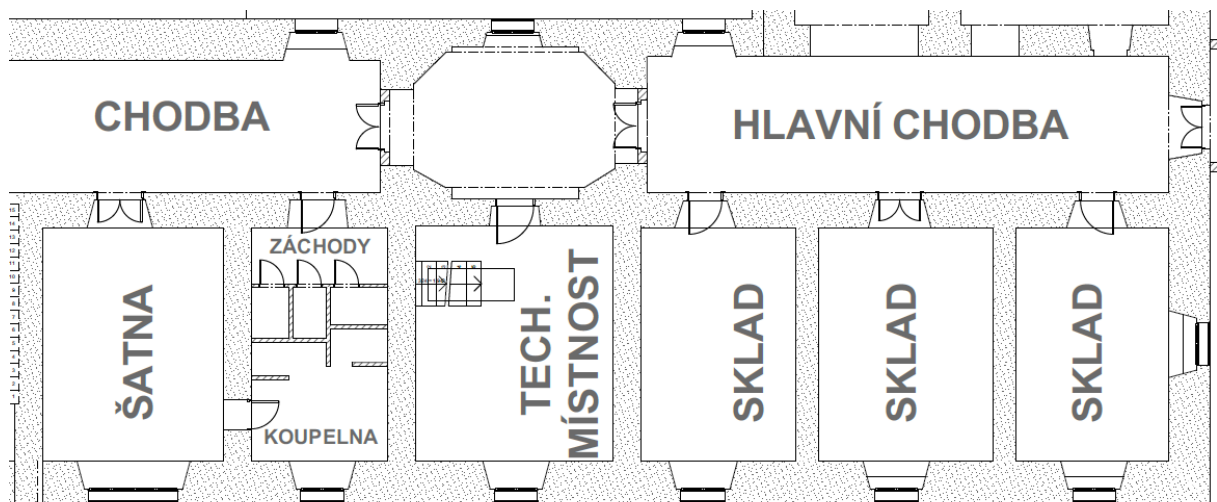
Přízemí výroby – záchody, umývárna, šatna:

Do druhé místnosti severně od hlavního schodiště byly vestavěny záchody, sprchy a umývárna. Do koupelny se chodilo vybouraným průchod z první místnosti severně od schodů.

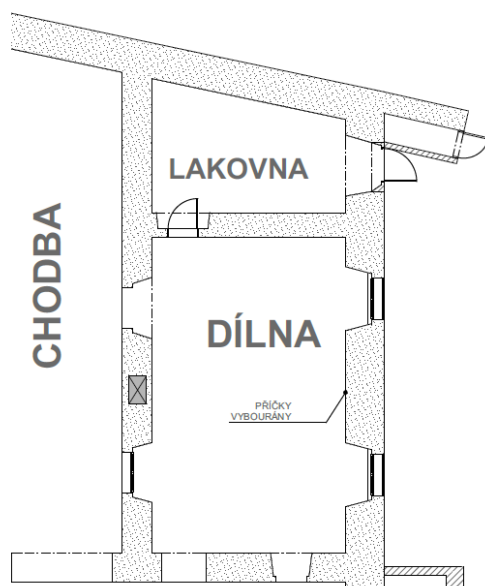
Místnost severně od schodiště mohla být šatnou, vzhledem k tomu, že odtud vede vchod do sprch.



Plánek 60 Přizemí: dílny 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.



Plánek 61 Přizemí: Sklady a tech. místnost 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.



Plánek 62 Přízemí: SZ křídlo 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Patro výrobní – výrobní a skladovací prostory:

V patře na severním konci středního křídla se nachází další prostory, které mohly ještě také sloužit k potřebám výrobní.

Tento charakter mají prostory na severním konci křídla. Jedním z nich je bývalá třída v rohu budovy, kde podle stop na stěnách a stropě probíhala také výroba. Prostorem ke skladování byla poslední místnost na konci chodby, oddělená od chodby dodatečnou příčkou zřejmě ještě z dob školy, kdy zde byly asi záchody.

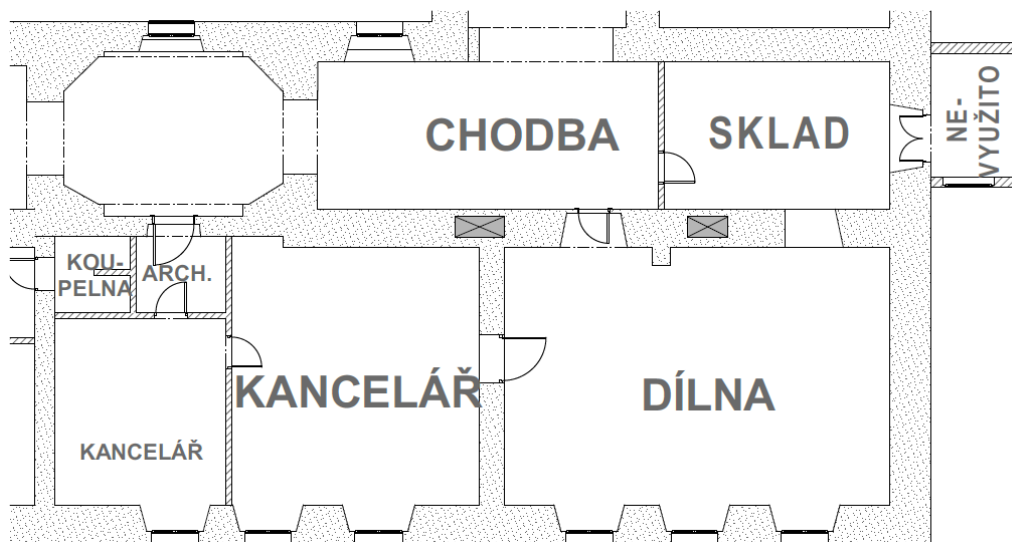
Přístavek na S konci byl pravděpodobně bez využití.

Patro výrobní - kancelář:

V patře na severním konci středního křídla se nachází další prostory, které mohly ještě také sloužit k potřebám výrobní.

Prostory zřejmě pro kancelář byl vyčleněn pouze v rámci bývalé 2. třídy severně od schodiště, do dispozice částečně zasahuje dispozice bytu, který sem vysunul svojí koupelnu.

Bývalá třída je příčkami členěna na vstupní předsíň s policemi ke skladování (možná archiv) a další dvě místnosti. Tento prostor je propojen s vedlejší rohovou místností dveřmi.

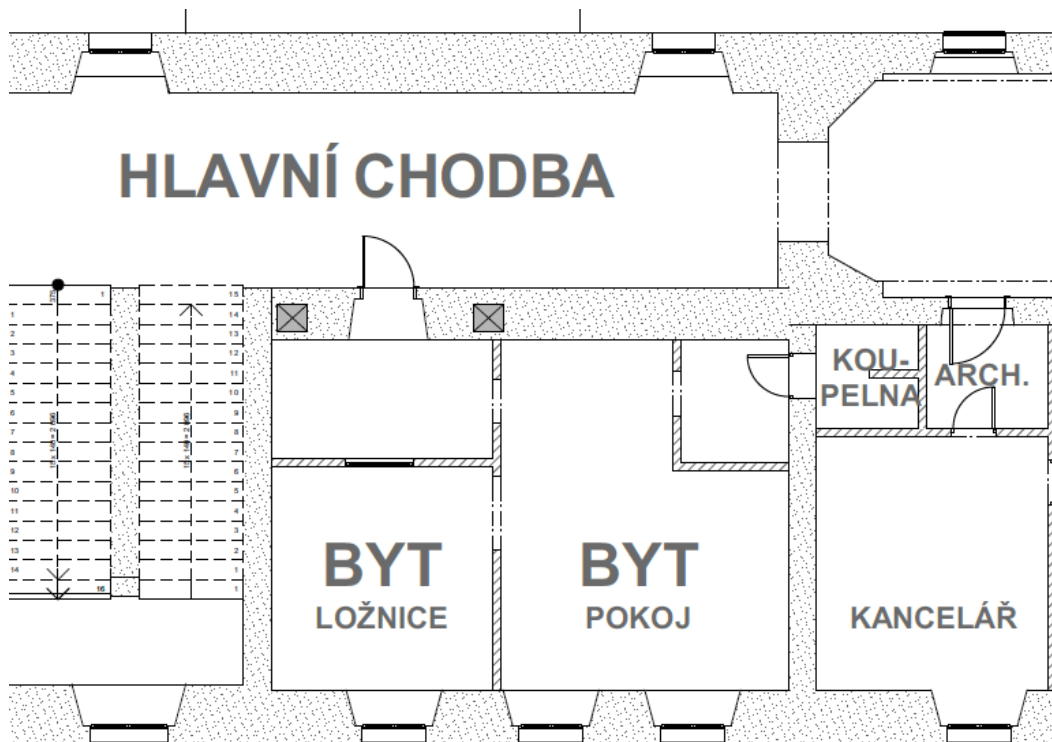


Plánek 63 Patro: výrobní 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Patro výrobní – byt vpravo:

Bývalá první třída severně od schodiště byla přestavěna na byt – například pro správce. Místnost byla rozčleněna několika příčkami na předsíň a 2 místnosti. Byt přesahoval ještě do sousední místnosti (2. severně od schodiště) svou koupelnou, ta byla vydělena z této místnosti příčkami. Tento byt byl asi jediný očividně plně využívaný.

Původním záměrem bylo zřejmě vestavět koupelnu přímo do této místnosti – podle připraveného zálivu z příček.



Plánek 64 Patro: byt vpravo od schodiště 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Patro výrobní – byt vlevo:

Nalevo (jižně) od schodiště se nachází druhý byt, značně větší. Byl vybaven 4 pokoji, před síní, chodbou a samostatnou koupelnou a záchodem.

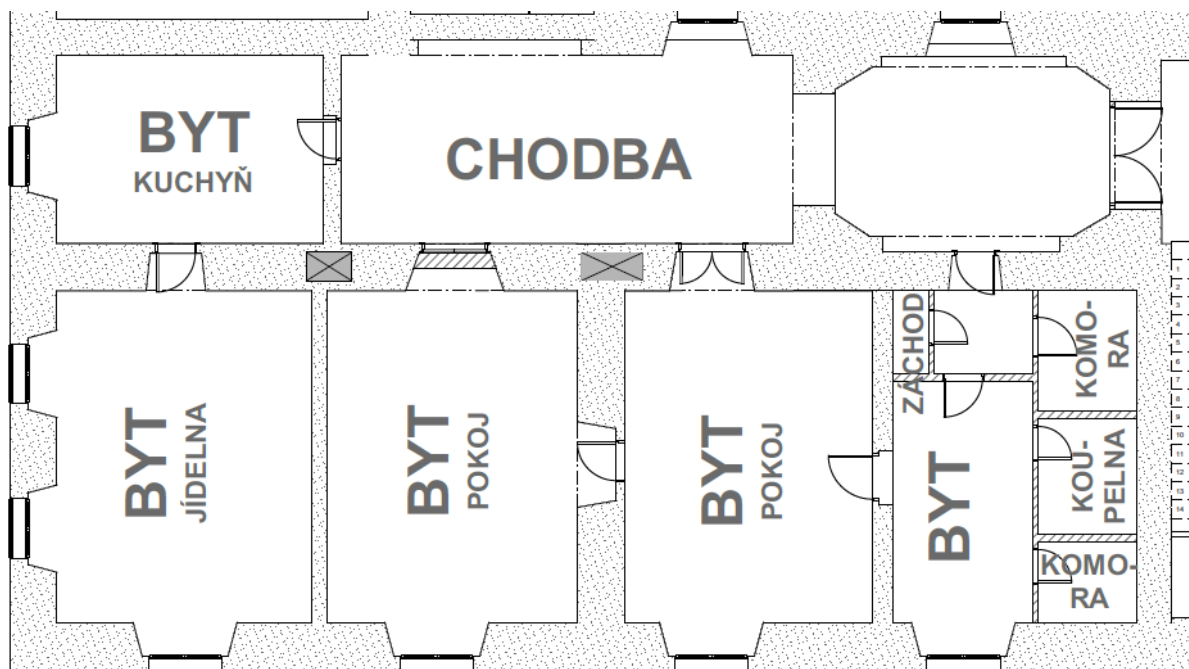
Záchod, koupelna, před síň a komora vznikly z první místnosti jižně od schodiště a byly dodatečně vymezeny příčkami. Tyto dodatečně vestavěné místnosti byly osvětleny pomocí luxferových nadsvětlíků.

Komě záchodu, komory a místnosti na konci chodby se všech dochovala malba s válečkovým svislým dekorem, podobného charakteru, jako je tomu v patře SZ křídla.

Místnost na konci chodby byl pravděpodobně kuchyní, zůstal zde ještě dlaždičkový obklad vysoký cca do třetiny výšky stěny.

Poslední rohová místnost tedy bývala jídelnou.

Není však jasné, jak moc byly bytové prostory v tomto období využívány.



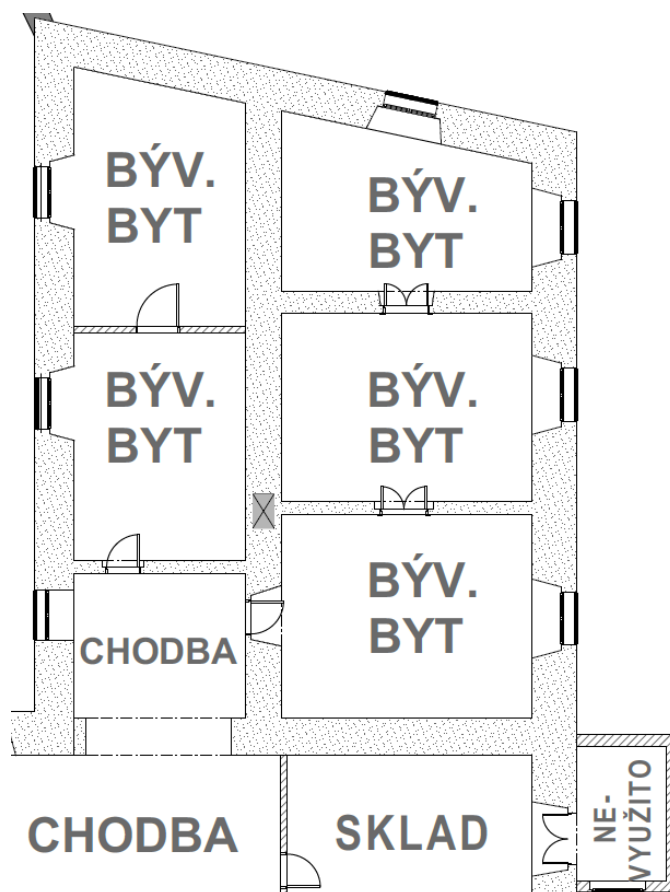
Plánek 65 Patro: byt vlevo od schodiště 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Patro výrobní – SZ křídlo:

Zdá se, že tyto prostory dříve mohly soužit pro dva byty. V době, kdy zde byla výroba nábytku se ale zřejmě tyto prostory nevyužívaly k ničemu.

Jižnější byt o dvou místnostech měl být v místech původní chodby SZ křídla. Na stěnách jsou vcelku dochované jednotné tapety se svislým vzorem asi z dob kdy zde byla škola.

Vedlejší severnější byt o 3 místnostech byl v bývalých místnostech SZ křídla. Na stěnách je vcelku dochovaná jednotná žlutá malba stříbrně zdobená válečkem ve svislém směru.

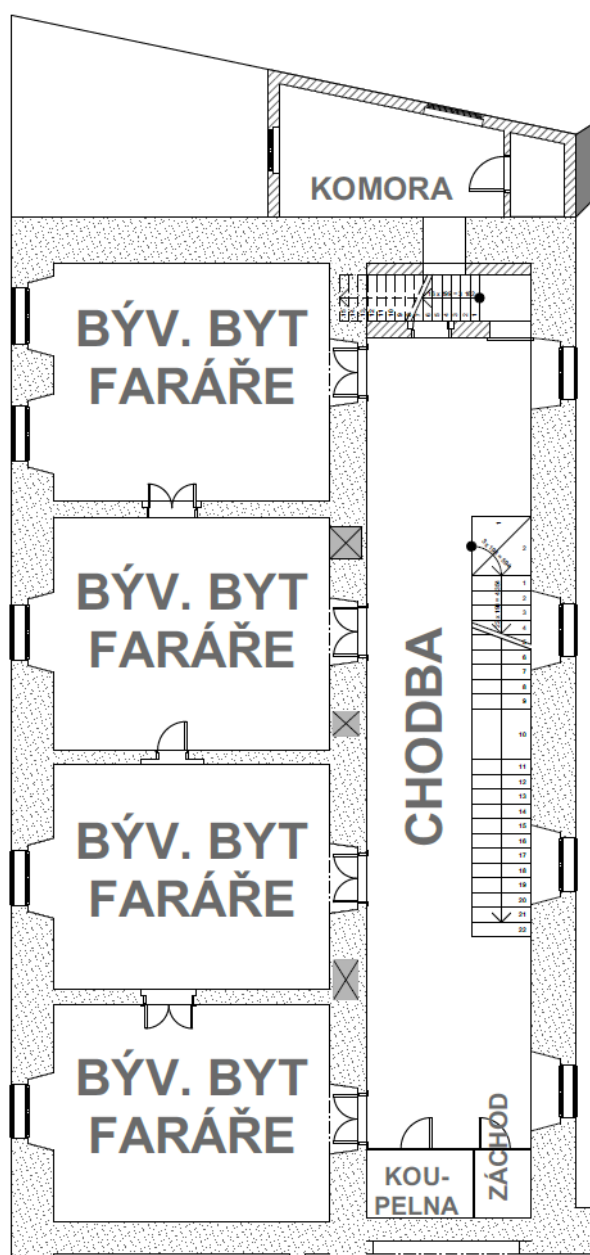


Plánek 66 Patro:SZ křídlo 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Bývalá fara:

Je možné, že v této době zde bylo vestavěno umakartové jádro s koupelnou a záchodem v patře chodby naproti výstupu ze schodiště. To by naznačovalo, že se, ač třeba provizorně, prostory provozovaly jako bytové.

Nepodařilo se dohledat, jak to bylo v čase s majetkovými poměry, zda fara po zániku připadla obci, která prostor nahoře pronajala jako byt a nebo zda tento prostor propůjčila církvi.



Plánek 67 Patro: bývalý byt faráře 70.l. 20.stol. - poč. 21.stol.

Současnost

V současnosti se budova k ničemu nevyužívá. V středním a SZ křídle jsou pozůstatky po výrobně nábytku, v J křídle jsou stopy po existenci fary. Vybavení místností se nedochovalo, v některých případech ani podlahy.

Současný majitel měl s budovou v plánu z bývalého kláštera vytvořit muzeum, od nápadu ale upustil a nyní je jeho úmyslem vytvořit zde hotel. Nicméně se zde v současnosti nedějí žádné přípravy ke stavbě.

Nutno poznamenat, že nový majitel zajistil budovu opravou střechy a věží, které dostaly nejen novou krytinu, ale také novou fasádu – nyní kombinovaná červená a bílá.

Barevnost a detaily

Nelze přesně určit jaké kombinace barevnosti fasády se na budově vystřídaly, každopádně se pravděpodobně jednalo spíše o světlejší odstíny, čemuž v současné době odpovídá z nově opravených více fasáda kostela než fasáda věží.

Podle zkoumání omítek a nátěrů na pilířích plotu kolem kostela se zde vystřídala světle béžová, zelenkavá, a tmavší pískově béžová.

Dochované vrstvy bychom mohli nalézt v mezeře mezi JZ přístavkem a původní venkovní fasádou na konci křídla.



Foto 40 Detail spektra barevnosti na ohradním sloupku



Foto 41 Detail spektra barevnosti niky na ohradním sloupku

Zajímavostí je absence šambrán oken v přízemí, přestože v patře šambrány okna mají. Je těžko uvěřitelné, že by to takto bylo od začátku. K zjednodušení zřejmě došlo během oprav v 3/4 19. století.

Dalším předmětem ke spekulaci je přítomnost arkád v bočních křídlech a jejich zazdění. Obzvláště nezvyklá situace vyvstává při porovnání oblouku průjezdu s ostatními oblouky arkád. Zatímco oblouk průjezdu se jeví od počátku jako plný s vraty, vedlejší arkády vypadají jednoznačně dodatečně zazděné.



Foto 42 Pohled ze dvora na JZ křídlo, uprostřed dveře průjezdu, vlevo oblouk zazděné arkády, vpravo ohradní zeď a přístěnek

Stejně tak je třeba věnovat pozornosti typům oken, jiné se vyskytují v patře bývalé fary a jiné v patře bývalé školy a i zde mezi nimi jsou rozdíly. Je poté otázkou, zda během revitalizace formu oken sjednotit nebo zda ponechat jejich variabilitu.



Foto 43 Pohled na severní polovině nádvoří čelem k fasádě středního křídla a věži s novou omítkou, porovnání barevnosti kláštera, kostela a věže a formátů oken



Obrázek 1 Romantické vyobrazení kláštera – výřez (zdroj: <http://www.novedvory.cz>)

Obrázek 2 Historická pohlednice obrázkem farního křídla – výřez, asi přelo 19./20.stol. (zdroj: aukro.cz)

Část 3. Návrhová část: Revitalizace areálu

Úvod

Cílem práce byl návrh revitalizace areálu bývalého kláštera v Nových Dvorech v kontextu ke kulturně historickým hodnotám místa. Součástí návrhu je jak dosazení nové funkce do historické budovy bývalého kláštera, tak návrh souboru novostaveb a úprav zahrad.

Veškeré zásahy byly navrhovány s ohledem na památkovou ochranu a ráz zdejší krajiny.

Revitalizace areálu by mohla dopomoci k oživení městysu Nové Dvory, k zatraktivnění v současné době mírně zašlého místa bez možnosti přístupu veřejnosti a také k mírnému zvýšení turistického potenciálu lokality.

A Průvodní zpráva

A.1 Identifikační údaje

název stavby: Revitalizace areálu bývalého kláštera Nové Dvory

místo stavby: městys Nové Dvory u Kutné hory, Středočeský kraj

Masarykovo nám. č.p. 21, č.p. 22, PSČ: 285 31

katastrální území: Nové Dvory

Parcely: p.č. 21, 22, 29, 30, 31, 32/2, 1461

trvalá nebo dočasná stavba: Jedná se o stavby trvalé.

Údaje o stavebníkovi

Bc. Eliška Moravcová, FA ČVUT

Údaje o zpracovateli projektové dokumentace

Bc. Eliška Moravcová, FA ČVUT

A.2 Seznam vstupních podkladů

- Veřejně dostupné mapové podklady: mapy.cz
- Katastrální mapa: nahlížení do KN
- I., II. a III. vojenské mapování
- Glockspergerova mapa Novodvorského panství
- Indikační skici
- Stavebně historický průzkum (PhDr. Josef Holeček)
- Děje panství a města Nových Dvorů – (Josef Ledr)
- Historická vyobrazení
- Prohlídka místa – průzkum v terénu

A.3 Údaje o území

Městys Nové Dvory je součástí Středočeského kraje a je situován nedaleko města Kutná Hora. Území je součástí tzv. komponované barokní krajiny Nové Dvory – Kačina. V oblasti se vyskytuje několik rybníků a krajem Nových Dvorů protéká řeka Klejnárka. V městysu převažuje nízká zástavba spíše vesnického charakteru, v okolí náměstí kompaktnější. Z jihu přechází Nové Dvory v Ovčáry.

Zájmové území sousedí s náměstím z jihu, západní strana směřuje k zámku, severní strana směřuje k vnější hranici městysu do zemědělské krajiny a východní strana sousedí s okrajem intravilánu. Dále východním směrem je pak položena Kačina.

Návrh je v souladu s územně plánovací dokumentací městysu.

A.4 Údaje o stavbě

Areál bývalého kláštera se nachází v centru městysu a přímo sousedí s náměstím. Součástí projektu je návrh revitalizace stávajícího objektu bývalého kláštera, dále návrh souboru novostaveb a úpravy zahrad.

Historický objekt spadá pod ochranu památkové péče, při návrhu toto bylo respektováno. Při návrhu novostaveb a zahrad byl kladen důraz na respektování kulturně-historických hodnot území.

A.5 Členění na objekty a technická a technologická zařízení

SO 01 bývalý klášter (stávající objekt)

SO 02 objekt pro stravování a ubytování (novostavba)

SO 03 formální zahrada

SO 04 zadní zahrada

B) Souhrnná technická zpráva

B.1 Popis území stavby

a) Charakteristika území a stavebního pozemku, zastavěné území a nezastavěné území, soulad navrhované stavby s charakterem území, dosavadní využití a zastavěnost území.:

Zájmové území sousedí s náměstím z jihu, západní strana směřuje k zámku, severní strana směřuje k vnější hranici městysu do zemědělské krajiny a východní strana sousedí s okrajem intravilánu. Dále východním směrem je pak položena Kačina.

Terén je v okolí zájmového území spíše plochý.

b) Údaje o souladu s územně plánovací dokumentací:

Návrh není v rozporu s územně plánovací dokumentací.

c) Výčet a závěry provedených průzkumů a rozborů (geologický průzkum, hydrogeologický průzkum, stavebně historický průzkum apod.)

V objektu bývalého kláštera byl v minulosti proveden stavebně historický průzkum. V rámci projektu byla provedena prohlídka objektu a pořízeny poznámky a fotodokumentace. V objektu se vykonal o nedestruktivní hrubý stavebně historický průzkum, z něhož (a nastudovaných historických materiálů) byly především odvozeny stavební fáze v jednotlivých obdobích, které doplňují původní stavebně historický průzkum od PhDr. Josefem Holečka a Ing. arch. Miroslava Kroulíka.

Na dotčeném pozemku nebyl proveden geologický ani hydrogeologický průzkum.

d) Ochrana území podle jiných právních předpisů

Území spadá pod památkovou ochranu jako městská památková zóna Nové Dvory. Dále se zde nachází několik památkově chráněných objektů, včetně dotčeného areálu bývalého kláštera.

e) Poloha vzhledem k záplavovému území, poddolovanému území apod.

Část KÚ Nové Dvory spadá do záplavového území, to však nezasahuje na území projektované stavby ani do jejího bezprostředního okolí. Nenachází se zde poddolované území.

f) Vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, vliv stavby na odtokové poměry v území.

Vliv stavby na okolní stavby a pozemky bude minimální, hmota bývalého kláštera je zachována v nezměněné formě, novostavby jsou umístěny na okraji intravilánu a jsou obklopeny velkou plochou nezastavěného území. Navrhované stavby nepřevyšují původní zástavbu a svým tvarem nevybočují z typického archetypu tohoto území.

Novostavby budou mít velmi malé procento vlivu na odtokové poměry, velká část území je nezastavěna a tvořena nezpevněnými plochami (mlat, trávník, štěrk).

g) Požadavky na asanace, demolice, kácení dřevin.

Na území bývalé klášterní zahrady se budou provádět mírné zásahy v podobě odstraňování nežádoucí náletové zeleně.

V objektu bývalého kláštera budou provedeny drobné stavební zásahy – vybourání některých novodobých konstrukcí. Bude zde provedena oprava poničených prvků a drobné retuše. Ve střešní konstrukci budou navržena volská oka.

U bývalého vstupu do školy (secesní na pravé straně JV fasády) se zruší nevzhledná stříška.

h) Požadavky na maximální dočasné a trvalé zábory zemědělského půdního fondu nebo pozemků určených k plnění funkce lesa. Prováděným záměrem vznikají požadavky na zábor zemědělského půdního

Pozemek bývalé klášterní zahrady je v současné době nevyužívaným územím sadu/zahrady, většina zahrady bude využívána nadále jako zahrada, podél okraje bude umístěna novostavba. Zadní zahrada je v současné době nevyužívaným zemědělským pozemkem, bude mu navržena původní funkce navazující volné zahrady, která patřila dříve k pozemkům kláštera. Projekt vyžaduje žádost o vynětí ze ZPF.

i) Územně technické podmínky (zejména možnost napojení na stávající dopravní a technickou infrastrukturu, možnost bezbariérového přístupu k navrhované stavbě).

Přístupová komunikace bude navazovat na stávající přístupovou komunikace ke klášteru z Masarykova náměstí. Podél zahrad vede komunikace nižší třídy.

Budou provedeny nové přípojky pro novostavby. Stav přípojek ke klášteru bude zhodnocen a případně budou provedeny přípojky nové.

Mimo objekt pro ubytování mají všechny prostory možnost bezbariérového přístupu. K tomuto účelu bude nově vybudován hydraulický výtah v novodobém přístavku kláštera a probouráno propojení s jižním křídlem v patře bývalého kláštera.

j) Věcné a časové vazby stavby, podmiňující, vyvolané, související investice.

Revitalizace historického objektu může probíhat nezávisle na ostatních SO.

V případě provádění nových objektů, se doporučuje, aby výstavba domů předcházela úpravám zahrad. Drobné úpravy v zahradách mohou být provedeny až dodatečně (např. výsadba popínavých rostlin), v závislosti na vnějších okolnostech.

k) Seznam pozemků podle katastru nemovitostí, na kterých se stavba provádí.

P.č. 21, 22, 29, 30, 31, 32/2, 1461

l) Seznam pozemků podle katastru nemovitostí, na kterých vznikne ochranné nebo bezpečnostní pásmo.

Na p.č. 31 a 29 vzniknou nová ochranná pásma v souvislosti s vybudováním přípojek inženýrských sítí.

B.2 Celkový popis stavby

B.2.1 Základní charakteristika stavby a jejího užívání

Budova bývalého kláštera se v současné době nevyužívá k žádným účelům. Jsou zde patrné stopy po předchozím využívání jakožto dílny pro výrobu nábytku, bytů a fary. Na budovu bývalého kláštera je napojen kostel sv. Anny, který není předmětem návrhu a který již prošel revitalizací.

Poměrně velké procento historických konstrukcí je dochováno, na některých místech byly provedeny novodobé zásahy (předělení místností příčkami, vylití podlah betonem, nahrazení některých volských ok valbovými vikýři, oprava věží).

Objekt je celkově v poměrně zachovalém stavu a vyžaduje spíše drobnější zásahy.

Pozemek bývalé formální klášterní zahrady je nezkultivován a není využíván k žádným účelům. Pozemek zadní zahrady je v současnosti zařazen jako orná půda.

Dotčené území se nachází v blízkosti náměstí Nových Dvorů, bývalý klášter je vizuálně spjat s nedalekým zámkem, kde se nyní nachází škola. Mezi těmito objekty je ponechána část bývalé zámecké zahrady, dnes zpustlé.

a) Nová stavba nebo změna dokončené stavby

V případě bývalého kláštera se jedná o změnu dokončené stavby.

Novostavbou bude navrhovaný objekt pro ubytování a stravování.

b) Účel užívání stavby.

Je navrženo toto využití jednotlivých objektů:

Bývalý klášter: turistické centrum s prostory pro stálou či proměnnou expozici, dva sály (první pro společenské akce, druhý přednáškový), prostory k pronájmu (kanceláře, menší dílny či ateliéry), prostory pro volnočasové aktivity (výuka na hudební nástroje, výtvarný kroužek, 2 univerzální třídy).

Nová stavba: prostory pro stravování (jednoduché stravovací zařízení typu salaterie), prostory pro ubytování (jednopatrové apartmány 3+kk s vlastními přístupy z venku).

Zahrady: přední zahrada koncipována jako formální, zadní zahrada je volná rekreační s možností některých sportovních aktivit (pétanque, disk golf, okruhy pro procházky či běh) a s malým dětským hřištěm.

d) Informace o vydaných rozhodnutích o povolení výjimky z technických požadavků na stavby a technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání stavby.

Budova bývalého kláštera je historickým objektem pod památkovou ochranou, proto zde bude udělena výjimka ohledně technických požadavků, a to převážně tepelně technické požadavky.

Dále se počítá s výjimkou ohledně bezbariérového užívání stavby. Úrovně jednotlivých podlah nejsou jednotné, vstupy v nižší nebo vyšší úrovni budou v případě potřeby doplněny o mobilní dočasné rampy.

V apartmánech není zajištěn bezbariérový přístup do patra, objekt není primárně určen pro využívání osobami se sníženou schopností pohybu a orientace. V případě, že se bude chtít ubytovat osoba se sníženou schopností pohybu, může samostatně využívat přízemí, které má všechny nutné funkční části (kuchyňský kout, lůžko – pohovka, koupelna).

f) Ochrana stavby podle jiných právních předpisů.

Bývalý klášter spadá pod památkovou ochranu jakožto nemovitá kulturní památka.

g) Navrhované parametry stavby

Celková plocha řešeného území: 12 529 m² (včetně pozemku s přístupovou cestou 15 235 m²)

Z toho:

Bývalý klášter: půdorysná plocha: 2147 m²; užitná plocha: 2791 m²

Novostavba – stravování: půdorysná plocha: 264 m²; užitná plocha: 215 m²

Novostavba – ubytování: půdorysná plocha: 320 m²; užitná plocha: 440 m²
5 jednotek (užitná plocha jednotky:88 m²)

Zahrada přední: půdorysná plocha: 5920 m²

Zahrada zadní: půdorysná plocha: 5472 m²

B.2.2 Celkové urbanistické a architektonické řešení

a) Urbanismus (územní regulace, kompozice prostorového řešení).

Hmota bývalého kláštera zůstane nepozměněna. Kompozice a tvar novostaveb byla volně převzata ze starých map a plánů, kdy v podobné kompozici byly zasazovány v zahradách podlouhlé stavby, obklopené velkou plochou nezastavěného území.

Novostavby volně navazují na hranici intravilánu, přičemž navazují na přirozeně se rozrůstající městys. Tvoří tak jakýsi pomyslný třetí plán, přičemž v prvním je jádrová historická zástavba podél náměstí, v druhém plánu jsou stavby za těmito pozemky, většinou z bývalých pozemků zahrad.

Zastavuje se jen malé procento dotčeného území, projekt by neměl výrazně narušovat přirozenou strukturu městyse.

Novostavby se drží průměrné výšky zástavby (v městyse je většinou jednopatrová nebo přízemní zástavba), zároveň nepřevyšují dominantu kláštera.

b) Architektonické řešení (kompozice tvarového řešení, materiálové a barevné řešení).

Jedná se o jakousi sestavu prostor v jednom velkém areálu, která má dohromady tři plány. V prvním plánu je bývalý klášter se přístupovou cestou a předprostorem před středním a zadním křídlem. V druhém plánu je formální zahrada, pohledově navazující na východní stranu bývalého kláštera. Kompoziční osa

pokračuje od středu prostředního křídla, přes průchod do zahrady až k její zadní stěně, kde je umístěn vodní kanál vedený do centrální vodní nádrže. Na severní straně formální zahrady jsou situovány novostavby, které tvoří přirozené oddělení mezi přední a zadní zahradou.

Bývalý klášter:

Kompozice a tvarové řešení: Objekt si zachovává svoji hmotu, nevznikají zde žádné nové přístavby. Změnou projevující se v exteriéru je pouze změna novodobých valbových vikýřů na volská oka, která odpovídají původnímu historickému řešení.

Objekt má půdorysný tvar šikmého U, přičemž šikmina byla záměrná, navazovala na cestu k vodnímu kanálu a rybníku (ty se bohužel nedochovaly). Historicky se vydělilo jihozápadní křídlo jakožto samostatný funkční celek, toto funkční oddělení je respektováno i v návrhu. Budova má jedno patro a je částečně podsklepená, půda nemá speciální funkční náplň, stejně jako věže. Střecha je valbová, přičemž vstupní křídlo je stavebně odděleno.

Nedílnou součástí je centrální stavba kostela sv. Anny, který je v majetku církve a v tomto projektu se neřeší.

Materiálové řešení: Historická budova je zděná, zdivo je kombinované (cihla a kámen). Přízemí a sklepy jsou klenuté, v patře jsou (kromě věží) ploché dřevěné stropy. Krovky jsou dřevěné trémové, krytina keramická taška.

V současné době má část střechy původní vikýře tvaru volského oka, většina je vyměněna za pultové. V návrhu je těmto vikýřům navrácena původní podoba.

Okna a dveře jsou dřevěné. Většina oken má dva díly o dvou křídlech a jsou zdvojená. Úprava fasády je 19. století, přičemž o některé prvky byla fasáda pravděpodobně ochuzena. V patře mají okna šambrány, v přízemí ale nikoliv. Zcela bez zdobení je severní fasáda.

Podlahy budou v přízemí dlážděné, v patře budou mít místnosti dřevěné prkenné podlahy. V prostorách hygienického zázemí, na chodbách a v učebnách výtvarné výchovy bude dlažba.

Barevné řešení: Fasáda si zachová svojí současnou barevnost béžové barvy, barevně sjednoceny budou věže, které jsou v současné době bílo-červené. Vnitřní omítky budou zachovány a opraveny, většina místností je laděna do světlých tónů.

Okolí bývalého kláštera: Bývalý zahradní domek bude využit jako centrální záchody a sklad pro zahradu, za ním je umístěno parkoviště. Parkovat lze i podél příjezdové cesty.

Novostavba – stravování:

Kompozice a tvarové řešení: Obě novostavby mají podlouhlý stodolovitý tvar se sedlovou střechou, podobají se tak svojí siluetou stavbám, které v minulosti byly součástí (především) zámecké zahrady. Sestava na sebe navzájem navazuje v pořadí stavba pro stravování – průjezd – stavba pro ubytování. Kompozičním účelem bylo na první pohled tuto sestavu sjednotit, jedním z principů, který tomu dopomáhá je plynulý přechod střech ve stejných výškách. Na druhou stranu je pro zlidštění měřítka hmota sestavy rozbita pomocí různého členění fasád a rozdílné hloubky budov.

Sestava objektů je posazena na boku zahrady, což také souvisí s umístěním staveb v zahradách zámku a kláštera na historických vyobrazeních. Výška a hmotové řešení taktéž vychází z typické původní zástavby Nových Dvorů. U obou nově navrhovaných objektů byly upřednostňovány spíše nenápadnost a respekt ke kulturně historické hodnotě místa nežli tvrdý kontrast.

Funkční náplň budovy je umístěna v přízemí, část stavby má patro pro umístění technologií.

Materiálové řešení: Novostavba bude zhotovena z keramických tvárnic doplněných o souvrství zateplení. Založeny budou na betonových základových pasech a podlahy budou mít nosnou část taktéž z betonu. Konstrukce střechy je řešena dřevěnými „nůžkovými“ vazníky spjatými táhly. Protože v jídelně je otevřen pohled do krovu, bude použito nadkrokevního zateplovacího systému položené na prkenné bednění. Bednění bude zároveň ztužovat konstrukci v podélném směru.

Okna a dveře budou dřevěné, vchodové dveře a dveře do jídelny budou prosklené s dřevěnými rámy.

Podlahy budou dlážděné.

Barevné řešení: Vnější omítky budou laděny do podobného béžového odstínu jako budova bývalého kláštera. Interiérové omítky budou laděny do barvy slonová kost a v jídelně do mírně pískově béžové barvy.

Novostavba – ubytování:

Kompozice a tvarové řešení: Objekt má taktéž podlouhlý stodolovitý tvar, který je však rozčleněn na jednotlivé jednotky apartmánů pomocí vpadlých vchodů, dojem nekonečné dlouhé hmoty je tak rozbit na přívětivější měřítko, velikostně podobné menším domům v původní zástavbě městysu. Veškeré jednotky jsou taktéž opatřeny jednoduchou předzahrádkou a samotné vchody jsou zvýrazněny pergolou. Hlavní fasáda je, stejně jako u objektu se stravováním, orientována k jihu.

Okna a vchod budou opatřeny dřevěnými okenicemi, které budou moci uzavřít prostor například v době, kdy zde nebude nikdo pobývat.

Do podkroví jsou navržena střešní okna, jelikož vikýře by nežádoucím způsobem rozbíjely hmotu a působily by rušivě a příliš hmotně (toto bylo ověřeno v procesu navrhování).

Stavba má přízemí a obytné podkroví, kam jsou situovány ložnice.

Materiálové řešení: Materiálové řešení bude obdobné jako u druhé novostavby. Okna a dveře budou dřevěné, podlaha v přízemí dlážděná, v patře dřevěná. Svislé nosné konstrukce jsou navrženy s keramických tvárnic, zdi budou zatepleny. Konstrukce podlahy bude betonová. Krov je navržen klasický dřevěný trámový. Střecha bude kryta keramickými taškami.

Barevné řešení: Barevné řešení bude obdobné jako u druhé novostavby. Fasáda bude laděna do světle béžové barvy, totožné s tou, která je navržena u druhé novostavby. Interiéry budou laděny do světlých odstínů.

Zahrada formální (přední):

Kompozice a tvarové řešení: Formální zahrada je geometricky členěna, přičemž jsou zde upřednostněny dva směry, cesty směřují ke středu, kde je umístěna vodní nádrž, druhý směr, kam jsou cesty orientovány jsou průchody do zadní zahrady a tedy i místo, kde jsou situované novostavby. Z tohoto principu vzniká síť cest, tvořená převážně trojúhelníky a čtverci. Podél cest jsou navrženy nižší živé ploty, které budou lemovat trávnik.

V krajích podél zdi se nachází ve dvou směrech pergoly poskytující stín, u zdi oddělující předprostor bývalého kláštera jsou navrženy treláže pro popínavé rostliny.

Výrazným prvkem je úzký vodní kanál vedoucí od zadní (východní) stěny ohraničující zahradu do středové vodní nádrže, vodní kanál má tvar T. Tok vody bude cyklický – vytékající voda na začátku ramen kanálu proteče až do centrální nádrže, kde bude v daném množství odčerpávána, přefiltrována a opět vyvedena do ústí kanálu. K doplňování vody může být použita přefiltrovaná dešťová voda svedena ze střech novostaveb.

Materiálové a barevné řešení: Cesty budou mlatové, ostatní povrchy budou tvořeny převážně trávnikem. Pergoly a treláže budou dřevěné.

Zahrada zadní:

Kompozice a tvarové řešení: V zadní zahradě se uplatňuje spíše volná kompozice. Opakuje se zde však princip středobodu a cest směřujících k němu, ty pak tvoří dva okruhy, jeden vede zahradou kolem stanovišť diskgolfu, dětského hřiště a zadní stěny apartmánů. Druhý okruh obíhá rybník. Před vodní hladinu vede dřevěná lávka na kovových nosících a pilotech a směřuje ke středu zahrady. Střed je vybaven odpočinkovým altánem a hřištěm pro pétanque.

Obě zahrady jsou propojeny průchody tvořenými kovovými branami se subtilní mřížovou výplní.

Materiálové a barevné řešení: Povrchová úprava cest je navržena z mlatu, v okolí rybníku bude povrch tvořen drobným říčním šterkem, kde budou místy osazeny rostliny. Plochy mimo cesty budou pokryty trávnikem a nepravidelně rozmístěnými stromy.

Altán čtvercového půdorysu bude mít z každé strany vstup, opatřen jedním schodem. Konstrukce altánu bude dřevěná, stěny budou ponechány jako lehké dřevěné kostry bez opláštění. Z nosné konstrukce budou na konzolách osazeny vnitřní lavičky do tvaru L. Altán bude na vyvýšené podestě zděné z kamene a jeho podlaha bude dřevěná prkenná. Střecha altánu je navržena z tmavého dřevěného šindele.

B.2.3 Celkové provozní řešení

Provozní schéma areálu je odvozeno od jednotlivých funkčních celků.

V přední linii, nejbliže k náměstí je umístěno turistické infocentrum, doplněné prostory pro expozici. Tento funkční celek má vlastní vstup skrze průjezd a vlastní schodiště. Pro osoby se sníženou schopností pohybu je navržen přístup do patra

pomocí výtahu v severním přístavku a skrze uzamykatelný průchod mezi křídly v patře.

Dalším provozem umístěným v bývalém klášteře jsou dva sály, přičemž se počítá s tím, že bude vždy pro akci zvolen vhodnější z dvojice, popřípadě druhý z nich bude provoz doplňovat. Pro sály je přístup skrze bývalý vchod do školy (východnější vstup z jihu).

Ostatní provozy v bývalém klášteře (pronajímatelné prostory a prostory pro volnočasové aktivity v patře) budou primárně přístupné z bočního vstupu ve středním křídle, případně pomocí výtahu (společného pro celou budovu).

Jednotlivé provozy jsou většinou odděleny uzamykatelnými průchody.

Objekt pro stravování je situován na boku formální zahrady, má samostatný vstup pro hosty a pro zaměstnance a zásobování. Jídelna je orientována směrem k průjezdu, kudy se dá projít do zadní zahrady, případně se počítá i s možností umístění stolů i před jídelnu. Jídelna je tedy umístěna v místě přirozeně zvýšené koncentrace procházejících lidí, čímž zaručuje její větší živost. Provozní část je umístěna směrem ke zdi, do jakéhosi slepého koutu.

Objekt pro ubytování plynule navazuje skrze průjezd na budovu se stravováním. Každá obytná jednotka má samostatný vchod a je od ostatních stavebně oddělena. Apartmány jsou členěny na přízemí s obytnou místností a s ložnicemi v podkroví.

Zatímco přední zahrada má funkci formální a odpočinkovou, zadní zahrada je určena pro sport a relaxaci.

B.2.4 Bezbariérové užívání stavby

Venkovní prostory areálu jsou bezbariérové.

Objekt bývalého kláštera má navržen přístup do patra pomocí výtahu, přesto však jakožto historická budova skýtá některá omezení. Rozdílné výšky podlah budou řešeny pouze provizorními mobilními rampami, trvalé rampy zde s ohledem na zachování historického rázu budovy nebudou plánované.

Novostavba pro stravování je přístupná bezbariérově, pro hosty je určeno přízemí, proto zde nemusí být řešena bezbariérová vertikální komunikace.

Novostavba apartmánů není primárně určena pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, nicméně apartmány lze obývat i bez možnosti přístupu do patra. Pokud by byl pozměněn záměr v užívání před plánovanou realizací, byly by nutné zásahy do původního návrhu.

B.2.5 Základní charakteristika objektů

a) Stavební řešení.

Bývalý klášter:

Jedná se o zděnou stavbu o dvou nadzemních podlažích, částečně podsklepenou. Založena je na zděných základových pasech (nelze přesně specifikovat, je nutný průzkum). Valbovou konstrukcí střechy tvoří dřevěná trémová konstrukce.

Budova má půdorysný tvar U, přičemž křídla jsou na koncích půdorysně zešíkmená. Přední (jižní) křídlo je stavebně odděleno od středního a zadního, má samostatné schodiště a vlastní vstup.

Jedná se o dvoutrakt, přičemž vnitřní obvod tvoří komunikace a vnější širší trakt tvoří místnosti.

Novostavba – stravování:

Jedná se o zděnou stavbu o jednom funkčním podlažím, část budovy má i druhé podlaží pro umístění technologií. Založena bude na základových pasech z betonu. Budova bude mít pravidelný obdélníkový půdorys a sedlovou střechu. Nosné stěny jsou navrženy v příčném směru.

Stavba bude navazovat na průjezd a druhou novostavbu s funkcí ubytování.

Novostavba – ubytování

Jedná se o zděnou stavbu tvořenou pěti jednotkami spojenými v jeden hmotový celek. Jednotky jsou totožné a tvoří je přízemí a obytné podkroví. Střecha je sedlová, denní osvětlení v podkroví zajišťují střešní okna. V přízemí je objekt příčnou nosnou stěnou rozdělen na dva trakty.

b) Konstruktivní a materiálové řešení.

Bývalý klášter:

Svislé nosné konstrukce jsou tvořeny smířeným zdivem kombinovaným z kamene a cihel. Novodobé vnitřní stěny jsou cihelné. Vodorovné nosné konstrukce se různí podle podlaží. Stropy sklepů a přízemí jsou klenuté, v patře jsou stropy ploché s nosnou konstrukcí tvořenou dřevěnými trámy. Krov je dřevěný trámový vaznicový (pravděpodobně původně hambalkový). Konstrukce schodiště je zděná klenutá.

Novostavba – stravování:

Svislé nosné konstrukce jsou navrženy z keramických tvárnic, vodorovná nosná konstrukce je z vyztuženého betonu. Jako základy jsou navrženy betonové

základové pasy. Nosnou konstrukcí střechy budou dřevěné vazníky, kde podélné ztužení zajišťuje bednění.

Novostavba – ubytování

Svislé nosné konstrukce jsou navrženy z keramických tvárnic, vodorovná nosná konstrukce je z vyztuženého betonu. Jako základy jsou navrženy betonové základové pasy. Nosnou konstrukci střechy bude tvořit dřevěná trémová vaznicová konstrukce.

Dále viz B.2.2.b)

c) Mechanická odolnost a stabilita

Před realizací projektu je potřeba vykonat statické posouzení jednotlivých konstrukcí v objektu bývalého kláštera a případně navrhnout jejich stabilizaci.

Před realizací novostaveb je potřeba provést geologická a hydrogeologický průzkum podloží pro určení základových poměrů a poté je třeba aby statik navrhl vyhovující řešení konstrukcí a jejich dimenze. Současný návrh je jen ve fázi konceptu.

B.2.6 Základní charakteristika technických a technologických zařízení

Bývalý klášter:

Návrh počítá s využitím centrálního plynového kotle, který bude zajišťovat ohřev teplé a topné vody. Situován bude v zadním přístavku zcela na severu u ohradní zdi.

Novostavba – stravování:

Technologická zařízení budou umístěna v patře nad provozní částí objektu. Ohřev vody a vytápění bude zajišťovat kotel. Vzduchotechnika bude zajišťovat výměnu vzduchu v nevětraných prostorech záchodů, skladů a také zajišťovat odsávání pachů a par z přípravny.

Novostavba – ubytování

Každá jednotka bude mít svůj kotel na ohřev vody a vytápění.

B.2.7 Zásady požárně bezpečnostního řešení

Požárně bezpečnostní řešení není součástí studie, bude řešeno v dalším stupni dokumentace.

B.2.8 Úspora energie a tepelná ochrana

Bývalý klášter jakožto historická památkově chráněná budova si vyžádá výjimku z požadavků na tepelnou techniku.

Novostavby budou zatepleny podle současných norem. Kotle budou vybrány tak, aby byly v souladu s požadavky na úsporu energie a tepelné ochrany.

B.2.9 Hygienické požadavky na stavby, požadavky na pracovní a komunální prostředí

Objekt bývalého kláštera bude větrán ve všech prostorech, kde je to možné přirozeně okny. Záchody bez oken budou větrány nuceně. Vytápění potřebných

prostor budou zajišťovat radiátory v „retro“ stylu, topnou vodu a teplou vodu bude zajišťovat kotelna.

Novostavba s funkcí stravování bude v místnostech, kde je to možné přirozeně okny. V ostatních případech bude použito nucené větrání pomocí vzduchotechnické jednotky. Vytápění jídelny je řešeno pomocí konvertorů, ostatní prostory, které je třeba vytápět budou mít deskové radiátory.

Novostavba s funkcí ubytování bude větrána, přirozeně okny, vytápění bude zajišťovat podlahové topení.

Odpady budou řešeny pomocí popelnic. Centrální sběrné hnízdo je téměř naproti vjezdu do areálu bývalého kláštera, vedle obchodu s potravinami.

B.3 Připojení na technickou infrastrukturu

K novostavbám budou zřízeny nové přípojky na veřejnou síť technické infrastruktury.

Po zhodnocení stavu původních přípojek k bývalému klášteru budou buďto využity původní přípojky a v případě jejich špatného stavu budou původní zrušeny a vybudovány nové.

Dotčené objekty budou napojeny na veřejnou kanalizační síť, vodovod, silnoproudé a slaboproudé vedení a plynovod.

B.4 Dopravní řešení

a) Popis dopravního řešení včetně bezbariérových

Uvnitř areálu se počítá s převážně pěším pohybem. Vjezd vozidel je možný příjezdovou cestou od náměstí. Vozidlem bude možné dostat se k zadnímu křídlu bývalého kláštera, kde jsou parkovací místa, a případně i do přední zahrady.

Do přední zahrady bude povolen vjezd jen ve výjimečných případech (např. zásobování nebo sanita).

b) Napojení území na stávající dopravní infrastrukturu.

Příjezdová cesta vede z kraje náměstí.

c) Doprava v klidu.

Parkovat je možno podél příjezdové cesty, na parkovišti za budovou bývalého kláštera vedle centrálních záchodů a případně podél zdi zahrady v předprostoru před středním křídlem.

Mimoto je parkovacími místy vybaveno i náměstí a některé přilehlé ulice.

B.5 Řešení vegetace a souvisejících terénních úprav

a) Terénní úpravy

V zahradách budou provedeny mírné terénní úpravy, kdy po odstranění nežádoucí náletové zeleně bude povrch urovnán a připraven na instalaci souvrství (trávník / mlat). V místech, kde budou vybudovány novostavby bude připraven terén pro položení základů.

b) Použité vegetační prvky

Ve formální (přední) zahradě je navržen trávník, živý plot, stromy a popínavé rostliny. V centru u nádrže budou vysazeny javory, v rozích lípy.

V zadní zahradě jsou navrženy stromy, trávník, vodní rostliny. Skladba stromů bude: dub, buk, jírovec, vrba (u rybníka). Na kraji rybníka bude růst rákosí.

c) Biotechnická opatření.

Neřeší se.

B.6 Celkové vodohospodářské řešení

Nezastavěné území tvoří povrchy umožňující průsak vody. Dešťová voda ze střech bude svedena do nádrže, odkud se bude po přefiltrování využívat k zásobování vodních prvků v zahradě a zavlažování.

Návrh

Koncept návrhu

Návrh lze rozdělit do několika skupin: revitalizace bývalého kláštera, návrh novostaveb a návrh zahrad. Všechny tyto části byly navrhovány tak, aby byly v souladu mezi sebou, respektovaly kulturně historickou hodnotu místa, vrstevnatost a ráz krajiny. Mnoho z prvků bylo nepřímo inspirováno historickými skutečnostmi.

Revitalizace bývalého kláštera

Budova má za sebou několik fází, kdy byla různě využívána (podrobněji viz analytická část – stavební fáze). Při návrhu bylo postupováno s ohledem na tuto vrstevnatost a na historii a hodnotu tohoto místa.

Přestože majitelem stavby byla prosazována možnost využití objektu jako penzionu, bylo od tohoto záměru upuštěno z důvodů přílišné náročnosti na stavební zásahy do historických konstrukcí. Ubytovací funkce byla vymístěna do novostavby v přední zahradě.

V předním křídle byla logicky umístěna funkce turistického infocentra s prostory pro expozici. Jedná se o reprezentativní pozici v dispozicích objektu a také o strategicky položenou lokaci, jelikož se blízko nachází náměstí, autobusová zastávka i zámek. Příchodem do turistického infocentra si může turista prohlédnout areál bývalého kláštera a kostel sv. Anny. Na tento provoz navazuje i například novostavba, kde je umístěna funkce stravování.

Bývalý refektář a kuchyně jsou díky svým rozměrům vhodné k využití jakožto sály, zatímco ostatním místnostem v přízemí byla přidělena funkce pronajimatelných prostor například pro kanceláře nebo drobné dílny či ateliéry.

V patře (mimo přední křídlo) jsou navrženy učebny pro hru na hudební nástroj, 2 univerzální třídy vhodné například k výuce hudební teorie, pořádání kroužku biologie nebo jazykové kurzy a v zadním křídle učebna výtvarné výchovy.

Volba provozů v patře navazuje na historický fakt, kdy v ranějším období byla v budově hudební škola a třída pro výuku ručních prací.

Novostavby

Novostavby svým tvarem navazují na stavby, které se v minulosti vyskytovaly v panských zahradách Nových Dvorů (oranžerie, skleníky, zemědělské objekty), podle dostupných historických podkladů byly tyto stavby většinou podlouhlého stodolovitého tvaru, měly sedlovou střechu a nacházely se u kraje pozemku. Všechny tyto aspekty byly zapracovány do návrhu, který však žádnou z těchto staveb přímo nekopíruje.

Soubor objektů je vzájemně propojen, lze jej ale rozdělit na tři funkční části, a to funkci stravování, volný průjezd (zde je průchod do zadní zahrady) a funkci ubytování. Střešní rovina je plynulá v celém souboru, což je jedním z důležitých kompozičních bodů návrhu. Aby bylo návrhu dáno lidštější měřítko, jsou jednotlivé hmoty členěny pomocí různé hloubky nebo různých tvarů otvorů.

Objekt pro stravování

Objekt blíže k bývalému klášteru bude využit pro stravování. Vzhledem k tomu, že se v městysu nachází hotelová restaurace a pizzerie, je zde navržen provoz typu salaterie nebo bistro. Jídla se sem budou dovážet jako polotovary, které se v přípravě pouze upraví k servírování.

Jídelna je orientována směrem do zahrady a průjezdu, jedná se o místo, kde budou přirozeně procházet lidé, výhled z restaurace tak bude více atraktivní. Dále se zde počítá s možností vytažení stolků a židlí i před budovu.

Jídelna je místností otevřenou do krovu, větší výška zpříjemní zážitek ze stolování stejně jako rozsáhlá okna přivádějící dovnitř denní světlo.

Zhruba dvě třetiny objektu jsou věnovány zázemí a provozní části (záchody, přípravná, sklad atd.), tato část má nad sebou patro s technologiemi, kam je přístup po vnějším schodišti.

Objekt pro ubytování

Objekt pro ubytování je soubor pěti samostatných jednotek apartmánů, které mají vždy svůj vlastní vchod. Aby se rozbil dojem přílišné délky objektu, jsou je objekt členěn pomocí zapuštěných vstupů opatřených dřevěnou pergolou. Objekt tak získává nejen lidské měřítko, ale taktéž je zahlobení vchodů praktické jako ochrana proti povětrnostním vlivům, u vstupů tak není potřeba uměle vytvářet závětrí a stříšku. Před apartmány je umístěna předzahrádka, která poskytuje větší soukromí

Osvětlení podkroví denním světlem je vyřešeno střešními okny, které nerozbijí střešní krajinu v takové míře jako by to bylo v případě vikýřů.

Okna a vstupy v přízemí jsou opatřeny dřevěnými okenicemi, které lze zatáhnout například v době, kdy apartmán nikdo neobývá.

Každý apartmán je vybaven dohromady třemi obytnými místnostmi: v přízemí obývací místností s kuchyňským koutem a v podkroví manželská a dětská ložnice. V přízemí i v podkroví je koupelna a záchod.

Apartmány jsou zamýšleny jako jednotky k pronájmu, ať již dlouhodobému nebo krátkodobému. Jednotky splňují standard bydlení a lze je obývat celoročně.

Zahrady

Inspirací pro podobu zahrad byly historické podklady, z nichž bylo patrné, že přední klášterní zahrada (řešený pozemek přední zahrady a pozemek, kde stojí dnes mateřská školka) byla koncipována jako formální s geometrickým členěním. Navržena proto byla taktéž formální zahrada s geometrickým členěním, avšak není kopií zahrady z minulosti.

Zadní zahrada bývala podle historických podkladů volnější, nacházel se zde zřejmě sad. Proto byla forma zadní zahrady také zvolena jako volná. Na rozdíl od historie zde však je přidáno více prvků.

Je zde pak několik prvků, které zahrady spojují, a to tzv. středobod, který je navržen ve formální zahradě jako centrální čtverec s vodní nádrží a v zadní zahradě jako prostranství s altánem a hřištěm na pétanque. V obou zahradách jsou k tomuto středobodu směřovány cesty, takže fungují nejen jako kompoziční prvek ale také jako křižovatka.

Formální (přední) zahrada

Geometricky členěná formální zahrada je členěna na několik dílů, členění vychází jak podle os, tak i z hlediska užitnosti. Hlavní trasa je vedená od vstupu směrem k průchodu do zadní zahrady.

Podél severní a východní strany jsou vedeny pergoly, které poskytují mírný stín během procházek. V zadní části (u východní zdi) se nachází vodní kanál ve tvaru T, který stéká do vodní nádrže ve středu zahrady. Voda zde cyklí, z centrální nádrže je odčerpávána, přefiltrována a distribuována zpět do chrličů na začátku větví kanálu.

Velkou inspirací k vodním prvkům, tedy i kanálu, byly historické výjevy, které ukazují množství kanálů, které v Nových Dvorech a jejich okolí byly vedeny z různých rybníků a byly zajímavou atrakcí. Jeden z kanálů vedl od bývalého kláštera do Svatoanenského rybníku, kanál i rybník jsou však dnes již zaniklé.

Zadní zahrada

Volná kompozice zadní zahrady se skládá ze dvou okruhů cest, které se protínají ve středu. Hned při vstupu je z každé strany záliv s lavičkami, jakožto odpočinkovou zónou, jeden ze zálivů je doplněn o malé dětské hřiště. Uprostřed v místě křížení se cesta rozšiřuje v prostranství, kde se nachází altán a hřiště na pétanque. Zadní okruh vede kolem rybníka, přes který vede lávka směřována taktéž do středobodu zahrady. Lávka vychází z drobného poloostrova, na němž bude růst vrba, tento poloostrov tvoří další záliv s možností odpočinku.

Pro návrh rybníka byl inspirací dnes zaniklý Svatoanenský rybník, který se nacházel ještě dále na sever od kláštera a byl daleko rozlehlejší. Nový rybník bude spolu s vodním kanálem ve vedlejší zahradě jakousi připomínkou velkolepé minulosti Nových Dvorů, kdy v jeho okolí bývalo mnoho rybníků a vodních kanálů. Většina rybníků byla později vysušena a přeměněna v zemědělskou půdu, nicméně k této krajině přirozeně patří.

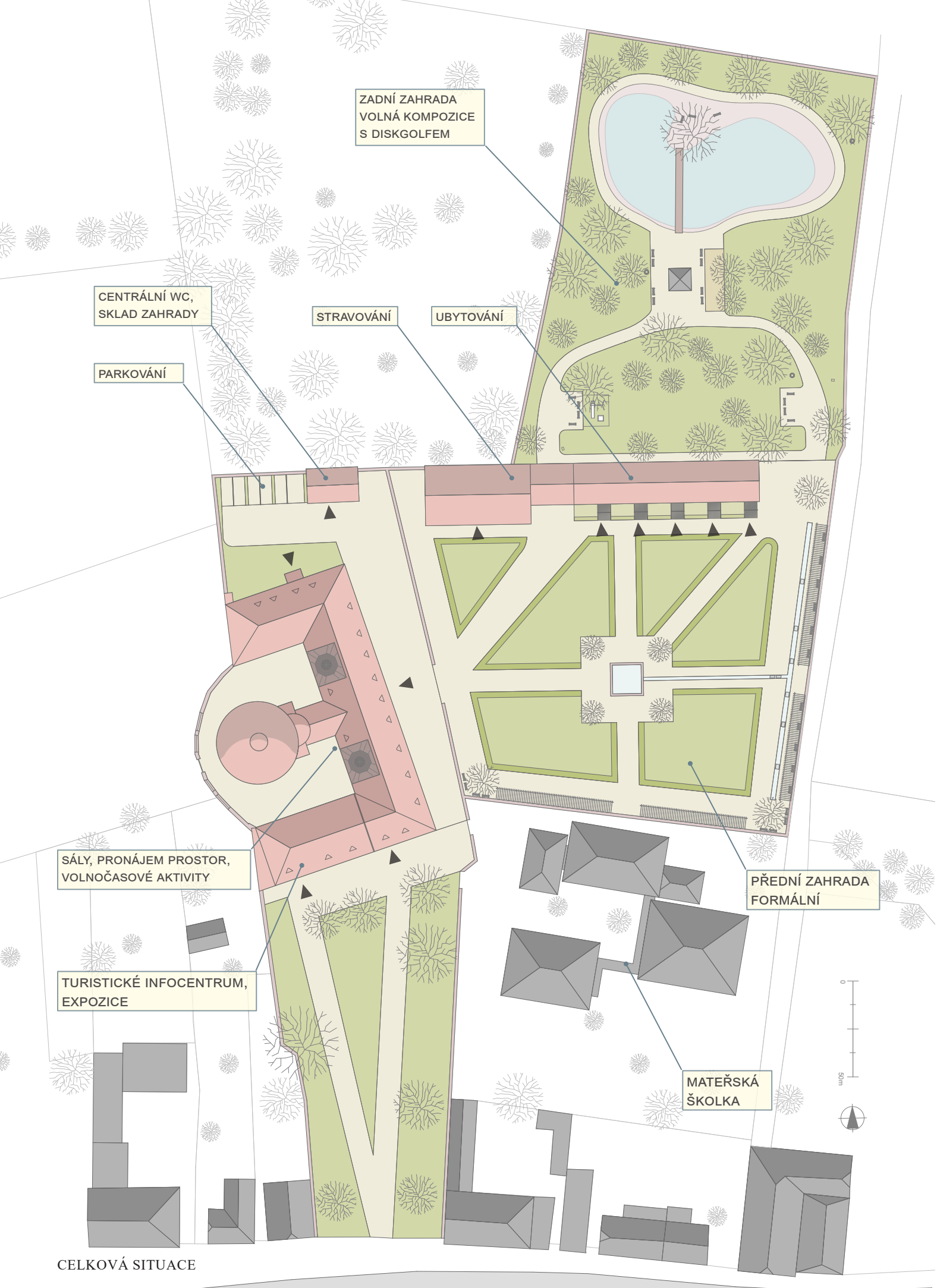
Celá zadní zahrada je navržena jako hřiště pro disk golf, který se dnes čím dál více dostává do povědomí a objevuje se v různých parcích. Hra spočívá v házení talíře do připravených košů, proto se jedná o finančně nenáročnou zábavu, na kterou je každý schopen sehnat vybavení.

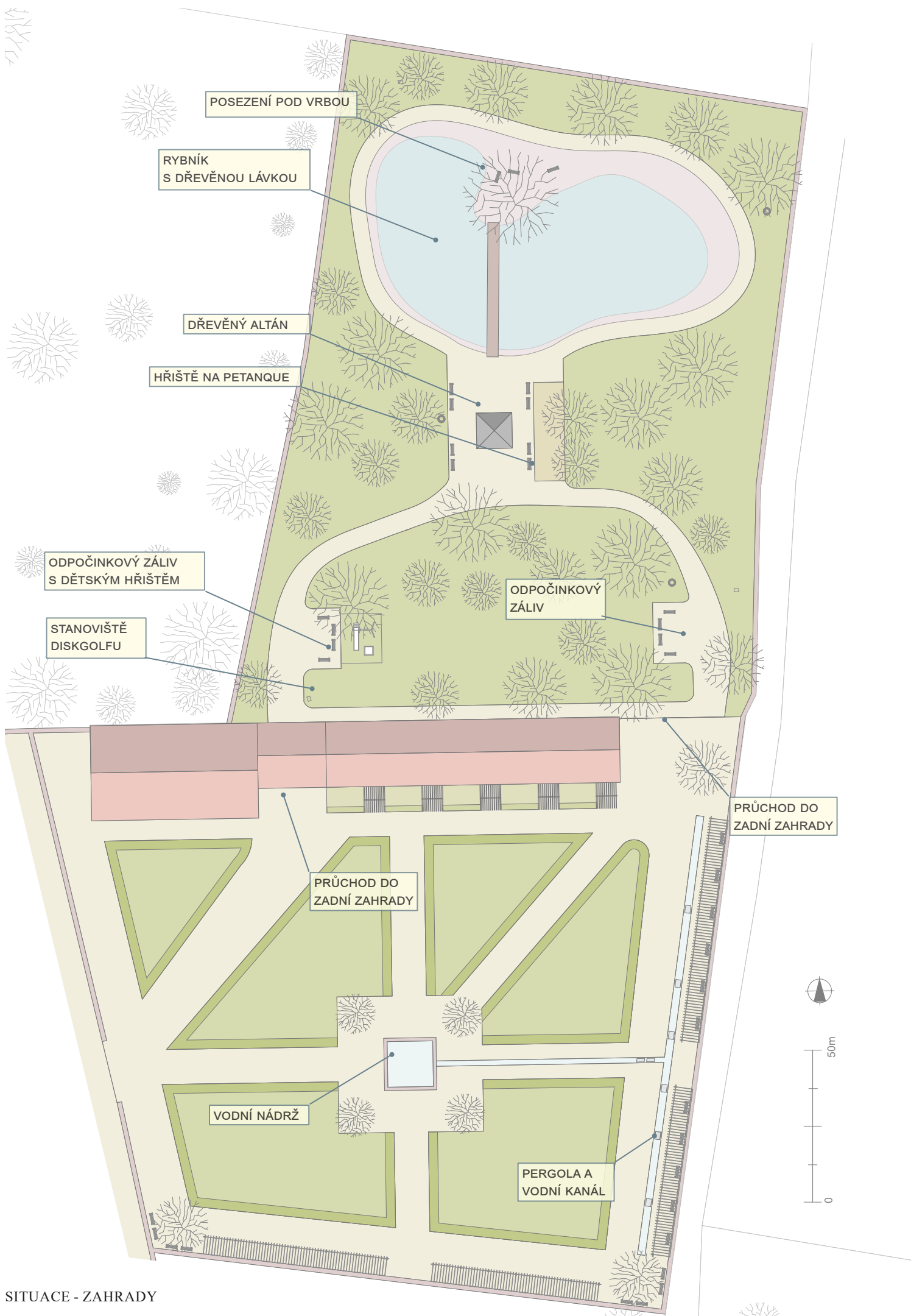


0 100m

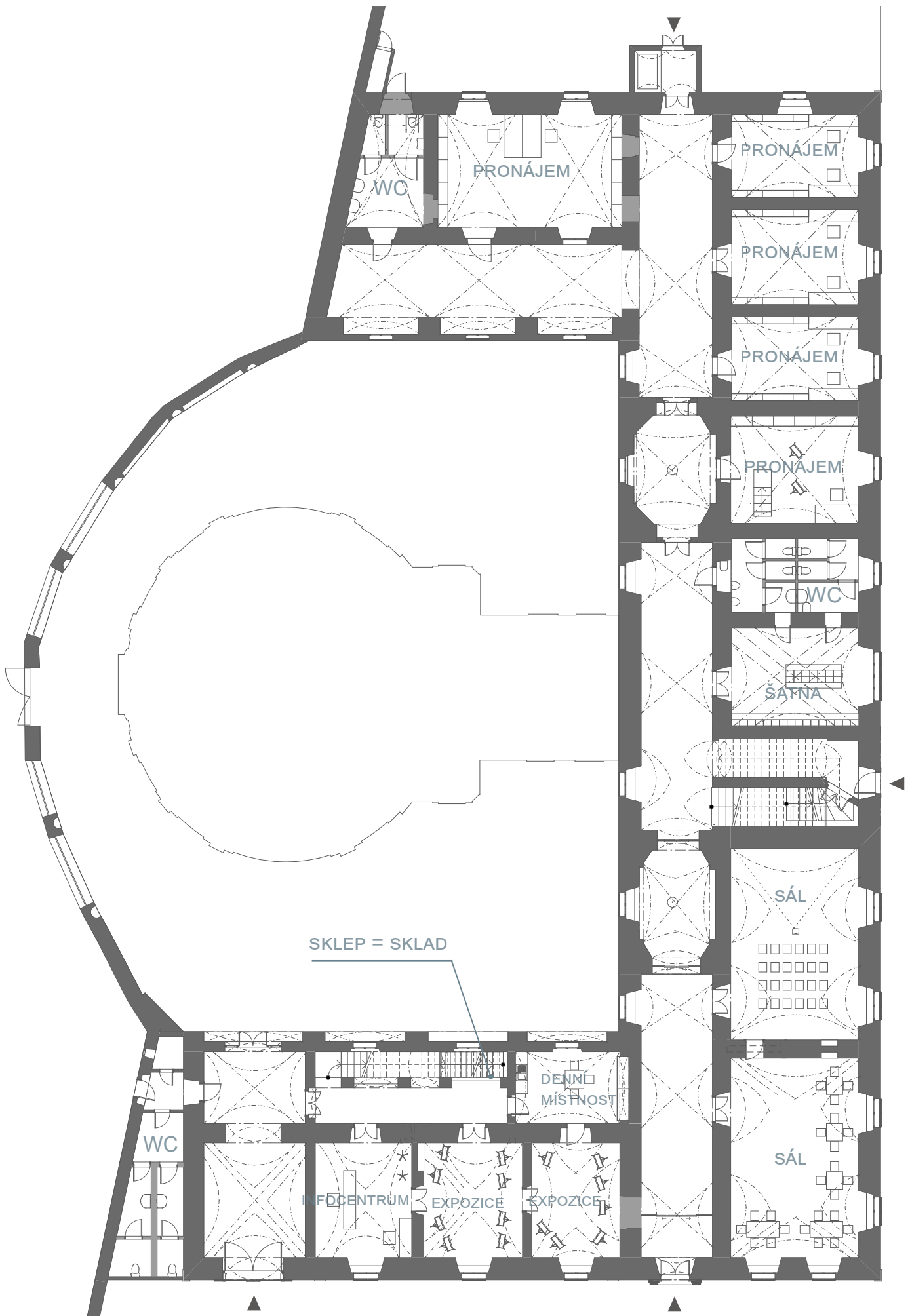


SITUACE ŠIRŠÍCH VZTAHŮ



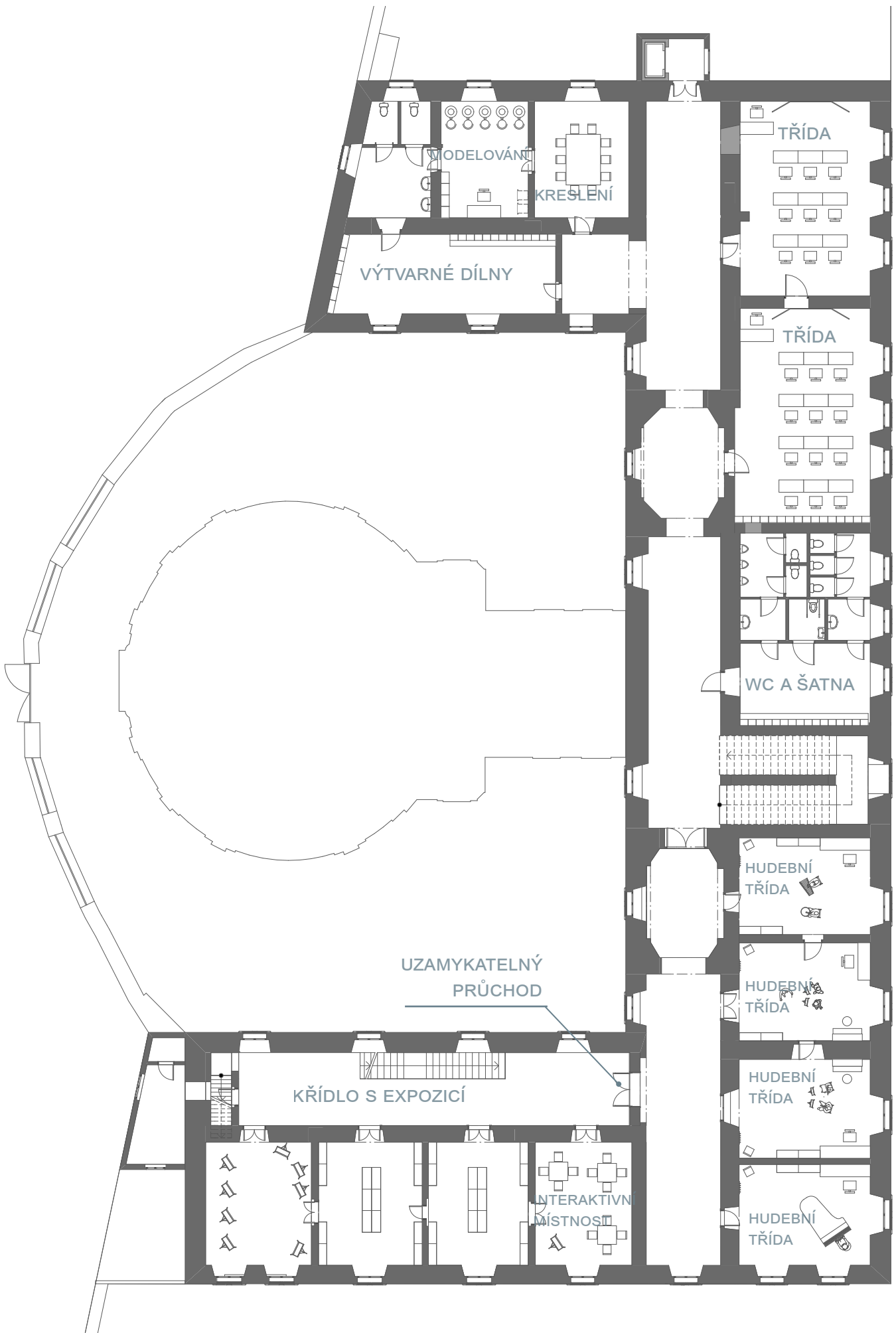


SITUACE - ZAHRADY



PŮDORYS PŘÍZEMÍ - BÝVALÝ KLÁŠTER





PŮDORYS PATRA- BÝVALÝ KLÁŠTER



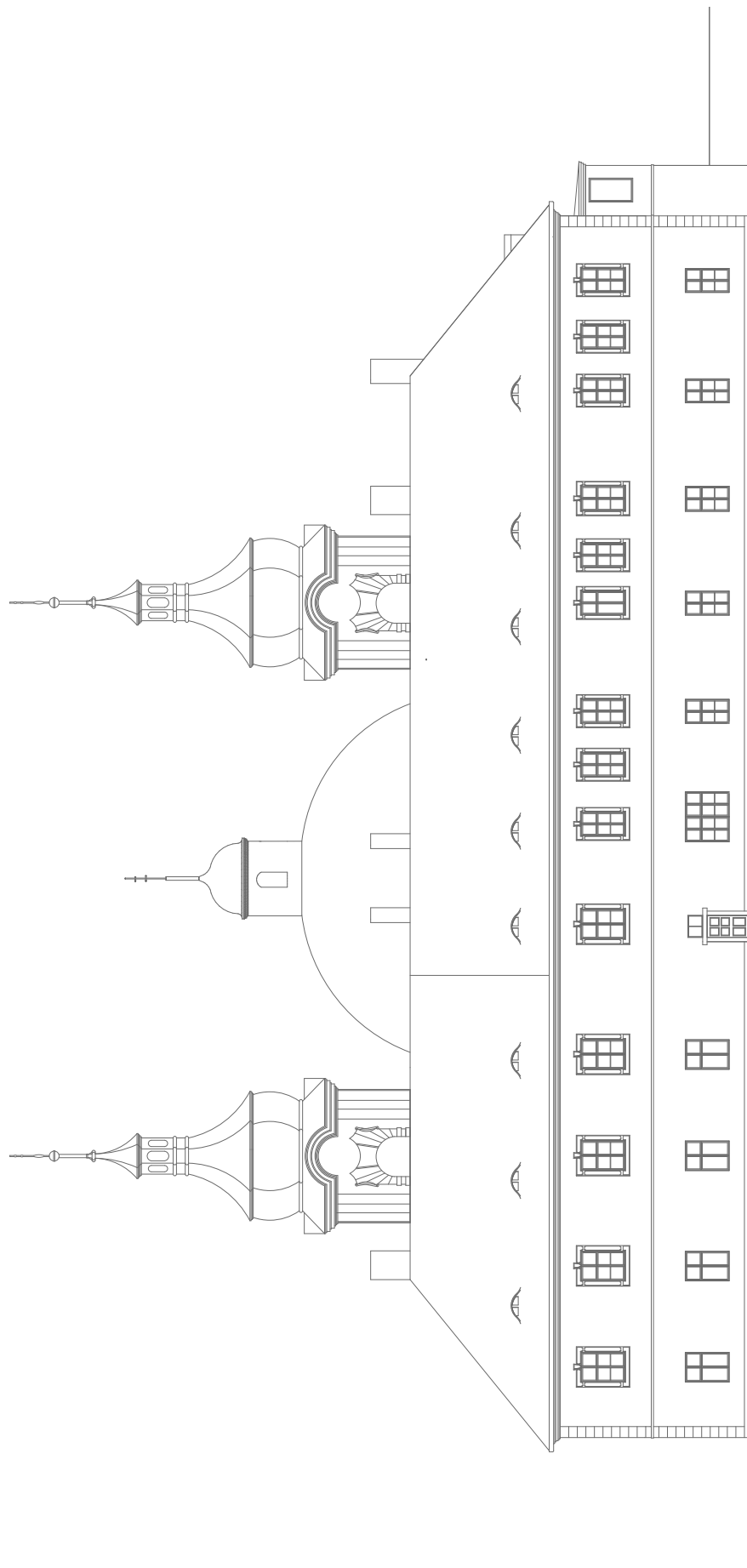


POHLED SZ - BÝVALÝ KLÁŠTER



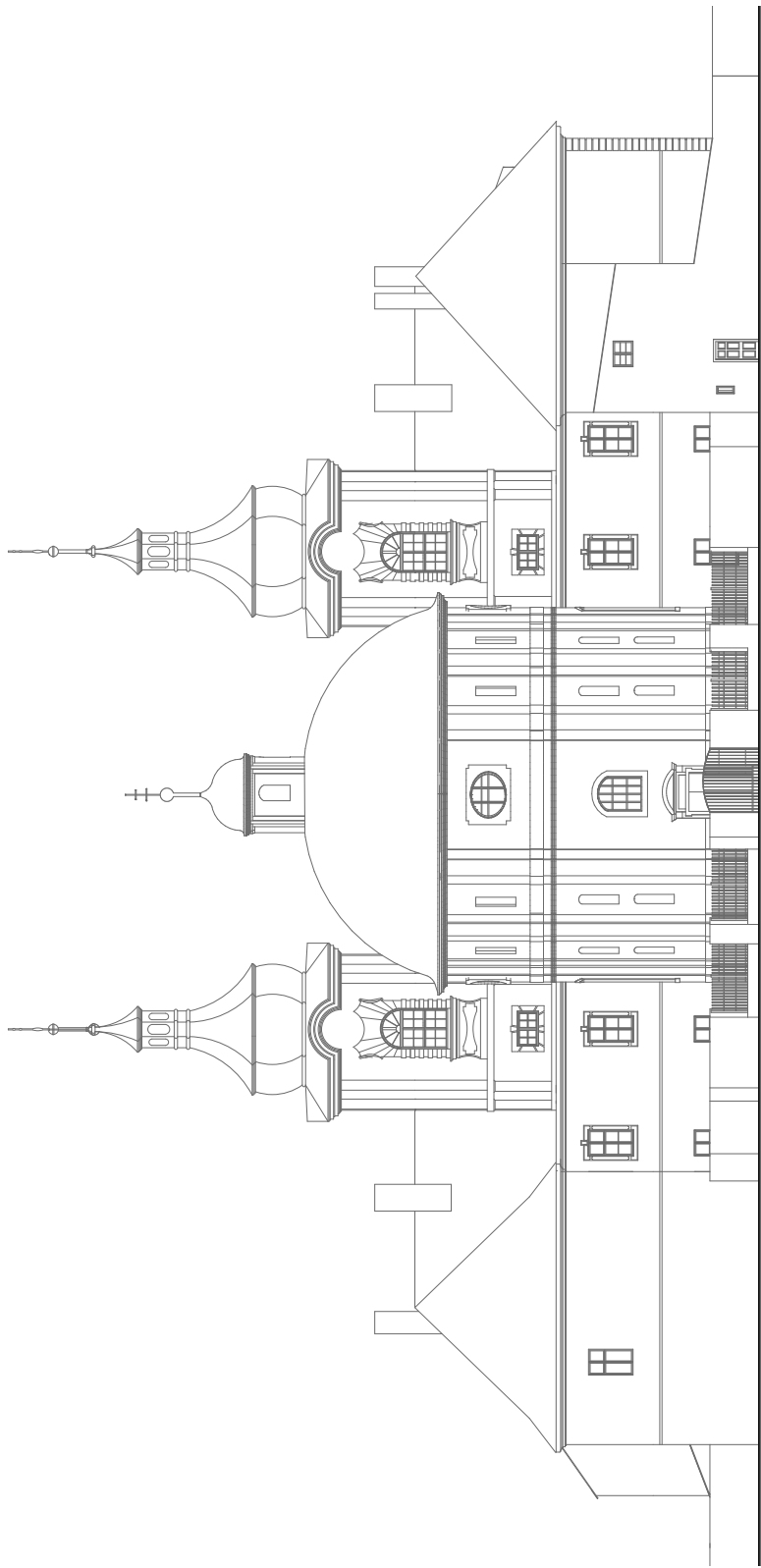
POHLED JV - BÝVALÝ KLÁŠTER





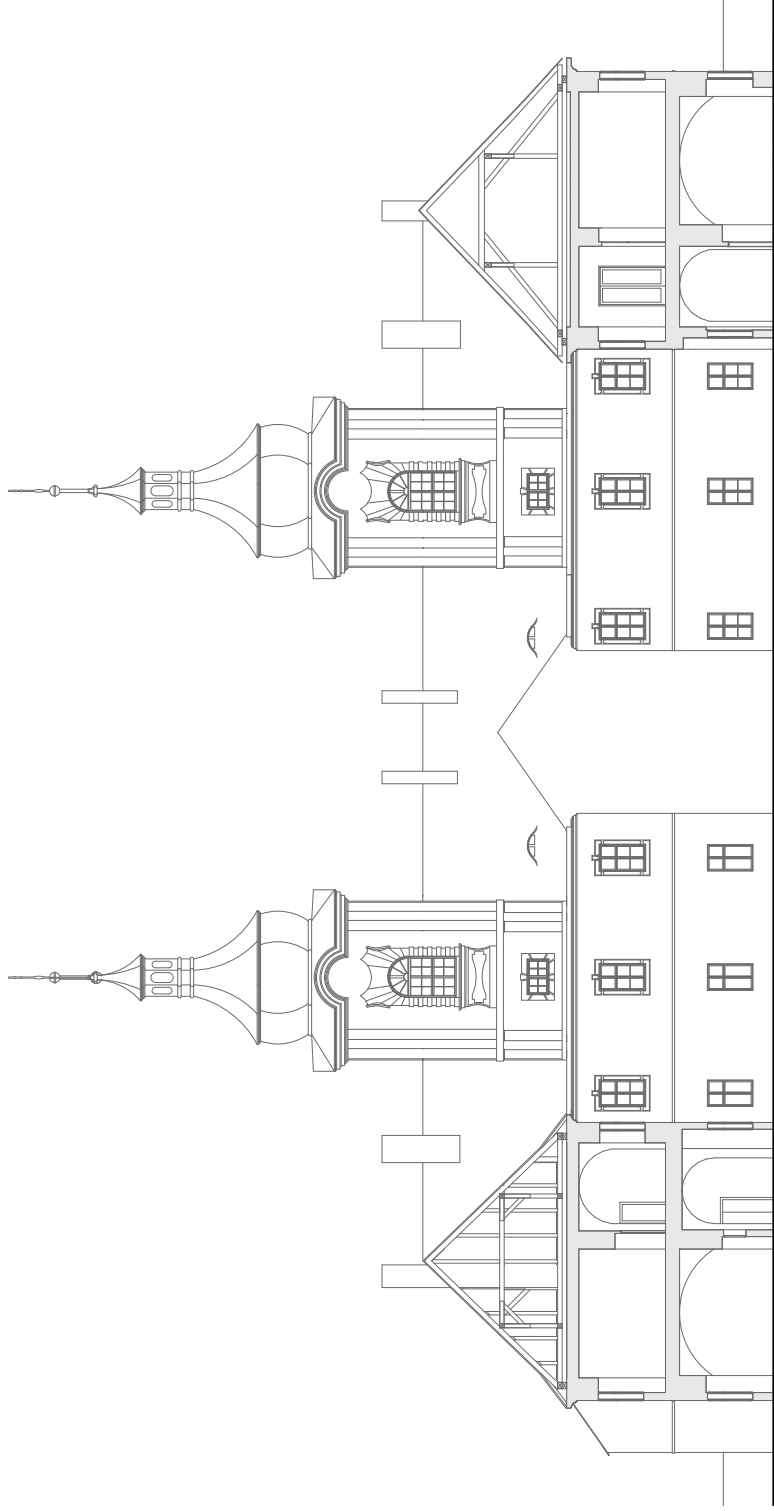
POHLED SV - BÝVALÝ KLÁŠTER



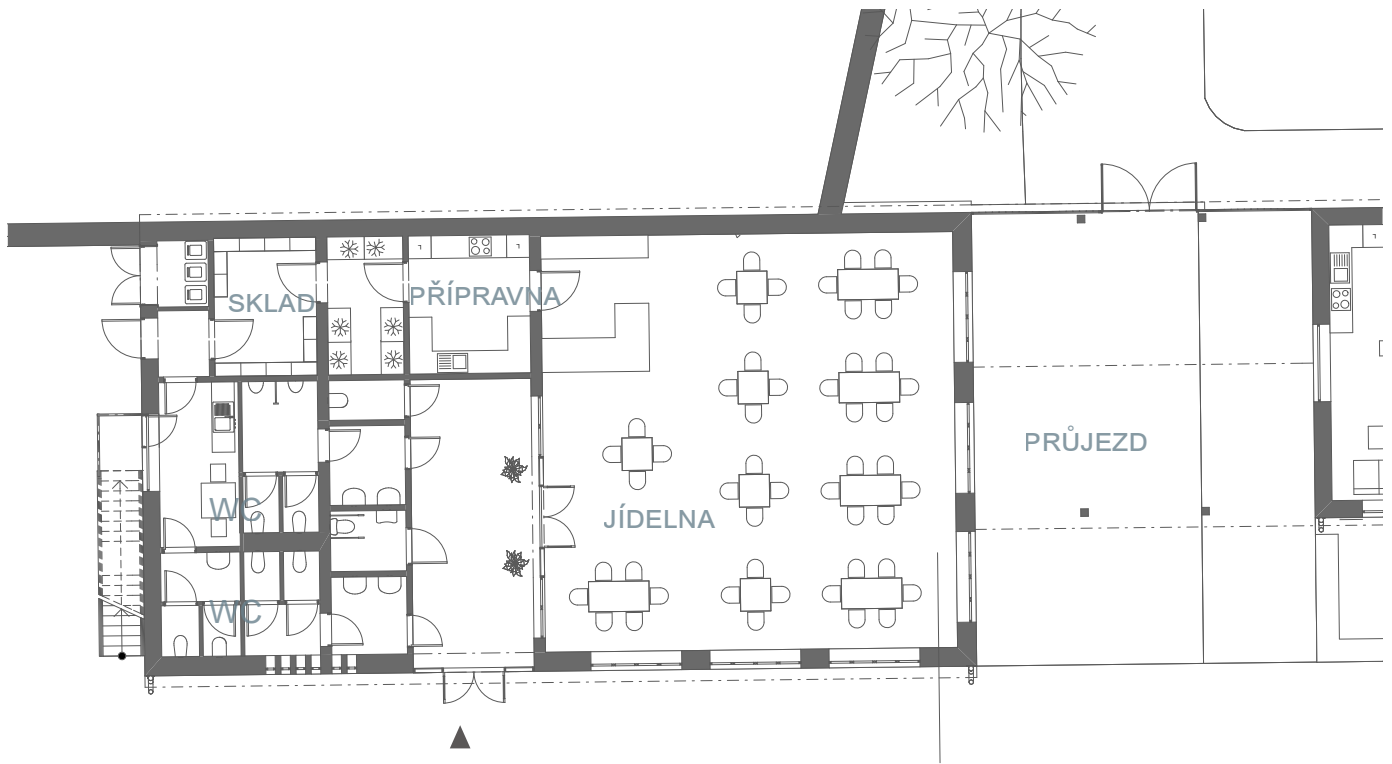


POHLED JZ - BÝVALÝ KLÁŠTER

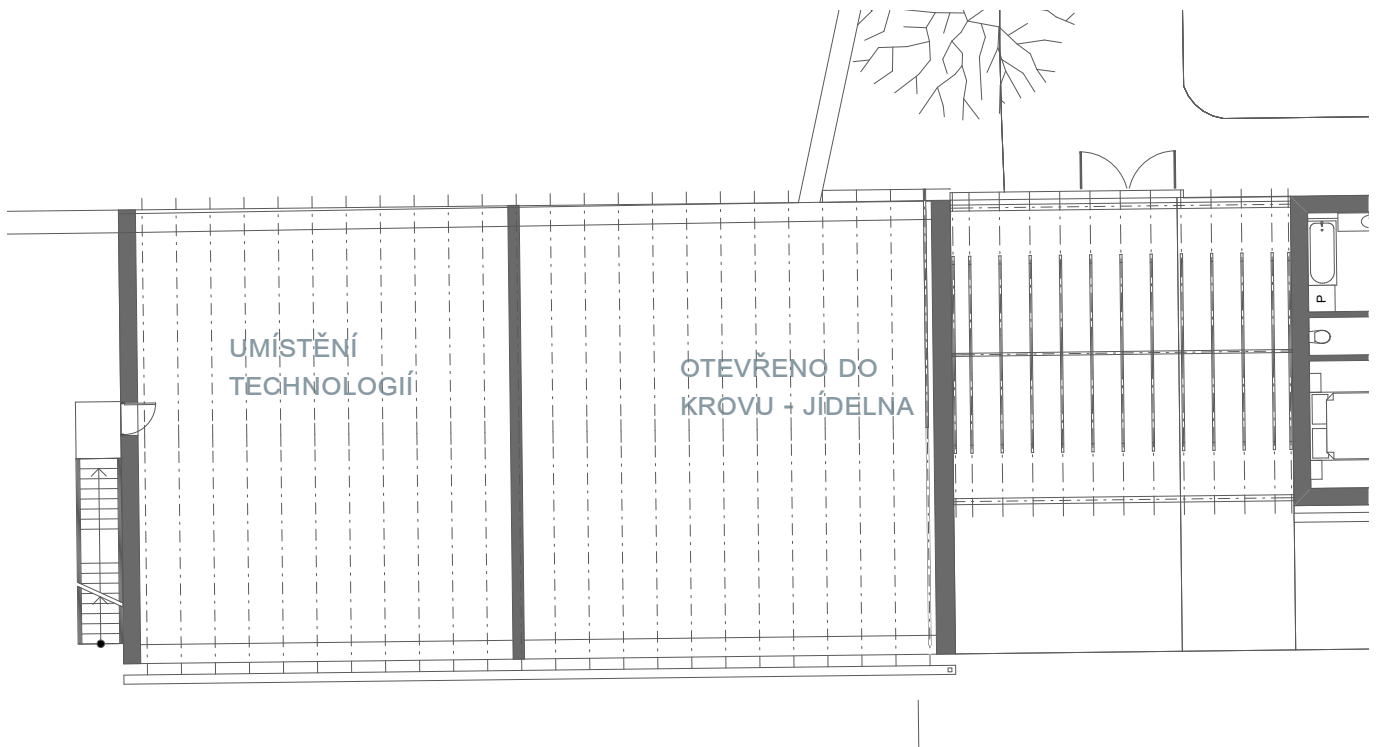




ŘEZOPOHLED JZ - BÝVALÝ KLÁŠTER

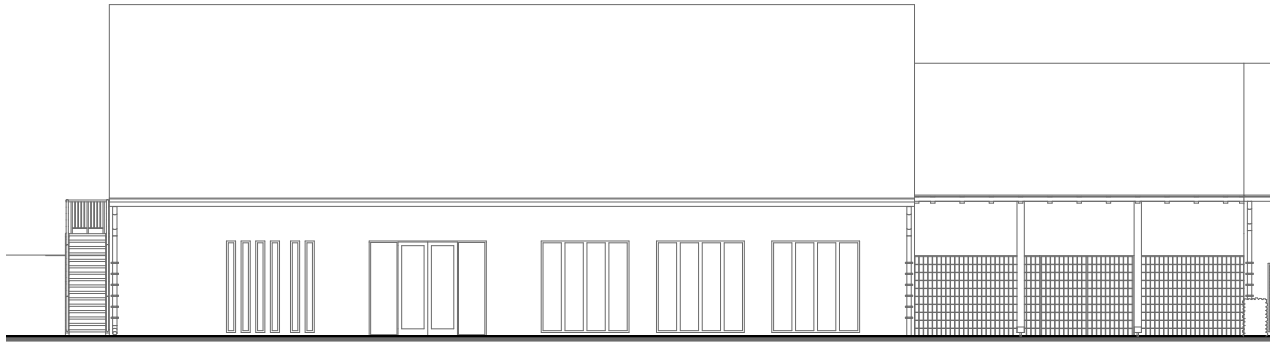


PŮDORYS PŘÍZEMÍ - STRAVOVÁNÍ



PŮDORYS PODKROVÍ - STRAVOVÁNÍ

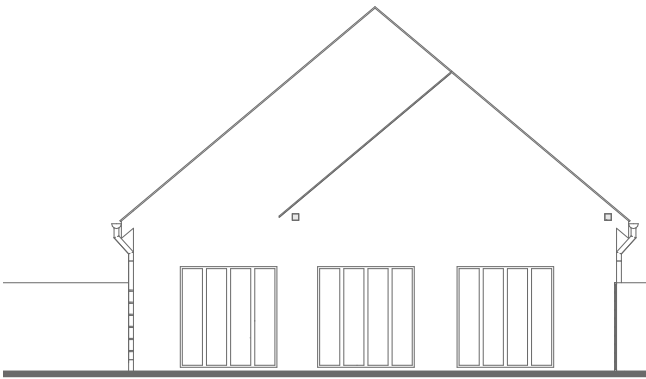




POHLED JV - STRAVOVÁNÍ



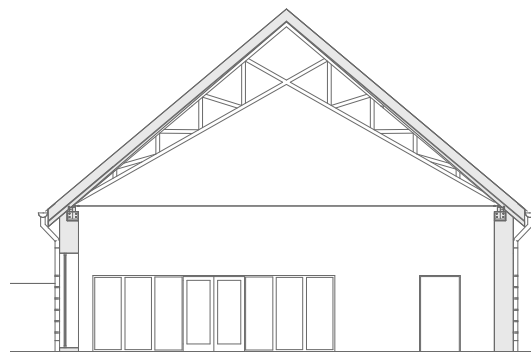
POHLED SZ - STRAVOVÁNÍ



POHLED SV - STRAVOVÁNÍ

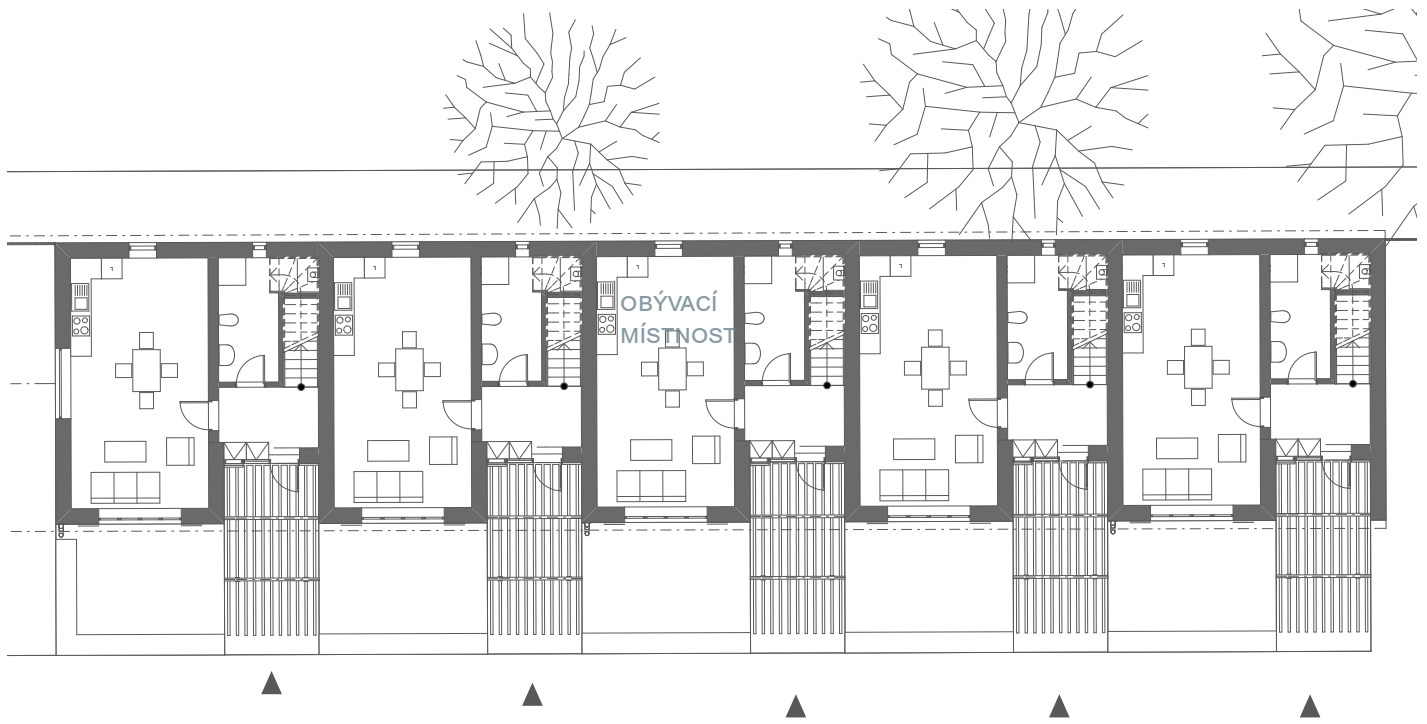


POHLED JZ - STRAVOVÁNÍ

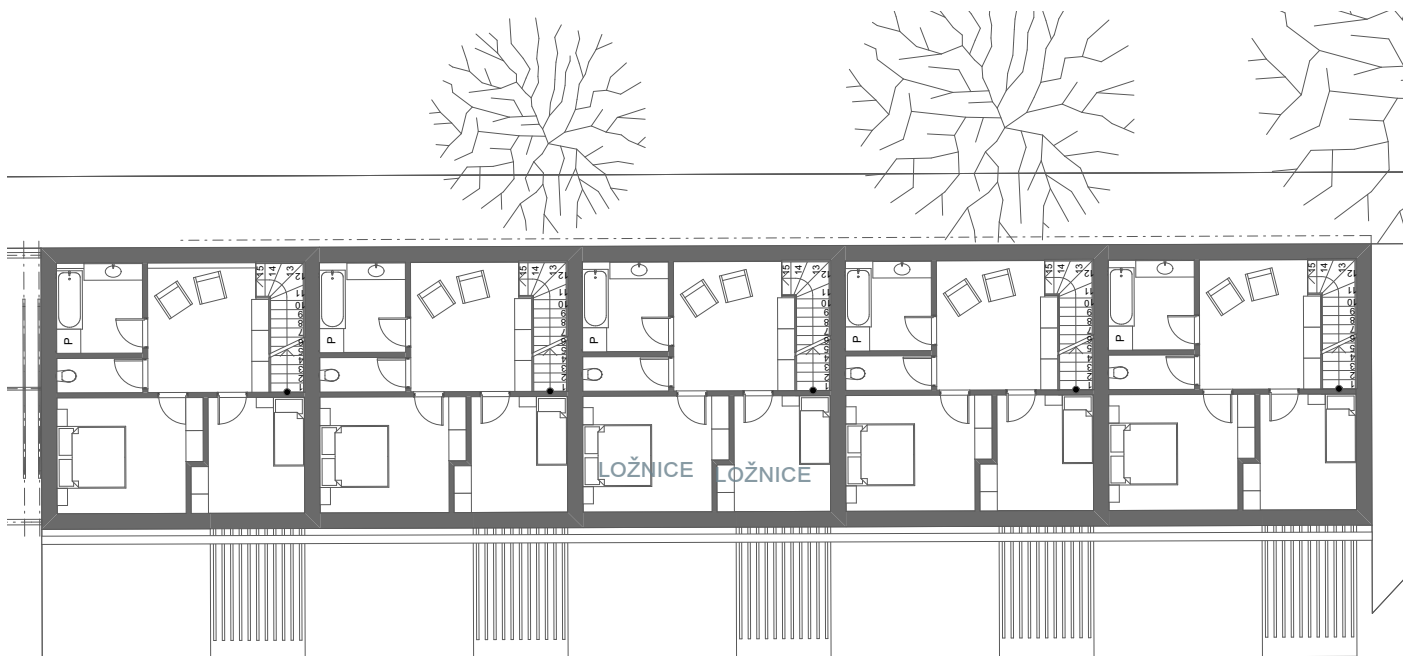


ŘEZ PŘÍČNÝ - STRAVOVÁNÍ



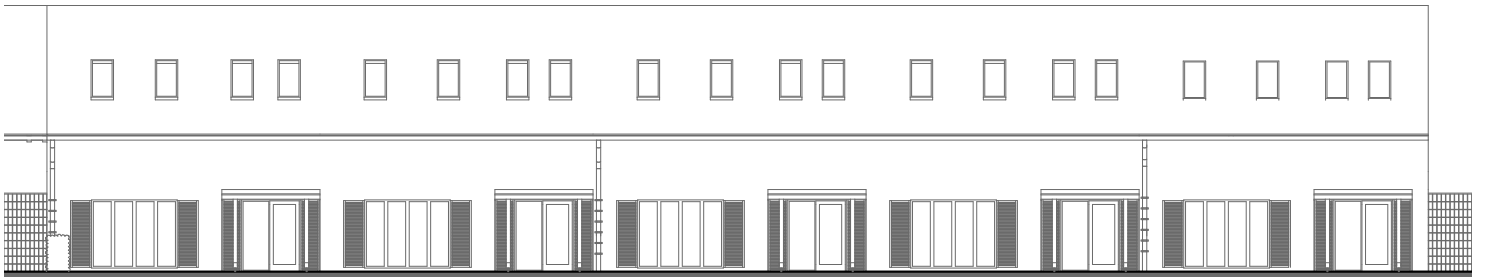


PŮDORYS PŘÍZEMÍ - APARTMÁNY

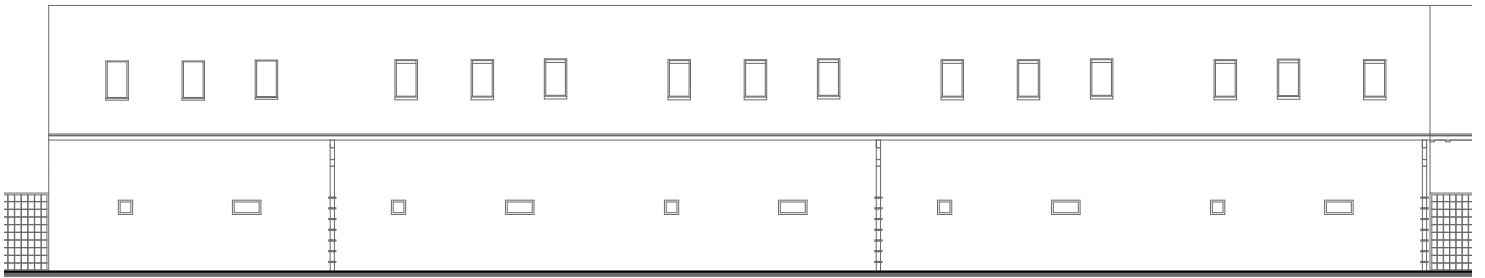


PŮDORYS PODKROVÍ - APARTMÁNY

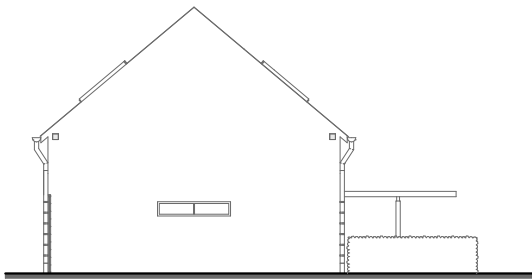




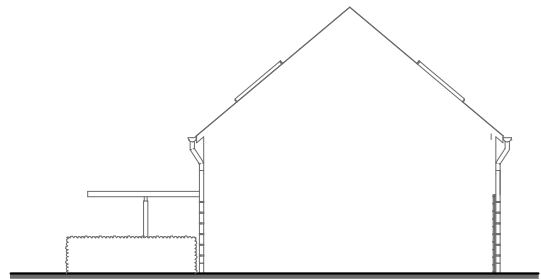
POHLED JV - APARTMÁNY



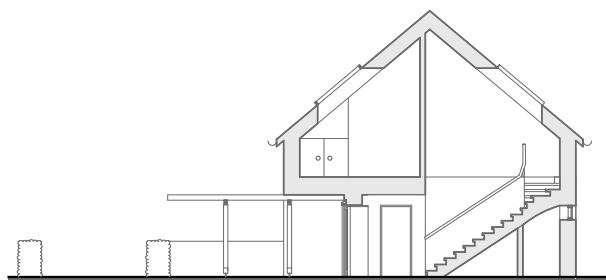
POHLEDSZ - APARTMÁNY



POHLED JZ - APARTMÁNY



POHLED JV - APARTMÁNY



ŘEZ PŘÍČNÝ - APARTMÁNY



LEGENDA - POPIS HLAVNÍ FASÁDY APARTMÁNŮ:

- F1 - fasáda ze strukturované světle béžové omítky (souvrství s kontaktním zateplovacím systémem), omítka na bázi cementu
- F2 - soklová omítka odolná proti odšťikující vodě, barevné ladění jako F1
- T1 - dřevěná lamelová okenice pro čtyřkřídle okno, ke každé straně se skládají na sebe dvě křídla, okenice opatřeny zámečnickým prvem pro zajištění v rozloženém a složeném stavu, dřevo ochrannou lazurou - barva obdobná jako přírodní dřevo
- T2 - dřevěná okenice ke dveřím, ostatní viz T1
- T3 - dřevěný sloupek nesoucí pergolu, čtvercový průřez, zespodu zakončen kovovou patkou zajišťujícím ukotvení v zemi a chránící proti degradaci dřeva od vlhka, dřevo ochrannou lazurou - barva obdobná jako přírodní dřevo
- T3 - dřevěný sloupek nesoucí pergolu, čtvercový průřez, zespodu zakončen kovovou patkou zajišťujícím ukotvení v zemi a chránící proti degradaci dřeva od vlhka, dřevo ochrannou lazurou - barva obdobná jako přírodní dřevo
- T4 - dřevěný nosn
- O1 - čtyřkřídle otvíravé okno, dřevěný europrofil, barva dřeva sjednocena s okenicemi
- D1 - dveře jednokřídle, křídlo prosklené bezpečnostním sklem s matujícím efektem, druhá polovina dveří tvořena sendvičovou dřevěnou deskou (z druhé strany vestavěná skříň), dveře s dřevěným europrofilem, barva obdobná jako okenice
- K1 - dešťový svod kruhového průřezu, vnější, materiál lakovaný pozink měděné barvy, dešťové vody odvedení do sběrné nádrže
- K2 - střešní žlabpůlkruhového průřezu, vnější, materiál lakovaný pozink měděné barvy



DETAIL HLAVNÍ FASÁDY APARTMÁNŮ

K2

K1

D1

T5

T4

T3

T2

F1

F2

T1

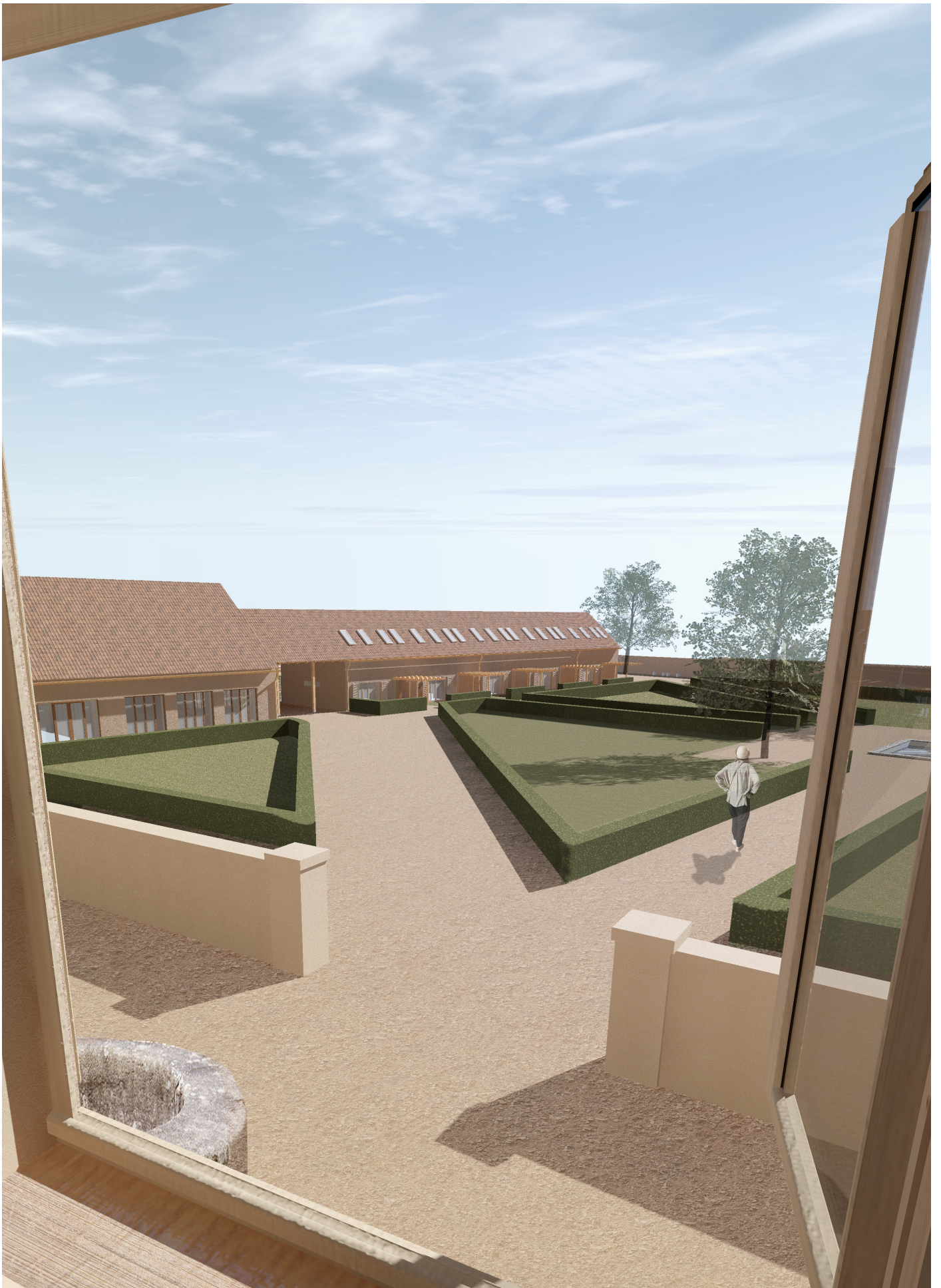
O1











Citovaná literatura a další zdroje

1. DÍTĚTOVÁ, Eva. Městys Nové Dvory. [Online] 2010. [Citace: 09. 11 2020.] <http://www.novedvory.cz/oxibD1qMSZyPTMma2Fsb2Q9JmthbGRvPSZIPSZ0eXB6b2I9MiZ6PTU0JmlkcGFyZW50PTEmaWRwb2xvej0xNSZyYXo9JnM9MA-->.
2. IGUACU. Okres Kutná Hora. Wikipedia. [Online] Wikimedia Foundation, 11. 05 2009. [Citace: 11. 09 2020.] https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Kutn%C3%A1_Hora#/media/Soubor:Okres_kutna_hora.png.
3. BISINGEROVÁ, Marie, KLEMENT, Karel a MATOUŠEK, Otakar. Kutnohorsko. Praha : Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1978. 42-015-78 TS 09/18.
4. NPÚ. Nové Dvory - městská památková zóna. Památkový katalog. [Online] 2015. [Citace: 09. 11 2020.] <https://www.pamatkovykatalog.cz/nove-dvory-mestska-pamatkova-zona-7664422>.
5. NPÚ. Dominikánský klášter s kostelem sv. Anny. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 09. 11 2020.] <https://www.pamatkovykatalog.cz/dominikansky-klaster-s-kostelem-sv-anny-15393972>.
6. NPÚ. Dominikánský klášter s kostelem sv. Anny. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 11. 09 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/dominikansky-klaster-s-kostelem-sv-anny-146879>.
7. Ist Military Survey - Bohemia, map sheet no.128. Oldmaps. [Online] Geoinformatics Laboratory at J.E.Purkyně University, Ministry of the Environment of The Czech Republic , Austrian State Archive/Military Archive, Vienna, 2005. [Citace: 13. 11 2020.] http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=en&map_root=1vm&map_region=ce&map_list=c128.
8. IInd Military Survey - Bohemia, map sheet O_9_VI. Oldmaps. [Online] Geoinformatics Laboratory at J.E.Purkyně University, inistry of the Environment of The Czech Republic, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna, 2005. [Citace: 13. 11 2020.] http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=en&map_root=2vm&map_region=ce&map_list=O_9_VI.
9. 3rd Military Survey - 1 : 25 000, map sheet 4054_2. Oldmaps. [Online] Laboratoř geoinformatiky UJEP, 2005. [Citace: 13. 11 2020.] http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=en&map_root=3vm&map_region=25&map_list=4054_2.
10. VIDMAN, J. Aktivita 802A02. Projekt Kačina. [Online] VUKOZ Průhonice, Univerzita Karlova v Praze, 09. 02 2009. [Citace: 11. 11 2020.] <https://projektkacina.estranky.cz/file/96/obr-c-2-mapava-vyrez-pro-www.jpg>.
11. Indikační skici - Čechy (Národní archiv). Archiv-Zeměměřičský úřad. [Online] ČÚZK. [Citace: 13. 11 2020.] <https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=skicic&idrastru=CAS386018380>.

12. Originální mapy stabilního katastru 1:2 880 - Čechy. Archiv-Zeměměřičský úřad. [Online] ČÚZK. [Citace: 13. 11 2020.] <https://ags.cuzk.cz/archiv/>.
13. HORÁK, Jan. Mapování, datování a dokumentace historických krajinných struktur v krajině dolního Podoubraví. Digitální repozitář Univerzity Karlovy. [Online] Univerzita Karlova, Ústřední knihovna, 20. 09 2010. [Citace: 12. 11 2020.] <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/33354?show=full>.
14. Müllerovo mapování - Čechy, mapový list č.14. Oldmaps. [Online] Laboratoř geoinformatiky Univerzity J.E.Purkyně, Historický ústav AV ČR, 2020. [Citace: 13. 11 2020.] http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=mul&map_region=ce&map_list=c014.
15. Seznam.cz. Mapy.cz. [Online] Seznam.cz, a.s., 2020. [Citace: 13. 11 2020.] <https://mapy.cz>.
16. Historické změny vodní složky krajiny v dolním Podoubraví. LIPSKÝ, Zdeněk. KUKLA, Pavel. [editor] J. DRESLEROVÁ. Hostětín, Bílé Karpaty : Venkovská krajina, 2009. Sborník ze 7. ročníku mezinárodní mezioborové konference, 22.-24.5.2009. ISBN 978-80-87154-65-6.
17. Dny zahradní a krajinářské tvorby (2007 : Luhačovice, Česko) a Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu. ŠANTRŮČKOVÁ, Markéta. LIPSKÝ, Zdeněk. WEBER, Martin. KUČERA, Zdeněk. Praha : Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 2001. Prostor pro lidi: Dny zahradní a krajinářské tvorby : 28.-30. listopadu 2007. stránky 43-47. ISBN 978-80-86950-03-7.
18. Digitální registr ÚSOP. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. [Online] Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. [Citace: 17. 11 2020.] <https://drusop.nature.cz/mapa/drusop/>.
19. ČÚZK. Analýza výškopisu. Geoportál ČÚZK. [Online] ČÚZK, 2010. [Citace: 09. 11 2020.] <https://ags.cuzk.cz/av/>.
20. ČÚZK. Orientace svahů. Analýza výškopisu. [Online] ČÚZK, 2010. [Citace: 10. 11 2020.] <https://ags.cuzk.cz/av/>.
21. Geologická mapa. Geovědní mapy. [Online] Česká geologická služba. [Citace: 15. 11 2020.] <https://mapy.geology.cz/geocr50>.
22. ČÚZK. Geomorfologické jednotky. Geoprohlížeč. [Online] ČÚZK, 2010. [Citace: 10. 11 2020.] <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>.
23. NPÚ. Městská brána, zbytky pilířů. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/mestska-brana-zbytky-piliru-14692535>.
24. NPÚ. Evidované prvky - 2001 Nové Dvory. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/evidovane-prvky-84422/podle-relevance/1/seznam/>.
25. NPÚ. Kutná Hora - městská památková rezervace. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/kutna-hora-mestska-pamatkova-rezervace-7663538>.

26. NPÚ. Evidované prvky - 1005 Kutná Hora. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/evidovane-prvky-131764637/podle-relevance/1/seznam/>.
27. cisterciácký klášter s kostelem Panny Marie. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/cisterciacky-klaster-s-kostelem-panny-marie-15287845>.
28. NPÚ. Malín. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/uskp/podle-relevance/1/seznam/?kraj=St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD+kraj&h=mal%C3%ADn&chranenoTed=1&hlObj=1&fulltext>.
29. NPÚ. Zámek Kačina. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/zamek-kacina-2170479>.
30. kostel sv. Jakuba. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-sv-jakuba-2152785>.
31. Žehušicko - krajinná památková zóna. Památkový katalog. [Online] Národní památkový ústav, 2015. [Citace: 18. 11 2020.] <https://pamatkovykatalog.cz/zehusicko-krajinna-pamatkova-zona-7663938>.
32. Kurzy.cz. Městys Nové Dvory , IČO 00236276 - data ze statistického úřadu . KurzyCZ. [Online] Kurzy.cz, spol. s r.o., AliaWeb, spol. s r.o., 2000 - 2020 . [Citace: 20. 11 2020.] <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/00236276/mestys-nove-dvory/statisticky-urad/>. ISSN 1801-8688 .
33. DÍTĚTOVÁ, Eva. Zastupitelstvo městyse 2018 - 2022. Nové Dvory, oficiální stránky městyse. [Online] Městys Nové Dvory, 2010. [Citace: 19. 11 2020.] <http://www.novedvory.cz/oxibD1qMSZyPTAma2Fsb2Q9JmthbGRvPSZIPSZ0eXB6b2I9MiZ6PTU2JmlkcGFyZW50PTEmaWRwb2xvej0xNSZyYXo9JnM9MA-->.
34. Detail pobočky Nové Dvory u Kutné Hory. Pošta online. [Online] Česká pošta, 2020. [Citace: 19. 11 2020.] <https://www.postaonline.cz/detail-pobocky/-/pobocky/detail/28531>.
35. Eva, DÍTĚTOVÁ. Městys Nové Dvory. Nové Dvory, oficiální stránky městyse. [Online] Městys Nové Dvory, 2010. [Citace: 18. 11 2020.] <http://www.novedvory.cz/>.
36. O škole. ZŠ a MŠ Nové Dvory. [Online] ZŠ a MŠ Nové Dvory, 2019. [Citace: 18. 11 2020.] <https://www.zsndvory.cz/skola/o-skole>.
37. Mateřská škola Mašinka. ZŠ a MŠ Nové Dvory. [Online] ZŠ a MŠ Nové Dvory, 2019. [Citace: 18. 11 2020.] <https://www.zsndvory.cz/ms/informace-ms>.
38. Bc. MAREK. Ladislav, DiS., PhDr. SOUKUP Tomáš, Ph.D., Mgr. MIKŠOVSKÝ. Josef, Ph.D. Výzkum sociálních služeb ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Kutná Hora. Kutná Hora. [Online] 2019. [Citace: 20. 11 2020.] https://www.kutnahora.cz/file/4504_1_1/download/.
39. Místní akční plán pro vzdělávání SOORP Kutná Hora. Staňkovice, oficiální stránky obce. [Online] 2020. [Citace: 22. 10 2020.] https://stankovice.com/formular/dl-993917813233603314map_kutna_hora_demograficka_analyza.pdf.

40. ČSÚ. Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005 I.díl. Praha : Český Statistický Úřad, ve spolupráci s Daranus, s.r.o, 2006. ISBN 80-250-1310-3 .
41. Regionservis. Nové Dvory - statistika obce. Regionservis. [Online] Regionservis spol. s r.o., 2004-2011. [Citace: 22. 10 2020.] <http://www.bezpecne-mesto.cz/databaze-mest-a-obci/obec/5868/>.
42. Martin, BAROŠ. Vývoj počtu obyvatel v obci Nové Dvory, Kutná Hora. Obyvatelé Česka. [Online] [Citace: 22. 10 2020.] <https://www.obyvateleceska.cz/kutn%C3%A1%20hora/nov%C3%A9%20dvory/534242>.
43. Vanda, VÖRÖŠOVÁ. Strategický rozvojový plán městyse Nové Dvory na léta 2017 - 2021. Nové Dvory, oficiální stránky městyse. [Online] 31. 8 2017. [Citace: 22. 10 2020.] <http://www.novedvory.cz/documents/1505393654.pdf>.
44. Spoje. IDOS. [Online] [Citace: 28. 11 2020.] <https://idos.idnes.cz>.
45. Tourmapy. [Online] seznam.cz. [Citace: 25. 11 2020.] <https://www.tourmapy.cz/>.
46. LEDR, Josef. Děje panství a města Nových Dvorů. Hora Kutná : Nákladem knihkupectví Karla Šolce, 1884.
47. CERMAN, Ivo. Chotkové: příběh úřednické šlechty. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-977-5.
48. KRÜGER, Kristina, TOMAN, Rolf, WARLAND, Rainer a BEDNORZ, Achim. Řády a kláštery: 2000 let křesťanského umění a kultury. Praha : Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-121-8.
49. JIRÁSKO, Luděk a kol. Církevní řády a kongregace v zemích českých. Praha : Fénix, 1991. SBN 80-85245-11-6.
50. ZOUHAR, Jakub. Česká dominikánská provincie v raném novověku. Praha : Krystal OP, 2010. ISBN 978-80-87183-29-8.
51. ŠORM, Antonín. Sv. Anna v úctě našeho lidu. Praha : napsal a vlastním nákladem vydal Antonín Šorm, 1936.
52. PhDr. HOLEČEK, Josef, Ing. arch. KROULÍK Miroslav. Dílčí stavebně-historický průzkum bývalého dominikánského konvent č.p. 22, 21, Nové Dvory, Okres Kutná Hora. Praha : autor neznámý, 2013.
53. Počátky školy v Nových Dvorech. Nové Dvory, oficiální stránky. [Online] Městys Nové Dvory. [Citace: 15. 12 2020.] <http://www.novedvory.cz/oxibD1qMSZyPTEzJmthbG9kPSZrYWxkbz0mZT0mdHlwem9iPTImej0xMDYmaWRwYXJlbnQ9MSZpZHBvbG96PTE4JnJhej0mcz0w>.
54. HRÁBEK, Martin. Staré české měrné jednotky. Geneze-info. [Online] [Citace: 30. 11 2020.] http://www.geneze.info/pojmy/subdir/stare_ceske_jednotky.htm.

Seznam obrázků

Obr. 1 Okres Kutná Hora na mapě. Obrazový podklad: Iguacu (2).....	7
Obr. 2 Müllerova mapa z r. 1720. Mapa ©Laboratoř geoinformatiky (14).....	9
Obr. 3 I.vojenské mapování z r. 1764-1768 (rektifikace 1780-1783). Mapa © Laboratoř geoinformatiky (7).....	9
Obr. 4 II.vojenské mapování z r. 1851/52. Mapa ©Laboratoř geoinformatiky (8).....	10
Obr. 5 III.vojenské mapování z r. 1877/78. Mapa ©Laboratoř geoinformatiky (9)	10
Obr. 6 Glockespergerova mapa Novodvorského panství z r. 1734. Fotografický podklad: VIDMAN (10).....	10
Obr. 7 Současná mapa s vyznačením historických prvků. Mapový podklad: ©Seznam.cz (15)	11
Obr. 8 Současná mapa s vyznačením dochovaných prvků. Mapový podklad: ©Seznam.cz (15)	11
Obr. 9 Vyobrazení Nových Dvorů od neznámého autora z cca počátku 80. let 18. století (1) 11	
Obr. 10 Vodstvo. Mapový podklad: ©ČUZK.....	13
Obr. 11 Vyznačení záplavového území. Mapa Geoportal.....	13
Obr. 12 Analýza výškopisu KU. Mapa ©ČUZK (19).....	17
Obr. 13 Analýza výškopisu intravilánu. Mapa ©ČUZK (19)	18
Obr. 14 Orientace svahů. Mapa ©ČUZK (20)	18
Obr. 15 Geomorfologické jednotky. Mapa ©ČUZK (22).....	20
Obr. 16 Geologická mapa. Mapa Geoportal (21).....	20
Obr. 17Občanská vybavenost. Mapa: Mapy.cz (15).....	26
Obr. 18 Kutnohorsko podle růstu obyvatel. Datový podklad: Místní akční plán pro vzdělávání SO ORP Kutná Hora (39 str. 21).....	31
Obr. 19 Vývoj počtu obyvatel a narozených. Grafy: město Kutná Hora (39 str. 14)	32
Obr. 20 Počet obyvatel od r. 1869. Datový podklad: ČSÚ (40 stránky 116-117) (41) (42)	32
Obr. 21 Graf narození a úmrtí obyvatel. Graf VÖRÖŠOVÁ. Vanda (43).....	33
Obr. 22 Graf vystěhovalých a přistěhovalých. Graf VÖRÖŠOVÁ. Vanda (43)	33
Obr. 23 Směry spojů Mapa: Mapy.cz (15).....	37
Obr. 24 Cyklotrasy a turistické trasy. Mapa: TOURMAPY.cz (45).....	38
Obr. 25Červená trasa Mapa: Mapy.cz (15)	40
Obr. 26 Žlutá trasa Mapa: Mapy.cz (15).....	42
Obr. 27Modrá trasa Mapa: Mapy.cz (15).....	44

Obr. 28 Schéma typického rozvržení pozemku. Obrázek MORAVCOVÁ.....	45
Obr. 29 Katastrální území. Výkres MORAVCOVÁ.....	47
Obr. 30 Intravilán. Výkres MORAVCOVÁ	48
Obr. 31 Katastrální mapa blízkého okolí kláštera. Výkres MORAVCOVÁ	49
Obr. 32 SWOT analýza Tabulka MORAVCOVÁ.....	51
Obr. 33 . SWOT analýza z obce Tabulka VÖRÖŠOVÁ. Vanda (43)	52
Obr. 34 Turnaj pořádaný J.R. Chotkem, Obrázek NZM - Nové muzeum venkova, zámek Kačina (47)	54
Obr. 35 Indikační skica (1838) se zákresem obrysů souč.parcel	64
Obr. 36 Mapa evidence nemovitostí (1963).....	65
Obr. 37 Současná mapa - ortofoto (mapy.cz).....	65
Obr. 38 Letecká fotografie. Foto SReality.cz.....	71
Obr. 39 38 Letecká fotografie. Foto SReality.cz.....	71
Obr. 40 Zmínka o vzniku kláštera a kostela sv. Anny. Výňatek ze str. 112. LEDR (46 str. 112)	75
Obr. 41 Nápis nad dveřmi do kostela sv. Anny. Výňatek z knihy. 112. LEDR (46 str. 112)...	75
Obr. 42 Poznámka o vzniku kostela sv. Anny. Výňatek ze str. 112. LEDR (44 str. 112)	76

Schémata, fotografie, výkresy a vizualizace v návrhové a SHP části jsou dílem autora.